OHIO STATE
UNIVERSITY
LIBRARIES

7

تاریخ عمومی

اثر

محمد مراد

ممثلی

کتابجی قره‌بت

D20
M68
v. 6

آلتنجی جلدك فهرستی

یکرمی سکزنجی فصل

شمالی اوروپا ودول معظمهٔ جدیده

۱ انکلتره دولتی ومستملکاتی ۲

اصول مشروطیت • انکلتره واسقوچیه اتحادی • هانوور سلالهسی • والپول ویلیامس پیت • هندوستان • قومپانیه • امریقه محاربهسی • جماهیر متفقه • مسلح پیطرفلق • ورسای معاهدهسی •

۲ پروسیه وبیوك فرهدریك ۳۶

پروسیهنك صورت ظهوری • بیوك قورفورست • برنجی ویلهلم • آوستریه ورائتی محاربهسی • ماریه ترز • یدی سنه محاربهسی • محاربهنك نتایجی • فرهدریكك داخلی ادارهسی • ایمپراطور ایکنجی یوسف

٣ روسیه و بیوك پترو ٧٠
رومانوف سلاله‌سی • بیوك پترو • لفور • اکنجه عسکری • اوروپایه سیاحت • اصلاحات • شمالی محاربه و اسوه‌چیه‌نك زوالی • پولتاوا محاربه‌سی • پروت وقعه‌سی • پترونك تشبثات و اصلاحات عمومیه‌سی • وصیتنامه • پترونك ایلك خلفلری • مقبللر دوری • الیزابت • بیوك قاترینه • مدنیت

٤ لهستان تقسیماتی ١٣٠
لهستانك احوال عمومیه‌سی • اسباب انقراض وغوائل داخلیه • دول ثلثه‌نك مسلکلری • وتقسیملر

٥ اون ایکنجی عصر مدنیتی ١٤٣
اون ایکنجی عصرك اهمیت مخصوصه‌سی • انکلتره مدنیتی • فرانسه مدنیتی • المانیه مدنیتی

یکرمی طقوزنجی فصل

انقلاب کبیر و ناپولئون بوناپارت

٦ اوروپاده لزوم اصلاحات ١٧٢
اسباب انقلاب • پورتکیز • اسپانیه • ایتالیه • دانیمارقه • اسوه‌چیه •

٧ اسباب انقلاب ١٩٠

وصایت دوری • فاووریتلر • فرانسه‌نك اداره‌ٔ عمومیه‌سی

---

٨ بیوك اختلال ٢٠٩

تورغو • نه‌کر • ملت مجلسی • اجنبی مداخله‌سی • قونوانسیون • ته‌ررور •

---

٩ قونسلوسلق وایمپراطورلق ٢٤٠

ناپولئون بوناپارت • ایتالیه و مصر سفرلری • اتفاق عمومی • ١٨ بروмр وقعه‌سی • قونسلوسلق • ایمپراطور برنجی ناپولئون • اوروپا محاربه‌لری • تیلزیت معاهده‌سی • اسپانیه محاربه‌سی • فرانسه‌نك احوال داخلیه‌سی

---

١٠ مسقوا سفری ویوزکون ٢٧٦

المانیه‌ده غلیان حمیت • مسقوا سفری • المانیه استقلالی محاربه‌سی • ناپولئونك مغلوبیتی • بوربونلرك عودتی • ویانه قونغره‌سی • یوزکون

اوتوزنجی فصل

احوال اخیره

١١ فرانسه احوالی ٣٠١

بوربونلر • تموز انقلابی • تموز قرالیتی • ایکنجی جمهوریت • لوئی ناپولئون وایکنجی ایمپراطورلق • اوچنجی جمهوریت • وقوعات اخیره

١٢	بلجیقه	صورت ظهوری	٣٣٨
١٣	اسپانیه	وقوعات اخیره	٣٤١
١٤	انکلتره	وقوعات اخیره	٣٤٥
١٥	المانیه	وقوعات اخیره	٣٥٣
١٦	روسیه	وقوعات اخیره	٣٦٠
١٧	آوستریه	وقوعات اخیره	٣٦٩
١٨	ایتالیه	ایتالیه‌نك اتحادی	٣٧٢
١٩	قطعات سائره	امریقه . آسیه . افریقه . اوسترالیه	٣٧١
٢٠	اون اوچنجی عصر مدنیتی		٣٩٦

تاريخ عمومی

اثر

محمد مراد

التنجی جلد

ازمنهٔ متأخره‌دن

دول معظمهٔ جدیده . بیوك انقلاب وناپولئون بوناپارت .

احوال ووقوعات اخیره

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله

استانبول

بابعالی جوارنده ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی

(محمود) بك مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

۱۲۹۹

یکرمی سکزنجی فصل

شمالی اوروپا و دول معظمهٔ جدیده

(لهستان ایله اسقاندیناویه‌نك زوالی و انکلتره و پروسیه)
(و روسیه‌نك اقبالی)

انکلتره و مستملکاتی . ایکنجی فره‌دریك و پروسیه دولت معظمه‌سی . دلی پترو و روسیه دولت معظمه‌سی . لهستانك انقراضی . اون ایکنجی عصر مدنیتی

— ۱ —

انکلتره دولت معظمه‌سی و مستملکاتی

(هندوستان و جماهیر متفقهٔ آمریقه)
(۱۰۶۶ — ۱۱۶۱)

اصول مشروطیت . انکلتره ایله اسقوچیه‌نك اتحادی . هانوور سلاله‌سی . والپول . شارل ادوارد . ویلیامس پیت . هندوستان . مغول دولتی . هندوستان قومپانیه‌سی . امریقه محاربه‌سی . جماهیر متفقه . واشینغتون . محاربه‌نك اوروپایه تأثیری . فرانسه‌نك مداخله‌سی . مسلح بیطرفلق . رودنه‌ی . الیوت . ورسای معاهده‌سی

اصول مشروطیت — بیك التمش التی سنه‌سی انقلابی یعنی (کلیوم د، ورانژ) لك انکلتره تختنه جلوسی [*] اوزرینه

[*] جلد ٥ صحیفه ٢٤٢

انکلتره نك قوانین اساسیه سی دها زیاده حکم و انتظام کسب ایتمشدر.

« لوردلر » قاره سیله « عوام » قاره سندن عبارت اولان انکلتره پارلمنتوسی کلیوم د، ورانژك قبول ایتمش اولدیغی « حقوق لایحه سی » (Bill des droits) موجبجه هر سنه وقت معینده اجتماع ایدر، ممالکك کافهٔ اموریني رؤیت وتسویه ایلر ایدی. پارلمنتونك مساعده سی اولمادقجه نه اهالیدن بر آقچه ویرکی اخذ ایدیلیر، نه ده خزینه دن صرف اوله بیلیر ایدی وقرالك تخصیصاتنه وارنجه یه قدر جملهٔ مصارفك مقداری پارلمنتو طرفندن تعیین اولنور ایدی.

لوردلر قاره سی یاخود مجلس اعیان اعضالغی ممالکك اشرافی بولنان اسکی دره بکلر خاندانننك اکبر اولادینه ارث طریقیله انتقال ایدر ایدی. عوام قاره سی اعضالری ایسه شهرلر و « قومونلر » طرفندن انتخاب اولنورلر وعوام قاره سی هر اوچ سنه ده برکره انتخابات عمومیه واسطه سیله تجدید ایدیلیر ایدی.

« حکمدار سلطنت ایدر، فقط اراده سنك تبعاتنه قاریشماز » [*] قانوننك حکمی وقت مزبورده انکلتره ممالکنده اسقاط اولنمامشدر.

قرال ملت مجلسنده اك متنفذ اولان اعضانك برینی باش وکیل تعیین ایده رك هیئت وکلانك تشکیلی ماده سنی اکا حواله

[*] *Le roi regne, mais ne gouverne pas*

ایدر ایدی واو ذات دخی مجلسلرده اكثریت قزانه بیله جك بر هیئت تشكیل ایده رك انی رسماً قراله تصدیق ایتدیرر ایدی.

حكومت قرالیه لزومنی ادعا ایله برطاقم نظامات وقوانین جدیده تنظیمنی و یاخود قوانین موجوده نك هر هانكی صورتله اولورسه اولسون تعدیلنی مبین مجلسه لایحه لر عرض ایده بیلدیكی كبی، اعضانك كافه سی دخی بویله برتكلیف وادعا ایچون مأذون ایدیلر. بویله بر تكلیف كرك حكومت طرفندن صادر اولسون، كرك اعضانك بری طرفندن استدعا اولنسون هرحالده ابتدا انجمنلرده و بعده مجلسده عریض وعمیق مذاكره وحین تسییده تعدیل اولنور ولهنده اكثریت آرا قزانلدیغی حالده عوام قاره-سنجه قبول اولنمش صاییلیر ایدی. بوندن صوكره لوردلر قاره-سنه حواله اولنوب اودخی مناسب كوررایسه لاجل التصدیق قراله تقدیم اولنور ایدی. بوحالده قرال ایچون تصدیق ایتمك لازم كلیر ایدی.

حكومت — یعنی ممالكك كافهٔ امور وخصوصنده كرك حكمدار، كرك پارلمنتو اوكنده مسئول اولان هیئت وكلا طرفندن واقع اولان براستدعا پارلمنتو طرفندن رد اولندیغی، یاخود حكو-متك رضاسی خلافنده اوله رق مذكور استدعاده بعض تعدیلات اجرا اولندیغی تقدیرده هیئت وكلا اصول متخذه موجبنجه عدم امنیتدن بحثله استعفا ایدر ایدی. بو حالده قرال دخی هیئت

وکلانك استعفاسنی قبول ایله وکلا علیهنده اکثریت قزانان مخالفین فرقه‌لرندن کندیسنه برهیئت وکلا انتخاب ایدر، یاخود وکلا طرفنی التزام ایده‌رك عوام مجلسنی تعطیل ومدت معینه ظرفنده دیکر برمجلس انتخابنی امر واراده ایلر ایدی. فقط یکی انتخاب اولنان مجلسده دخی اکثریت وکلانك استدعاسی علیهنده بولندیغی تقدیرده حکمدار ایستر ایسته‌مز وکلانك استعفاسنی قبول ایله یکی برهیئت تشکیل ایچون مخالفین رؤساسنه مراجعت ایدر ایدی.

دیکر طرفدن ایکی قاره‌ایله هیئت وکلا طرفندن قبول اولنان برقانون لایحه‌سی قرال طرفندن تصدیق اولنماز ایسه امنیتسزلك ادعاسیله وکلا ینه استعفا ایدر ایدی.

هیئت وکلانك، یاخود عوام قاره‌سی اعضاسنك استدعاسی اوزرینه عوام مجلسنده قبول اولنوب اعیان مجلسنه حواله اولنان برلایحه مجلس مذکور طرفندن تعدیل اولندیغی حالده اشبو تعدیلاتك تصدیق ومذاکره‌سی ضمننده تکرار مجلس عوامه اعاده اولنور ایدی. تعدیلات مذکوره مجلس عوام طرفندن تصدیق اولنمادیغی حالده لایحه کیری قالدیغی کبی، انك مجلس اعیانده برنجی حواله‌سی اثناسنده اساساً ردی تقدیرنده دخی وقت مناسبه تعلیق وتأخیر اولنمسی لازم کلیر ایدی. بوحالده وکلانك استعفاسی ایجاب ایتمزایدی. فقط مجلسلر بومثللی منازعه‌لره محل ویرمه‌مك ایچون بربرینك رأی وتنسیبلرینه رعایت ایدرلر ایدی.

اکثر وقتلرده مجلس اعیانده حال حاضر طرفداری بولنان «توری» لر و مجلس عوامده دخی «ویغ» لر [*] غالب بولنورلر ایدی. انکلتره‌ده او درجه حریتده وار ایدی که فلمنك جمهوریتی داخلنده بیومش اولان (کایوم دُ ورانژ) بیله انکله امتزاج ایده‌مه‌یوب چوقلق انکلتره‌ده اوتورماز و «بن کندیمی فلمنکده قرال وانکلتره‌ده بالعکس رئیس جمهور ظن ایده‌یورم» دیر ایدی. —

انکلتره ایله اسقوچیه‌نك اتحادی. — ذریتسز وفات ایدن (۱۰۸۰) اوچنجی کایوم (اورانژ) دن صوکره انکلتره‌ده قرال اعلان اولنان بالدیزی (آنه) دورنده بر حکمداره تابع ایکی مستقل قرالیت اولان انکلتره ایله اسقوچیه تماميله برلشوب «بیوك بریتانیه» نامیله بر دولت تشکیل ایتمشلردر (۱۰۸۵)

برنجی ژاقدن اعتباراً اسقوچیه ممالکی انکلتره قرالنه تابع ایدیسه‌ده مستقل پارلمنتو ایله هیئت وکلایه مالك ایدی. فقط آنه طرفندن وقوع بولان تکلیف اوزرینه اسقوچیه اون التی نفر اعضا مجلس اعیانه، قرق بش اعضا دخی عوام قاره‌سنه کوندره‌بیلك امتیازی ایله قناعت ایده‌رك استقلال اداره‌دن واز کچمشدر.

آنه‌نك سلطنتی خارجی محاربه‌لر ایچنده کچمشدر. لورد

[*] جلد ۵ صحیفه ۲۴۰

مالبورونك تحت قوماندهسنده بولنان انكلتره عسكری [*] بیوك مظفریتلره نائلیتله شان وشهرت قزاندیغی كبی، عقد اولنان (اوترەخت) معاهدهسی موجبنجه دخی انكلتره كرك اوروپاده، كرك خارجنده پك چوق مهم موقعلر ضبط ایلمشدر. —

هانوور سلالهسی ـ قرالیچه آنهنك بلا ذریت وفاتی اوزرینه استورات فامیلیاسنه اوزاقدن منسوب اولان هانوور دوقهسی برنجی یورکی (ژورژ) قرال انتخاب اولنمشدر (١٠٩٢).

استوارت فامیلیاسنه منسوبیتلری جهتیله یورکیدن زیاده حقوقه مالك اولان اللی یدی نفر پرنس و پرنسس وحتی ایكنجی ژاقك اوغلی وتورونلری دخی موجود اولدیغی حالده یورکینك قرال انتخاب اولنمسی مادهسی انك پروتستان وفرانسه قرالی اون دردنجی (لوئی) نك دوشمنی بولنمسندن ایلری كلمش ایدی. زیرا او وقتلرده انكلتره ایله فرانسه بیننده دائما موجود اولان رقابت پك زیاده شدت كسب ایتمش ایدی.

برنجی یورکی (١٠٩٢ — ١١٠٥) واوغلی ایكنجی یورکی (١١٠٥ — ١١٣٨) انكلیز لسانی دخی بیلمدكلرندن وبناءعلیه انكلتره اصول وعاداتندن واحوال عمومیهٔ ممالكدن صیقلقده اولدقلرندن اكثریا هانووردە اقامت ایدرلر والمانیه ایشلری ایله مشغول

[*] جلد ٥ صحیفه ٤١٩

اولورلرایدی. قراللر طرفندن هانوور ممالکنك انکلتره یه ترجیحی ماده‌سی انکلیزلرك کبرو عظمتلرینه طوقنمقده ایدی. فقط دیکر طرفدن قراللرك لوندره‌دن غیبوبتلری حکومت ایله پارلمنتو بیننده معتاد اولان منازعه‌لرك ازالمسنی موجب اولدیغندن اهالی ممنون ایدی. قراللرك حکومتلری کویا یالکز باش وکیل نصب ایتمکدن عبارت کبی کورینه‌یور ایدی.

هانوور سلاله‌سی «ویغ» فرقه‌سنك سعی و غیرتیله انکلتره تاجنه نائل اولمش اولدیغندن رؤیت اموری مذکور فرقه‌نك رؤساسنه حواله ایتمشیدی. ازجمله مذکور فرقه رؤساسندن (روبر والپول) یکرمی سنه مدتله باش وکالت ایتمشدر.

والپول —(R. Walpole) والپول زکی و دسیسه کار، فقط غایت مرتکب برآدم ایدی. انکلتره اهالیسی والپولك اداره‌سندن اصلا خشنود اولمایوب دائما انك علیهنده بولنان آدملری ملت مجلسنه اعضا انتخاب ایدر ایدی و پارلمنتوده هرکون والپول علیهنده پك چوق سوزلر سویلنیر ایدی. فقط رأیه مراجعت اولندقده دائما اکثریت آرا والپول طرفندن قزانیلیر ایدی.

والپول رشوت واسطه‌سیله اعضانك رأیلرینی صاتون آلیر ایدی و کرسیٔ خطابتدن مع الافتخار «بن هرآدمك تعرفه‌سنی بیلیرم» دیر ایدی-که هر بر ادمی قاندیره‌جق چاره بیلیرم دیمك

ایدی. لکن والپول صلح واسایش طرفداری اولوب هیچ بر محاربه‌یه مداخله ایتمه‌دیکندن انکلتره سوء اداره‌سیله برابر زماننده خیلی مأموریت کسب ایتمشدر.

انکلتره والپولك رضاسی خلافنده اوله‌رق «آوستریه وراثتی» محاربه‌لرینه مداخله ایده‌رك بر ایکی یرده موفقیتسزلکه دوچار اولدیغندن والپول دخی استعفاسنی ویرمشدر.

شارل ادوارد — اشبو محاربه اثناسنده هانوور سلاله‌سی بیوك تهلکه‌یه دوچار اولمشدر. ایکنجی ژاقك تورونی (یعنی انکلتره‌نك یوزینی کورمه‌مش اولان اوچنجی ژاقك اوغلی) شارل ادوارد فرانسه‌نك معاونتیله برخیلی عسکر طوپلایوب اسقوچیه‌یه داخل اولمش واسقوچیه‌لیلر طرفندن کافی معاونت الدقدن صوکره لونده‌ره اوزرینه حرکت ایلمشدر. بوقیام پك مهم اولوب اهالی شارل ادواردك موفق اوله‌جغنه شبهه ایتمه‌مکده وانك طرفنی التزام ایتمکده ایدی. حتی قرال خاندانی دخی انکلتره‌یی ترك ایچون حاضرلنمش ایدی. فقط قرال زاده پرنس کومبرلاند (Cumberland) (قوللودن) موقعنده شارل ادوارد ایله بیوك بر محاربه ایده‌رك اردوسنی تارومار ایتمش وبو وجهله پدرینك حکومتنی یکیدن تحکیم ایلمشدر (۱۱۲۳).

شارل ادوارد تبدیل قیافتله بش التی آی مدتله اوته‌ده بریده

طولاشه‌رق پك چوق وقوعات غریبه‌ده بولنمش وکوج حال ایله فرانسه‌یه مرور ایله جانی خلاص ایده‌بیلمشدر. —

پیت — برمدت صوکره انکلتره‌نك باش وکالتی مشهور ویلیامس پیت (W. Pitt) ه حواله اولنمش وپیت انکلتره ایچون عظمت واقبال قپوسنی آچمشدر.

ویلیامس پیت مدبر وعاقل اولمغله برابر فوق‌العاده حریص شهرت برآدم ایدی. فقط پیت مطلوب اولان شهرتی یالکز انکلتره‌یی شان واقبالك اوج اعلاسنه اعلا ایتمکله استحصال ایتمك ایسترایدی.

ویلیامس پیت باش وکیل تعیین اولنوب قرالك حضورینه چیقدیغی وقت ایلك اول « افندمز، امنیت قرالیه‌بنده‌لرینه احسان بیورلدیغی حالده شایان اولدیغمی کوستررم » دیمشدر. پیت قرالك امنیتنی استحصال ایتمش وحقیقة شایان اولدیغنی کوسترمشدر.

پارلمنتوده خطیبلك خصوصنده ویلیامس پیتك امثالی یوق ایدی. کندیسی ذاتاً مشهور (دەموستن) امثالا فصاحت وبلاغت یولنی اوکرنمك ایچون کنجلکنده خیلی اوغراشمش ایدی. پیت اوزون بویلی ویاقشقلی ایدی والبسه‌سنك الك اوفاق پارچه‌سنه وارنجه‌یه قدر هرشیئه زیاده‌سیله دقت ایدر ایدی. پارلمنتو اعضالری

پیتدن صوکره کرسیٔ خطابته چیقوب علیهنه سوز سویلمكه جسارت ایده‌مزلر ایدی .

پیت انكلتره‌نك اصلاحنه تشبث ایدرك ابتدا « ناموس دولتی محافظه ایله مكلف » اولان قوهٔ عسكریه‌یی یوز یتمش بیك نفره ابلاغ ایلمشدر .

پیت باشلیجه « یدی سنه محاربه‌سی » نامیله معروف اولان اوروپا محاربه‌سنه مداخله ایده‌رك فرانسه واوستریه وروسیه طرفندن تضییق اولنمش اولان پروسیه قرالی بیوك فردریك طرفنی التزام ایتمش و بو محاربه‌ده انكلتره‌نك متفقلرینه اعانه طریقیله پك چوق اقچه صرف ایلمشدر .

پیت بو وجهله انكلتره‌نك بورجنی اللی ملیون لیرادن سكسان ملیونه ابلاغ ایتمش ایسه‌ده محاربه‌نك نتیجه‌سنده ینه انكلتره كارده قالمشدر .

اشبو محاربه اثناسنده انكلتره اوروپایه عسكر سوق ایتمه‌یوب متفقلرینه نقدا معاونت ایتمكله قناعت ایدرایدی . فقط اوروپا خارجنده دونما واسطه‌سیله تجاوزی محاربه‌ده بولنه‌رق فرانسه ایله متفق بولنان اسپانیه‌نك مستملكات خارجیه‌لرندن بر خیلیسنی ضبط ایلشدر . شو قدر كه محاربه ختام بولمازدن اول قرال ایكنجی یورکی وفات ایده‌رك یرینه « توری » فرقه‌سی طرفنه مائل

اولان طورونی اوچنجی یورکی (١١٣٨ — ١١٩٨) جلوس ایتدیککندن ویلیامس پیت استعفاسنی ویرمشدر.

محاربه پیتدن صوکره دخی برمدت دوام ایتمش ونهایت «پارس معاهدەسی» ایله ختام بولمشدر (١١٤١). معاهدهٔ مذکوره موجبنجه انکلتره امریقەده فرانسەدن ضبط ایتدیکی (قانادا) ایله اسپانیەدن الدیغی (فلوریده) قطعه‌لرینی اعاده ایتمه‌مشدر. بوندن ماعدا هندوستان سواحلنده بولنان بعض مهم فرانسز مستعمراتی دخی انکلترەیه ویرلمشدر. بو اثناده انکلتره دولتی مستملکات خارجیه خصوصنده درجهٔ نهایەیی بولمشدر. —

هندوستان — هندوستان من القدیم هندولر ایله مسکون اولوب موقع جغرافیه‌سی وقطعه‌نك وسعتیله سکنه‌سنك غلبه‌لکی واراضینك زنکینلکی حسبیله عظیم لشان بردولت اوله‌بیله‌جك برقطعهٔ وسیعه ایکن، دوچار اولدیغی تفرقه حالندن وفرق مختلفه بیننده دائم اولان منازعات ومحارباتدن طولایی سیاسة هیچ بروقت ضعفیتدن قورتیله‌مامشدر. اسکندرلر ودارالر زمانلرنده اولدیغی کبی، قرون اخرانك ابتداسنده دخی هندوستان ینه کوچوك کوچوك حکمدارلر یاخود (راجه)لر طرفندن اداره اولنمقده ایدی.

یالکز اونجی عصرده تیمورلنك ذریتندن میرزا (بابر) ومیرزا

(همایون) پنجاب و بنغاله جهتلرینی فتح ایده‌رك «مغول کبیر» یعنی (اردو) دولتی نامیله معروف اولان بیوك بردولت تأسیس و دلهی شهرینی پای تخت اتخاذ ایلمشلر ایدی (٩٠٨) .—

مغول دولتی — میرزا بابر طرفندن تأسیس اولنان بیوك مغول دولتی حکمدارلری بولنان جلال الدین شاه اکبر (٩٣٣ — ٩٨٣) وجهانکیر شاه و شاه جهان و آورنك زیب (١٠٣٥—١٠٨٤) زمانلرنده توسیع حدود ایده‌رك بردولت معظمه هیئتنی کسب ایتمش وجنوبی و غربی آسیه‌یی دهشت ایچنده براقمش ایسه‌ده وقت مزبورده هندوستانه ورود ایدن انکلیزلر و فرانسزلر دولت مذکوره ایچون انقراض قپوسنی آچمشلردر.

«مدنی» اوروپالیلر جمیع زمانده «اسیه باربارلرینه» قارشی اظهار ایده‌کلدکلری مدنیتکارانه معامله‌نك هندوستانده دخی بر نمونه‌سنی کوسترمشلر - یعنی رومه‌لیلردن میراث اوله‌رق اخذ ایتدکلری «تفرقه‌یه دوشر، صوکره ضبط ایت» [*] قاعده‌سنه اتباعاً یلان کبی اوصلیجه هندوستان حکمدارلری نزدلرینه صوقلمشلر وهرنوع انتریقه‌لر و «دوستانه خدمتلر» واسطه‌سیله ظاهراً انلری تعظیم وحقیقت حالده ایسه کندیلرینه بند ایده‌رك آلت کبی ایسته‌دکاری یولده استعمال ایتمکه باشلامشلردر.

ایکی حکمدار ویا امیر ووالی بیننه نزاع تخمنی اکه‌رك محاربه چیقاردقدن صوکره طرفیندن برینی التزام ایله برینك قلعه‌لرینه

[*] Divide et para

دوست ومتفق، دیکر یکدیکرینه دخی دوشمن صفتیله داخل اوله‌رق نتیجهٔ احوالده طرفینی قلعه‌سز و بناء علیه مقاومتدن عاجز براقیرلر ایدی.

بوحالده حکمدار و اهالی حقوق مقدسه‌لرینی محافظه ایچون سلاحه صاریله‌رق متجاسرلرك علیهنه قیام ایتدکلری حالده «مدنیلر» برفندن ـ بیك سنه‌لك‌ونی نعمتلری بولنان متبوع مفخملرینه قارشی عصیان ایدن اشقیا اتهام اولنور کبی ـ اتهام وتأدیب اولنورلر ایدی. ذاتاً اوروپا مدنیلرینك نظرلرنده انصاف وحمیت اظهار وعهد وحقانیته رعایت کبی شیلرك «آسیه باربارلری» حقنده یکده شمولاری اولمادیغی معلومدر.

انکلیزلر ایله فرانسزلرك هندوستانده، روسلرك وسطی آسیه ایله قفقاسیه‌ده، زالحاصل عموم فرنکلرك شرقده دائما استعمال ایتمکده اولدقلری «سیویلیزاسیون» اصول معلومه‌سی باخصوص اولوقت هندوستانده تمامیله حکمنی اجرا ایلمشدر. بناء علیه بر تجارت قومپانیه‌سی ایکی یوز ملیونی متجاوز نفوسی حاوی اولان هندوستان قطعهٔ جسیمه‌سنك «ضبط وربطنی» تأمین ایده‌بیلمشدر.—

هندوستان قومپانیه‌سی — هندوستان قومپانیه‌سی ابتدا الیزابت دورنده ظهور ایتمشدر. برقاچ تجارسرمایه‌لرینی برلشدیره‌رك بر شرکت تأسیس ایتمشلر و الیزابتدن هندوستان ایله تجارت ایچون امتیاز مخصوص اخذ ایلمشلر ایدی (٩٧٨).

قومپانیه ایلك اول هندوستان اطه‌لری ایله اخذ و عطاده بولنور ایدی . فقط فلمنکلیلرك رقابتلریله باشه چیقامه‌یوب ضرر ایتدکلرندن جزایر مذکوره‌یی ترك ایده‌رك هندوستان شبه جزیره‌سی سواحلنه یناشمغه باشلامشلردر . قومپانیه ابتدا یرلی اهالی ایله مناسبت تجاریه‌ده بولنور ایدی . لکن صوکره‌لری داخلی منازعه‌لرینه مداخله ایده‌رك غالب و مغلوبدن مکافات اولمق اوزره انواع امتیازات استحصال ایتمکه باشلامشلردر . برینك تجارتنی و ویرکیلرینی التزامه آلیر ، دیکرلردن ایسه یر اله‌رق شهر و استحکاملر انشا ایدر ایدی (مثلا کلکته) . فضله اوله‌رق مستملکاتی محافظه ایچون دولت متبوعه‌سنك مساعده‌سیله قوهٔ کلیهٔ عسکریه دخی بسلر ایدی . اشبو عسکر ابتدا اوروپا کوکللیلرندن عبارت ایدی . لکن صوکره‌لری هندولری دخی عسکرلکه قبول ایتمکه باشلایه‌رق انلردن « سپاهی » نامیله معروف منتظم و معلم الایلر تشکل ایتمشدر .

اون برنجی عصرده انکلیزلرك تجاوزاتی پك زیاده وسعت کسب ایتمشیدی . قومپانیه‌نك تشویقی و اعانهٔ نقدیه‌سی (طبیعی فاحش فائضله) اوزرینه جوارده بولنان (راجه‌لر) مغول - یعنی اردو دولتی اوزرینه هجوم ایده‌رك دولت مذکوره‌نك انقراضنه قپو آچدقلری کبی ، دیکر طرفدن ایران شاهی مشهور نادر شاه

دخی مغول دولتنك پای تختی بولنان دلهی شهرینی فتح و یغما ایده‌رك انقراضنی تعجیل ایلمشدر (١١١٧) [*]

انكلیزلر بو اثناده طوائف ملوكك دخی داخلی منازعه‌لرینه مداخله ایده‌رك انلری بر صورتله كندیلرینه بند ایتمك خصوصنده كمال درجه‌ده مهارت اظهار ایتمكده ایدیلر.

انكلیزلر بر كره هندوستانده یرلشدكدن صوكره تنظیم ایتدكاری قوهٔ عسكریه واسطه‌سیله طوغریدن طوغری‌یه توسیع ممالكه قیام ایتمشلردر. انكلتره حكومت مركزیه‌سی ایسه یالكز بروالئ عمومی واسطه‌سیله قومپانیه ایشلری ایله مستملكاتك اداره‌سنه نظارت ایدر ایدی.

انكلیزلرك هندوستانده‌كی حكم و نفوذلری انجق اون ایكنجی عصرك وسطنه طوغری بیوك بر تهلكه‌یه دوچار اولمشدر.

دقان حوالیسنك داخلنده كائن میصور قطعه‌سنده حكومت ایتمكده بولنان سلطان حیدر علی نام بر راجه هندولرك انكلیزلره قارشی اولان نفرت و عداوتندن بالاستفاده انكلیزلرك علیهنه قیام و آز مدت ایچنده شبه جزیره‌نك قسم اعظمنی ضبط ایتمش ایدی. حیدر علینك اوغلی سلطان (تیپو صاحب) دخی پدرینك فتوحاتنه دوام ایده‌رك شجاعت و قهرمانلغیله شهرت قزانمش ایسه‌ده محاربه‌لرك برنده تلف اوله‌رق انكلیزلری بیوك تهلكه‌دن

[*] كویا نادر شاه دلهیدن بش التی ملیار فرانق قیمتنده غنایم اخذ ایتمش.

قورتارمشدر (١١٨٧) . تیپو صاحب حقنده «هندوستانك ایکنجی فردریکی» دیمشلردر.

فقط هندوستانده انکلیزلرك الك مهلك دوشمنلری فرانسزلر ایدی. فرانسزلر برنجی فرانسوادورندن بری هندوستان ایله مناسبات تجاریه‌ده بولنه‌رق هندوستان سواحلنده بر قاچ مهم موقع ضبط ایتمشلر ایدی (مثلا پوندیشری). فرانسز قومپانیه‌لری باخصوص اون دردنجی لوئی‌نك باش وکیلی مشهور قولبر سایه‌سنده پك زیاده اقتدار و اهمیت کسب ایتمشلردر. حتی فرانسزلر بر وقت آز قالدی انکلیزلری هندوستاندن اخراج ایده‌یورلر ایدی. لکن اون بشنجی لوئی دورنده حکومت طرفندن قومپانیه‌یه معاونت خصوصنده اظهار اولنان تکاسل انکلیزلرك غلبه‌سنی و بالعکس فرانسزلرك هندوستاندن طردینی موجب اولمشدر.

اونجی و اون برنجی و اون ایکنجی عصرلرده فرانسه ایله انکلتره بیننده همان محاربه اکسیك دکلدی. اوروپاده اعلان اولنان محاربه هندوستان مستملکاتنه دخی سرایت ایدر و قطعهٔ مزبوره‌ده ایکی طرف قومپانیه‌لری ایله شعبه‌لری بیننده قانلی محاربه‌لر اولور ایدی. باخصوص «یدی سنه محاربه‌سی» اثناسنده بو محاربه‌لر فوق العاده شدت کسب ایتمش و نهایت فرانسزلرك مغلوبیت تامه‌لری ایله ختام بولمشدر. (ورسای)ده عقد اولنان معاهدهٔ صلحیه موجبنجه فرانسه هندوستاندن صرف نظر ایلمشدر (١١٦١).

اشبو محاربه‌لر اثناسنده طرفیندن برقاچ ضابط بیوك شهرته نائل اولمشلردر که الك مشهورلری انکلیزلردن میرالای لورد قلایف (Clive) و لورد هاستینغس (Hastings) وفرانسزلردن دخی لابوردونه (Labourdonnais) ودوپله‌ی (Dupleix)درلر.

بونلرك جمله‌سی والیلك ایتمشلر وقومپانیه‌لره بیوك خدمتلرده بولنمشلردر. فقط اهالئ محلیه حقنده اودرجه‌ده ظلم ووحشت اظهار ایتمشلردر که حرکات وحشیانه‌لری اوروپایه عکس ایده‌رك حکومتلری طرفندن تحت محاکمه‌یه آلنملرینی موجب اولمشدر. (لابوردونه) ایله (لاللی) حبسخانه‌ده اولمشلر و(قلایف) جزادن قورتلمق ایچون کندینی تلف ایلمشدر. (هاستینغس)ك محاکمه‌سی ایسه یدی سنه دوام ایتمش واوروپاده بیوك بر مسئلهٔ سیاسیه حکمنه کچمشدر (١١٦٦-١١٧٣).

بالاده اکلاشلدیغی اوزره هندوستان قومپانیه‌سی مرور زمان ایله برتجارت شرکتی شکلندن چیقوب بیوك برهیئت سیاسیه اولمشدر. قومپانیه جسیم مستملکاته، یوز اللی ملیونی تجاوز تبعه‌یه، متعدد قلاع واستحکاماته، یوز بیکلرجه عسکره، براردو مأمورین ملکیه وعسکریه‌یه مالك ایدی ونفس انکلتره‌نك اوچ درت مثلی بیوکلکنده بولنان برطاقم هندوستان دولتلری قومپانیه‌یه تبعیت ایده‌رك خرج ویررلر ایدی.

قومپانیه‌نك اموری منتخب ناظرلر (دیرکتورلر) طرفندن

کوریلیر ایدی. فقط ادارهٔ ملکیه وعسکریه انکلتره حکومتی معرفتیله نصب اولنان بر والئ عمومی عهده‌سنه محول ایدی.

انکلتره حکومتی برمدت صوکره قومپانیه‌نك سوء اداره‌سی و بونك نتیجه‌سی اولان عصیانلر اوزرینه برهیئت تفتیشیه تعیین وتشکیل ایلمشدر (۱۱۶۲).

هندوستان قریم محاربه‌سی اثنالرینه (یعنی ۱۲۷٤ سنه‌سنه) کلنجه‌یه قدر قومپانیه النده قالمشدر. اولوقت قومپانیه‌نك خدمتنده بولنان یرلیلردن مرکب عسکر (یعنی سپاهیلر) عصیان ایدرك ایکی سنه قدر هندوستانی قان وکول ایچنده براقش اولوب انکلتره حکومتی کوچ حال ایله عصیانی تسکین واطفا ایده‌بیلمشدر. بونك اوزرینه حکومت دخی هندوستانی قومپانیه‌نك الندن الوب طوغریدن طوغری‌یه اداره ایتمکه باشلامشدر (۱۲۳۵).—

امریقه مستملکاتی — قولومب طرفندن امریقه قطعه‌سنك کشفی اوزرینه سائر اوروپالیلر ایله برابر انکلیزلر دخی امریقه‌یه هجوم ایتمشلر ایدی.

بوخصوصده اسپانیولر هرکسدن اول ناورانه‌رق امریقه‌نك الك معمور والك منبت اولان حوالئ وسطاسنی ضبط ایتمش اولدقلرندن انکلیزلر حال وحشتده بولنان شمال شرقی سواحلنده برقاچ شعبه تأسیس ایله قناعت ایتمشلر ایدی.

انکلیزلر اسپانیوللر مثللی التون طاغلری بولمق املیله امریقه یه دوکلمکه باشلادقلری حالده انلری بولمادقلرندن امریقه یه هجرت هوسندن پك چابك صغومشلر ایدی . یالکز (ویرجینیه) شعبه سی پاموق و توتون و پاتاتیس محصولی مناسبتیله خیلی مهاجر جلب ایتمش ایدی .

انجق انکلتره قرالی برنجی ژاق دورنده حکومت مستملکات خارجیه یه زیاده اهمیت ویره رك برطرفدن مجرم و متهملری امریقه یه نقل و اسکان ایتمکه باشلادیغی کبی ، دیکر طرفدن کندی اختیارلری ایله کیدنلره دخی بعض امتیازات وعد ایلمشدر . ژاقدن صوکره انکلتره ده ظهور ایدن مذهب محاربه لری و داخلی قاریشقلقلر اثناسنده (پروتستانلق) طرفدارلری ایله سائر مظلوملر ظلم و تعدیدن نفسلرینی خلاص ایچون وطنلرینی ترك ایله یکی بروطن ارادقلری وقت انکلتره ده مفقود اولان حریت وجدانك امریقه ده موجود اولدیغنی کورنجه آنی سائر یرلره ترجیح ایلمشلر ایدی .

بوندن ماعدا انکلیز اولمایان بعض اهل معارف دخی اثارلرینی نشر ایده بیلمك و انکیزیسیون وحشتلرندن امین اولمق ایچون آمریقه یه نقل مکان ایدرلر ایدی . صوکره لری اهل ثروت دخی امریقه یه هجرتله منبت و خالی بولنان اراضیدن ایسته دکاری قدر یر ضبط ایده رك بر نوع دره بکلکار تأسیس ایتمکه باشلامشلردر . بناء علیه شمالی امریقه

مستملکاتی ـ هنوز سیاسة اهمیتلری یوق ایکن ـ معارفجه پك بیوك اهمیت کسب ایتمش ایدی.

شمالی امریقه قطعه‌سی قیرمزی وحشیلر ایله مسکون اولوب هرنه قدر ابتدالری وحشیلر کلن اوروپا مهاجرلرینه مقاومت ایتمکه قیام ایتمشلر ایسه‌ده اسلحهٔ ناریه ایله باشه چیقامادقلرندن یواش یواش قطعه‌نك حوالیٔ داخلیه‌سنه طوغری چکلمشلردر.

بوندن بویله شمالی امریقه‌نك شرق سواحلی انکلیزلر طرفندن اعمار اولنمش و «جدید انکلتره» نامیله معمور بر ممالك رنکنی کسب ایتمشدر.

مهاجرلرك قسم اعظمی پورتیانلر اولوب امریقه‌یه صلابت دینیه ایله برابر حریت ومساوات کبی افکار جدیده نقل ایتمشلردر. فضله اوله‌رق انکلتره دولتی دخی مستعمراته بلدیه امتیازینی اعطا ایتمش اولدیغندن هر بری بر نوع جمهوریت تشکیل ایتمش ایدی.

اشبو مستعمرات اهالیسی علی العموم زراعتله وچیفتجیلك ایله اشتغال وتعیش ایدرایدی. هواسی صیجاق اولان جنوب طرفلرنده بعض انکلیز زادکانیله سرمایه‌دارانی پاموق وتوتون زرعنه قیام ایده‌رك بو صنعتی خیلی ایلریلتمشلر ایدی وپك چوق پاره قزانمقده ایدیلر. بونلرك چیفتلکلری پك جسیم اولدیغندن رنجبر یتشدیرمك مشکل ایدی. بناءعلیه امریقه چیفتلك صاحبلری افریقه‌دن زنجی

اسراسنی جلب و اشترا ایدرك انلری زنجیر یرینه کوندهلکمیز اولمق اوزره استخدام ایتمکه باشلامشلردر . — [*]

جماهیر متفقهنك ظهوری — انکلترهنك شمالی امریقه مستملکاتی اون اوچ قدر ولایته تقسیم اولنوب قرالك امری ایله نصب اولنان والیلرك ید ادارهلرینه و یرلمشیدی . فقط ادارهٔ ولایت حیثیتحالده والیلرك النده اولمایوب اهالی طرفندن منتخب مجلسلرك عهدهسنده ایدی و والیلر یالکز نظارت ایله کفایت ایدرلر ایدی . شوقدرکه اون اوچ ولایتك ادارهلری بردرلو دکلدی .

انکلتره مستملکاتی ابتدالری بردولت مستقله کبی هرکس ایله و ایستهدیکی صورتله اخذ و اعطاده بولنه بیلیرلر ایدی . لکن برمدت صوکره انکلتره حکومتی امریقه مستملکاتنی یالکز بریتانیه جزایری ایله آلیش ویریشده بولنمغه اجبار ایلدیکندن آمریقهلیلر انکلیز ادارهسندن شکایت ایتمکه باشلامشلر و آمریقهده منتظم قاچاقچی قومپانیهلری ظهور ایتمشدر . برآز مدت صوکره تجارت منازعهلرینه ویرکی ورسوم منازعهلری دخی علاوه اولنمشدر .

« یدی سنه محاربهسی » اثناسنده انکلتره (قانادا) قطعهسنی فرانسهدن اخذ ایدرك انی « یکی انکلتره » یه الحاق ایلمش ایدی . بونکله برابر محاربهٔ مذکوره اثناسنده انکلترهنك بورجی فوق العاده ارتمش اولدیغندن حکومت مستملکاتنده برمنبع ایراد ارامشدر .

[*] جلد ٥ صحیفه ٦٦ — ٦٨

انکلتره پارلمنتوسی حکومتك طلبی اوزرینه مستملکاتنه تمغه رسومنی داخل ایتمش و اوروپادن کلن امتعه‌دن کمرك المغه قرار ویرمشدر.

امریقه مستعمراتی ایسه انکلتره پارلمنتوسنده کندیلرینك مبعوثلری اولمادیغی جهتله پارلمنتونك امریقه امورینه مداخله ایتمکه حق و صلاحیتی یوقدر ادعاسیله ویرکینك عدم اعطاسی خصوصنده اصرار ایتمشلردر. انکلتره پارلمنتوسنده دخی بعض اعضالر وباخصوص مشهور (ویلیامس پیت) بوادعایی بردرجه‌یه قدر تصدیق ایله حکومتك طلبنه مخالفت ایتمشلر ایسه‌ده مخالفتلری برفائده‌یی موجب اولهمامشدر. یالکز امریقه‌ده عصیان ظهور ایتدکدن صوکره حکومت خطاسنی اکلایه‌رق جام وکاغد وچای رسومی مستثنا اولمق اوزره سائر بالجمله امتعه رسومندن صرف نظر ایلمشدر. لکن بودخی ارباب قیامی تشجیعدن بشقه برایشه یارامامشدر.

امریقه مستملکاتی داخلنده بولنان طقسان التی شهر وقصبه مبعوثلری بوستون شهرنده بالاجتماع ذکراولنان رسومه تابع اولان امتعه‌نك انکلتره‌دن النمایوب سائر ممالکدن جلب اولنمسی خصوصنده بینلرنده اتفاق ایتمشلردر. بونك اوزرینه انکلترنك اخراجاتی برسنه ظرفنده اون بش ملیون لیرا نقصان ویرمشدر.

بوصره‌ده بوستون لیماننده چای حموله‌سیله لوندره‌دن کلش

اوچ قطعه سفینه موجود ایدی. بوستون دلیقانلیلری قرمزی وحشیلری قیافتنه کیروب کمیلر اوزرینه هجوم ایدەرك چوالەلرینی دکزه دوکمشلردر. بناءعلیه انکلتره پارلمنتوسی مشهور (پیت)ك مخالفتنه باقمیەرق امریقەلیلرك سلاح ایله تأدیب ایدلملرینه رأی ویرمشدر. بونکله «امریقه محاربەلری» کشاد اولنمشدر (١١٥٢).

محاربەنك ابتداسنده غلبه طبیعی انکلتره طرفنده ایدی. ویلیامس پیت باش وکالتی اثناسنده انکلترەنك عساکر موظفەسی یوز یتمش بیکه ابلاغ ایلمش ایدی. انکلترەنك دونغاسی دخی دنیاده برنجی عداولنقده ایدی. برده انکلتره کندی عسکرندن ماعدا المانیەدن برخیلی کوکلّی عسکر تحریر ایلمشدر. چونکه «یدی سنه محاربەسی» اثناسنده کلّی عسکر یتشدیرمش اولان المانیه بکاری پارەیه مقابل انکلترەیه عسکرلرینی ویرر ایدی.

امریقه عساکر ملیەسی ایسه مهارت عسکریه وانتظامدن محروم برغلبەلکدن عبارت ایدی ومحاربه مشقتلرینه اصلا متحمل اولمایوب فرصت بولدقجه فراراً خانەلرینه عودت ایدرلر ایدی. یالکز (ژورژواشینغتون) امریقه عساکر ملیەسنك عموم قوماندانی انتخاب اولندقدن صوکره امریقەلیلرك ایشی براز دوزلمشدر.

بوصرەده فلادلفیه قونغرەسی اون اوچ ناحیەنك استقلالی اعلان ایدەرك مستقل برممالکك حکومت مشروعەسی مقامنده اولەرق ادارهٔ اموره ابتدار ایلمشدر (١١٥٤).

استقلاللری اعلان اولنان قولونیلر (شمدی هر بری بر بر جمهوریتدر) شونلردر: مساجوزت، قونکتیکوت، روداسلاند، نیوهامپشیر، نیوجرسی، نیویورق، مریلاند، پانسیلوانیه، دلاوار، ویرژینیه، شمالی قارولینه، یورکیه.

قونغره اهالی‌یه خطاباً نشر ایلدیکی بیاننامه‌لرك برنده «جناب حق انسانلری مساوی اوله‌رق یراتمش وانلره کیمسه طرفندن غصبی جائز اولمایان برطاقم حقوق ویرمشدر. جمعیت بشریه وقت وزمانیله ارباب ظلمدن اشبو حقوق مقدسه‌سنك محافظه‌سیله مکلف برهیئت اداره‌یه لزوم کوره‌رك (حکمدار) انتخاب ایتمش و کندی اختیاری ایله حکومته تابع اولمشدر. بونك ایچون حکومت دخی انجق اهالینك حسن رضاسیله قائم اوله بیلیر. اهالی حقنده اظهار ظلم ایدن حکومت کندیسنك سبب ظهورینی اونوتمش والك برنجی وظیفه‌سنی دریغ ایتمش اولور. بوحالده اهالی دخی اومثللی حکومته اطاعت ایتمه‌مك ایچون حق قزانمش اولور...» دیمشدر.

بوندن اکلاشلدیغی اوزره امریقه‌لیلرك بردها انکلتره حکومتنك تحت ادارەسنه کیرمکه نیتلری یوق ایدی. —

واشینغتون (Washington) — واشینغتون (١١١٠–١١٧٧) ویرژینیه‌لی زنکین برچیفتلك صاحبی اولوب ابوینی طرفندن پك

کوزل تربیه ایدلمش و «یدی سنه محاربه‌سی» اثناسنده امریقه عساکر ملیه‌سنده ضابط بولنوب محاربه‌لرده ابراز شجاعت ایله شهرت قزانمشیدی.

واشینغتونك درایتی واستقامتی وعقل وکمالی کندیسنه عمومك رعایت ومحبتنی جلب ایتمشیدی. کندیسی حین صباوتندن بری امریقه‌نك استقلالی طرفداری بولندیغندن اون اوچ ولایت مبعوثانندن مرکب اولوب فیلادلفیه‌ده اجتماع ایدن «قونغره» طرفندن عموم عساکر ملیه‌یه قوماندان اعلان اولنمشدر.

واشینغتون ابتدالری محاربه‌ده مغلوب اولور ایدی. ذاتاً شمدیلك غلبه ایده‌جکنه کندیسنك دخی امیدی اولمادیغندن قطعی محاربه‌لره طوتشماز ایدی. بناء علیه عدم موفقیتلردن دخی وخیم نتیجه‌لر کورلمز ایدی.

بو محاربه‌لر واشینغتون ایچون عسکر تعلیمی مقامنده اولوب هر بر محاربه‌دن صوکره عدم موفقیتك اسبابنی تدقیق وتحقیق ایدر وانلرك تعمیر واصلاح چاره‌لرینی بولور ایدی. واشینغتون مشهور (فابیؤس قونقتاتور) مثالی اصلا حرکاتنده عجله ایتمیوب محاربه ایچون الك مناسب بر فرصت کوزه‌در ایدی و فقط بونکله برابر قطعی محاربه‌یه طوتشمق کبی مخاطره‌لردن قاچار ایدی. بوسایه‌ده امریقه عساکر ملیه‌سی کیتدکجه مهارت کسب ایده‌رك انکلیز والمان عساکر منتظمه‌سنه غلبه ایتمکه باشلامشدر.—

محاربه نك اوروپایه تأثیری — امریقه محاربه سی اوروپایه عکس ایده رك اوروپانك « افکار عامه سنه » بیوك تأثیری موجب اولمقده ایدی. اوروپا حریت پرورانی امریقه یه عزیمتله کوکاللی فرقه لر تشکیل و حریت نامنه اوله رق انکلیزلر علیهنده حرب ایدرلر ایدی. حتی بونلرك ایچنده (لافایت de Lafayette) و (قوستوشقو Costiuchko) کبی بیوك ذاتلر دخی موجود ایدی.

اوروپا حکماسی ذهنلرنده تخیل ایتدکلری اصول ادارهٔ جمهوریه نك آمریقه لیلر طرفندن موقع اجرایه وضع اولندیغنی کوردکلرندن آثارلرنده امریقه لیلر طرفنی التزام ایده رك امریقه لیلر ایچون عمومك توجهنی جلب ایده جك نشریاتده بولنورلر ایدی. الك زیاده امریقه طرفنی التزام ایدن فرانسه ادباسی ایدی. فرانسه من القدیم انکلتره نك رقیبی بولندیغی کبی، دیکر طرفدن (وولتر) و (روسو) و (مونتسکیو) مثللی علمالر دخی آثارلری ایله فرانسه نك افکار عامه سنی امریقه وقوعاتی اوزرینه راحت و بیطرف طوره مایه جق برحاله کتیرمشلر ایدی. بونك ایچون امریقه قونغره سی دخی فرانسه دن رسماً امداد ایستمکه قرار ویره رك مشهور (بنیامن فرانقلین) ی مرخص صفتیله فرانسه یه اعزام ایلشدر. —

فرانقلین (Franclin) — فرانقلین (١٠٨٤ — ١١٦٨) فقیر

بر بوستونلی‌نك اوغلی اولوب چوجقلغنده لایق درجه‌ده تربیه کورمه‌دیکی کبی، کنجلکنی دخی ضرورت ایچنده کچیرمشیدی. فقط مرتب صفتیله مطبعه‌نك برینه داخل اولمش اولدیغندن بوش وقتنی مطبعه‌ده موجود اولان کتابلرك مطالعه‌سنه حصر ایدرك کندی کندینه تحصیل علوم و فنون ایلمشدر.

فرانقلین خیلی اوغراشدقدن صوکره کندیسنه مخصوص بر مطبعه کشاد ایده‌رك مفید کتابلر طبع ایله انلری غایت اهون فیئاتله اهالی‌یه صاتمغه باشلامشدر. فرانقلینك بوندن مقصدی تجارت اولمایوب وطنداشلری ایچنده معارف نشر ایلمکدن عبارت ایدی. بونکله برابر فرانقلین تحصیلات ارقه‌سنی براقمایوب کندیسنی اك بیوك حکما صره‌سنه داخل ایتمش و نامنی ابقا ایلمشدر.

ایلك اول ییلدیرمك الکتریك اثارندن عبارت اولدیغنی اثبات ایله برابر (پاراتونر) لری ایجاد ایدن فرانقلیندر.

فرانقلین سفارتله پاریسه کلدیکی وقت فرانسزلر طرفندن پك چوق حرمت و رعایت کورمشدر. فرانقلینك قیافتنده و اطوار و حرکاتنده‌کی ساده‌لك و اچیق و کنایه‌سز صحبتی موده ایله تشریفاتلره (یعنی اتیکت) ه غرق اولمش، فقط وولتر و روسو و انسیقلوپدیستلر سایه‌لرنده حریت و مساواتی صایقلامغه باشلامش اولان فرانسه کنجلرینه پك زیاده تأثیر ایدر ایدی. فرانسزلر امریقه‌یه

رومه و یونانستان ، فرانقلینه دخی رهکولوس و بروتوس وقاتون ویاخود اپامنونداس وافلاطون ودهموستن نظریله باقارلر ایدی .

فرانقلین شهرت منبعلری عداولنان فتوحاته نائل اولمادیغی وبیوك مسندلرده بولنمادیغی حالده پك بیوك شهرته نائل اولمش آدملردندرکه بونلر عصر حاضر محصولی عداولنمقدهدر . فرانقلین امریقهنك استقلالی تصدیق واعلان اولنجهیه قدر پارسده قالمش وبعده امریقهیه عودت ایدر ایکن اهالی طرفندن بیوك نمایشلر ایله قبول واستقبال اولنمشدر .

فرانقلینك وفاتی اوزرینه فرانسه ملت مجلسی مشهور (میرابو) نك تکلیفی اوزرینه عموم ایچون یاس اعلان ایلمشدر . « فرانقلین » و « واشینغتون » امریقهلیلر عندنده مقدس ایکی اسمدر . —

فرانسهنك مداخلهسی — فرانسه حکومتی انکلترهیه اولان رقابتی سوقیله شمدی یه قدر امریقهلیلره خفیاً معاونت ایتمکده وفرانقلینك سفارتی اوزرینه فرانسه افکار عامهسی محاربه طلبنده اصرار ایلکده بولندیغی حالده اون التنجی لوئی رسماً مداخلهیه بردرلو جسارت ایدهمهیور ایدی .

اشبو ترددك ایکی سببی وار ایدی . بری فرانسه حکومتنك امریقه ارباب قیامنك متانتلرینه کوونهمسندن ، دیکری دخی کرك امریقهده ، کرك فرانسهده غلیانه کلمش اولان افکار

حربجویانه‌دن خوف ایلسندن ایلری کلمکده ایدی . فقط بك چوق عدم موفقیتلردن صوکره واشینغتون (ساراتوغ) موقعنده جنرال بورغوین (Burgoyne) اردوسنی پریشان ایدنجه فرانسه قرالی اون التنجی لوئی مجبوراً امریقه‌لیلر ایله رسماً اتفاق عقد ایلمشدر .

برمدت صوکره فرانسه‌نك متفقی بولنان اسپانیه دخی بو اتفاقه داخل اولمشدر . فرانسه امریقه‌یه برفیلو دونغا ایله جنرال (روشامبونك) تحت قوماندەسنده اولەرق برفرقه عسکر سوق ایتمشدر . انکلیزلر « یدی سنه محاربه‌سی » اثناسنده پریشان اولمش اولان فرانسه عسکری ایله بالخصوص دونغاسنك انکلیزلر ایله باش باشه محاربه‌یه جرأت ایتملرینه کمال تعجب ایله باقارلر ایدی . حتی فرانسه دونغاسی امریقه سواحلنده برقاچ دفعه انکلیز دونغاسنه غلبه ایتمشیدی . فقط فرانسزلرك دکز مظفریتلرینه بك چابك نهایت ویرلمشدر .

انکلتره اوته‌دن بری دکز حاکملکنده کیمسه‌نك اشتراکنی چکه‌مه‌مکده اولدیغندن ملیونلرجه آقچه صرف ایده‌رك دونغاسنی یکیدن تجهیز و متفقلره غلبه ایتمشدر . —

مسلح بیطرفاق — انکلتره اشبو محاربه اثناسنده فوق العاده غیرت وثبات ومتانت ابراز ایلمشدر . ذاتاً بو محاربه‌ده امریقه‌لیلر ایله رسماً اتفاق ایتمش اولان فرانسه واسپانیه‌دن ماعدا

علی العموم اوروپا دولتلری دخی روسیه ایمپراطوریچه‌سی مشهور قاترینه‌نك تكلیفی اوزرینه انكلتره‌یه قارشی اتفاق ایتمشلر ایدی. انكلتره‌یی تهدید مقصدی ایله عقد اولنان اشبو اتفاق «مسلح بیطرفاق» (Neutralité armmé) نامیله معروفدر.

انكلیز دونغاسی امریقه ارباب قیامنه اعانه كتوره‌یور ادعاسیله محیط اتلاسیده تصادف ایتدیكی بالجمله سفاینی بالتوقیف تفتیش و معاینه ایدر و ایچلرندن بعضیلرینی جزؤی بهانه ایله ضبط ایلر ایدی. بوایسه تجارته پك بیوك سكته ویرمكده اولدیغندن اوروپا افكار عامه‌سی دخی انكلیزلردن شكایت ایتمكه باشلامش ایدی. بونك اوزرینه قاترینه تجارتی تأمین و حمایه — یعنی بیطرف بر دولتك سنجاغی آلتنده بولنان سفائنی معاینه و توقیفدن محافظه — ایچون بیطرف اولان دولتلری اتفاقه دعوت ایده‌رك اسوه‌چیه، پروسیه و دانیمارقه و آوستریه و ایتالیه‌نك موافقتلرینی استحصال ایلمشدر.

متفقلر مكمل دونغایه مالك اولمادقلری جهتله انكلتره ابتدا اتفاقه پكده اهمیت ویرمه‌مش ایسه‌ده بعده دونغا صاحبی اولوب باخصوص انكلتره‌یی آسیه مستملكاتنده جرح ایتمكه مقتدر اولان واسكیدن بری انكلتره‌نك متفق بولنان فلمنك دخی هیئت متفقه‌یه داخل اولدیغندن انكلتره حرص و غضبندن كمال سرعتله انك اوزرینه یوكلنه‌رك دونغاسنی پریشان و هندوستان مستملكات

مهمه سندن برخیلیسنی ضبط ایلمشدر. بو محاربه فلمنك ایچون زوال نقطه سی عد اولنور (١١٥٩) —

رودنه‌ی و الیوت — اشبو محاربه اثناسنده برقاچ انکلیز قوماندانی شهرت قزانمشلردر. بونلرك ایچنده الك ایلری کانلر آمیرال (رودنه‌ی) ایله جبل الطارق محافظی (الیوت) در.

محاربه‌نك ابتداسنده امیرال (رودنه‌ی) پارسده داینلر طرفندن توقیف اولنمش اولوب حربدن کیری قالمش ایدی. رودنه‌ی بر اقشام فرانسه وکلاسندن مارشال (بیرون) ك خانه سنده طعام ایتمکده ایکن فرانسه دونناسنك انکلتره دونناسنه غلبه ایتدیکنی مبین خبر کلوب هرکس فرانسزلرك مهارت بحریه لرندن بحث ایتمکه باشلامش اولدیغندن رودنه‌ی سکوتدن عاجز قاله‌رق فرانسه دونناسنی تزییف و کندیسنه حریت اعاده اولندیغی تقدیرده ادعاسنی فعلا اثبات ایده‌جکنی بیان و افاده ایلمشدر. بو اثناده مارشال بیرونك کبر و حیثنه طوقندیغندن «فرانسه برشخصك توقیفیله استفاده ایتمك فکرنده بولنمه هیچ بر وقتده تنزل ایتمز و کیدوب ادعاکزی اثبات ایده بیلیرسکز» دیه‌رك امیرالك بورجلرینی ویرمش و کندیسنی صالیویرمشدر. امیرال رودنه‌ی دخی اوروپا و آسیه و امریقه صولرنده دفعاتله متفقلره غلبه ایده‌رك سوزنده ثابت اولمش و بیرونی بیك کره پشیمان ایلمشدر.

جنرال ژورژ الیوت (بعده لورد هتفلید یاد اولنمشدر) جبل الطارقك امثال نادر اولان مدافعه‌سیله شهرت قزانمشدر. اسپانیوللر و فرانسزلر قوه کلیه ایله قره‌دن و منتظم دونغالر ایله دکزدن مذکور قلعه‌یی محاصره ایدەرك آیلرجه آتش ایچنده براقشلر ایسه‌ده قلعه الیوتك قهرمانلغی سایه‌سنده مردانه مقاومت ایده‌رك عالمی حیران ایتمشدر. نهایت الیوت قلعه‌یی محاصره ایدن دونغایی احراق ایده‌رك آبلوقه‌یی رفع ایتدیرکی کبی، آمیرال رودنه‌ی دخی امدادینه یتشمشدر (١١٥٧). —

ورسای معاهده‌سی — بو صره‌لرده امریقه قطعه‌سنده انکلیزلر کیتدکجه مغلوباً فرانسزلر ایله آمریقه‌لیلرك اوکنده متصل رجعت ایتمکده ایدی. نهایت لورد قورنوالیسك (Cornwalis) تحت قومانده‌سنده بولنان بر انکلیز اردوسی واشینغتون ایله جنرال (روشامبو) یه تسلیم سلاح ایتمکه مجبور اولدقدن صوکره انکلتره حکومتی صلحه راضی اولمشدر.

وقعهٔ مذکوره اوزرینه محاربه طرفداری بولنان « توری » فرقه‌سنك رؤساسندن اولوب برمدتدن بری باش وکالت ایتمکده اولان لورد نورت (Northe) استعفاسنی ویره‌رك حکومتی (ویغ) فرقه‌سنه تسلیم ایتمش و انلر دخی « ورسای معاهدهٔ صلحیه‌سنی » عقد و امضا ایلمشلردر (١١٦١).

« ورسای معاهده‌سی » موجبنجه انکلتره امریقه مستعمرات سابقه‌سنڭ استقلالنی تصدیق و فرانسه‌یه آنتیل اطه‌لری ایله هندوستان مستملکاتندن بعضلرینی اعاده ایلمشدر. —

احوال اخیره — امریقه‌لیلر استقلاللرینی استحصال ایتدکدن صوکره « جماهیر متفقه » اوله‌رق کندیلرینی اداره ایده‌جکلرینی اعلان ایتمشلردر. اون اوچ ولایتدن امور داخلیه‌جه مستقل بر جمهوریت تشکل ایتدیکی کبی، عمومه مخصوص و هر درت سنه‌ده برکره تبدیل اولنور بر « رئیس جمهور » ایله بر « سناتو مجلسی » و مبعوثاندن مرکب بر « قونغره » انتخاب اولنمشدر.

محاربه‌نڭ ختامنده واشینغتون مشهور چینچیناتوسه امتثالا کندی چیفتلکارینه چکلمش اولدیغی حالده قونغره طرفندن برنجی دفعه اولمق اوزره رئیس جمهور انتخاب اولنه‌رق تکرار ریاست امور کلمشدر.

امریقه جمهوریتنڭ قوانین اساسیه‌سی اسارتی تصدیق ایلمش ایسه‌ده شمالده کائن اولوب اسیرلره محتاج اولمایان جمهوریتلر اسارتی حسیات انسانیتپرورانه‌لرینه صیغدیرمادقلرندن دائما اسارتڭ لغوی طرفنی التزام ایدرلر ایدی. فقط مجلسلرده جنوبیلر کثرت اوزره بولندقلرندن شویقینلره کلنجه‌یه قدر اسارت ینه باقی قالمشدر.

شمالیلرایله جنوبیلر بیننده اسرا مسئله‌سندن طولایی غایت دهشتلی وشدتلی محاربه وقوع بوله‌رق شمالیلرك غلبه‌سی ایله — یعنی اسارتك الغاسی ایله ختام بولمشدر (١٢٤٣) .

امریقه جماهیر متفقه‌سی ممالکی بوکونکی کونده دنیانك الک جسیم والک معمور ومسعود ممالکك بری وبلکه برنجیسیدر .

امریقه‌نك استقلال کسب ایدیشی معنأ انکلتره‌نك حیثیت واعتبارینی اخلال ایتمش ایسه‌ده مادهٔ قوت واقتدارینك تزایدینی موجب اولمشدر .

انکلتره حکومتی برطرفدن عسکر بسلمك مصارفاتندن قورتلدیغی کبی، دیکر طرفدن امریقه دخی تجارت وزراعت خصوصنده پك چوق ترقی ایتمش اولدیغندن بو حالدن هرکسدن زیاده انکلتره استفاده ایتمشدر . امریقه‌نك خام محصولاتی انکلتره‌نك فابریقه‌لرینی بسلمکه باشلامش وایکی ممالك بیننده اولان برودت وعداوت جنسیت وتجارت مناسباتی سایه‌سنده زائل اولمشدر .

وقت مزبورده انکلتره‌ده ظهور ایدن رجال ایچنده « لورد چاتام » (Chatam) عنوانی اخذ ایتمش اولان بیوك (پیت) دن صوکره الك مشهور اولان اوغلی کچوك پیت درکه برخیلی مدت انکلتره‌نك ریاست امورنده بولنمش وناپولیون تشبثات عظیمه‌سنك ثمره‌سز قالمسنه باشلیجه سبب اولمشدر . —

پروسيه دولت معظمه‌سی و بيوك فره‌دريك

پروسيه دولتی . بيوك فره‌دريك

(١)

پروسيه دولتی

پروسيه قراليتنك صورت ظهوری . بيوك‌قورفورست . قراللق . برنجی ويلهلم . ويلهلم واوغلی فره‌دريك .

پروسيه قراليتنك صورت ظهوری — پروسيه دولتنی ميدانه كتيرن هوهنزولرن (Hohenzollern) خاندانيدر.

هوهنزولرن شمديكی وورتمبرغ قراليتی داخلنده اولوب قرون وسطاده المانيه هيئت متفقه‌سنی تشكيل ايدن اجزای مختلفه‌نك برجزؤ قليلی بولنان كوچك بر بكلك ايدی. «هوهنزولرن» نامی دخی برشاتونك اسمندن نشئت ايتمشدر.

هوهنزولرن فاميلياسنك بيوك جدی ايكنجی عصرده حكومت ايتمش اولان باواريه دوقه‌سی تاسيلوندر. مرور زمان ايله هوهنزولرن خاندانی ايكی داله آيريلوب بری شوابيه، ديكری دخی

فرانقونیـه قطعه‌لرنده بعض کچـوك بکلکلر استحصـال ایدرك «قونت» عنوانیله حکومت ایدلر ایدی .

شمدیکی المانیه ایمپراطوری خاندانڭ اصل رئیسی فرانقونیه‌ده مقیم هوهـنزولرن دالندن اولوب (٥٤٢) سنه‌سنده نورنبرغ قونتلغنی ضبط ایدن برنجی قونراد (Conrad) در . اشـبو قونرادك خلفلرندن نورنبرغ قونتی فره‌دریك المانیه ایمپراطـوری سکیزموندن (براندنبورغ) بکلکنی و براندنبورغه مربوط اولان «قورفورست» (یعنی منتخب) صفتنی اخذ ایله پروسـیه دولتنه اساس وضع ایلمشدر (٧٩٥) .

اشـبو برنجی فردریکك خلفلری بولنـان ایکنجی فره‌دریك («دمیردیش»)، آلبره‌خت («شمالی اشـیل واولیس») وژان («چیچرون») زمانلرنده برانبورغ خیلی توسیع حدود ایلمشدر.

ژان چیچرونڭ خلفی برنجی یواکیم («نسـتور») ك زمان ادار اداره‌سـنده عمی زاده‌سی و توتون تارك دنیـا شـوالیه‌لری شرکتی رئیسی بولنان (آلبره‌خت‌ده براندنبورغ) پروتسـتانلغی قبول ایده‌رك شرکت مذکوره‌نڭ مستملکات مخصوصه‌سـندن معدود اولان نفس پروسیه قطعه‌سنی مصادره (Sécularisation) طریقیله دوقه‌لغه تحویل ایلمشدر (٩٠٣) .

پروسیه قطعه‌سی لهستاندن معدود اولدیغی جهتله آلبره‌خت

وخلفی ایکنجی آلبره‌خت لهستان قرالنی رسماً « سوزره‌ن » طانیرلرایدی.

ذریتسزوفات ایدن ایکنجی آلبره‌ختدن صوکره پروسیه دوقه‌لغی ارث طریقیله براندنبورغ دوقه‌لرینه انتقال ایتمشدر (٩٩٦).

ایشته پروسیه دلتی نفس پروسیه‌ایله برلشدکدن صوکره توسیع حدود ایتمش اولان برانبورغ دوقه‌لغندن نشئت ایلشدر.

بیوك قورفورست — براندنبورغ دوقه‌لری اساساً المانیه ایمپراطورلرینه تابع اولدقلری حالده پروسیه دوقه‌لری صفتیله لهستان قرالنی دخی « سوزه‌رن » طانیرلرایدی.

« اوتوزسنه محاربه‌لری » اثناسنده براندنبورغ ایله پروسیه‌ده حکومت ایتمکده بولنان (یورکی ویلهلم) الذی اقتدار پروتستان حکمدارلرندن معدود بولندیغی وممالکی طرفینك غارت وتجاوزلرینه دوچار اولدیغی حالده تنبل وکوشك اولان طبع ومشربی جهتیله محاربه‌یه مداخله ایتمه‌مش ایدی. فقط « بیوك منتخب » (Grand Electeur) عنوانی اخذ ایدن اوغلی وخلفی فره‌دریك ویلهلم (١٠١٨ — ١٠٦٦) پدرینه اصلا بکزه‌مه‌یوب پك بیوك موفقیاته نائل اولمشدر. اشبو فره‌دریك ویلهلم پروسیه دولت معظمه‌سنك مؤسسلرندن معدوددر.

فره‌دریك ویلهلمك صباوتی اثناسی المانیه‌نك اك زیاده بحران ایچنده بولندیغی بر وقت ایدی. کندیسی خلقة پك متأثر بولندیغی جهتله اطرافنی احاطه ایدن احوال وخیمه نظر دقتنی جلب ایتمش ایدی ودها چوجق بولندیغی حالده بیوك آدم کبی امور سیاسیه ایله ذهننی یورار ایدی. فره‌دریك ویلهلم «اوتوز سنه محاربه» لرنده شهرت شعار اولمش اولان قوماندانلردن اك زیاده کوستاو آدولفی بکنیر ایدی وکوستاوی کندیسی ایچون نمونه وقهرمان اتخاذ یده‌رك اطوار وحرکاتنی اکا تقلید ایتمك ایستر ایدی.

فره‌دریك ویلهلم فلمنکده — یعنی (لیدن) دارالفنوننده — تحصیل علوم وفنون ایتمش وبالخاصه تاریخ والسنه ایله اشتغال ایلمشدر. بونکله برابر فلمنك ادارهٔ جمهوریه‌سنك اك اوفاق تفرعاتنی دخی تحقیق ایتمکدن کری طورمامشدر.

فره‌دریك ویلهلم حریت وتجارت وصنایعك ثمره‌سی اولان فلمنکك ثروت ومعموریتنه واهالیسنك رفاه وسعادت حالنه غبطه ایدر وکندی ممالکنك دخی بویله بر حاله نائل ایدلمسی اسبابنی ملاحظه ایلر ایدی. حتی فنون حربیه‌ده مهارت کسب ایتمك نیتیله فلمنك عسکرینه کندیسنی قید ایتدیره‌رك برقاچ محاربه‌ده حاضر بولنمشدر.

فره‌دریك ویلهلم ادارهٔ اموری درعهده ایتدیکی وقت اول امرده نظر دقتنی عسکره حصر ایده‌رك ممالکك قوهٔ جبریه‌سنی پك کوزل صورتده تنظیم ایلمشدر.

فره‌دریك ویلهلم بوصره‌ده لهستان ایله اسوه‌چیه بیننده واقع اولان محاربه‌لرده کندی منفعتنه کوره موقع اتخاذ — یعنی کاه طرفینك برینی، کاه بیطرفلغی التزام — ایدر ایدی. اشبو مسلکك نتیجه‌سی اوله‌رق پروسیه لهستانه اولان تابعیت رسمیه‌دن قورتلمش و توسیع حدود ایلمشدر.

فرانسه قرالی اون دردنجی لوئی ایله المانیه بیننده وقوع بولان محاربه‌لرده ایسه فره‌دریك ویلهلم ایمپراطوردن صوکره لوئی‌نك الڭ بیوك دوشمنی ایدی. حتی اون دردنجی لوئی پروسیه‌نك محاربه‌ده‌کی شدت واصرارینه حدت ایده‌رك انی تأدیب ایچون اسوه‌چیه‌لیلری پروسیه ممالکنه سوق وتحریك اتمش ایدی.

اسوه‌چیه اردوسی فره‌دریك ویلهلمك رەن سواحلنده بولنمسیله بالاستفاده پومرانیه‌دن پروسیه‌یه داخل اوله‌رق انی غارت اتمکه باشلامش ایسه‌ده فره‌دریك رەن سواحلندن حرکتله ناکاه دوشمن اوکنده ظهور ایدی و برمش و (فهربلین Fehrbellin) نام موقعده غایت شانلی مظفریته نائل اوله‌رق عالمی حیرت ایچنده براقشدر. اسوه‌چیه عسکری دنیاده الڭ برنجی عسکردن معدود اولدیغی کبی، فهربلین محاربه‌سنده دخی پروسه عسکرینك ایکی مثلی مقدارنده ایدی (١٠٥٣).

فهربلین مظفریتندن صوکره فره‌دریك ویلهلم پومرانیه قطعه‌سنه تجاوز ایده‌رك قطعهٔ مزبوره‌یی فتح اتمش اولدیغی حالده متفق بولنان

اوستریه‌نك متلون مسلکندن طولایی عقد مصالحه ایده‌رك برجزؤندن ماعداسنی ینه اسوه‌چیه‌یه اعاده ایلمشدر .

فره‌دریك ویلهلمك داخلی اداره‌سی دخی از هر جهت مکمل ایدی . معارفی، زراعتی، تجارتی، صنایعی حمایه، فابریقه‌لر تأسیس، طرق معابره وقنالار [*] انشا ایدر ایدی . تبعه‌سنه حریت وجدان احسان ایتمش اولدیغندن فرانسه‌دن فرار ایدن هوغنوتلر، لهستانده تحت تضییقده بولنان پروتستانلر وآوستریه‌دن طرد اولنان یهودیلر کلوب پروسیه‌ده اسکان وانی فوق العاده صورتده اعمار ایتمشلردر . —

قراللق — بالادن اکلاشلدیغی اوزره پروسیه دوقه‌لغی کیتدکجه ترقی ایتمکده ایدی . اوستریه ایمپراطورلری براز دوربین اولسه‌لر ایدی پروسیه‌نك ترقیسنه طبیعی مانع واورلر ایدی . فقط برطرفدن عثمانلیلر، دیکر طرفدن دخی فرانسه ایله مشغول اولوب چوقلق المانیه‌نك امور داخلیه‌سنه باقه‌دقلری کبی؛ پروسیه دوقه‌لرینك حکیمانه وبونکله برابر تجاوزکارانه اولان پولتیقه‌لری دخی ایمپراطورلری شاشرتمشدر .

فره‌دریك ویلهلم اون دردنجی لوئی یه قارشی مدافعه خصوصنده هرکسدن زیاده غیرت وفدا کارلق ابراز ایده‌رك هم

[*] مثلا اودر واشپره بینده‌کی بیوك قنال کبی .

ایمپراطورك ، همده عموم المانلرك توجهنی قزانمش ایدی . خلفی برنجی فره‌دریك (١٠٦١ - ١٠٦٦) دخی « اسپانیه وراثتی » محاربه‌لری اثناسنده ایمپراطور لئوپولده معاونت ایده‌رك مكافات اولمق اوزره « قرال » عنوانی اخذ ایلمشدر (١٠٧٩) .

قرال فره‌دریك پك زیاده سلطنت وشعشعه‌یه میال اولوب قرال اولدقدن صوكره قونسبرغ شهرنده رسماً جلوس ایلمش وبو مناسبتله اجرا ایتدیكی شنلكلر هفته‌لرجه دوام ایتمشدر .

فره‌دریك برلین شهرینی سرایلر وكلیسالر وقشله‌لر كبی ابنیۀ جسیمه ایله تزیین وسراینی اون دردنجی لوئی سراینك عینی اولمق اوزره ترتیب وتنظیم ایلمشدر . شوقدر كه كوچوجك پروسیه قرالیتی قرالك اشبو مسرفلكنه تحمل ایده‌مه‌یوب مضایقه‌لر ایچنده قالمشدر . —

برنجی ویلهلم — قرال برنجی فره‌دریكك اوغلی وخلفی برنجی ویلهلم (١٠٩١ - ١١١٨) پدرینك مسرفلكنه نسبة پك خسیس ایدی . ویلهلم جلوس ایدر ایتمز سرایلرده بولنان برسوری لزومسز مأمورین ایله خدمه‌یی حضورینه جلب ایده‌رك كندیلرینه آرتق سرایده احتیاج قالمادیغنی بیان ایتمش وپدرینك جمع ایتمش اولدیغی مجوهراتی ومرصع طاقلری وسائر بوكبی ذی قیمت اشیایی فروخت ایده‌رك بورجنی اوده‌مشدر .

ویلهلم مأمورین دولتك معاش دفترلرینی دخی الوب پك چوق تنقیحات اجرا ایتمش وفضله ولزومسز کوردیکی برطاقم مصارفی کلیاً قالدیرمشدر . بوندن صوکره زراعت وصنایعه سکته ویرمکده اولان بعض ویرکیلری عفو ایده‌رك تبعه‌سنی احیا واجدادلرینه امتثالاً اوته‌دن بریدن طرد واخراج اولنان پروتستان مهاجرلرینی قبول ایده‌رك انلری ترلا وچیفت وچبوق صاحبی ایدر ایدی .

زلچبورغ میترو پولیدی (فیرمیانی Firmiani) کندی میترو پولیدلغی داخلنده بولنان یکرمی بیك خانه مقداری پروتستانلری طرد ایتمش اولدیغندن ویلهلم انلری پروسیه‌یه جلب ایده‌رك لیتوانیلر ولهلیلر ایله مسکون اولان شرقی پروسیه‌یه الحاق ایتمشدر .

پروسیه حکمدارلری بومثللی تدابیر سایه‌سنده اجناس مختلفه‌دن عبارت اولان تبعه‌لرینی ملت واحده ـ یعنی المان ـ ایتمکه موفق اولمشلردر .

ویلهلمك اخص آمالی منتظم برعسکر صاحبی اولمق ایدی . هرخصوصده خست اظهار ایدن ویلهلم بونك ایچون هیچ پاره اسرکه‌مز ایدی . ویلهلمك اوزون بویلی وکوکده‌لی ادملرده مراقی وار ایدی . مأمور مخصوصلری المانیه‌ده طولاشه‌رق اوکبی انسانلری آرارلر ایدی ویلهلم انلری کندی خدمتنه جلب ایچون سنوی ایکیشر بیك فرانق قدر معاش ویرر ایدی .

فقط امرا و ضابطانی یالکز پروسیه کشی زادهلرندن انتخاب ایلر ایدی .

ویلهلم دورنده پروسیه عسکری دائما حربه مهیا سکسان بیك منتظم نفردن عبارت ایدی . بوعسکر ویلهلم ومارشال پرنس (آنهالت ـ دساو Anhalt-Dessau)ك غیرتلری ایله تعلیم وتعلیمجه فرانسه عسکرینی دخی چکمشیدی .

(انهالت ـ دساو) قرق سنه مدتله پروسیه عسکرینه قومانده ایتمش ومشهور (لوووا) دن زیاده عسکرك صفلرینه انتظام ویرمك خصوصنده اصرار ایدهرك عسکری درجهٔ مطلوبه یه کتیرمشدر . پروسیه عسکری تعلیملرورسم چکیدلر اثناسنده انسان غلبهلکنه بکزهمهیوب عظیم برماکنهیه بکزرایدی . اشبوانتظام غیرت فوق العاده ایله طیاق ثمرهسی ایدی . ویلهلم انتظامی اخلال واطاعتده واجرای وظیفهده اك جزوئی قصور ایدن نفراته اللیدن بش یوزه قدر دکنك اوردیر ایدی .

ویلهلم صلح پرور اولوب هیچ بر محاربهیه قیام ایتمهدیکی کبی ، قومشولری دخی قوت واقتداری حسبیله پروسیهیه طوقنمغه جسارت ایدهمزلر ایدی . بناء علیه ویلهلمك سلطنتی راحت وآسایش ایچنده چکمش و پروسیه ممالکی معمور اولمشدر .

ویلهلم یالکز عسکرده انتظام آرامایوب انی هریرده التزام ایدر ایدی . اوراق رسمیهیی بالذات مطالعه ایتدیکی کبی ،

آره‌صره دوره چیقوب امورك صورت جریاننی دخی تفتیش ومعاینه ایلر ایدی. اقشام اوزری ایش بتدکدن صوکره اکثریا اصدقای بندکانی دائرهٔ مخصوصه‌یه دعوت ایده‌رك وانلر ایله برابر بیره وچوقلر ایچه‌رك صحبت ایدرلر ایدی. بو مجلس دخی «توتون جمعیتی» یاد اولنمشدر.

ویلهلمك سوفره‌سنده نفیس یمکلر بولنماز ایدی وبرایکی مسافر بولندیغی حالده پرنس وپرنسسلر آچ اوله‌رق سوفره‌دن قالقارلر ایدی.

ذاتاً قرال خاندانی افرادینه قارشی پك شدتلی معامله‌ده بولنور ایدی. لکن بو معامله سرتلك ایله برابر ینه پدرانه ایدی.—

ویلهلم واوغلی فره‌دریك — ویلهلمك اوغلی وولی عهدی فره‌دریك (کبیر) کتاب مطالعه‌سنه وفلاوته‌یه پك مراقلی اولوب بوسببدن طولایی آره صره عسکر تعلیمنده قصور ایتدیکی ایچون پدرندن دائما بد معامله کورروطیاق یر ایدی. ویلهلم باخصوص کتاب و موزیقه کبی «اویونجقلری» بر پرنسك شاننه یاقشدیره‌ماز وانلری اصلا چکه‌مز ایدی. فره‌دریك دخی پدرینك معامله‌سندن اودرجه‌ده صیقلمقده ایدی که نهایت طاقتی قالمایوب انکلتره‌یه فرار ایتمکه قرار ویرمشدر. لکن پدری تشبثاتنه واقف اوله‌رق کندیسنی دولت خائنی وعسکر قاچاغی صفتیله تحت توقیفه

آلدیرمشدر. فره‌دریکك ایکی ارقداشی اولوب انلرك بری فراراً جانی قورتاره بیلمش ایسه‌ده دیکری فره‌دریکك زندانی پنجره‌سی اوکنده آصلمشدر.

فره‌دریکی محاکمه ایچون بر دیوان حرب تشکل ایتمش اولوب دیوان مذکور قرالك اصراری اوزرینه فره‌دریکك اعدامنه حکم ویرمشدر. ویلهلم انجق ایمپراطور التنجی شارلك تهدیدی وانکلتره قرالی ایکنجی یورکی‌نك رجاسی اوزرینه فره‌دریکك اعدامندن واز کچه‌رك سرایدن تبعیدی ایله قناعت ایلمشدر. بو وقعه‌دن صوکره فره‌دریك دخی تبدیل اخلاق ایتمش وعسکرلکه هوس ایدرك پدرینك توجهنی قزانمغه موفق اولمشدر.

(٢)

بیوك فره‌دریك دوری

(١١١٨ — ١١٦٤)

اوستریه وراثتی محاربه‌سی • ماریه تره‌ز • آخن معاهده‌سی • یدی‌سنه محاربه‌سی • فره‌دریكك موفقیاتی • هو برتسبورغ معاهده‌سی • محاربانك نتایجی • فره‌دریكك داخلی اداره‌سی • ایكنجی یوسف

اوستریه وراثتی محاربه‌سی — پروسیه قرالی ایكنجی یاخود بیوك فره‌دریك پدرندن منتظم عسكر ایله خزینه طولیسی پاره اخذ ایتمش ایدی. فره‌دریك كبی كنج وحریص شهرت بر حكمدار ایچون بوندن مقبول بر میراث تصور اولنه‌ماز.

فره‌دریك بوسایه‌ده توسیع حدود ونفوذ ایتمك اوزره مداخله ایچون بر وسیله ویره‌جك وقوعاته انتظار ایتمكده ایكن اوستریه میراثی مسئله‌سی ظهور ایدی ویرمشدر.

ایمپراطور التنجی شارلك بر قیزندن بشقه ذریتی اولمادیغی كبی، ذاتاً هابسبورغ سلاله‌سی افرادندن دخی بشقه بر كیمسه یوق ایدی. بناء علیه شارل بر طرفدن هابسبورغ سلاله‌سنك بو نجه زماندن ظرفنده

بونجه زحمتلر وفداکارلقلر واسطه‌سیله استحصال ایده‌بیلدکلری مستملکاتی دیکر اللره انتقالدن محافظه ایتمك، دیکر طرفدن دخی سودیکی کریمه‌سنی سلطنته نائل ایلمك فکریله دها کندی صاغلغنده وراثت مسئله‌سنی اورته‌یه چیقارمش و بر وصیتنامه تنظیم ایده‌رك قیزی ماریه تره‌زی وارث مشروع وولی عهد تعیین ایلمشیدی. ایمپراطور «پراغماتیك سانقسیون» [*] نامیله معروف اولان اشبو وصیتنامه‌یی برچوق رشوتلر وفداکارلقلر واسطه‌سیله دول سائره‌یه دخی تصدیق ایتدیرمشیدی.

اختیار پرنس (اوژه‌ن ده ساووا) [**] دول اجنبیه طرفندن وقوع بولان تصدیقلرك حکمی اولمادیغی ادعاسیله هر نه قدر بوخصوصده صرف اولنان اقچه‌نك منتظم عسکر یتشدیرمك ایچون صرف اولنمسنی توصیه ایلمش ایسه‌ده ایمپراطور معقول اولان سوزلرینه قولاق آصمایوب کندی بیلدیکنی یاپمشدر.

حال بوکه شارل وفات ایدر ایتمز آوستریه تاجنه برسوری طالبلر چیقمش و وصیتنامه‌یی تصدیق ایدن حکومتلر دخی بونلردن بریسی التزام واوستریه اوزرینه هجوم ایده‌رك اوژه‌ن‌ده ساووانك حقلی اولدیغنی کوسترمشلردر.

بوطالبلر ایچنده الك ایلری کلن قادین طرفندن هابسبورغ

[*] *Pragmatique Sanction*
[**] *Eugène de Savoie*

سلاله‌سنه منسوب اولان باواریه دوقه‌سی (شارل آلبر) ایدی . فرانسه حکومتی ایله بیوك فره‌دریك دخی سوزده شارل آلبر طرفنی التزام ایتمکده ایدیلر . فضله اوله‌رق فره‌دریك گویا سیله‌زیه ولایتنه اولان حقوقنی اعلان وادعا ایده‌رك قطعهٔ مزبوره‌یی ناگاه استیلا ایدی ویرمش وبو وجهله سکزسنه امتداد ایدن و « آوستریه وراثتی محاربه‌سی » نامیله معروف اولان عمومی بر محاربه واقع اولمشدر (١١١٨ – ١١٢٦) .

باواریه دوقه‌سی شارل آلبر متفق بولنان فرانسه‌نك گوندردیکی عسکر ایله برلشدکدن صوکره اوستریه اوزرینه هجوم وابتداءً شمالده کائن بوهمیه قلعه‌سنی ضبط ایلمشدر . بونك نتیجه‌سی اوله‌رق شارل آلبر بعض منتخبلر طرفندن (یدنجی شارل) عنوانیله آلمانیه ایمپراطوری انتخاب واعلان اولنمشدر .

شارل آلبرك بوهمیه اوزرینه حرکتی فرانسه‌نك توصیه‌سی اوزرینه وقوع بولمش ایدی . بوندن مقصد ایسه بیوك فره‌دریك اوکنه سد چکمك اولوب بونك بویله اولدیغنی فره‌دریك دخی اکلامش ایدی .

ماریه تره‌ز — متفقلر قارشیلرنده بولنان دوشمنه – یعنی ایمپراطور التنجی شارلك قیزی ماریه تره‌زه – عقلسز ودرایتسز برقادین نظریله باقه‌رق هیچ اهمیت ویرمه‌مکده ایدیلر و یالك موفقیتلری اوزرینه تدابیر احتیاکارانه اتخاذ ایتمکسزین شارل

آلبرك جلوسی مناسبتیله فرانقفورت شهرنده شنلكلر وضیافتلر ایله مشغول اولمشلردر. فقط ماریه تره‌ز ظن اولندیغی قدر درایتسز اولمق شویله طورسون، فره‌دریك مستثنا طوتلدیغی حالده بوفکرده بولنانلرك جمله‌سندن زیاده درایتلی وغیرتلی وحمیتلی واركك طبیعتلی بر قادین ایدی.

ماریه تره‌ز متفقلرك حقوق شکنانه حرکاتندن طولایی فوق العاده متأثر اوله‌رق اخذ انتقام ایچون هر شیئی فدا ایتمکه قرار ویرمش ایدی. ماریه‌تره‌ز بعض المانیه بکلرینه مراجعتله امداد طلب ایتدیکی حالده بر ثمره کورمه‌دیکندن اوغلی یوسفی قوجاغنه آلوب مجارستانه عزیمت ایتمش ومجار زاده‌کاننده‌ن مرکب بر مجلس حضورنده مأثر بر نطق ایراد ایده‌رك انلری وطنك ناموسنی وقایه ایچون «یمین شکنلره» قارشی محاربه‌یه دعوت ایلمشدر. نطق حاضر بولنانلره او درجه‌ده تأثیر ایلمشدر که جمله‌سی قلیچلرینی صاللایه‌رق «قرالمز اوغورنده فدای جان ایده‌رز» آوازه‌سیله مجلسدن طیشاری اوغرامشلردر. از مدت ایچنده مجارلردن وخرواتلردن کلیتلی عسکر طوپلانمشدر.

بوندن صوکره ماریه‌تره‌ز دیپلوماتلری واسطه‌سیله انکلتره قرالی ایکنجی یورکی‌ایله فلمنك جمهوریتنی دخی کندیسی‌ایله اتفاقه جلب ایده‌بیلمشدر.

مجارلر وخرواتلر وتیرول طاغلیلرندن مرکب اولان بر اردو

باشی بوزوق عسکری بو همیه‌ده بولنان فرانسزلر ایله المانلر اوزرینه هجوم ایده‌رك انلری قطعۀ مزبوره‌دن کلیاً اخراج و تعقیب ایتدکدن صوکره مظفراً باواریه‌نك پای تختی بولنان مونیخ شهرینه داخل اولمشلردر . بو صره‌ده ایمپراطور یدنجی شارل دخی وفات ایتمش اولدیغندن اوغلی ماریه تره‌زدن صلح طلب ایلمش و آوستریه میراثنه اولان هرنوع حقوقدن واز کچمك شرطیله انی اخذ ایده‌بیلمشدر .

ماریه تره‌ز «شمدیلك» سیله‌زیه‌یی فره‌دریك النده ترك ایده‌رك انکله دخی عقد مصالحه ایلمشدر (۱۱۲۳) .—

آخن معاهده‌سی — بالاده اکلاشلدیغی اوزره محاربه‌نك ثقلتی یالکز فرانسه اوزرینه یوکلنمشدر . ذاتاً فرانسه حکومتی جدی صورتده محاربه‌یه کیریشمه‌یوب باواریه‌نك متفقی صفتیله مداخله ایتمش اولدیغندن احوالك کسب ایتدیکی رنکدن طولایی حیرتده قالمش و صلحه طالب اولمشدر . فقط دوشمنلری صلحه راضی اولمادقلری جهتله فرانسه دخی بودفعه مجرد صلح استحصال ایچون محاربه‌یه دوام ایتمکه مجبور اولمشدر .

آوستریه وانکلتره وفلمنك عساکری فرانسه‌یی لایق وجهله تأدیب ایلمك عزمیله فرانسه اوزرینه هجوم ایتمشلردر . فقط فرانسزلر بومحاربه‌ده دخی فوق العاده متانت وفداکارلقلر ابراز

ایده‌رك متفقلرك تجاوزلرینه قارشی مردانه مدافعه ایلمشلردر . فرانسه اردوسی قوماندانی مارشال موریس ده ساقس (de Saxe) بلجیقه حدودنده کائن فونتنوا (Fontenoy) موقعنده متفقلر اردوسنه قطعی صورتده غلبه ایده‌رك بلجیقه قطعه‌سنی استیلا ایلمشدر . لکن دیکر جهتلر (یعنی جنوب وشرق) ده متفقلر غلبه ایتدکلرندن واقع اولان « آخن معاهده‌سی » موجبنجه هرکس فتوحاتنی اعاده ایلمش وماریه تره‌زك زوجی (فرانچ ده لورن Franz de Lorraine) آلمانیه ایمپراطوری انتخاب اولنمشدر (١١٢٦) . —

یدی سنه محاربه‌سی — ماریه تره‌ز آوستریه وراثتی محاربه‌سی اثناسنده یالکز سیله‌زیه قطعه‌سنی غائب ایتمش ایدی . فقط ماریه تره‌ز اعاده‌سی ایچون مناسب فرصت کوزتمك شرطیله سیله‌زیه‌نك تسلیمنه راضی اولمش ایدی .

ماریه تره‌ز وراثت محاربه‌سنه کمال شان ایله نهایت ویردکدن صوکره ابتدا حسن اداره ایله دولتك امور مالیه‌سنی اصلاح و عسکرینی تنظیم ایتمش ومشهور دیپلوماتلردن معدود اولان باش وکیلی قاونیج (Caunitz) واسطه‌سیله فرانسه‌یی، روسیه‌یی و ساقسونیه‌یی بیوك فره‌دریك علیهنه اتفاقه جلب ایتمکه موفق اولمشدر .

سیله‌زیه قطعه‌سی کندیسنك راحتنی اخلال ایتمش اولدیغندن

ماریه‌تره‌ز اشبو موفقیته نائل اولمق ایچون الحق بیلدیکی حرکاتدن دخی چکنمه‌مشدر. حتی نهایت درجه‌ده متکبر وحقیقةً اهل عفت وادب بولنان ماریه‌تره‌ز فرانسه قرالی اون بشنجی لوئی‌نك فاحشه‌لرندن مشهور (مارکیز ده پومپادوره de Pompadour) خطاباً برنامه تحریر ایده‌رك حقنده حکمدارلره مخصوص القاب والفاظ استعمال ایلمشدر. بونامه فرانسه حکومتنه هابسبورغ خاندانـنك علیهنده اولان بیـك ییللق عداوتی اونوتدیرمش وآوستریه ایله فرانسه بیننده براتفاق حصولنی موجب اولمشدر.

بوندن بویله یکی ظهور ایتمش اولان کوچوجك پروسیه قرالیتی علیهنده ساقسونیه ولهستان واسوه‌چیه‌دن ماعدا اوچ دولت معظمه (روسیه، اوستریه، فرانسه) اتفاق ایتمشلردر. یالکز انکلتره فره‌دریك طرفنی التزام ایتمکده ایدیسه‌ده جدی اوله‌رق عسکر واسطه‌سیله اوروپاده واقع اولان محاربه‌لره مداخله ایتمه‌یوب آسیه وآمریقه‌ده فرانسه‌یی اشغال ایتمك وهرسنه فره‌دریکه اون ایکی ملیون لیرا اعانهٔ نقدیه کوندرمکله قناعت ایدر ایدی.

ماریه تره‌ز دول اجنبیه ایله غایت خفی صورتده مخابره ایتمکده ایدی. فقط فره‌دریك جاسوسی بولنان برساقسونیه مأموری واسطه‌سیله آوستریه وروسیه وفرانسه بیننده اتفاق عقداولندیغی خبرالنجه اول امرده اوستریه‌دن رسماً تدارکات عسکریه‌سنك

اسبابنی صورمش وموافق برجواب الهمادیغندن التمش بیك کشیلك براردو ایله ناکاه ساقسونیه‌یه داخل اولمشدر .

فره‌دریك ساقسونیه اردوسنی اسیر وساقسونیه پای تختی (دره‌زد) شهرینی فتح ایتمش اولدیغندن ساقسونیه دوقه‌سی آوغوست ممالکنی ترك ایدرك لهستانه فرار ایلمشدر [*] (١١٣٤) .

فره‌دریك ساقسونیه پای تختنده پروسیه علیهنده تشکل ایدن اتفاقه دائر اوراق خفیه ضبط ایتمش اولدیغندن تجاوزده کندیسنی معذور کوسترمك ایچون انلری همان نشر ایلمشدر . بواوراق اوروپاده پك بیوك برتأثیری موجب اولمش و بونك اوزرینه متفقلر آرتق علناً تدارکاتلرینی اکمال ایده‌رك بردن پروسیه اوزرینه هجوم ایلمشلردر .—

فره‌دریکك مظفریاتی — شمالدن – یعنی پومرانیه‌دن – اسوه‌چیه‌لیلر ، شرقدن روسیه‌لیلر ، جنوبدن آوستریه‌لیلر ، غربدن دخی فرانسزلر ایله بعض قاتولیك بکلری برلیننده برلشمك اوزره متفقاً حرکت ایتمشلردر .

محاربه‌نك ابتداسنده فره‌دریك اوستریه عسکری قوماندانی بولنان مارشال داون (Daun) ك قارشیسنده اولوب انکله پك چوق محاربه‌لرده بولنمش وجمله‌سنده غلبه ایده‌رك مظفراً

[*] چونکه آوغوست هم ساقسونیه دوقه‌سی همده لهستان قرالی بولنمقده ایدی .

بوهمیه‌یه داخل اولمش ایسه‌ده پراغ قربنده واقع اولان بر محاربه‌ده برنجی دفعه اوله‌رق مغلوب ورجعته مجبور اولمشدر.

بو اثناده روسیه اردوسی قوماندانی جنرال آپراقسین قارشیسنده بولنان پروسیه‌نك شرق اردوسنه غلبه ایده‌رك ایلریلمکه باشلادیغی کبی، فرانسه والمانیه اردولری دخی غربدن پروسیه حدودینی تجاوز ایتمشلر ایدی. یالکز فرانسزلرك مقداری یوز بیکی متجاوز اولدیغی جهتله فره‌دریك اوطرفدن زیاده راحتسز اولمقده ایدی. بناءعلیه پراغ مغلوبیتندن صوکره فن حرب اربابی عندنده نمونه‌دن معدود اولان برصورتده رجعت ایده‌رك فرانسزلرك قارشیسنده بولنان اردویه کلمشدر.

محاربه پك زیاده اهمیت کسب ایتمشیدی وفرانسزلر دخی روسلر ایله اوستریه‌لیلرك نائل اولدقلری کبی برمظفریته نائل اولدقلری حالده پروسیه‌نك ایشی بتمش صاییله‌جق ایدی. لکن شیوهٔ قدر مقتضاسندن اوله‌رق مارکیز پومپادورك بنده‌سی بولنان فرانسه عسکری قوماندانی مارشال سوبیز (de Soubise)ك اهلیتسزلکی فره‌دریکك مشکلاتنی تخفیف ایتمشدر.

مارشال سوبیز کندی اردوسنك فره‌دریك اردوسنه نسبتله اوچ مثلی بولنمسنه مغروراً روسباخ (Rosbach) موقعنده فره‌دریك اوزرینه هجوم ایتمشدر. سوبیز غلبه ایده‌جکنه شبهه ایتمه‌مکده بولندیغندن دها محاربه‌یه طوتشمازدن اول فره‌دریکك خط

رجعتنی قطع ایچون جناحیندن ایلری‌یه طوغری ایکی مفرزه سوق ایلمش ایدی . فره‌دریك ایسه بو حرکاتی مشاهده ایدنجه کویا کورمه‌مزلکه کله‌رك تلاش ایچنده بولنان عسکره چوربه پشیروب یمسنی امر ایتمش و کندیسی دخی چادرینه چکلمشدر . فره‌دریك انجق آتشه بدأ اولندیغی وقت چادردن چیقوب « سلاح باشنه » امرینی ویرمش ورجعت ایده‌جکی یرده ایلری‌یه طوغری تجاوز ایده‌رك دوشمنك دمدارلرینی پریشان وبووجهله استنادکاهنی ضبط ضبط ایلمشدر .

بو حالده طرفین موقعلرینی مبادله ایتمش اولدیلر . ابتدا فره‌دریکك اشبو جسورانه حرکتندن شاشرمش اولان المانیه عساکر معاونه‌سی واندردن صوکره فرانسزلر دخی پك چوق تلفات ویره‌رك فرار ایتمشلردر . متفقلر میدان حربده اوچ بیك جسد ویدی بیك اسیر و ٦٣ طوپ براقشلردر (١١٣٥) .

فره‌دریك فرانسزلری تعقیب ایچون دوق ده برونسویك (de Brunswick) ك تحت قوماندسنده اوله‌رق برفرقه عسکر سوق ایتدکدن صوکره قصور عسکر ایله درحال ساقسونیه قطعه‌سنه قدر ایلریلمش اولان آوستریه‌لیلرك قارشیسنه کیده‌رك (Lissa) نام موقعده انلری پریشان وساقسونیه ایله سیله‌زیه‌یی استرداد ایلمشدر .

اشبو مظفریتلر فره‌دریکك شان وشهرتنی آفاقه یایمشلر

وکندیسی دکل یالکز پروسیه‌ده، عموم المانیه وطنپرورلرینك نظرلرنده دخی ملتجه شایان افتخار برقهرمان کسلمشدر.

بوصرده مارشال (داون) سکسان بیك کشیلك براردو ایله تکرار سیله‌زیه‌یه داخل اولمش اولدیغندن فره‌دریك اوتوز بیك قدر عسکر معیتنده اولدیغی حالده (له‌یتن Leuthen) موقعنده اوزرینه هجوم ایده‌رك اردوسنی محو وپریشان ایلمشدر. اوستریه عسکرندن انجق یکرمی بیك نفر قورتیله‌بیلمشدر.

احوال بومرکزده ایکن انکلتره‌ده برتبدل وکلا وقوعه کله‌رك مشهور ویلیامس پیت (W. Pitt) رأس اداره‌یه چکمش اولدیغندن انکلترونك معاونتی دخی قرار قطعی حکمنه کیرمشدر. انکلتره‌دن اخذ اولنان اقچه سایه‌سنده انکلیز وفلمنك والمانیه کوکللیلرندن مرکب اوله‌رق (هانوور) قطعه‌سی داخلنده جمع اولنان عسکر فرانسزلره قارشی کافی کلمشدر. فقط اوستریه‌لیلر ایله روسلر کیتدکجه تجاوز ایتمکده ایدیلر.

بیوك فره‌دریك پارلاق پارلاق مظفریتلر قزانمقده ایدی. مقصدی یالکز مظفر وشهرت شعار اولمقدن عبارت اولسه ایدی فره‌دریك حقنده استحصال مقصد ایتمکده ایدی دینیر ایدی. فقط پروسیه ممالکنك دوشمن تجاوزندن محافظه اولنمسنه مقصد دیه‌جك اولور ایسه‌ق او حالده فره‌دریکك موفق اولدیغی یوق ایدی.

زیرا محاربەده مغلوب اولان دوشمنلر یکیدن امداد آلەرق تکرار تجاوزدن کری قالمایورلر ایدی .

فرەدریك جهات اربعەدن ایلریلمکده بولنان دوشمنلر ارەسنده قالمش اولوب ارسلان کبی بوکون بری، یارین دخی دیکری اوزرینه هجوم ایدەرك جملەسنی پریشان ایدر ایدی. لکن مظفریت ثمرەلرینی استحصال ایچون کافی وقت بولەمادیغندن فرار ایتمکده اولان دوشمنی ترك ایدەرك دیکر طرفدن تجاوز ایدنك قارشیسنه قوشار ایدی. بوتقدیرده بوکون مغلوب و پریشان اولان دوشمن یارین اردوسنی یکیدن تنظیم ایدر وقارشیسنده برمانع کورەمەدیکندن اوبرکون ینه تجاوز ایلر ایدی .

بناءعلیه فرەدریکك مظفریتلری همان حکمسزایدی وداخلنده حرکت ایتمکده بولندیغی دائره کیتدکجه طارلشمقده ایدی .

حسابسز بیوك محاربەلر وقوع بولمش وفرەدریك کافەسنده فوق العاده مهارت و قهرمانلق ابراز ایلمش وجملەسنده دکلسەده اکثریسنده مظفر اولمشدر .

اشبو محاربەلرك ایچنده الك مهم اولان (کوسترین Kustrin) و(هوخکیرخن Hochkirchen) و(کونسدورف Kunnensdorf) و(لیغنیج Lignitz) وتورغا و(Turgau) محاربەلریدر .

(کوسترین) محاربەسنده فرەدریك پك چوق فدا کارلقلر ایله روسیه اردوسنی پریشان ایتمشیدی . (هوخکیرخن) ده

فره‌دریکك برقاچ کون مقدم ساقسونیه‌دن جبرا اخراج و بو همه‌یه قدر تعقیب ایلمش اولدیغی مارشال (داون) آلدیغی امداد سایه‌سنده ناکاه فره‌دریکك اوزرینه هجوم ایده‌رك انی رجعته مجبور ایلمشیدی.

بو محاربه‌دن صوکره آوستریه‌لیلر کلی امداد المش اولان روسلر ایله برلشه‌رك کونسدورفده فره‌دریك ایله عظیم بر محاربه‌یه طوتشمشلر ایدی. فره‌دریکك اردوسی دوشمن اردوسنه نسبتله یشده بر مقدارنده اولدیغی حالده فره‌دریك مردانه مقاومت ایتمشدر. فقط ویردیکی کالی تلفاتدن طولایی رجعت ایتمکه مجبور اولمشدر. بونك اوزرینه فره‌دریك قطع امید ایده‌رك کندینی اعدام ایتمکه قیام ایتمشیدی.

فقط مظفر اولان قوماندانلرك درایتسزلکلری ومنازعه‌لری فره‌دریکه یکیدن امید ویرمشدر. فره‌دریك عسکرینی مجدداً تنظیم ایچون فوق العاده غیرت ابراز ایتمش وحتی اتفاقسزلقدن طولایی اوستریه و روسیه اردولری بربرندن آیرلدقلری وقت فره‌دریك تجاوزه باشلایوب (لیغنیج) و (تورغاو) ده انلره آیری آیری غلبه ایلمشدر (١١٣٨).—

هوبرتسبورغ معاهده‌سی — بو صره‌ده روسیه ایمپراطوریچه‌سی الیزابت وفات ایده‌رك یرینه اوچنجی پتروجلوس

ایتمشدر . پترو فره‌دریکه شایان تکریم بر قهرمان نظریله باقمده اولدیغندن اوستریه ایله اولان اتفاقدن درحال آیرلمش و حتی خفیا فره‌دریکه معاونت ایتمکه باشلامشدر. پترودن صوکره کلن مشهور قاترینه ایسه مداخله‌دن کلیاً صرف‌نظر ایلمشدر .

فرانسزلره کلنجه، یوزیکی متجاوز عسکر سوق ایتمش اولدقلری و اوعسکری امدادسز براقدقلری حالده قوماندانلرینك درایتسزلکلری مناسبتیله برایش کورمکه موفق اوله‌مامشلردر . هانووره استناداً حرکت ایتمکده بولنان پروسیه اردوسی قوماندانی (دوق‌ده برونسویك) فرانسزلری ایلری‌یه طوغری حرکتدن عاجز براقمش ایدی .

دیکرطرفدن فرانسه اوروپانك خارجنده انکلتره یوزندن کرك دونغاجه، کرك مستملکاتجه پك‌چوق ضایعاته دوچار اولمش اولدیغندن حکومت نتایج وخیمه‌سندن خوف ایتمش و (قانادا) قطعهٔ جسیمه‌سی ایله سائر بعض مستملکات خارجیه‌سنی انکلتره‌یه ترك ایده‌رك عقد صلح ایتمکه راضی اولمشدر. بو وجهله یالکز قالمش اولان ماریه‌ته‌رز « ارسلان طرناقلرینك تکرار اوزامسندن » خوف ایده‌رك سیله‌زیه‌دن صرف نظر ایتمش وفره‌دریك ایله عقد مصالحه ایلمشدر .

اشبو مصالحه‌نامه قسونیده‌ده کائن (هوبرتسبورغ Hubertsbourg) شاتوسنده عقد اولنمشدر (١١٤١) .—

محاربه نتیجه‌لری — بوندن بویله انکلتره‌دن ماعدا عموم اوروپا فره‌دریك علیهنه قیام ایتدیکی حالده اندن محاربه‌یه سبب اولمش اولان سیله‌زیه قطعه‌سنی اولسون ضبط و استرداد ایده‌مه‌مشدر. بوکیفیت کرك فره‌دریك، کرك پروسیه ایچون امثالسز شان و افتخاری موجب ایدی.

اشبو محاربه‌نك نتیجه‌سی اوله‌رق پروسیه قرالیتی «دول معظمه» صره‌سنه داخل اولمشدر.

بیوك فره‌دریك محاربه‌لره ختام ویردکدن صوکره بتون مساعیسنی امتدادایدن محاربه‌لرك نتایج طبیعیه‌سندن اولان مضایقات متنوعه‌نك دفع وازاله‌سی یولنده صرف ایلمشدر. فی الحقیقه سلطنتك ایکنجی قسمی آسایش و اصلاحات عمومیه ایچنده مرور ایتمشدر.

بونکله برابر فره‌دریك سلاح التنده دائما حربه مهیا خیلی عسکر بسلرایدی. اشبو قوهٔ عسکریه اوروپا مجالس ومحافلنده پروسیه‌نك سوزینه اهمیت ویردیرر وخاطرینه رعایت ایتدیررایدی. حتی بوسایه‌ده فره‌دریك قان دوکمسزین ممالکنك حدودینی توسیع ایلمشدر.

پروسیه قرالیتی نفس پروسیه و براندنبورغ قطعه‌لرندن عبارت اولوب بو ایکی قطعه ایسه لهستان مستملکاتیله بربرندن تفریق اولنمشیدی.

فره‌دریك ممالكك «حدود طبیعیه» سنی استحصال ایتمك ادعاسیله مستملكات مذكوره‌یی اخذ ایتمكه قیام ایلمشدر. لكن قوهٔ جبریه ایله مذكور قطعه پروسیه‌یه الحاق اولندیغی حالده روسیه ایله اوستریه‌نك حسدلرندن ناشی بر «موازنه» مسئله‌سنی چیقاره‌جقلری دركار بولندیغندن دیپلوماتلری واسطه‌سیله اشبو ایكی دولتی لهستانك تقسیمنه قاندیرمشدر. بووجهله لهستانك برنجی تقسیمی وقوع بولمش وفره‌دریك ایسته‌دیكنی اخذ ایلمشدر (١١٥٠). —

فره‌دریكك داخلی اداره‌سی — داخلی اداره خصوصنده بیوك فره‌دریك پدرینی اندیرر ایدی. یعنی امور دولت ایله چوق اوغراشیر وهرشیئی بالذات كورمك ایستر ایدی. صباحلین اركن قالقوب درحال عرضه كلن اوراق رسمیه‌یی مطالعه ولازم كلن اوامر وتنبیهاتی شفاهاً ویاتحریراً عطا ایدر ایدی. فره‌دریك هریرده نظام و انتظام سور ایدی و پای تختنده پك چوق تبدیلا كزدیكی كبی، ولایتلره دخی اره‌صره دوره چیقار ایدی.

اسكی دره‌بكلرك خلفلری بولنان زادكان حالا زراعی تحت اسارتده طوتمقده ایدیلر. فره‌دریك اسارتی اساساً لغو ایتمه‌مش ایسه‌ده اسیرلرك حالنی تعدیل ایلمشدر. شوقدركه بو اصلاحات یالكز فره‌دریك طرفندن اجرا والتزام اولنمایوب وقت مزبوده عموما اوروپاده دردست اجرا ایدی. —

فئودالیزم دورندن قالمه اصول وحشیه افکارعامه‌نك طلبی اوزرینه هریرده تعدیل واصلاح اولنمقده‌ایدی. روسیه‌ده ایکنجی قاترینه، اوستریه‌ده ایکنجی یوسف، اسوه‌چیه‌ده اوچنجی کوستاو، اسپانیه‌ده اوچنجی شارل، فرانسه‌ده‌دخی اون بشنجی لوئی‌نك باش وکیلی قونت (ده شوازل de Choiseul) بوکبی اصلاحاته تشبث ایتمشلرایدی.

اصلاحات مذبوره مستبد اولان حکومتلر طرفندن کندی اختیارلری‌ایله اجرا اولندیغندن بودور «تربیه‌لی استبداد» [*] نامیله‌یاد اولنمشدر.

فره‌دریك فابریقه‌لروسرایلرانشا ایچون پك‌چوق اقچه‌صرف ایدر ایدی. کلیتلی اولان‌عسکرو بوانشاآت خیلی‌نقوده متوقف ایدی. حال بوکه کوچوجك پروسیه‌نك وارداتی بوکا مساعد دکلدی. فقط فره‌دریك لازم‌کلن اقچه‌یی بولمق ایچون سائردوائرده تنقیحات اجرا ایدر و بورجه کیرمز ایدی. «یدی سنه محاربه‌سی» اثناسنده بیله پروسیه انکلتره‌نك اعانه‌سی و فره دریکك حسن اداره‌سی سایه‌لرنده بورجلردن‌قورتلمش ایدی.

فره‌دریك اره‌صره استراحت ایچون (پوتسدام Potsdam) شهری قربنده انشا ایتدیردیکی مشهور (سان‌سوسی Sans-Souci) یعنی «غمسز» سراینه چکیلوب اوراده ادبیات وموزیقه ایله

[*] *Absolutisme eclеré*

مشغول اولور ایدی. آلمانیه ادبیاتی وقت مزبورده پك دون مرتبه‌ده بولندیغندن فره‌دریك انی سومز ایدی وفرانسه ادبیاتنی مطالعه ایدر ایدی. بو میل یالکز فره‌دریکده اولمیوب آلمانیه‌ده وحتی عموم اوروپاده بیله فرانسه لسانی وادبیاتی « موده » اولمشیدی.

فره‌دریك معاصرلری بولنان ادبای مشهوره‌یی برلینه جمع ایدر وبوش وقتنی انلر ایله کچیریر ایدی. ازجمله عصرك الك بیوك حکماسندن اولان مشهور وولترایله فره‌دریك بیننده دوستانه مناسبات موجود اولوب دائما مخابراتده بولنورلر ایدی. حتی وولتر فره‌دریکك دعوتی اوزرینه برلینه کلوب خیلی مدت اقامت ایتمشدر.

فره‌دریك وولتری پك چوق التفات وتعظیم ایله قبول ایتمش وحقنده فوق العاده حرمت ورعایت اظهارایله برابر انی کندیسنه (قامرکر - یعنی مابینجی) تعیین ایلمش ایسه‌ده « ایکی شمس برسمایه صیغمامشدر » . کویا وولتر فره‌دریکدن چوق احسانلر اخذایتمك نیتیله کلمش اولوب الدانیدیغنی کورنجه کلدیکنه نادم اولمش، فره‌دریك ایسه بوکا واقف اولهرق بوپاره حرصنی وولتر کبی برعاقله یاقشدیره‌مامش وانی تعییب ایتمکه باشلامشدر.

برده فره‌دریك دائما وقت بولدقجه فرانسزجه شعرلر وتیاترو اویونلری کبی بعضی آثار قلمه آلیر ایدی. وولتر بونلری مؤخذه

ایتمکدن کیری طورمادیغی جهتله بینلرنده برمدت حاصل اولمش ونتیجه‌سی اوله‌رق وولتر فره‌دریکی ترك ایتمشدر . فره‌دریکك اواخر سلطنتنده پروسیه یه اسکی رفاه وسعادت حالنی بولمش ایدی .

فره‌دریکك تورونی وخلفی ایکنجی فره‌دریك ویلهلم (١١٦٤ـ ١١٧٥) دورنده لهستانك ایکنجی واوچنجی تقسیمی وقوع بوله‌رق پروسیه یکیدن خیلی یرلر ضبط ایتمشدر . —

ایکنجی یوسف — بو صره‌ده اوستریه ایمپراطوری ایکنجی یوسف (١١٥٨ — ١١٦٨) دخی ممالکك امور داخلیه‌سنی تنظیم وتسویه ایله مشغول ایدی . تمام قرق سنه حکومت ایتمش اولان ماریه ترزدن صوکره آوستریه حکمداری اعلان اولنمش اولان اوغلی یوسف اون بش سنه مقدم پدری فرانچك وفاتی اوزرینه المانیه ایمپراطوری انتخاب اولنمشیدی . یوسف سلفلری کبی چوقلق المانیه ایشلرینه باقیوب یالکز آوستریه مستملکاتیله مشغول اولور ایدی . کنیسنك برنجی افکاری فقیر اولان اهالینك احوالنی تخفیف ایدرك انلری امتیازاته نائل ایتمك واجناس مختلفه‌دن مرکب اولان اوستریه تبعه‌سندن بر ملت حصوله کتیرمك و نفس آوستریه‌نك نفوذ واقتدارینی تزیید

٣

ایلك ایدی . بو افکاری استحصال ایچون یوسف هر شیئی حتی حیاتنی دخی فدا ایتمکه مهیا ایدی .

ایمپراطور یوسف اول امرده « فئودالیزم » زماننده بری زادکان النده اسیر اولوب حریتدن محروم قالمش اولان زراعه حریت احسان ایتمش و املاك اصحابیله زراع بیننده‌کی مناسبات ومعاملاتی مبین بر نظامنامهٔ مخصوص تنظیم ایلمشدر . ایمپراطور عموم تبعه‌سی ایچون حریت وجدان اعلان ایلدیکی کبی ، قاتولیکلرك پاپایه اولان مناسبات سیاسیه‌لرینی دخی قطع ایتمکه تشبث ایدرك پاپانك پروتستولرینه باقمسزین پك چوق مناسترلری قپاتمش وایرادلرینی خسته‌خانه‌لر ، مکتبلر ، اعانه جمعیتلری کبی خیراته تخصیص ایتمشدر . حتی تلاش ایچنده قالمش اولان پاپا کبر وعظمتنی ترك ومخصوصاً ویانه‌یه عزیمتله ایمپراطوری زیارت ایدرك انی تشبثات مذکوره‌دن منع ایچون خیلی سعی ایلمشدر . فقط یوسف پاپایه رسماً چوق حرمت ورعایت ایتمش وحتی مساعده‌سی اولمادقجه یاننده اوطورماش ایسه‌ده هیچ برطلبنی قبول ایلمه‌مشدر . زادکان وپاپاز گروهلری طبیعی یوسف علیهنه قیام ایتمشلر وباخصوص تدابیرینك اکثریسنده بعض گونا قصورلرده بولندیغی ایچون کندیسنه خیلی ضرر ایراث ایلمشلردر .

یوسفك بعض تدابیر واصلاحاتی لایقیله دوشنلمه‌مش واهالینك

احتیاجات حقیقیه‌سنه کوره یاپلامش اولدیغندن اندردن مأمول اولنان ثمره‌لر کوریله‌مامشدر. یوسف بوکون برشی امر ایدر، یارین امرینك مناسبتسزلکنی کوروب انی تعدیل ایلر؛ اورکون ایسه تعدیلات مذکوره‌یی مناسب کورمیه‌رك انلری دخی بشقه برقالبه صوقار ایدی. شوقدر وارکه بونلرك جمله‌سی اهالی‌یه خدمت اتمك افکاری ایله اجرا ایدر ایدی. بیوك فره‌دریك یوسف حقنده «یوسف کوزل برقفایه مالکدر. برتشبثی اکمال اتمزدن اول دیکرینه بیام اتمسه کوزل ایشلر کوره‌بیلیر ایدی» دیر ایدی. ایمپراطور یوسف آوستریه ممالکی داخلنده ساکن اقوام مختلفه‌دن ملت واحده تشکیل اتمك ارزوسی ایله عموم تبعه ایچون المان لسانی مجبوری اعلان ایلمش و یالکز المانلردن (نمچه‌لیلردن) مأمورین انتخاب اتمکه باشلامشدر. فقط مجارلر ایله اسلاولر بوکا راضی اولمایوب ایمپراطور علیهنه عصیان ایچون بعض تشبثاتده بولندقلری تبین ایتدیکندن ایمپراطور دخی افکارندن مع التأسف صرف نظر ایلمشدر.

بواثناده اوستریه‌یه تابع اولان بلجیقه دخی استقلال دعواسیله عصیان اتمش ایدی و یوسف عصیان برطرف اولنمزدن اول وفات ایلمشدر.

ایمپراطور یوسف خارجی پولیتقه‌سنده دخی برشیئه موفق اوله‌مامشدر. باواریه‌ده حکومت ایدن (وتلسباخ Wi telsbach) سلاله‌سی منقطع اولمش ایدی. یوسف مذکور خانه‌دانه اوزارقدن

منسوب بولندیغندن باواریه دوقه لغنك ضبطنه قیام ایتمشیدی. فقط بیوك فره‌دریك ایشه مداخله ایدرك بوتشبثه مانع اولمشدر.

فره‌دریك ایمپراطورك باواریه حقنده‌كی تصوراتنه واقف اولنجه قوهٔ كافیه ایله بوهمیه اوزرینه حركت ایتمش وهرنه‌قدر یوسف تشبثندن صرف نظر ایتمیوب فردریك ایله محاربه‌یی كوزینه آلدیرمش ایسه‌ده دها صاغ بولنان (ماریه تره‌ز) محاربه‌یه مانع اوله‌رق اوغلنه باواریه‌یی فدا ایتدیرمشدر (١١٥٧).

والده‌سنك وفاتندن صوكره المانیه ایمپراطوری وآوستریه حكمداری بولنان یوسف تكرار باواریه‌یه اولان حقوقنی اعلان ایده‌رك قیام ایتمشدر. فقط فردریك دخی المانیه‌ده حال حاضری ابقا ایچون المانیه بكلرندن مركب برهیئت متفقه تشكیل ایده‌رك یوسفك تشبثنه تكرار مانع اولمشدر. نهایت یوسف باواریه قطعه‌سندن صرف نظر ایتدیكنی رسماً اعلان ایلمشدر.

یوسف بوندن صوكره باواریه‌یه مقابل اولاح وبغدان قطعه‌لرینی اخذ والحاق ایتمك فكری ایله روسیه ایمپراطوریچه‌سی قاترینه‌یی اتفاقه دعوت ودولت علیهٔ عثمانیه‌یه اعلان حرب ایلمشدر. لكن محاربه ختام بولمازدن اول وفات ایتمشدر (١١٦٨).

یوسفدن صوكره جلوس ایدن برادری ایكنجی (لئوپولد) برخیلی وقتدن بری ایتالیه‌ده بولنان توسقانیه قطعه‌سی غراندوقه‌سی بولنوب حسن اداره‌سیله اهالینك محبتنه مظهر اولمشیدی.

لئوپولد ایمپراطورلق تاجنی اخذ ایدر ایتمز فتوحاتدن صرف نظر ایده‌رك باب عالی ایله معاهده ومصالحه عقد ایتمش وصوکره عصیان حالنده بولنان مجارلر ایله بالحجیقه لیلری تسکین ایلمشدر. لکن لئوپولد آنجق ایکی سنه حکومت ایتدکدن صوکره وفات ایلمشدر (١١٧٠).

لئوپولدك اوغلی ایکنجی فرانچ (١١٧٠ — ١٢١٣) پدری وعمیسی کبی اصلاحات پرور اولمایوب مدنیت عتیقه طرافداری ایدی. فرانسه‌نك بیوك انقلابی اثناسنده فرانچ الك زیاده فرانسه ارباب انقلابی علیهنه شدت اظهار ایدن حکمدارلرك بری ایدی. —

بیوك پترو وروسیه ایمپراطورلغی

(٩٩١ ـ ١١٧٤)

روما نوف سلاله‌سی • بیوك پترو • لفور • اکلنجه عسکری • پترونك استقلالی اوروپایه سیاحت • اصلاحات • اوروپا پنجره‌سی • شمالی محاربه واسوه‌چیه‌نك زوالی • پولتاوا محاربه‌سی • پروت وقعه‌سی • پترونك تشبثات واصلاحات عمومیه‌سی • وصیتنامه • خاتمه • پترونك ایلك خلفلری • مقبلار دوری • الیزابت • بیوك قاترینه • روسیه مدنیتی

روما نوف سلاله‌سی — اونجی عصرك نهایتنه طوغری روسیه‌ده وقوع بولان داخلی قاریشقلقلر روسیه چارلغنك بقاسنی تهلکه‌یه دوچار ایتمش ایکن اهالیده حمیت وطنپرورانه غلیان ایده‌رك بوسایه‌ده اجنبیلر مسقوادن اخراج اولنمش و(میخائیل رومانوف) نامنده بر بویار زاده چار انتخاب واعلان اولنه‌رق قاریشقلقلره نهایت ویرلمشیدی (٩٩١) [*]

رروما نوف خاندانی عن‌اصل (روریك) سلاله‌سنه منسوب پرنسلردن اولمایوب «بویار» صنفنه منسوب ایدی • بونکله برابر

[*] جلد ٥ صحیفه ١٨٥

اونجی عصرده رومانوف خاندانی پك بیوك نفوذ کسب ایتمش ایدی. بوکا سبب دخی دردنجی ـ یعنی « مدهش » ایوانك برنجی زوجه‌سی بولنان (اناستاسیه Anastasia) نك مذکور خاندانه اولان منسوبیتی ایدی.

اناستاسیه‌نك برادری نیکیتارومانوف ایوانك و باخصوص اناستاسیه‌نك اوغلی فئودورك زمان سلطنتلرنده سرایده بیوك نفوذه مالك ایدی وحتی بر روایته نظراً نیکیتا ذریتسز اولان فئودوره کندی مخدومی فئودوری وارث سلطنت تعیین ایتدیرمکه موفق اولمشیدی. فقط بالاده ذکری سبقت ایدن (بوریس غودونوف [*]) نیکیتا ایله اوغلاربنی نفی ایتمش و بو وجهله روسیه تختنی ضبط ایده‌رك روسیه ایچون « فاصلهٔ سلطنت » نامیله معروف اولان مدهش دوری کشاد ایلمشیدی.

رومانوف خاندانندن یالکز نیکیتانك بیوك اوغلی (فئودور) اورخانکلسك شهرینه فرار ایتدکدن صوکره مناسترك برینه التجا ایله کرك کندیسنی ، کرك اوغلی میخائیلی قتل عامدن قورتاره بیلمشیدی.

فئودور رومانوف (که صنف روحانی‌یه داخل اولنجه فیلارت اسمنی قبول ایتمشیدی) « دوزمه دیمتری » (اوتره‌پیف) زماننده مسقوا میتروپولیدی تعیین اولنمش اولوب واقع اولان تبدلات وانقلابات اثناسنده پك بیوك نفوذ کسب ایتمش ایدی و بوسایه‌ده

[*] جلد ٥ صحیفه ۱۸۳

(مینین وپوزارسکی) نك تحت قوماندهلرنده اولدرق وقوع بولان ملتك قیامندن صوكره اوغلی میخائیلی چار اعلان ایتمشدر .

پرنس (شویسکی Chouiski) ، پرنس (دولغوروکی Dolgorouki) ، پرنس (غالیچین Galitzin)وسائره کبی عن اصل روریك خاندانه منسوب اولان پرنسلر هرنه قدر میخائل رومانوفك کندیلرینه ترجیح اولندیغندن طولایی ممنون دکل ایدیسهده مبترو پولید فیلارتك نفوذ واقتدارندن خوف ایدهرك سکوته مجبور اولمشلر ایدی . ذاتاً خیلی وقتدن بری داخلی اختلالر واجنبی تجاوزاتی سیأتی آلتنده قالمش اولان اهالی دخی قاریشقلقلره بووجهله ختام ویرلمسندن خشنود ایدی . بناء علیه میخائیلك سلطنتی راحت وآسایش ایچنده کچمشدر .

میخائیلك امور اداره‌یه همان مداخله ایتدیکی یوق ایدی ومهام امور پدری طرفندن رؤیت ایدیلیر ایدی . حتی اوراق رسمیه‌یه برابر امضا وضع ایدرلر ومیخائیل « عموم روسیه‌نك پادشاهی وغراندوقه‌سی » دیه امضا ایدر ، فیلارت ایسه «عموم روسیه‌نك پادشاه اعظمی ومقدس پاتریقی» دیر ایدی . فیلارتك کوزل صورتده حکومتی اداره ایتمش واختلالدن طولایی روسیه‌نك دوچار اولمش بولندیغی مضایقات متنوعه‌یی اولدقچه تسکین ایلمشدر .

میخائیل رومانوفدن صوکره روسیه تاجی اوغلی (علکسی‌یه) انتقال ایتمشدر.

علکسی (۱۰۲۳ ـ ۱۰۵٤) غیور وخیرپرور بر حکمدار اولوب زمان سلطنتنده روسیه دولتی توسیع حدود ونفوذ ایلمشدر.

اوته‌دن بری روسیه حکمدارلری استبداده آلشمش اولدقلری حالده علکسی مهم ایشلرده صنوف ممتازه‌نك مبعوثلری ایله استشاره ایدر وانلرك رأیلرینی تحصیل ایتمه‌دکجه حرکت ایتمز ایدی. علکسینك اك بیوك موفقیتی کچوك روسیه نامیله معروف اولان جنوبی روسیه‌نك مسقوایه الحاقی ماده‌سی ایدی.

کوچوك روسیه روسلرك اصل وطنی بولندیغی حالده ابتدا آلتون اردونك (یعنی قپچاق دولتنك) وبعده قریم خانلغنك تجاوزاتندن طولایی اهالی طرفندن ترك اولنمش ایدی. قطعهٔ مذکوره لهستان وروسیه وتاتار ممالکی بیننده کائن اولوب هیچ بر طرفدن مستقلا ممالکه الحاق ایدلمه‌دیکندن اویله‌جه خالی قالمش ایدی. فقط مرور زمان ایله حکومتدن وقانوندن قاچان بر طاقم مجرملر ایله هر نوع سرسریلر اوره‌لره التجا ایدرك ابتدا متعدد اشقیا چته‌لری وصوکره «قزاقلر» نامیله معروف اولان بیوك بر هیئت عسکریه تشکیل ایلمشلردر.

اشبو قزاقلر بر وقتدن بری لهستانه تابع ایدیلر. فقط لهستانك اداره‌سی پك یولسز اولدیغندن قزاقلر دفعاتله دولت علیهٔ عثمانیه

التجاوزیر حمایه یه تابعیتلرینك قبوللرینی رجا ایتمشلر ایسه‌ده باب عالی ایشه اهمیت ویرمه‌دیکندن لهلیلردن صیقلمش وچاره‌سز قالمش اولان قزاقلر روسیه چاری علکسی یه مراجعت ایتمشلردر (١٠٣٠).

بونك اوزرینه باب عالی روسیه یه اعلان حرب ایده‌رك عساکر شاهانه کوچوك روسیه‌نك مرکز اداره‌سی بولنسان (چیغرین) شهرینی ضبط ایتمش ایسه‌ده عقد اولنان «باغچه‌سرای» معاهده‌سی موجبنجه جنوبی روسیه مسقوایه ترك اولنمشدر.

علکسی‌نك زمان سلطنتنده بر طاقم مذهب اختلالرینه دخی قپو آچلمشدر. علکسی رؤسای روحانیه‌نك بعضلری ایله استشاره ایتدکدن صوکره الده بولنان کتب دینیه‌یه بعض یاکلشلقلر کیرمش اولدیغی ادعاسیله عموم کتب مذهبیه‌نك اصلاحنه مأمور بر هیئت روحانیه تشکیل ایلمشدر.

بو هیئت مسقوا پاتریقی (نیقونك Nicon) تحت ریاستنده ایدی. نیقون عادی بر آدمك اوغلی اولدیغی حالده فوق العاده اولان غیرتی وزکاوتی سایه‌سنده اك بیوك مسنده واصل اولمشیدی. کرك بو موفقیتی، کرك معامله‌ده‌کی شدتی وباخصوص چارك کندیسنه اولان امنیت واعتمادی عمومك نیقونه دوشمن کسلمسنه سبب اولمشدر.

بناء علیه دوشمنلری مخصوصاً «نیقون مذهب کتابلرینی

(فرنك) افکارینه اویدیرمق ایچون چالشه‌یور » یولده نشریاتده بولنه‌رق اهالینك غلیانه کلمسنه سبب اولمشلردر .

روسیه اهالیسی پك متعصب اولوب وقت مزبورده روسیه‌یه داخل اولمقده اولان اوروپا اصوللرندن زیاده‌سیله متأثر اولمقده ایدی . باخصوص نیقون اسکی کتابلری طوپلایوب محو ایتدیکندن برطاقم سرسریلر « اسکی کتابلرده شویله یازلمش ایدی » یوللی نشریاتده بولنه‌رق اهالینك تفرقه‌یه دوشمسنه واسطه اولمشلردر . حتی بوکبی مفسدلرك بعضلری اهالی طرفندن « پیغمبر » اعلان اولنمشلردر .

بونك نتیجه‌سی اوله‌رق روسیه اهالیسی « اسکی مذهبلیلر » و« یکی مذهبلیلر » نامنری ایله ایکی بیوك فرقه‌یه آیرلمشلردر . شوقدر وارکه اصل روسیه اهالیسنك نصفندن اشاغی اولمایان اسکی مذهبلیلر دخی یوزی متجاوز مستقل فرقه‌یه منقسمدر .

مذهب اختلالنك نتیجه‌سی اوله‌رق برطاقم داخلی عصیانلر ظهور ایتمشدر . یکی تحت اطاعته آلنمش اولان قزاقلر بوقاریشقلقلری وسیله اتخاذ ایده‌رك عصیان چیقارررلر ایدی . حتی بویله بر عصیان اثناسنده دون قزاقلرندن (استنقو رازین Stenko Razin) مسقوا دولتنك بقاسنی دخی تهلکه‌یه دوچار ایتمشدر .

بوقاریشقلقلر ایله مشغول اولان علکسی اوروپا مدنیتنك قیمتنی بیلدیکندن اصلاحات داخلیه‌یی کوزدن قاچرماز والمانیه‌دن کلن ارباب صنایع ومعارفی حمایه ایدر ایدی .

چار علکسی نك (فئودور) و (ایوان) و (پترو) اسمنده اوچ مخدومی اولوب بونلری ضعیف البنیه ومختل الشعور بولندقلری جهتله علکسی دخی درت یاشنده بولنان پترویی ولی عهد سلطنت تعیین ایتمك تصورنده ایدی . لکن اشبو تصورینی میدانه کتیرمزدن اول وفات ایتمشیدی . بناء علیه حکومت دخی بیوك اوغلی فئودوره ویرلمشدر .

شوقدر وارکه آلتی سنه صوکره وقوع بولان فئودورك وفاتی اوزرینه بویارلرك برقسمی وباخصوص پترونك والده‌سی طرفندن منسوب اولدیغی (ناریشکین Narichkin)فامیلیاسی ایوانی براقوب اون یاشنده بولنان پترویی چار اعلان ایلمشلردر (١٠٦٠) . بونك اوزرینه ایوانك اوز همشیره‌سی [*] بولنان صوفیه یکرمی بیك قدر استره‌لج عسکرینی خفیاً مسقوایه جلب ایده‌رك ایوانك نار یشکینلر طرفندن قتل اولندیغنی اعلان ایتمش وبو وجهله عصیان چیقارمشدر .

استره‌لج عسکری روسیه‌نك پره‌توریان عسکرینه یاخود بزم یکیچریلرمزه بکزر برنوع عسکرایدی واخیراً وقوع بولان اختلالارهپ استره‌لجلرك فسادی اثری ایدی . غایت زکیه وحسنا بولنان صوفیه استره‌لج رؤساسنی کندی طرفنه جلب ایده‌رك انلر واسطه‌سیله حکومتی ضبط واداره ایتمك فکرینه دوشمش ایدی .

[*] پتروایله ایوانك والده‌لری بشقه ایدی

ایوانك قتل اولندیغی خبری اوزرینه استره لیچلر ایله برابر مسقوا اهالیسی دخی ایاقلانمشیدی . اهالی ناریشکینلرك تسلیمنی طلب ایده‌رك (قره‌مل) سرایی اوزرینه هجوم ایتمشلر ایدی . ایوان ایله پترو اوکده وپترونك والده‌سی ناتالیه وناتالیه‌نك پدری وبرادری آرقه‌ده بولندقلری حالده جمله‌سی سرای بالقوننه چیقارق عاصیلره سلام ویردکلرندن عاصیلر دخی شاشیروب همان ایکی برادری یکدن حکمدار اعلان ایتمکله قناعت ایتمشلردر . فقط بونك اوزرینه غیرته کلمش اولان پرنس دولغوروکی استره لیچلری تکدیر ایتمکه باشلایجه شدت لساندن قیارمش اولان استره لیچلر ابتدا دولغوروکی‌یی واندن صوکره ناریشکینلری وانلرك منسوباتنی پاره‌لمشلردر .

استره لیچلرك افکاری صوفیه‌یی حکمدار اعلان ایتمك ایدی . فقط بوکا ارکان دولتدن کیمسه موافقت ایتمه‌مشدر .

ایشته بووجهله ایوان ایله پترو بردن حکمدار اعلان اولنوب همشیره‌لری صوفیه حکمدارلر وکیلی تعیین اولنمشدر . بوصورتله نائل مرام اولان صوفیه دخی کمال استقلال اوزره حکومتی اداره ایتمکه باشلامشدر . صوفیه پترونك محوینی التزام ایده‌یور ایدی . فقط دوشمنلق ایده‌یورم ظنیله پترونك بیوك آدم اولمسنه سبب اولمشدر .—

بیوك پترو (١٠٥٠ ـ ١١٠٣) — چار علکسی ایکی ارکك

وبش قیز اولمق اوزره یدی نفر اولاد صاحبی بولندیغی حالده (فئودور) ایله (ایوان) ك مختل الشعور بولنمری جهتیله کندیسنی براولاده مالك بیلمه یور ایدی . بالخصوص المانیه‌دن جلب اولنان برطبیب غراندوقرلك شعور وصحتارینه خلل کتیرن کیفیتك سرای ایچنده قپانوب برطرفه چیقارلمالرندن بشقه برشی اولمادیغنی بیان ایدنجه علکسی دها زیاده مکدر اولمشدر . بناء علیه برنجی زوجه‌سنك وفاتی اوزرینه خیلیجه ترقی ایتمش اولان سننه باقمیزین علی العجله تکرار تأهل ایتمش ایدی . بوتأهلدن (پترو) دنیایه کلنجه مسروریتنك دخی نهایتی یوق ایدی .

پدری وفات ایتدیکی وقت پترو درت یاشنده ایدی . علکسی پترویی ولی عهد تعیین ایده‌رك بلوغه ایرنجه‌یه قدر حکومتك پترونك والده‌سی طرفندن منسوب اولدیغی (ناریشکین) فامیلیاسنده قالمسنی التزام ایتمکده ایکن وفات ایتمش اولدیغندن چارك بوحرکتنه معترض بولنان (بویار) لر حکومتی بیوك اوغلی فئودوره تسلیم ایلمشلر ایدی . فقط التی سنه صوکره وقوع بولان فئودورك وفاتی اوزرینه آشیری درجه‌ده آبدال بولنان ایوان براقیلوب پترو حکمدار اعلان اولنمش واسترهلچلرك عصیانی دخی بونك اوزرینه واقع اولمشیدی . چونکه حریص شهرت اولان همشیره‌سی صوفیه آبدال ایوان نامنه اوله‌رق حکومت ایتمکی قورمش ایدی .

عصیانك نتیجه‌سی اوله‌رق پترو ایله ایوان بردن چار طانلمش ایسه‌ده عصیان اثناسنده پترونك والده‌سی ناتالیه اخذ ایدیلوب جبراً مناستره ادخال ایدلمش وناتالیه‌نك پدری وبرادری قتل وطرفدارلرندن کیمی اعدام، کیمیده نفی اولنمشیدی. حتی پترو دخی بیوك تهلکه‌یه دوچار اولمشیدی. بناء علیه پترو استره‌لچلرك وحشتلرندن پك زیاده متأثر اوله‌رق کندیسی هنوز اون ایکی یاشنده بولندیغی حالده انلری کلیاً محو ایتمك ایچون فرصت کوزتمکه قرار ویرمشدر.

پرنسس صوفیه ایوان وپتروناملرینه اجرای حکومت ایتمکده اولوب سلطنته اولان حرصندن طولایی اشبو وکالتك ممکن مرتبه تمدیدینه غیرت ایدر ایدی. صوفیه‌نك ایواندن قورقوسی یوق ایدی. زیرا ایوان خالقك بر بدلاسی ایدی. صوفیه پترودن قورقمقده ایدی ومناسب فرصت بولدیغی حالده انی یوق ایتمکه حاضر ایدی.

پترو رسماً چار بولندیغی جهتله صوفیه انی «قفسه» قویمغه جسارت ایده‌مەمشدر. فقط معیتنده بولندیغی حالده برکون اول دولت امورینه مداخله ایتمکه آلشدیر مطالعه‌سیله انی سرایدن اوزاق طوتار ایدی. بوایسه پترونك بیوك برآدم اولمسنه سبب اولان کیفیتلرك بریدر.

پترو کوچکلکنده هیچ اوده اوتورمایوب قیرلرده وسوقاقلرده

امرار وقت ایدر ومحله وکوی چوجقلرینی طوپلایوب انلر ایله اویون اوینار ایدی. پترونك اك زیاده سودیکی اویون دخی عسکر تعلیمی ایدی.

پترو وبو اویونلر اثناسنده دانیمارقه سفیرینك معیتنده مسقوایه کلمش اولان (لفور Lefort) نامنده کنج برجوه‌لی‌یه راست کله‌رك اکا قارشی محبت باغلامش وسراینه قبول ایتمشدر.

لفور — لفور اوروپا مکاتبنده تحصیل علوم ایتمش زکی وحریص شهرت وشان بردلی قانلی اولوب کندینه اقبال قپوسنی آچمق املیله روسیه‌یه کلمش ایدی. یعنی لفور جغرافیه‌دن روسیه قطعه‌سنك جسامتنی وبو قطعه‌نك مطیع وصادق ملیونلرجه اهالی ایله مسکون اولدیغنی وبونکله برابر روسیه دولتنك اوروپاجه اولان حکمسزلکنی کورمش، اولوب بو سیاسی اقتدارسزلغك دخی اهالینك تعصب وجهالتندن بشقه برشی اولمادیغنی بیله‌یور ایدی. بناء علیه برطرف بولوب روسیه ممالکنده مسند صاحبی اولمق وصوکره روسیه‌یه اوروپا اصول مدنیه‌سیله معارفنی ادخال ایده‌رك وبیوك وذی اقتدار بردولت ظهورینه واسطه اوله‌رق شهرت قزانمق امیدیله اوروپایی ترك ایتمشیدی.

فی الحقیقه روسیه ممالکی وقت مزبورده سیاسة اهمیتسزلکیله برابر طولاً محیط آتلاسیدن محیط کبیره قدر، عرضاً دخی محیط

منجمد شمالیدن قره وحزر دکزلرینه قدر ممتد ایدی. اهالیسی دخی هرنه قدر مختلف اصللردن ـ یعنی اسلاو، ترك، فین، تاتار، مغول اجناسندن ظهور ایتمش ایدیسه‌ده عصر مذکورده ملت واحده تشکیل ایتمش ایدی.

لفور پترو طرفندن کندیسی ایچون مربی تعیین اولنمش ایدی. لفور طبعاً هرشیئه مراقلی اولان پترویه روسیه‌نك کسب نفوذ واقتداره اولان استعدادینی وافکارنجه بو اقتدارك نه وجهله استحصال اولنه بیله‌جکنی تعریف ایدوب طورور ایدی.

پترو ذاتنه قارشی خلوص سور ایدی. قورناز لفور بوکا واقف اوله‌رق پترونك کبر وغرور طمرلرینی تحریك ایدر ایدی. پترو دخی لفوره همان عاشق اولمشیدی وانی دنیاده اك بیوك وعاقل آدم بیلیر ایدی. —

اکلنجه عسکری — اوروپانك مدنیتی، ترقیسی، معموریتی، قوهٔ عسکریه‌سی، اصول وعاداتی لفور سایه‌سنده اون یدی یاشنده بولنان بر «باربار» ك ذهننی مشغول ایتمکه باشلامشدر. پترو کوی ومحله چوجقلرینی طوپلایوب انلردن اوروپا اصولی اوزره برطاقم بلوکلر تنظیم وتفنك یرینه دکنکلر ایله تسلیح ایده‌رك تعلیملر اجرا ایدر ایدی. بواویونجق عسکری یواش یواش عساکر دائمه مرتبه‌سنی بولمشدر. بونلردن ایلك تشکل ایدن طابوره کندیسنی

نفر یازمش ولفوری بیکباشی نصب ایلشمدر. هرکسه امتحانلر واسطه‌سیله رتبه اعطاسی وانك ترفیعی مقرر اولدیغندن پترو هرکسدن زیاده غیرت ایدرك ایکی سنه ظرفنده میرالای رتبه‌سنی احراز ایلدیکی کبی، عسکر دخی ایکی آلایه ابلاغ اولنمشیدی. الایك برینه کندیسی، دیکرینه دخی لفور قومانده ایدرلر ایدی.

هرکسك نظرنده بونلرهب اویونجقلر وچوجق اکلنجه‌لرندن معدود ایدی ودکنکار ایله مسلح وچوجقلردن مرکب اشبو ایکی الایك شمدیکی روسیه عسکرینه اساس اوله‌جغی کیمسه‌نك خاطرینه کلمه‌یور ایدی. حتی پترونك هرحالنه سوء ظن اتمکده اولان صوفیه بیله برادرینك بوکبی «بوش» شیلر ایله اشتغالندن پك ممنون ایدی وارەصره (بوتشنویه Potechnoé) — یعنی «اکلنجه عسکری» یاد اولنان اشبو ایکی الایك تعلیمرنده حاضر بولنه‌رق برادرینی بویولده تحسین وتشویقدن کری طورماز ایدی.

فقط پترونك بوخصوصده‌کی غیرتی واصراری نهایت صوفیه‌نك شبهه‌لرینی دعوت اتمکه باشلامشدر. هله برکون پترو صوفیه‌نك تحت ریاستنده منعقد اولان مجلس مخصوصده صوفیه‌نك دوستی ومستشاری بولنان پرنس (غالیچین)ك افکار ومسلکنی جرح وتزییف واداره‌ٔ ممالك ورؤیت امور حقنده کندیسندن کیمسه‌نك مأمول اتمه‌دیکی مطالعات ایراد ایدنجه صوفیه شمدی‌یه قدر کندیسنك فنا حالده آلداندیغنه واقف

اولەرق تکرار استرەلچلری پترو علیهنه تحریك ایتمش و بیوك براختلال چیقارمشدر . لکن پترو وقتیله عصیاندن خبردار اولوب « پوتشتویه » عسکرینی علی العجله تسلیح ایدەرك انلر ایله برابر مسقوا قربنده بولنان (تروئیچه Troïtza) مناسترینه تحصن ایلمشدر .

یکرمی بیك قدر استرەلچ عسکری تروئیچه مناستری اوزرینه هجوم ایتدکاری حالده پترونك « اکنجه » عسکرندن مردانه مقاومت کوردکلرندن رجعت ایتمشدر .

برنجی عصیانده استرەلچلر ایله برابر مسقوا اهالیسی دخی قیام ایتمشیدی . فقط اووقت عصیان صبی بولنان پترو علیهنده اولمایوب دایسی وبیوك پدری بولنان ناریشکینلر علیهنده ایدی . شمدی ایسه ناریشکینلر ریاست اموردە دکلر ایدی . وفضله اولەرق اوکسز ودلی باش اولان پترو ذاتاً مسقوا اهالیسنك توجهنی قزانمش ایدی . بناءعلیه اهالی ایاقلانوب پترو طرفنی التزام ایلدیکندن پترو مظفراً مسقوایه داخل اولمشدر .

پترو همشیرەسی صوفیەیی مناستره قپامش واسترەلچ رؤساسنی اعدام ایتدیرمشدر . برادری ایوان دخی درحال حکومتدن فراغت وبرمدت صوکره وفات ایتدیکندن اون یدی یاشنده بولنان پترو ادارەیی مستقلاً درعهده ایلمشدر (١٠٦٧) .—

پترونك استقلالی وتشبثاتی — پترو صوفیه‌نك زمان اداره‌سنده قورقوسندن اجرا ایده‌مه‌دیکنی بو دفعه کمال سربستی ایله اجرا ایتمکه باشلامشدر . پترو ابتدای امرده عسکری تنظیم ایلشدر . قوهٔ بریه‌یی میدانه کتیردکدن صوکره قوهٔ بحریه‌یی وجوده کتیرمکی قورمشدر . پترو دکزك نه اولدیغنی هنوز بیلمه‌یور ایدیسه‌ده تجارتك وقوهٔ بحریه‌نك اهمیتنی آکلامش ایدی . روسیه دکل برقطعه سفینه‌یه ، آکثر وقتلرده حال انجماده بولنان بحر ابیضدن بشقه دوغا انشاسنه مساعد برساحل بحره‌دخی مالك دکل ایکن پترو خواجه‌سی لفوری « بیوك امیرال » نصب ایلشدر .

وقت مزبورده روسیه عالکی بحر بالتیکدن قره‌دکزه قدر ممتد اولدیغی حالده نفس سواحل اسوه‌چیه ایله دولت علیه النده ایدی . پترو روسیه ایچون اوروپا ایله مناسباتده بولنمق وبناءعلیه مناسب برساحل استحصال ایلمك لازم اولدیغنی بیلدیکندن بردرلو راحت ایده‌مه‌یور ایدی . نهایت قره‌دکز ساحلنی ترجیح ایده‌رك دولت علیه یدنده بولنان آزوف (آزاق) قلعه‌سی اوزرینه هجوم ایلشدر .

پترو آزوف قلعه‌سنی قره‌دن محاصره ایلدیکی کبی ، دون نهرنده برطاقم سفینه‌لر انشا ایده‌رك دکزدن دخی شهری محاصره ایتمك ایسته‌مش ایسه‌ده روسیه عسکری سفائنی قوللانمقدن عاجز

قالدقلرندن برثمره کوریلمه‌مشدر. قره‌دن شهری محاصره ایده‌رك برقاچ دفعه هجوم ایتمش اولان عسکر دخی عدم مهارتندن طولایی اوتوز بیك تلفات ویردکدن صوکره برشیئه موفق اولمقسزین رجعته مجبور اولمشدر.

بو وقعه پترویی یأسه دوچار ایده‌جکی یرده بالعکس حرص و غیرتنی آرتدیرمشدر. کاپیتالی اقچه صرف ایده‌رك اوروپا ممالکندن دونما ایچون قاپتان وکمیجی، عسکر ایچون دخی مهندسلر جلب ایده‌رك ایرتسی سنه یکیدن بر دونما انشا و عسکرینی تنظیم ایتدکدن صوکره تکرار آزوف اوزرینه هجوم ایله قلعهٔ مزبوره‌یی ضبط ایلمشدر (١٠٧٤).

پترو گاه قره‌دن هجوم ایدن طابورلرك اوکنده، گاه دونما اوزرنده بولنه‌رق قومانده ایدر و نهایت درجه‌ده شجاعت وفداکارلق اظهار ایده‌رك جمله‌یه عبرت کوستریر ایدی. پترو ایله لفور مسقوایه بیوك «ظفر الایی» ایله داخل اولمشلردر.

بو صره‌ده پترو استره‌لچلرك عصیان عمومی چیقارمق اوزره قومیته‌لر تشکیل ایتمش اولدقلرینی خبر آله‌رق ناگاه قومیته‌لری باصمش وایرتسی کونی مسقوا میداننده جمله‌سنی اعدام ایتدیرمشدر. پترو دخی سیاستکاهلرك برنده جلادلق خدمتنی درعهده ایده‌رك النده‌کی بالته ایله براورشده استره‌لچك کله‌سنی دوشورر وبونکله اکلنیر ایدی. قانلی تماشالره اولان میل خصوصنده همان رومه‌

لیلردن ایلری اولان روسلردخی پترونك بوحرکتنی تحسین ایدرلر ایدی .

ذاتاً پترونك طبیعتنده خونریزلك وار ایدی وپترو دکل دوشمن صفتیله ، پدر وحکمدار صفتیله وروسیه‌یی اصلاح ایتمك یولنده نه طرفه توجه ایلدیسه هریرده قان وباربارلق ایزینی براقشدر .

پترو حقیقت حالده تیمور قدر خونریز ، قولبر قدر مدبر ، ویلهلم قدر مدقق ، فره‌دریك قدر شجیع ایدی وکندیسنده طبیعتجه بربرینه ضد اولان اشبو درت ذاتك خصلتلرینی جمع ایتمشیدی .

وولتر پترو حقنده « پترو قهرمان قدر عالی وقاپلان قدر خونریزدر » ، بیوك فره‌دریك دخی « پترو دمیر ایریدیجی براجزادر » دیرلر ایدی . فی‌الحقیقه باربارستان اولان روسیه‌دن آزمدت ظرفنده بردولت معظمهٔ متمدنه تشکیل ایتمك آنجق بویله بر آدمك خرجی ایدی . —

اوروپایه سیاحت — بالاده ذکر اولندیغی وجه اوزره مملکتك اسایشی اعاده وتأمین اولندقدن صوکره پترو عاشق اولدیغی اوروپایی کورمك ایچون مسقوایی ترك ایلشدر .

پترو فلمنك جمهوریتی نزدینه برهیئت سفارت کوندرمکده

اولوب برازترددن صوکره کندیسی دخی تبدیل نام وقیافت ایله
بو هیئت سفارته داخل اولمش واوروپاده دخی رسماً کندیسنی
بیلدیرمه‌یوب سفارتك معیت مأموری صفتنده کزمشدر. فقط بونکله
برابر هرکس کندیسنك پترو اولدیغنی بیلیرایدی. پترونك افکاری
حکومتلردن حرمت ورعایت کورمك واکثمك اولمیوب اوروپا
مدنیت ومعموریتنی کندی کوزی ایله کورمك وممکن مرتبه کندی
ممالکنك محتاج اولدیغی اصلاحاتی اکلامق ایدی.

پترو فلمنك پای تختی بولنان آمستردام شهرنده اقامت ایتدیکی اثناده
(ساعاردام) ترسانه‌سنی کزمش واورادە انشا اولنمقده اولان
کمیلرك جسامتلری ایله انلرك صورت انشالرندن طولایی حیرت ایچنده
قالمشدر. پترو روسیه‌یی بویله بر ترسانه‌یه نائل ایتمك ماده‌سنی
کندیسی ایچون برنجی وظیفه عد ایلشدر. بناءعلیه ترسانه‌یه
«میخائیلوب» نامیله عمله یازیله‌رق اوچ درت آی قدر الك عادی
والك اغیر ایشلرده بولنمش ویه‌جك ایله ایچه‌جك خصوصنده بیله
کندیسنی ارقداشلردن آیرمامشدر. نتیجه‌سی اوله‌رق پترو سفینه
انشا وتجهیز ایتمك وآنی صویه ایندیرمك معرفتنی اوکرنمشدر.

بو مشغولیت عظیمه ایله برابر پترو ینه اطرافك احوالندن
بیخبر قالماز ایدی. مثلا فلمنك پولیسی اصولنی تحقیق وتدقیق
وانی اساس اتخاذ ایده‌رك روسیه ایچون بر پولیس نظامنامه‌سی

تنظیم ایتمش وموقع اجرایه وضع اولنمق اوزره مسقوایه کوندرمشدر .

ایجاب ایدن صنایع واحوال اسرارینی اوکرندکدن صوکره پترو ارتق تبدیل قیافته لزوم کورمه یوب رسماً کندیسنی بیلدیرمش وبرمدت دها فلمنکده اوتورمشدر. پترو فرانسه یه عزیمت ایتمك ایسته مش ایسه ده اون دردنجی لوئی ده کندیسنی قبول ایچون پکده میل کورمه دیکندن یوزینی انکلتره یه چویرمشدر . ذاتاً پترو انکلتره قرالی اوچنجی کلیوم ایله فلمنکده برقاچ دفعه کورشمش وا کامحبت باغلامش ایدی . پترو انکلتره یه عزیمت ایتمك نیتنده اولدیغنی خبرویرنجه کلیوم کندیسنی استقبال ایچون فلمنك سواحلنه قدر برفیلو دونمه کوندرمش و لوندره اهالیسی دخی حقنده پك زیاده حرمت ورعایت اظهار ایلمشدر. پترو فلمنکده کورمه دیکی انکلترده ده کورمش وانکلتره نك انتظام اداره سنه وعظمتنه حیران اولمشدر. پترو انکلتره نك شهرلرینی ، فابریقه لرینی ، دونمه سنی لایقی وجهله سیروتماشا ایتدکدن صوکره برمدت دها اقامتله علوم ریاضیه دن ، علم طبدن ، کمیجیلکدن درس اوقومشدر .

پترو عودت ایتمزدن اول کندیسنك فلمنکده انشا ایتدیردیکی کمی ایله اوچنجی کلیوم طرفندن اهدا اولنان دیکر برکمی یی بحر ابیضده کائن (ارخانکلسك) لیمانه اعزام ایلمشدر .

پترو انکلتره دن فلمنك و پروسیه طریقیله و یانه یه عزیمت

ایلش وایمپراطور لئوپولد طرفندن کمال تعظیم ایله قبول اولنمشدر. فقط پترو ویانه‌ده روسیه‌ده استره‌لیج بقیه‌سنک ینه بر عصیان چیقاردقلری خبرینی اخذ ایده‌رك درحال عزیمت ایتمکه مجبور اولمشدر. پترو عودت ایدنجه‌یه قدر عصیان بر طرف اولمش وعاصیلر وحشیانه تأدیب ایدلمش ایسه‌ده پترو غضبندن وحشتلری تکرار ایلتمشدر. استره‌لیجلرك قسم اعظمی سیاستگاه اوزرنده تلف اولمش وقصوری سبریه کوشه‌لرینه نفی ایدلمشدر. —

اصلاحات — پترو اوروپادن عودت ایدنجه اوروپاده ایکن کورمش اولدیغی تصوراتك اجراسنه تشبث ایتمشدر. روسیه‌یی «اصلاح» بولنده ایتدیکی حرکتك برنجیسی تبعه‌سنه صقاللرینی تراش ایچون امر ویرمك ماده‌سی اولمشدر.

روسیه‌لیلر صقاللرینی تراش ایتمزلر واوزون البسه ایله باشلرینه قالپاق کیرلرایدی. پترو صقاللرك تراش ایدلمسنی امر ایتمشدر. بو ایسه روسیه اهالیسی عندنده کفر مقامنده اولدیغی جهتله خلق تأنی کوسترمشدر. بونك اوزرینه پترو شهر میدانه بر طاقم بربرلر جلب ایده‌رك کان کچنی تراش ایتدیرمکه باشلامش ومخالفت ایدنلری اعدام ایتدیرمشدر.

اوروپالیلرك کیدکاری قیصه البسه‌یی وشابقه‌یی کیمه‌ینلر

وزوجه‌لری ایله قیز یلرینی اختلاطدن منع ایدنلر ایچون دخی جزای نقدی مقداری ایله اوریله‌جق «کنوت» لك عددینی تعیین ایلمشدر.

روسیه‌نك عادات قدیمه‌سنجه قادینلر مستور اولوب دائره‌سنده قپالی اولدقلری حالده اوتوررلر ایدی. پترو «حرم دائره‌سنده محبوس اوله‌رق بیومش اولان برقیز لایقی وجهله تربیه کوره‌مز وبناء علیه والده وظائف مقدسه‌سنی ایفا ایده‌مز» دیه‌رك قادینلر ایچون مستوریت اصولنی منع ایتمشیدی. پترو سرایده‌وو کلا خانه‌لرنده بالولر ایله رسمی ضیافتلر ترتیب ایده‌رك قادینلرك ارککلر ایله برابر حاضر بولنملرینی امر ایدر ایدی.

پترونك بو کبی تشبثاتی روسیه‌ده حمیت وصلابت اصحابنك شکایاتنی موجب اولمقده ایدی. فقط پترو جزئی مخالفت اظهار ایدنلری بار بارانه اعدام ایلدیکندن کیمسه سسنی چیقارمغه جرأت ایده‌مه‌مکه باشلامشدر.

روسیه‌نك امور روحانیه‌سی مستقواده مقیم پاتریق الندہ اولوب پترو ایسه پاتریقك اهالیده‌کی غلیان تعصبی سوء استعمال ایده‌رك کندی اصلاحات وتأسیساتی علیهنه اهالیی ایاقلاندیره بیله‌جك درجه‌ده اقتداره مالك اولدیغنی بیلدیکندن رسماً پاتریقلکی قالدیرمش وپاتریق وظائفنی بندکاندن مرکب اولمق

اوزره (سینود) نامیله تشکیل ایلدیکی بر مجلس روحانی عهده سنه حواله ایلمشدر.

بوندن بویله پترو کندیسنی روسیه نك جسمانی وروحانی رئیسی اعلان ایتدیرمشدر. روسیه هیئت اجتماعیه سی عموماً متعصب اولوب پترونك اصلاحاتنه کفر نظریله باقدقلری حالده کیمسه مخالفت اظهار ایده مه یورایدی. لکن پترو زوجه سی ایله انك تربیه کرده سی اولان اوغلی وولیعهدینك تعصبلرینی ازاله دن عاجز قالمش ایدی.

ولیعهد علکسی پدرینك وفاتندن صوکره اصلاحاتدن اثر قالمایه جغنی اعلان ایدر ایدی. بونك اوزرینه پترو علکسی نك جزؤی بر قصورینی بهانه ایده رك انی دیوان حربه تسلیم ایتمش وجبراً حقنده اعدام حکمنی ویردیرمشدر. پترو زوجه سنی دخی تطلیق ایده رك مناستره قپامش و اصلاحات علیهنده بولنان رجالدن کیمی قتل اولنمش، کیمده سبریه یه نفی ایدلمشدر.

بوندن صوکره پترو مرکزاداره و مرجع عموم اولمق اوزره بر (سناتو مجلسی) تشکیل ایده رك اعضاسنی اجنبیلر ایله اصلاحات پرور اولان بندکاندن انتخاب ایلمشدر.

پترو مسقواده بر بحریه، برده ریاضیات مکتبی کشاد ایلمشدر. ساقسونیه دن کوزل جنس قیون واسوچره دن اینك جلب ایلمش واوروپای تختلرنده بر بیاننامه نشر ایده رك هنر وصنعت ار بابنی

روسیه‌یه دعوت ایتمشدر. اوروپادن جلب اولنان مهندسلر روسیه ممالکنك خریطه‌لرینی الدیرمش وروسیه‌ده بولنان معادنی کشف ایده‌رك انلرك ایشلتدیرلمسی چاره‌لرینه باقمشدر. بوندن صوکره اوروپادن کلن ازباب معرفت برطاقم اسلحه وامتعه واقمشه فابریقه‌لرینی کشاد ایتدیروب انلری حمایهٔ مخصوصه‌سی تحتنه آلمشدر.

طرق معابره انشا اولندیغی کبی، نهرلرك بعضلری تطهیر اولنمش وروسیه‌نك ایکی سطح مائلنی برلشدیرمك ایچون قناللر حفر ایتدیرلمشدر. ازجمله (وولغا) و (نوا) و (شمالی دیوینه) نهرلری قناللر واسطه‌سیله بربرینه ربط اولنمشدرکه بری بحر خزره، دیکری بحر ابیضه، اوچنجیسی دخی بحر بالتیکه آقار. پترو بالذات بونلرك عملیاتنه نظارت ایدر واکثریا خریطه‌لری ایله پلانلرینی کندیسی چیزر ایدی.

پترو بویله بر مشغولیت عظیمه ایچنده ایکن باشی وصاغ الی مقامنده اولان (لفوری) غائب ایلشدر (۱۰۷۷).

پترونك کندیسنه الك زیاده محتاج اولدیغی بر وقتده لفورك وفاتی پترو ایچون اغیر کلشدر. لکن ایش ناتمام قالمق تهلکه‌سندن قورتلمش ایدی. چونکه پترو هیچ اولمازسه بو خصوصده لفورك تشویقاتنه محتاج دکلدی. پترو روسیه‌یی اصلاح یولنده

اودرجه‌یه وارمش ایدی که کندیسنه صرف نظر ایتدیرمك محال ایدی .

هرنه‌حال‌ایسه لفور نام برجنوه دلی قانلیسی مسقوا غراندوقه‌لغنی « روسیه دولت معظمه‌سنه » تحویل ایتمش وطلبه‌جی اطوارلی بر پرنسدن « بیوك پترو » یی میدانه کتیرمش ایدی . شوقدرکه روسلر لفورك قیمتنی لایقی وجهله تقدیر ایده‌مه‌مشلردر . —

اوروپا پنجره‌سی — اوروپادن عودت ایدن دلی پترونك برنجی افکاری روسیه ایچون مناسب برساحل بحر استحصال ایله تجارت وحرب کمیلرینی استیعاب ایده‌جك لیمانلر انشا ایتمك واوروپا ممالك متمدنه‌سیله مناسبات پیدا ایده‌رك اوروپا معارفی ایچون روسیه‌یه بریول - یاخود کندی تعبیرنجه « مدنی اولان عالمه بر پنجره » - آچمق ایدی .

روسیه ایچون الك مناسب اولان دکز بحر بالتیك ایدی . بحر بالتیككافهٔ سواحلی ایسه اسوه‌چیه‌نك ید تصرفنده ایدی . پترونك افکارنجه دکزك او بر طرفنده بولنان اسوه‌چیه‌نك بحر مذکورك شرق سواحلنی استیلا ایچون حقی یوق ایدی وشرق سواحلنك روسیه ولهستان وپروسیه الارنده بولنغلری مقتضای احوالدن ایدی . بناء علیه پترو دخی « روسیه‌نك حدود طبیعیه‌سنی » استحصال ایتمك زعمیله محاربه‌یه قیام ایلشدر .

پترو اسوه‌چیه‌نك تحت اداره‌سنده بولنان فین کورفزی سواحلنه هجوم ایده‌رك (نوا) نهرینك منصبلرینی استیلا ایتمش و اوراده « اوروپا پنجره‌سی » یاد ایتدیکی (پترسبورغ) شهرینه اساس وضع ایلشدر . حالبوکه ساحل مذکورك کندیسنده براقلمسی شرطیله اسوه‌چیه ایله مصالحه عقدارلنمق شویله طورسون هنوز کندیسنه امید ویره بیله‌جك قطعی محاربه‌نك دخی واقع اولدیغی یوقدی . —

شمالی محاربه واسوه‌چیه‌نك زوالی — کوستاو آدولفك قیزی خرستینه‌دن صوکره اسوه‌چیه تاجنك (دوپون Deux-Ponts) سلاله‌سنه انتقال ایتدیکی بالاده[*] کورلمش ایدی . بوسلاله حکمدارلرندن اوننجی شارل (۱۰۳۲ — ۱۰۳۸) لهستان ودانیمارقه علیهلرنده محاربه ایده‌رك بیوك مظفریتلر قزانمش ایدی . مثلا وارشاوا شهری جوارنده لهستان عسکری ایله اوچ کون اوچ کیجه دوام ایدن محاربه‌ده مظفر اوله‌رق اوچ ماه ظرفنده عموم لهستانی ضبط ایتمشیدی . فقط واقع اولان مصالحه‌ده یالکز ساحل بحر ایله قناعت ایده‌رك قصورینی اعاده ایلمشیدی .

دانیمارقه ایله اولان محاربه‌ده دخی قیش اورته‌سنده ناکاه بوزلر اوزرندن (زوند) بوغازینی مرور ایده‌رك قوپنهاغ شهری

[*] جلد ٥ صحیفه ۱۷۰ و ۳۷۱

پیشگاهنده ظهور ایدی ویرمش ودانیمارقه‌یه مصالحه نامه‌یی امضا ایتدیرمشدر .

شارلك خلفی اون برنجی شارل (۱۰۳۸ ـ ۱۰۷۵) صلح پرور بر حکمدار اولوب زماننده اسوه‌چیه خیلی ترقی ایتمشدر .

نهایتسز محاربه‌لر دولتك احوال مالیه‌سنی اخلال ایتمش اولدیغندن شارل ملت مجلسنی جمع ایده‌رك عن‌اصل املاك میریه اولدیغی حالده بعض دره بکلر طرفندن ضبط اولنان اراضینك اعاده‌سنی طلب ایتمش وهرنه‌قدر زادکان مخالفت ایتمك ایسته‌مش ایسه‌ده (بورژوا) صنفی ایله کوی مبعوثلری قرال طرفنی التزام ایتمش اولدقلرندن مخالفتلرندن برثمره کورلمه‌مشدر . شارل هرکسدن حق تصرفی مبین سندلر طلب ایتمش وسندلری ابراز اولنمایان اراضی‌یی ضبط ایلمشدر . بو وقعه (ره دوقسیون Reduction) نامیله معروف اولوب زادکان کروهنك شکایاتنی موجب اولمشدر . شارل صلح پرور اولدیغی حالده سلاح آلتنده کلیتلی عسکر بسلر ایدی .

شارلك وفاتی اثناسنده اسوه‌چیه شمالی و شرقی اوروپاده کامل نفوذ اجرا ایدر بردولت معظمه ایدی .

اون برنجی شارلك وفاتی اوزرینه حکومت اوغلی اون ایکنجی شارله (۱۰۷۵ ـ ۱۰۹۶) انتقال ایتمشدر . اون ایکنجی شارل دها کنج وغایت ذوق وصفایه مائل بر پرنس اولدیغندن

اسوەچیەنك نفوذی تحتندە بولنان روسیە ولهستان ودانیمارقە دولتلری شارلك کنجلکنی اسوەچیەنك تحت نفوذندن قورتلق ایچون فرصت اتخاذ ایدەرك بالاتفاق اسوەچیە علیهنە قیام ایتمشلر و بو وجهلە یکرمی سنە امتداد ایدن « شمالی محاربە » کشاد اولنمشدر (١٠٧٨ ـ ١٠٩٩) .

پترونك افکاری بالتیك دکزی ساحلنك برطرفنی ضبط ایدەرك اوروپایە « پنجرە » آچمق ایدی . لهستان کندی مستملکاتندن معدود اولان لیفلاندیە وقورلاندیە قطعەلرینی استرداد ایتمك ایستەیور ایدی . حتی مشهور (ژان سوبسکی Sobieski) نك وفاتی اوزرینە حکمدار انتخاب ایچون تجمع ایدن مجلس عمومی نامزد وطالبلردن ساقسونیە عسکری واسطەسیلە بالتیك دکزی ساحلنی کری آلەجغنی رسماً وعد ایتمش اولان ساقسونیە دوقەسی آوغوستی قرال انتخاب ایتمش ایدی . ایشتە ایکنجی آوغوست (١٠٧٥ ـ ١١١١) دخی وعدینی حصولە کتیرمك لزومی اوزرینە پترو ایلە اتفاق ایتمشدر .

روسیە ایلە لهستان بیننده اتفاق عقد اولنمسنە پاتقول (Patkul) اسمندە بر لیفلاندیەلی واسطە اولمش ایدی . پاتقول لیفلاندیە خانەدانلرندن اولوب « رەدوکسیون » اوزرینە ملکنی غائب ایلمشیدی و بناء علیە آوغوست نزدینە فرار ایدەرك انی اسوەچیە علیهنە تحریك ایدوب طورور ایدی .

دانیمارقه‌یه کلیجه اوده‌نجی اوته‌دن بری اسوه‌چیه‌نك دوشمنی بولندیغی جهتله مسلکی اقتضاسندن اوله‌رق (فقط رسماً شله‌زویك قطعه‌سنه اولان حقوقنی اعلان وادعا ایده‌رك) هیئت متفقه‌یه داخل اولمشیدی .

اون ایکنجی شارلدن کیسه جدی بر مقاومت مأمول ایتمه‌دیکندن متفقلر بردن وهرطرفدن اسوه‌چیه ممالکی اوزرینه هجوم ایتمشلردر . فقط کنج شارل برقاچ ماه ظرفنده کندیسنك پك جسور وغیور برعسکر و بیوك برقوماندان اولدیغنی عالمه کوسترمش ودوشمنلرینی حیرت ودهشت ایچنده براقمشدر .

شارل ابتدای امرده اسوه‌چیه‌دن زه‌لاندیه اطه‌سنه مرور ودانیمارقه‌نك پای تختی بولنان قوپنهاغ شهرینی محاصره ایده‌رك دانیمارقه حکومتنی تهدید وعقد صلحه اجبار ایلمشدر . بوندن صوکره وقت ضایع ایتمکسزین عسکرینی کمیلره بندیروب بحر بالتیکك شرق ساحلنه چیقمشدر .

بواثناده بیوك پترو جسیم براردو واسطه‌سیله اسوه‌چیه قلعه‌لرندن (ناروا) یی محاصره ایتمکده ایدی . شارل پترو اوزرینه هجوم ایله اوچ درت مثلی بولنان روسیه اردوسنی پریشان ایلمشدر . فقط شارل فرار ایدن مسقوف اردوسنی تعقیباً مسقوا اوزرینه حرکت و پترو یی صلحه مجبور ایده‌جکی یرده انی براقوب لهستان اوزرینه کیتمشدر .

شارل لهستان حدودینی تجاوز ایتدیکی صره‌لرده غایت شدتلی برقیش حکمنی اجرا ایتمکده ایدی . اسوچیه عسکری قارلر ایله بوزلردن وصغوقدن زیاده صیقندی چکمکده ایدیسه‌ده قرالك دخی کندیلری ایله هرخصوصده مشترك اولدیغنی کورنجه سسلرینی چیقاره‌مازلر ایدی . شارل عسکرك یدیکنی یر وایچدیکنی ایچر ایدی وعسکر چادرسز قالدیغی وقت کندیسی دخی چادره کیرمه‌یوب نفرات ایچنده‌یاتار ایدی . شارلك یازین وقیشین کیدیکی البسه‌ده هیچ برفرق یوق ایدی . اودخی مائی چوقه‌دن پارلاق دوکمه‌لی برسترهٔ اوفاق مثلث برشابقه، اوزون عسکر جیزمه‌سندن عبارت ایدی .

لهستان قرالی آوغوست شارلك قارشیسنه ساقسونیه ولهستان عساکرندن مرکب بیوجك براردو سوق ایتمشیدی . فقط شارل ایلك تصادفده انی پریشان ایده‌رك (قورلاندیه) قطعه‌سنی فتح ایلمشدر . بونك اوزرینه آوغوست « کوزده‌لرینك » الك کوزلی بولنان (قونتس کنیغسمارق Koenigsmarck)ی شارل نزدینه کوندروب خفیف شرائط ایله عقد صلح ایتمك امیدنده بولنمش ایسه‌ده شارل قونتسی حضورینه بیله قبول ایتمه‌مشدر .

شارل بووجهله التی یدی آی ظرفنده متفقلرك اوچنی دخی مغلوب ایتمش ولزومی قدر شان قزانمش اولدیغی حالده مناسب شرائط اوزره عقد صلح ایتمکه راضی اولمایوب « اسکندرلکی »

قورمش و بونکله بیوك خطاده بولنمشدر . ذاتاً متفقلرك ایچنده پترونك الك مهلك دوشمن اولدیغنه عدم وقوفی شارلك الك بیوك خطاسی ایدی . ناروا مظفریتی پك اهون قزانلمش اولدیغندن شارل روسلر ایچون پك دون قیمت بچمش ایدی و بو سببدن اوله‌رق روسیه‌یی براقوب لهستانه مرور ایتمش ایدی .

شارل قرال آوغوست الندن لهستان حکومتنی ضبط ایتمك عزمیله لهستانه داخل اولمش وبش سنه قدر لهلیلر وساقسونیه‌لیلر ایله اوغراشمشدر . واقعا شارل نتیجهٔ احوالده آوغوستی لهستان تاجنك ترکنه مجبور ایتمش و کندی طرفدارلرندن (استانسلاس لشینسکی Leczinski) یی لهستان قرالی اعلان ایتدیرمشدر . فقط بوثمره‌لرك غائب ایدیلن بش سنه‌یه بدل اولمادیغنی (پولتاوا) شهری پیشگاهنده کندیسی دخی اکلامشدر .

شارل طرفندن صرف اولنان بونجه امکك نتیجه‌سی اوله‌رق آوغوست لهستاندن فراغت ایتمك شرطیله مصالحه‌نامه‌یی امضا ایتمش وقتیله کندیسنك زیر حمایه‌سنه التجا ایدن مذکور پاتقولی شارله تسلیم ایتمك کبی بیوك بر دنائت ارتکاب ایلمشدر .—

پولتاوا محاربه‌سی وپروت وقعه‌سی — بالادن اکلاشلدیغی اوزره اون ایکنجی شارل لهستان قرالی اوغوستی پریشان ایتدکدن صوکره روسیه اوزرینه عطف نظر ایلمشدر . فقط

بو دفعه شارلك اوكندهكی روسیه كندیسنك بیلدیكی اسكی روسیه دكلدی .

روسیهنك احوالی بش سنه ظرفنده كلیاً دكشمش ایدی . پترو (ناروا) محاربهسندن صوكره عسكرینی یكیدن تنظیم وهربر نقصانی اكمال ایلمشیدی وشارل لهستانده مظفریات قزانمقده ایكن پترو (فین) كورفزی سواحلنده بولنان اسوچیه قلعهلرینی بر بر ضبط ایدهرك عسكرینی حربه آلشدیرمقده ایدی . حتی پترو بو محاربهنك نتایجندن اودرجهده امین ایدی كه (نوا) نهری منصبلرینی فتح ایدنجه (پترسبورغ) شهرینی تأسیس وفین كورفزنده دونما انشا ایتدیرمشدر (١٠٨١) .

شارلك افكاری طوغری مسقوایه كیدوب انی فتح ایتمك وصوكره مسقواده مصالحه عقد ایلمك ایدی . فقط روسیه چارینه رسماً تابع اولان (كوچوك یعنی جنوبی) روسیه قزاقلرینك سردار عمومیسی مشهور (مازهپا Mazépa) پترو علیهنه عصیان وشارله معاونت وعد ایدهرك انی كوچوك روروسیهیه دعوت ایلمش اولدیغندن شارل دخی مسقوا طریقنی ترك ایدوب (اوكراینه Ukraïna) قطعهسنه كچمشدر .

روسیه اردوسی قوماندانلری پترونك امری اوزرینه حوالئ مزبورهنك اسكی سكنهسی بولنان اسكیتلره امتثالا كویلرینی وبولدقلری ذخیرهیی احراق ایتمشلر ومحاربه ایتمكسزین رجعت

ایلمشلردر . بناءً علیه اسوه‌چیه عسکری مهمه تك قلتی وشتانك شدتی مناسبتیله پك بیوك مضایقه‌لر ایچنده قالمشدر . شدت شتا ایله خسته‌لكدن اسوه‌چیه اردوسنك همان نصفی تلف اولمش ایدی . بوندن ماعدا شارل قزاقلردن مأمول ایتدیكی درجه‌ده معاونت كورمه‌مشدر . چونكه قزاقلر چاره صادق قاله‌رق عصیان ایدن رؤسا علیهنه یورومشلردر .

پك زیاده مهمه‌ته محتاج اولان شارل بشقه چاره بوله‌مادیغندن انی اسوه‌چیه‌دن جلب ایتمكه قرار ویرمشیدی . فقط پترو شارلك امدادینه اون‌یدی بیك عسكر ایله درت بیك عربه كلمكده‌اولدیغی خبر آلنجه معیتنه اللتمش بیك كشیلك براردو آلوب اوزرلرینه كیتمش و (لسنوی Lesnoi) موقعنده هجوم ایله عسكری پریشان ومهماتك برقسمنی ضبط ایلمشدر . قسم دیكری ایسه اسوه‌چیه‌لیلر طرفندن مخصوصاً احراق اولنمشدر . بناءً علیه شارل بوزغلغدن قورتلمش وآلتی‌یدی بیك نفردن بشقه برامداد آله‌مامشدر .

بو صره‌ده شارل (پولتاوا) شهرینی محاصره ایتمكده ایدی . پترو سكسان بیك كشیلك براردو ایله پولتاوانك امدادینه كلمش اولدیغندن شارل ایچون حرب ایتمك ویاخود درحال رجعت ایلمكدن بشقه چاره قالمامش ایدی . شارل كندی اردوسنك روسیه عسكرینك نصفندن دون اولدیغنه باقمسزین محاربه ایتمكه

قرار ویرمشدر. واقع اولان محاربه دخی خیلی امتداد ایتدکدن صوکره اسوه‌چیه‌لیلرك هزیمت کلیه‌لری ایله ختام بولمش واون ایکنجی شارل بش‌یوز سواری معیتنده بولندیغی حالده ممالك عثمانیه‌یه فرار والتجا ایتمکه مجبور اولمشدر (۱۰۸۷).

بونك اوزرینه لهستانك سابق قرالی بولنان آوغوست پترو ایله اولان اتفاقنی تجدید ایده‌رك (استانسلاس لشینسکی) یی لهستاندن اخراج وکندیسنی تکرار قرال اعلان ایلمشدر. پترو دخی بالتیك دکزینك شرق سواحلنده بولنان اسوه‌چیه مستملکاتنی ضبط ایتمشدر.

قرال شارل سلطان احمد خان ثالثدن بندرده اقامت ایچون مساعده آلمش ایدی. فقط شارل بندرده راحت اوتورمایوب «روسیه‌نك بوصورتله شمدی مساعده ایدلدیکی حالده ایلریده مضرتنك یالکز اسوه‌چیه‌یه عائد قالمایوب دولت علیه ایله برابر عموم اوروپایه دخی طوقنه‌جغندن» بحث ایله باب عالی‌یی حربه تحریك ایدوب طورور ایدی. اشبو تشویقك نتیجه‌سی اولمق اوزره ذات شاهانه صدراعظم بالته‌جی محمد پاشانك مخالفتنه باقمسزین روسیه‌یه اعلان حرب ایلمشدر (۱۰۸۹).

خیلی وقتدن بری اولاح بکیله مخابراتده بولنان پترو درحال عساکر کلیه جمع ایده‌رك اولاح قطعه‌سنه داخل اولمشدر. صدراعظم دخی یوز یکرمی بیك قدر عسکر ایله اوزرینه هجوم

ایده‌رك جزؤی بر محاربه‌دن صوكره روسیه اردوسنی پروت نهری ساحلنده هرطرفدن احاطه ایتمش وپترو ایچون تسلیمدن بشقه برچاره براقامشدر.

روسیه‌نك استقبالی بالته‌جی محمد پاشانك النده ایدی . بونی پترو دخی اكلایه‌رق یأس و كدردن چادرینه چكلمش و كیمسه‌یی یانه قبول ایتمه‌مشدر . بونك اوزرینه پترونك زوجه‌سی قاترینه مجوهراتنی بالته‌جی محمد پاشایه ارسال ایله انی مذاكرات صلحیه‌یه دعوت ایتمش وفداكارلغی وحسن جمالی سایه‌سنده بالته‌جی محمد پاشانك معلوم اولان اهانت وارتكابنی موجب اولمشدر.

بالته‌جی محمد پاشا پترو طرفندن ضبط اولنمش اولان ازوف قلعه‌سیله سائر برایكی موقعك اعاده‌سی شرطیله عقد صلح ایده‌رك روسیه اردوسنی وپترو ایله قاترینه‌یی صالیویرمشدر.

درایتسز وزیرك اشبو ارتكابی كویا كندیسنك استانبول راحتنی اخلال ایتمش اولان اسوه‌چیه قرالنه نسبت اوله‌جق ایدی.

شارل ایسه بو اهانتك درجه‌سنی كیمسه‌یه اكلاته‌مامشدر . شارل بالته‌جی محمد پاشایی اتهام ایده‌رك باب عالی‌یی « تعجیز » ایتمكدن كری طورمادیغندن باب عالینك طلبی ایله سلطان احمد خان حضرتلرندن ممالك شاهانه‌دن اخراجی حقنده اراده استحصال اولنمشدر . شارل دخی تبدیل قیافت ایده‌رك المانیه طریقیله

اسوه‌چیه‌یه واصل اولمش یعنی منقلر طرفندن محاصره اولنان (اشترالروند) قلعه‌سنك امدادینه یتشمشدر.

شارلك حین غیبوبتنده اسوچیه علیهنده عقد اولنان اتفاقه پروسیه ایله هانوور دخی داخل ولمشلر ایدی. اسوه‌چیه ایسه بیوك مضایقه‌لر ایچنده اولوب صلحه محتاج اولدیغی حالده شارل ینه حربه دوام ایتمشدر.

شارل غائب ایدیلن بحر بالتیك سواحلنه بدل اولمق اوزره دانیمارقه‌لیلردن نوروه‌چیه قطعه‌سنی ضبط ایتمك نیتیله نوروه‌چیه حدودینی تجاوز و (فره‌دریکسغام) شهرینی محاصره ایلمشدر. لکن بر کون هرنصلسه قورشون پارچه‌سندن متأثراً وفات ایتمشدر. روایت اولندیغنه کوره شارلی محاربه‌دن اوصانمش اولان کندی عسکری قتل ایلمشدر.

شارلدن صوکره اسوه‌چیه تاجنی ضبط ایدن همشیره‌سی (اولریقه الئونوره) ایله زوجی فردریك عقد مصالحه ایده‌رك (لیفلاندیه) و(استلاندیه) و(اینکریه) علملرینی روسیه‌یه و(پورلاندیه‌یی) لهستانه و(پومرانه)‌یی پروسیه‌یه ترك ایتمکه راضی اولمشدر. بوخصوصده عقد اولنان معاهده (نیشتاد Nystad) معاهده‌سی نامیله معروف اولوب اسوه‌چیه‌نك نقطهٔ زوالیدر (١٠٩٩).

شارلك وفاتندن صوکره اسوه‌چیه زادکانی بینلرنده اتفاق ایده‌رك شارلك همشیره‌سی (اولریك الئونوره) نك زوجی بولنان

(هس) دوقه‌سی فره‌دریکی قرال اعلان ایلشلردر. زادکان فره‌دریکدن یالکز زادکان صنفندن مرکب بر شورای ملی تشکیل ایچون موافقت استحصال ایتمشلردر. بو مجلس قرالک حکم وامتیازاتنی تحدید ایتمش ایسه‌ده مجلس اعضاسی دولت اموری ایله اشتغال ایته‌یوب صرف کندی منافعیله اوغراشمغه باشلامشلردر. مجلس اعضاسی ایکی فرقه اولوب وقتلرینی دائما معنامز مجادله ومباحثه‌لر ایچنده بچیررلر ایدی. فرقه‌نک بری روسیه، دیکری دخی فرانسه ایله اتفاق طرفنده ایدیلر. فرانسه طرفنی التزام ایدنلر «شاپقه‌لر» ومسقو طرفدارلری دخی «کلاهلر» یاد اولنمشلردر.

وقت مزبوره‌ده‌کی اسوه‌چیه‌نک اداره‌سی بر نوع «اولیغارخیه» [*] دن عبارت ایدی.

یالکز قرال اوچنجی کوستاو (١١٤٩ــ١١٧٠) زادکان صنفنک اشبو منازعه ومناقشه‌لرندن بالاستفاده اولیغارخیه‌یی قالدیرمش ومجلسک امتیازاتنی کری آلمش، لکن بونکله برابر ینه اسوه‌چیه اسکی مقامنی بوله‌مامشدر.

پترونک تشبثاتی واصلاحاتی — «شمالی محاربه» اثناسنده پترو امور حربیه ایله اشتغال وحرکاتک اکثریسنده عسکره بالذات

[*] جلد ١ صحیفه ٣٠٠

قوماندە ایتدیکی حالدە سائر اصلاحات وتشبثاتدن دخی کری قالمامش ایدی. (ناروا) مغلوبیتی اوزرینه پترو «ضرر یوق . بو کون مغلوب اولدقسه یارین غالب اولە بیلیرز. بو کون بزی مغلوب ایدن اسوەچیەلیلردن هیچ اولمازسه غلبه ایتمك صنعتنی اوکرنیرز» دیمشدر. بر مدت صوکره (شرەمتوف) ك تحت قوماندەسندە بولنان برفرقه روس عسکری اسوچیەنك بو مفرزەسنه غلبه ایتمشدر. پترو دخی بو مناسبتله «سایهٔ الهیەدە بره قارشی ایکی اولدیغمز حالدە غلبه ایتمکه باشلادق. انشاالله ینه او سایەدە مساوی بولندیغمز حالدە دخی مظفر اولورز» دیر ایدی.

شرەمتوف ایله منشیقوف [*] اینکریه قطعەسندە اسوەچیه قلعەلرینی بر بر محاصره وفتح ایدەرك عسکره قوماندە ایتمك اصولنی اوکرنمکدە ایدیلر. پترو دخی بو محاربەلردە حاضر بولنوب محاصره پلانلرینی تنظیم ایدر وهجوم اثناسندە قوماندە ایلر ایدی. پترو فین کورفزی ساحلندە کائن (شلوسلبورغ) و (ینشتانج) و (ناروا) قلعەلرینی فتح ایتدکدن صوکره «مدنی عالمه پنجره» اولمق اوزره پترسبورغ شهرینی بنا وتأسیس ایلمشدر.

شمدیکی پترسبورغ بلدەسنك بولندیغی موقع اولاری مروری

[*] که عن اصل پیرغاچه تابلە کاری اولدیغی حالدە پترونك توجهنی قزانەرق سرایه آلنمش وپترو طرفندن جنرال ومارشال ونهایت پرنس ایدلمش ایدی

ناقابل باتاقلردن عبارت ایدی. بویله بر موقعك موجود و معمور اولان لیمان واسکله‌لره ترجیحی یینه پترونك بیوكلكنی اثبات ایدر.

پترو شهرك ، قلعه‌لرینك ، جاده‌لریله میدانلرینك پلانلرینی بالذات تنظیم ایلمشدر. باتاقلرك اطرافنده وایچنده جریان میاه ایچون قناللر حفر ایتدیرمش وخیلی یرلری طولدیرمش. باتاقلر ایچنده عملیات پك مشكل اولوب شهر اتمام اولنجه‌یه قدر یوز بیكی متجاوز عمله تلف اولمش وهركس بویله هواسی فنا بر محلده شهرك عدم انشاسی حقنده خیلی وصایاده بولنمشدر. فضله اوله‌رق پترسبورغك بولندیغی موقع حالا میدان حربده مظفر اولان اسوه‌چیه‌نك ملك مشروعی ایدی. بونكله برابر پترو یینه ییلدیكندن شاشمامشدر.

دلیلكه شایان اولان اشبو اصرار پترونك هرچه باداباد فین كورفزینی ضبط ایتمك فكرنده اولدیغنی ایما ایده‌یور ایدی. پترسبورغ موقعنك هواجه فنالغنه كانجه پترو پای تخت ایچون هواسی لطیف بر محل آرامایوب تجارت ایچون براسكله ، بیوك بر دونما استیعاب ایده‌بیله‌جك بر لیمان و بونكله برابر كرك قره‌دن ، كرك دكزدن وقوع بوله‌جق دوشمن تجاوزندن امین بر موقع آرایور ایدی. پترسبورغ موقعی مطلوبه تماميله موافق اولدیغندن پترویی بوتشبثدن منع ایتمك مشكل ایدی.

بوندن بویله برقاچ سنه ظرفنده ساز چیقاركبی باتاقلر ایچندن

بیوك ومنتظم برشهر میدانه چیقمش وسرایلر ، کلیسالر ، دوائر رسمیه ، مکاتب وسائر ابنیهٔ نفیسه ، باغچه‌لر وسائره ایله کیدوب قوشانمشدر. شهره دخی « سانکت پترسبورغ » (یعنی پترونك مقدس بلده‌سی) اسمی ویرلمشدر (١٠٨١).

پترو شهرك انشاسی ختام بولدقدن صوکره اطرافنده وایچنده بولنان باتاقری قوروتمش ، شلوسلبورغی تحکیم ، قرونشتاد قلعه‌سنی مجدداً انشا ایده‌رك شهر جدیدك امر محافظه‌سنی اکمال ایلمشدر.

پترو سرای ایله برابر (آقاده‌میه) یعنی انجمن دانش تشکیل ایلمشدر.

پترسبورغك انشاسیله مشغول اولان بیوك پترو لهستانده بولنان اون ایکنجی شارل نزدینه مرخصلر کوندروب صلح تکلیف ایلمش ایکن متکبر شارل ایسه « شرائط صلحیه‌یی مسقوده اعطا اتمك ایچون صاقلایورم » دیه جواب ویرمش ایدی.

اك صوکره شارل لهستان محاربه‌لرینه نهایت ویره‌رك روسیه هجوم ایندیکی صره‌ده پترو شارلك عموم اردولرینه مقاومت ایچون حاضر ایدی. حال بوکه شارل نامعقول حرکات ایله اردوسنك نصفندن زیاده‌سنی محو ایتدکدن صوکره پترویی بوله‌بیلمش ایدی. بناء علیه پترو شارلی پریشان اتمك ایچون چوق زحمت چکمه‌مشدر.

بالاده ذکر اولنان بولتاوا محاربه‌سی پترونك تأسیساتنی

وپترونك غیرت فوق العادهسی ایله حصوله کتیریلن روسیه «دولت معظمه» سنك استقبالنی تأمین ایلشدر. بوندن صوکره پترونك اثری جدی اولهرق بر کره دها تهلکه‌یه دوچار اولمشیدی. فقط پترو طالعنك یاورلکی — یاخود دها طوغریسی بر عثمانلی وزیرینك اهانتی وزوجه‌سی قاترینه‌نك فداکارلغی — سایه‌سنده او تهلکه‌دن دخی قورتیله‌بیلمشدر. [*]

پولتاوا محاربه‌سیله حرب ختام بولمامشیدی. پترو بالتیك دکزی ساحلنده ایسته‌دیکنی آلدیغی حالده اسوه‌چیه تکرار کندیسنی طوپلامامسین مطالعه‌سنه مبنی اتفاقدن آیرلمایوب متفقلری بولنان لهلیلره وپروسیه‌لیلره وسائره‌یه امداد کوندرر ایدی.

(اشترالزوند) شهری متفقلر طرفندن محاصره اولندیغی اثناده پترو دخی حاضر ایدی. فقط بر ایکی هجومك ثمره‌سز قالدیغنی کورنجه پترونك جانی صیقلمش ومتفقلری براقشدر.

پترو حین عودتده اون التی بیك عسکری کمیلره بندیروب دوشمن دونغاسنی ارامق ایچون دکزه آچلشدر. پترونك دکزه

[*] قاترینه عن اصل بر اسوه‌چیه دراغون نفرینك زوجه‌سی اولوب (ناروا) محاربه‌سنده اسیر دوشمش وحسن جمالی جهتیله پرنس منشیقوف طرفندن اخذ ایدلمش ایدی. برخیلی مدت صوکره منشیقوفك خانه‌سنه کلمش اولان پترو قاترینه‌یی کوروب بکنمش وانی سرایه الهرق بر مدت صوکره تزوج ایلشیدی. پروت وقعه‌سندن صوکره قاترینه رسماً ایمپراطوریچه اعلان اولنمشدر.

چیقاردیغی دونغا هب کندی اثری ایدی ومستقلا کندی قوماندهسی تحتنده بولنهیورایدی. پترو (آلانده) آطهلری صولرندهاسوهچیه دونغاسنه راست کلهرك بلاتردد اوزرینـه هجوم ایتمش وبرقسمنی محو ایتـدکدن صوکره قسم دیکرینی امیرال ایله برابر اسیر ایلمشدر (۱۰۹۲).

مظفراً عودت ایدن دونغا کیجهلین شدتلی فورتنهیه طوتلمش وساحلده فنار اولمادیغی جهتله انك زدهده اولدیغنی غائب ایدهرك بیوك تهلکهیه دوچار اولمشیدی هرکس دخی خوف وتلاشندن تدبیرینی شاشرمش وقورتلمق امیدینی قطع ایتمشیدی. یالکز پترو کندینه مالك اولوب غایت شدتلی اولان فورتنهیه وظلمته باقمسزین وکیمسهنك خبری اولمقسزین کوچوك برصندال راکباً دکزه آچلمش وپك چوق زحمتلر ایله قرهیه چیقمشدر. پترو قرهده علی العجـله یاقدیغی آتش واسطهسیله قرهیی خبر ویرمش وبووجهله دونغاسنی قرهیه اوغرامق تهلکهسندن خلاص ایتمشدر. روسیه سواحلنده فنارلر انشاسی بووقعهنك نتایجندن ایدی.

پترو عمرینك نهایتنـده بردها اوروپایه سـیاحت ایتمشـدر. بوسیاحتده قارینـه ایلهسرایه منسوب برقاچ قادین دخی برابرنده ایدی. پترو انلری بالولره وتیـاترولره کتورور ایدی. پترونك بوبابدهکی افکاری انلره معامله وانسیت اوکرتمك ایدی.

پترو بودفعه اوروپاده دهازیاده حرمت ورعایت کورمشدر.

هرکس «اصلاحات ومدنیت پرور بار باره» نظر حیرت و تعظیم ایله باقار ایدی. باخصوص فرانسه‌ده اون بشنجی لوئی‌یه وکالت ایتمکده بولنان (دوق د، ورلیان) ایله علی العموم فرانسزلردن پك زیاده حرمت ورعایت کورمشدر. پترو فرانسه (آقاده‌میه) سنك اجتماعنده دخی برقاچ کره حاضر بولنمش وحتی بر دفعه‌سنده شمالی اوروپا خریطه‌سنده اولان مهم نقصانلری تصحیح ایتمش اولدیغندن متشکر قالمش اولان آقاده‌میه کندیسنی فخری اعضا انتخاب ایلمشدر.

پترونك بونجه محاربه‌لری وتشبثات سائرهٔ عظیمه‌سی میدانده ایکن ممالکك موازنهٔ مالیه‌سی اصلا اخلال اولنمایوب بالعکس کیتدکجه ایو شمکده ایدی وبو دخی تزیید تکالیف اثری اولمایوب واردات ایچون برطاقم منابع جدیده‌نك کشفندن واسکی منابعك اصلاحندن ایلری کلمش ایدی.

وصیتنامه — یالکز پترونك حین وفاتنده کندیسنك اتخاذ ایتمش اولدیغی مسلکده دوام ایتمکه مقتدر برخلف براقادیغی برنوع قصوردن عداولنه‌بیلیر. فقط بونکله برابر اثری محو اوله‌میه‌جك درجه‌یی آشمش اولدیغندن روسیه اقتدارسز حکمدارلر ایله برابر ینه کسب قوت ومعموریت ایتمکدن کری قالمامشدر.

پترو یالکز خلفلری ایچون سیاسی وصیتنامه صورتنده برپروغرام

بواقشدرکه کویا روسیه حکمدارلری بو آنه کلنجه‌یه قدر مذکور پروغرام موجبنجه حرکت ایتمشلر وایتمکده‌درلر. اشبو وصیتنامه دخی شودر :

(١) روسیه‌یه اوروپا اصولی ادخال ایتمك وروسیه اهالیسنه اوروپا تربیه‌سنی ویرمك خصوصلری روسیه حکمدارلری ایچون الك مقدس وظیفه عد اولنملیدر.

(٢) روسیه هرآن حربه مهیا بولنملیدر.

(٣) بالتیك وقره دکزلره طوغری توسیع حدود ایچون واقع اولان فرصت فوت اولنمامليدر.

(٤) اسوچیه‌یی ضعیف دوشرمك ایچون انکلتره وپروسیه ایله اتفاق ایتملی واوستریه‌یی دولت عثمانیه علیهنه تحریك ایله برابر قره دکز سواحلنده لیمانلر وقلعه‌لر ودونانما انشا ایده‌رك آهسته آهسته بوغازلره طوغری ایلریلملیدر.

(٥) لهستانی ضبط ایچون داخلی اختلالرینك اردینی کسمه‌ملیدر.

(٦) انکلتره ایله تجارت وسائر نوع معاهده‌لر عقد ایده‌رك اتفاقنی قزانملی وبوسایه‌ده قره‌دکزده وبالتیك دکزنده حاکم اوله‌بیله‌جك بردونانما میدانه کتیرملیدر.

(٧) هندوستانك محور تجارت اولدیغنی و بناءعلیه

هندوستان تجارتنی ضبط ایدن دولتڭ دنیا تجارتنی ضبط ایده‌رك اوروپایه ایسته‌دیکی کبی حکم ایده‌جکنی اونوتمامليدر.

(۸) اوروپاده وبالخصوص آلمانیه‌ده ظهور ایدن قاریشقلقلره مداخله ایتمليدر.

(۹) ممالك عثمانیه‌ده واوستریه‌ده بولنان اورتودوقسلرك روسیه‌یه بندی چاره‌لری دریغ اولنماملیدر.

(۱۰) اوستریه الله فرانسه‌یی ومفعولرینی یکدیکری اوزرینه تحریك ایده‌رك محاربه‌لرك نتیجه‌سی اولان عجز می ضعفیتدن استفاده ایتمليدر. —

خاتمه — بیوك پترو وفات ایتدیکی وقت روسیه‌نڭ قوهٔ بریه‌سی یوز یکرمی بیڭ منتظم عسکردن، بحریه‌سی دخی یوز اوتوز بیوك حرب سفینه‌سندن عبارت ایدی.

هنوز انشا اولنمش اولان پترسبورغ ایپك وآیینه وچوقه فابریقه‌لرینی شامل ایدی واعضاسنڭ نصفی اجنبی، نصف دیکری دخی یرلی اولمق اوزره تجارت محکمه‌لری کشاد اولنمشیدی.

روسلرك اجنبیلره قارشی اولان تعصبلری کسر اولنوب بیوك بیوك مقاملر مقتدر اجنبیلره حواله اولنمشیدی.

سبریه واورال معدنلرینڭ اخراجنه تشبث اولنمش وروسیه تجارلری بحرا طریقیله هندوستانه کیدوب کلمکه باشلامشلر ایدی.

محيط كبير سواحلنده روسيه سنجاغی ركز ايدلمش ايدی ومدنی عالم ايچون مسدود اولان چين ممالكی طريق مدنيته هنوز سلوك ايتمش اولان « باربارستان » ايچون كشاد اولنمش ايدی .

بحر بالتيك ايله بحر خزر روسيه نك كوللری مرتبه سنده قالمش ودربند قلعه سنك فتحی ايله قفقاسيه سلسله سی هيچ حكمنده براقيله رق شرق تهديد اولنمشيدی .

بو اثر عظيم (لفور) نام جنوه لی برسرسرينك تربيه كرده سی اولان « دلی » پترونك اثری ايدی .

« شمال بارباری » طرفندن تهديد اولنمش اولان شرق غفلتده اولمسه ايدی تهديد مذكورك حكمنی اسقاط ايچون دها چاره لر تدارك اولنه بيلير ايدی . شرق ايسه غفلتده اولوب حكم ونفوذ بالته محمد پاشالرك النده قالمش اولديغندن تجاوزايدن چارك اوكنه سد چكمكه مقتدر ودوربين برحميتكار كورله يور ايدی . —

مقبللر دوری — پترو وفات ايتدكدن صوكره روسيه ده خيلی قاريشقلقلر واقع اولمش ايسه ده بو قاريشقلقلر سرای داخلنده اجرا اولنديغی وسرايدن طيشاری چيقماديغی جهتله پترونك اثرينه وروسيه نك ترقيسنه پكده خلل كتيرمه مشدر .

پترونك استبدادی ملتك مخالفت طمرلرينی كورلتمش اولديغندن سرای انتريقه لری اوزرينه حكومتك الدن اله چكمسی وبيكارجه بيگناهلرك قتلی دولتك ترقيات عموميه سنه مانع اوله مامشدر .

پترونك حین وفاتنده رومانوف خاندانه منسوب اولمق اوزره ایکی قیزی ایله مقتول اوغلی علکسی‌نك اوغلی کوچوك پترودن بشقه کیمسه یوق ایدی . ارکان دولت ایکی فرقه اولوب بری کوچوك پترویی ایمپراطور اعلان ایتمك ایسته‌یور ایدی ، دیکری دخی پترونك زوجه‌سی قاترینه‌یی التزام ایده‌یور ایدی . پرنس منشیقوف عساکر خاصه (یعنی غارد ایمپریال) آلایلرینی قاترینه طرفنه جلب ایده‌رك عصیان چیقارمش وبو وجهله هیچ بر مناسبت یوق ایکن قاترینه‌یی ایمپراطوریچه اعلان ایلمشدر .

اشبو وقعه ایله روسیه‌ده یکی بر دور کشاد اولنمشدر که ایکنجی قاترینه‌یه کلنجه‌یه قدر دوام ایتمشدر . اشبو دورده ایلك نظرده کوزه چارپان ایکی شی واردر . بونلرك بری عساکرك وراثت سلطنت مسئله‌لرینه مداخله ایتمسیدر ، دیکری دخی هیئت وکلا رؤساسنك فوق العاده نفوذ واقتدار کسب ایلمریدر . حتی بونك ایچون دور مذکور « مقبللر » (Vrémentchiki) دوری نامیله معروفدر .

پترودن ایکنجی قاترینه‌یه کلنجه‌یه قدر ظهور ایدن حکمدارلر یالکز (الیزابت) مستثنا طوتلدیغی حالده بر درجه‌یه قدر تام عقالی دکلدی . بناء علیه بعض حیثیتسز وانتریقه‌جی اولان وکلا حکمدارلری اله آلوب کیف مایشا حرکت ایتمشلردر .

برنجی قاترینه زماننده منشیقوف بویله بر اقتدار صاحبی اولشدر. منشیقوف احاد ناسدن وکلایه وارنجه‌یه قدر هرکسی اتهام واعدام ایده بیله‌یور ایدی. حتی برقاچ بیوك ذات منشیقوفك امری ایله اعدام، یاخود سیبریه‌یه نفی ایدلمشدر.

قاترینه انجق ایکی سنه حکومت ایتمشدر. منشیقوف قاترینه‌نك خلفی ایکنجی پترو (۱۱۰۵ ـ ۱۱۰۸) زماننده دخی برسنه قدر ریاست اموردن قالمش ایسه‌ده محو ایتمك ایسته‌دیکی (دولغوروکی) پرنسلرینه مغلوب اولوب نفی اولنمشدر. پرنس ایوان دولغوروکی دخی منشیقوفك یرینه کچمشدر.

بیوك پترو برسناتو مجلسی تشکیل ایده‌رك انی روسیه ایچون محور اداره اتخاذ ایتمك ایسته‌مش ایدی. فقط قاترینه ایله ایکنجی پترو سناتویه اهمیت ویرمه‌مشلردر. بونلرك زماننده سناتونك نفوذی برنوع هیئت وکلا مقامنده اولان « مجلس عالی » یه انتقال ایتمشدر.

ایکنجی پترونك وفاتی اثناسنده اشبو مجلس عالی اعضاسی روسیه ایچون برنوع حکومت مشروطه استحصال ایتمکه قیام ایتمشلر ایدی. بونك ایچون تعیین وارثلر وار ایکن مجلس انری براقوب بیوك پترونك برادری ایوانك قیزی (آنه) یه مراجعتله تکلیف اولنان شرائطی امضا ایدیکی حالده ایمپراطوریچه اعلان

اولنه‌جغنی وعد ایلمشدر . آنه دخی شرائطی قبول وامضا ایتدیکندن ایمپراطوریچه اعلان اولنمشدر .

حال بوکه روسیه‌نك رؤسای روحانیه‌سیله مجلس مذکورده نفوذ صاحبی اولان غالیچین ودولغوروکی پرنسلرینك دوشمنلری بولنان سائر زادکان بو احوالدن ممنون اولمایوب ایمپراطوریچه‌یی استقلال نام اوزره حکومت ایتمکه تشویق ایتمشلردر . آنه دخی عساکر خاصه‌نك افکارینی یوقلادقدن صوکره امضا ایتمش اولدیغی شرائطی طلب ایدوب مجلس عالی حضورنده ییرتوب آتمشدر .

آنه‌نك زمان اداره‌سی بیرون (Biron) نام (کورلاندیه) لی بر سرسرینك مظالم وحشیانه‌سیله مشهوردر . بیرون غایت یاقیشیقلی وزکی، فقط انتریقه‌جی ونهایت درجه‌ده اخلاقسز برآدم اولوب دها ایمپراطوریچه اولمازدن اول آنه‌نك حسن توجهنی قزانمش ایدی .

آنه عادتا بیرونك امرندن چیقماز ایدی و بیرون بو سایه‌ده ایسته‌دیکنی اجرا ایدر ایدی . بیرون روسیه‌ده اسکی بو پارلرك کوکنی کسمشدر . قتل ونفی اولنانلرك حد وحسابی یوق ایدی .

بیرونی قروموله وقاردینال ریشیلیویه بکزتمك ایسترلر . بیرون واقعا جاسوسلر واسطه‌سیله ممالك داخلنده واقع اولان بیوك واوفاق ایشلره واقف اولمق وسفنك دمایی واسطهٔ ذوق

اتخاذ ایتمك خصوصلرنده بر درجه‌یه قدر ذوات مذکوره‌یی اکدیرر ایسه‌ده بیرون انلردن نسبت قبول ایتمز درجه‌ده دوندر. چونکه ریشیلیو ایله فروموه‌ل منافع عمومیه‌یه، بیرون ایسه صرف منفعت شخصیه‌یه خدمت ایدرلر ایدی.

بیرون روسیه عسکری واسطه‌سیله (کورلاندیه) دوقه‌سی اعلان اولندیغی کبی، آنه‌نك وارث تعیین ایتدیکی همشیره زاده‌سی ایوانه وصی ووکیل انتخاب اولنمشدر. بو وجهله حکومت آنه‌نك وفاتیله بسبتون بیرونك النده قالمشدر.

بونك اوزرینه مارشال (مینیخ Minich) کنج ایمپراطورك والده‌سنی بیرون علیهنه تحریك ایده‌رك انی حبس ونفی ایتدیرمشدر. فقط مینیخ بیرونك مقامنه قائم اوله‌مادیغندن مخالفین فرقه‌سی طرفنه چکدیکی کبی، ذاتاً اهالی دخی ایمپراطور ایله والده‌سنك اقتدارسزلقلرندن شکایته باشلامش اولدیغندن بیوك پترونك قیزی الیزابت بونی فرصت اتخاذ ایده‌رك عسکره استناداً عصیان ایتمش وحکومتی ضبط ایتمشدر (١١١٩). —

الیزابت — بیوك پترونك قیزی الیزابت کوچوکلکندن بری زکاوت وحرص شهرت ایله معروف ایدی. ارکان دولت دخی الیزابتك بو احوالنه واقف اولدقلرندن انك ریاست اموره چکمسنه مانع اولمشلر ایدی. شوقدر وارکه عسکر واهالی بو مناسبتله الیزابته قارشی محبت باغلامش ایدی.

بالاده ذکر اولندیغی وجهله التنجی ایوانك والده سی (آنه) نك اقتدارسزلغندن طولایی اهالیده شکایات ظهور ایدنجه الیزابته امید کلمشیدی . الیزابت بر کیجه عساکر خاصه دن (پره او برا ژه نسك Préobrajensk) آلاینك قشله سنه عزیمتله عسکری عصیانه تشویق ایدر برنطق ایراد ایلمشدر . عسکردن اوچ یوز نفر همان ارقه سنه دوشمشلر والیزابت بونلر ایله سرایه هجوم ایده رك کنج ایمپراطور ایله والده سنی توقیف وحکومتی ضبط ایلمشدر .

الیزابتك ایلك حرکتی شمدی یه قدر کندیسنك ریاست اموره کلمه سنه مخالفت ایتمکده بولنان ارکان دولتی تحت محاکمه یه آلدیروب حقلرنده اعدام حکمنی ویردیرمك ماده سی اولمشدر . قونت (اوسترمان Ostermann) ، مارشال (مینیخ) وباش وکیل (غولوفکین Golowkin) بونلرك ایچنده ایدی . بوندن ماعدا الیزابت سلفلرینك المانیه دن جلب وبیوك مسندلر ایله تلطیف ایتدکاری المانیه لیلری مأموریتلرندن اخراج ایلمش ویرلرینه روسلری تعیین ایتمشدر . بونك ایچون اهالینك کندیسنه اولان توجهی دها زیاده لشمشدر .

الیزابت غایت مسرفه وذوق وصفایه مائله اولدیغی حالده دولت اموری هیچ بروقت یوز اوستی براقاز ایدی . سلطنتنك ابتداسنده قونت (رازوموفسکی Razoumowski) ونهایتنده

دخی قونت (شووالوف Chouwalow) الیزابت اوزرنده نفوذ اجرا ایتمشلردر .

رازوموفسکی عادی برقزاغك اوغلی اولوب چالغجیلقله سرایه داخل اولدیغی حالده الیزابت طرفندن آزمدت ظرفنده باش مابینجی ، باش وکیل ، مارشال ، قونت رتبه وصفترینه نائل ایدلمش ایدی . حالبوکه (رازوموفسکی) ده شخصاً کوزلکدن بشقه برهنر یوق ایدی .

قونت شووالوفه کلنجه مرقوم بشقه عیارده برآدم ایدی . متفنن وعاقل اولوب روسیه یی اصلاح یولنده پك چوق امك صرف ایتمش وآز چوق ثمره کورمشدر . شووالوف پك چوق مکاتب تأسیس ایتمش ، تجارتی حمایه ایچون مشهور (قولبر) ك اصولنی قبول ایلمش ـ یعنی داخلده قره کمرکلری لغو واجنبی امتعه سندن آلنان رسومی تزیید ایلمشدر . شووالوفك طلبی اوزرینه برآرهلق روسیهده اعدام جزاسی قالدیرلمشدر .

الیزابتك تشبثات خارجیه سندن شایان ذکر اولان ایکی محاربه واردر . بونلرك بری اسوهچیهلیلر ایله اولوب روسیهنك فیلاندیه طرفنده توسع حدود ایتمسیله بتمشدر ، دیکری دخی پروسیه ایله اولوب بونده روسیه دولتی آوستریه وفرانسه ایله متفقاً حرکت ایتمکده بولندیغی حالده برشیئه موفق

اوله‌ماشـدر که بو محاربه « یدی سنه محاربه‌سی » نامیله بالاده ذکر اولنمش ایدی . —

بیوك قاترینه (۱۱٤۰ – ۱۱۷٤) — الیزابت المانیه فرقه‌سندن یوز چویروب روس فرقه‌سنی التزام ایتمکه باشلادیغی کبی ، حکومتك دخی پدری بیوك پترونك ذریتنده ابقا و تأمین ایچون لازم کلن تدابیر اتخاذ ایلمشدر . کندیسی ذریته مالك اولمادیغندن (هولشتاین) پرنسسی بولنان همشیره‌سی (آنه) نك اوغلی پترویی پترسبورغه جلب ایدرك انی ولی عهد اعلان و پترو ایچون پروسیه جنراللرندن پرنس (آنهلت چربست Anhalt - Zerbst) لك قیزی قاترینه‌یی تزویج ایلمشدر .

پترو خیرپرور و تربیه‌لی بر ذات ایدیسه‌ده پك کوشك طبیعتلی اولدیغندن زوجه‌سی قاترینه‌نك نفوذی تحتنده بولنور ایدی . برده اجنبی طرفداری اولوب روسلری سومه‌دیکی و بعض اوروپا حکمدارلرینه امتثالاً کلیسا املاکنك ضبط و مصادره‌سی فکرینه دوشدیکی جهتله روسیه اهالیسی و باخصوص اهالی اوزرنده فوق العاده نفوذ اجرا ایتمکده بولنان روسیه پاپاسلری پترویی اصلا سومزلر ایدی . قاترینه دخی قوجه‌سنی سومه‌دیکی جهتله دائما انکله ضد کیتمکله اکلنیر ایدی . بناء علیه قوجه‌سنك اجنبی طرفداری بولنمسنه قارشی کندیسی روس فرقه‌سنی حمایه ایده‌رك اهالینك محبتنی قزانمش ایدی .

اوچنجی پترو جلوس ایتدکدن صوکره عساکر خاصه‌یه یوز ویرمه‌یوب المانلردن مرکب اولان (هولشتاین) الاینه استنادا المان فرقه‌سنی التزام ایتمکه باشلایجه عسکر ایچنده دخی شکایتلر چوغالمشدر. بناءعلیه حریص سلطنت اولان قاترینه حکومتی زوجنك الندن اخذ ایتمکه قرار ویرمشدر.

برکون‌چار اوچنجی پترو پترسبورغ خارجنده بولنان شاتولرك برنده اکلنمکده ایکن قاترینه عساکر خاصه قشله‌لرینه عزیمتله کندیسنه بیعت ایتدیرمش وانلر ایله پترو اوزرینه حرکت ایتمشدر. پترو ایسه تلاشندن هیچ برتدبیر اتخاذ ایده‌مه‌مش ورسماً ترك تخت ایتدیکنی اعلان ایلمشدر (۱۱۴۰).

برقاچ کون صوکره تحت توقیفده بولنان پترو ناکاه وفات ایلشدر. هرکس پترونك قاترینه طرفندن تسمیم اولندیغنه حکم ایتمشدر.

ایمپراطوریچه قاترینه بیوك پترودن صوکره روسیه‌نك الك مشهور حکمدارلرندندر. قاترینه پترو کبی اوروپا ادباسیله دخی مخابراتده بولنوب (وولتر) و (مونسکیو) طرفلرندن بیان اولنان افکاری اساس اصلاحات اتخاذ ایده‌رك خیلی تدابیرده بولنمش وحتی برآزادلق ملت مجلسی جمع ایده‌رك قوانین اساسیه‌نك تنظیمنه مأمور ایلشدر. بو اصلاحات تشبثلرینك چوغی نتیجه‌سز

قالدیغی کبی، قاترینه دورنده اسکی روسیه یه مخصوص مظالم وتعدیات دخی اکسلمه مشدر.

قاترینه بندکانک بعضلرینه آشیری درجه ده التفات ایتدیکی حالده بعضاً جزؤی برحرکتی بهانه ایده رك بلا محابا که الك بیوك مسندده بولنان ذواتی قتل ویانفی ایدر ایدی. باخصوص قاترینه نك اخلاقی بوزوق اولدیغندن شخصاً کوزل اولان بعض عادی آدملرك پك بیوك نفوذ اجرا ایتدیکی اولور ایدی. بومثللر ایچنده الك مشهور اولانلر (اورلوف Orlow) و (پوتمکین Potemkin) در.

اورلوف ایکی قرنداش اولوب بری (غریغوری) کوچوك برعسکر ضابطی بولندیغی حالده حایلازلغندن طولایی پترسبورغده شهرت قزانمش و بومناسبتله قاترینه یه کسب عبودیت ایده رك الك بیوك صفت ورتبه لره نائل اولمشدر، دیکری (علکسی) دخی عادی برعسکر نفری بولندیغی حالده بردن آمیرال نصب اولنوب برخیلی مدت روسیه دونمانسنه قومانده ایتمشدر [*].

قاترینه برچوق مدت غوریغوری اورلوف ایله مناسبات نامشروعه ده بولندقدن صوکره انی خفیاً نکاح رسمنك اجراسنه دعوت ایتمشدر. فقط اورلوف موافقت ایتمه دیکندن روسیه دن طرد اولنمشدر.

بوندن صوکره یری پوتمکینه انتقال ایتمشدر. پوتمکین دخی

[*] چشمه محاربه سی

خاصه الاینده کوچوك بر ضابط اولدیغی حالده تناسب اعضاسی سایه‌سنده قاترینه‌نك نظر دقتنی جلب ایلمش ایدی .

قاترینه‌نك اصلاحات داخلیه‌سی پك چوقدر . بونلرك ایچنده الك مهم اولان « ولایات نظامنامه‌سی » وسائر نظامات‌در . بونظامنامه‌لر موجبنجه روسیه اللی قدر ولایته تقسیم اولنوب والیلرك تحت اداره‌سنه ویرلمش وروسیه‌ده بولنان صنوف اهالینك وظایفی ایله امتیازاتی تعیین اولنمشدر .

قاترینه سلطنتك ابتداسنده کندیسنی اهالی پرور کوستررد ایدی . حتی اون ملیونی متجاوز اولان اسرایی ازاد ایتمکه قیام ایتمش ایدی . فقط صوکره‌لری « زادکانك تخت سلطنتك ارکانی اولدیغی » اساسیله انلری التزام ایتمکه باشلامشدر .

خالی بولنان جنوبی روسیه‌نك اسکانی قاترینك بیوك آثارندن معدوددر . فقط بوماده قریم خانلغنك استیلاسی نتایج طبیعیه‌سندن ایدی . چونکه جنوبی روسیه پك منبت اولوب انجق تاتارلرك تجاوزاتنه دوچار اولدیغندن طولایی اهالیسز قالمش ایدی .

قاترینه کلیسالرك املاکنی دخی مصادره ایده‌رك مأمورین روحانیه‌یه مسندلرینه کوره معاشلر تخصیص ایلمشدر . رؤسای روحانیه مخالفته قیام ایتدکاری حالده قاترینه‌دن شدتلی مقاومت کوردکلرندن اطاعت ایلمشلردر .

قاترینه‌نك تشبثات خارجیه‌سنه کلنجه بوخصوصده دخی

قاترینه روسیه‌یه بیوك خدمتلر ایتمشدر. لهستان قاترینه دورنده تقسیم اولنوب قسم اعظمی روسیه‌یه الحاق اولندیغی کبی، دولت علیه ایله اولان ایکی بیوك محاربه دخی روسیه طرفندن قزانیلوب (کوچوك قینارجه) و (یاش) معاهده‌لری ایله ختام بولمشدرکه نتیجه‌سی اوله‌رق قریم قطعه‌سیله قره‌دکزك شمال وشرق سواحلی روسیه طرفندن استیلا اولنمشدر.

قاترینه عصرك اك بیوك حکمدارلرندن معدود اولوب عموم اوروپاده برنجی دفعه اوله‌رق روسیه‌نك نفوذی حس اولنمغه باشلامشدر. «مسلح بیطرفلق» نامیله معروف اولوب انکلتره علیهنده عقد اولنان اتفاق عمومی قاترینه‌نك تکلیفی اوزرینه حصوله کلمش ایدی [*].

دولت علیه ایله اولان ایکنجی محاربه اثناسنده اسوه‌چیه قرالی اوچنجی کوستاو روسیه‌یه اعلان حرب ایتمش ومحاربه خیلی امتداد ایلمش ایسه‌ده طرفین اسکی حدودی محافظه ایلشلردر.

پوغاچوف وقعه‌سی — قاترینه دورنده «پوغاچوف عصیانی» نامیله مشهور اولان بیوك برداخلی محاربه ظهور ایتمشدر.

اوروپا مدنیتنك روسیه‌یه جبراً ادخالی اوزرینه واقع اولان احوال

[*] صحیفه ٣١

حاضره‌دن طولایی روسیه‌ده ممنون اولمایان اوچ صنف اهالی وار ایدی. بونلرك بری رؤسای روحانیه ایدی که مشهور نیقون زماننده بری حکومتك اورتودوقس مذهبنی قالدیرمق فکرنده اولدیغنه ذاهب اولمش ایدی. اهل زراعت دخی متعصب اولوب برطرفدن بوخصوصده پاپاسلر ایله برابر اولدیغی کبی، دیکر طرفدن دخی عسکرلك وویرکی ماده‌لرندن طولایی بیوك تضییق تحتنده ایدی. چونکه اهل زراعت بودفعه حکومته قارشی برطاقم وظائف ایله مکلف اولدیغی حالده اراضی صاحبلری وافندیلری بولنان (بویار)لره قارشی دخی وظائف سابقه ایله مکلف قالمشلردر.

فقط اك زیاده حکومتدن خشنود اولمایان قزاق کروهی ایدی. قزاقلر اوته‌دن بری کیمسه‌یه تابع اولمایوب برنوع جمهوریتلر تشکیل ایده‌رك مجرد چاپول ایله تعیش ایدرلر ایدی. بودفعه ایسه روسیه‌یه تابع اولوب دولته قارشی برطاقم تکالف ایله مکلف اولدقلری کبی، ممالكك حدودی کسب انتظام ایتدیکندن قزاقلر چاپولدن دخی منع اولنمشلردر. بناءعلیه قزاقلر اسکی احوالی اعاده ایچون همان مناسب فرصت کوزتمکده ایدیلر.

بحر حزر ساحلنده ساکن اولان «اورال» یاخود «یاییك» قزاقلری ایچنده (پوغاچوف Poug atchow) اسمنده برکمسنه کندیسنی قاترینه طرفندن تسمیم اولنان زوجی (اوچنجی پترو) اولدیغی ادعاسیله

عصیان ایدنجه عموم قزاقلر قیام ایله پوغاچوف طرفنه چکمشلردر.

صنف روحانی ایله زراع دخی پوغاچوف طرفنی التزام ایتدکلرندن بو نکته روسیه ایچون بیوك برغائله اچلمشدر. اهالی شهر وقصبه‌لری یغما واحراق وزادکانی قتل عام ایدر ایدی. ارباب قیام یرقاچ یوز بیك کشی اولوب اوزرینه سوق اولنان بیوك ومنتظم اردولر دفعاتله پریشان اولمشدر. پوغاچوف مسقوایه یاقلاشمش ومسقوا اهالیسی عصیانه حاضرلنمشدر. فقط بو صره‌ده واقع اولان کوچوك برمغلوبیت اوزرینه ارباب قیام طاغلمش وپوغاچوف اخذ واعدام ایدلمشدر. —

روسیه مدنیتی — بیوك پترونك غیرت فوق العاده‌سیله میدانه کتیریلن انقلاب روسیه اهالیسنی ایکی قسمه آییرمشدر. مملکتك اعیانی اوروپا اصولنی قبول ایتمش، عوام ایسه اسکی حالده قالمشدر.

اوروپا اصولنی قبول ایتمش اولان زادکان طبیعی غرب مدنیتنی تمامیله اخذ ایده‌مه‌مشدر. آلدیغی معلومات پك جزؤی، اوده پك سطحی اولوب حالبوکه سلطنت واسرافه متعلق اولان پك چوق مضر عادات کرکی کبی روسلره سرایت ایتمش ایدی.

چوجقلری اجنبی معلمره ویرمك پترو وقتندن بری «موده»

اولمش ایدیسه‌ده بابارکان اجدادلرینک درجهٔ اقتدارینی تمییز ایده‌مه‌دکارندن چوجقلر برطاقم عادی وجاهل آدملر النده قالمشلردر.

بیوک پترویه گلنجه‌یه قدر تعمده بولنان قادینلر بردن جمعیته اخراج اولنمشلر ایدی. قادینلر جمعیت ایچنده چیقدقلری حالده صیقلمایه‌جق وعرض وادبنی محافظه ایده‌بیله‌جك درجه‌ده سرمایهٔ فکریه‌یه مالك اولمادقلرندن پك چوق چیركین ومخل اداب احواله میدان آچلمشدر. قادینلرك قسمدن چیقمسی یالکز اداب طوقنمایوب معنا بزسلطنت وتیبك انتشارینی موجب اولمشدر. بوسایه‌ده زادکانك بیوك برقسمی بورحلر ایچنده باتمشلردر.

موازنهٔ مالیه‌لرینه سکته ویرن کثی زاد لرولایتلرده مأموریت استحصال ایده‌رك ارتکاب ایله مشکلات مالیه‌دن قورتلمغه غیرت ایدرلر ایدی. بونك ایچون روسیه‌ده همان امثالی کورلمامش برارتکاب میدان بولمشدر.

حکمدارلر اشبو مضر سلطنت واسرافك اوکنی المغه غیرت ایده‌جکاری یرده بوبابده سائرلره عبرت اولورلر ایدی. الیزابت کرنده برقاچ دفعه البسه دکشیر ومیتنده طوتدیغی قادینلر ایله وکلا زوجه‌لرینی بوکاجبار ایدرلر ایدی. الیزابتك حین وفاتنده اثواب اوطه‌سنده اون بیك قات البسه بولنمشدر.

بوصره‌ده روسیه‌ده ظهور ایدن ارباب قلم ایچنده «ادیب» و«مؤلف» یاد اولنمغه شایان (لومونوسوف Lomonossow)ـدن

بشقه كيمسه يوقدر. چونكه بونلرك جماعه سى ادبيات صوڭندن بى بهره اولوب اوروپاده ظهور ايدن آثاره كور كورينه تقليد ايله قناعت ايدرلر ايدى.

(لومونوسوف) ايسه كرچكدن ملى بر ادبيدر. كنديسى بحر ابيض ساحلنده طوغمش بر باليقچينڭ اوغلى اولديغى حالده مجرد تحصيل فنون ايچون پدرينڭ خانه سندن قاچوب مسقوايه كلمش و نهايت تحصيلنى آلمانيه ده اكمال ايلمشدر. لومونوسوف منظوم و منثور خيلى آثار براقمشدر كه مجرد اشبو آثار سايه سنده روسيه لسانى كسب انتظام ايلمشدر. لومونوسوفڭ غيرت و توصيه سيله مسقواده دار الفنون تأسيس اولنمشدر (١١٢٣). بر سنه صوڭره ينه لومونوسوفڭ غيرتيله مسقواده بر ملى تياترو كشاد اولنمشدر.

بيوك پترو پترسبورغده بر (اقادميه) تأسيس ايتمش ايدى. اقادميه نڭ وظيفه سى روسيه لسانى اصلاح ايتمك و مكاتبده اوقونمق اوزره كتابلر تأليف ايلمك اولديغى حالده اعضاسى هب روسيه لساننه آشنا اولميان آلمانلردن انتخاب اولنمسندن طولايى روسيه نڭ استفاده ايتديكى يوق ايدى. لومونوسوف بو وضعيتدن متأثر اولوب برنجى دفعه اوله رق آلمانلرڭ روسيه ده كسب نفوذ ايتملرى عليهنده نشرياتده بولنمشدر. —

— ٤ —

لهستان وتقسیماتی

احوال عمومیه • برنجی تقسیم • ایکنجی واوچنجی تقسیم

لهستانك احوال عمومیه‌سی — بالادن اكلاشلدیغی اوزره لهستانده من القدیم حکومت ایتمکده بولنان (پیاست Piaste) سلاله‌سی افرادندن اولوب ارث طریقیله لهستان حکومتنی اخذ ایتمش اولان (یادویغه) نك لیتوانیه دوقه‌سی (یاکالون) ه تزوجی لهستان ایله لیتوانیه‌نك برلشمه‌لرینی موجب اولمش و بونکله لهستان بر دولت معظمه حیثیتنه کیروب اوروپای شرقیه حکم ایتمکه باشلامشیدی [*] .

یاکالون سلاله‌سی لهستان ایچون بر اقبال دوری کشاد ایلمشیدی . فقط لهستان درهبکاری مرور زمان ایله زادکاندن مرکب «دیت» مجلسنه استناداً امتیازلرینی توسیع ایده‌رك یواش یواش قرالارك نفوذ واستقلاللرینی کسر ایتمکه موفق اولمشلردر . بو سببدن اوله‌رق حکومت خارجاً وداخلاً اقتداردن دوشمشدر .

[*] جلد ٤ صحیفه ٢٣٢ و ٢٣٣

باخصوص برنجی سیکیزموند (۸۸٤ — ۹۲٦) دورنده زادکان دولتك هرامر وخصوصنه مداخله ایتمکه باشلامشلردر. سیکیزموندك زوجه‌سی (بونه) غایت حریص سلطنت برایتالیه پرنسسی اولوب زوجنی اعادهٔ استقلاله تحریك ایدر ایدی وانتریقه‌لرینك انواعیله لهستان دره‌بکلرینك نفرت وعداوتلرینه اوغرامش ایدی. قرال لهستان حدودینی تجاوز ایتمش اولان اولاحلره قارشی سوق ایده‌جك عسکره محتاج اولدیغندن ملت مجلسنی دعوت ایده‌رك لازم کلن عسکر ایله اقچه طلب ایلمشدر. مجلس قرالك طلبنی قبول ایتمدیکنجه قرال دخی علی العموم زادکان صنفنی دعوتله لمبرغ شهرنده بر « مجلس عمومی » عقد ایلمشدر.

قرالك دعوتی اوزرینه یوز اللی بیکی متجاوز اولان زادکان (یعنی شوالیه) مجلسه کلمشلر ایسه‌ده قرالك طلبنی قبول ایده‌جکلری یرده بالعکس قرال ایله قرالیچه‌نك وملت مجلسنك حرکت واداره‌لرینی مؤاخذه ایده‌رك عصیان ایتمشلردر. بونك اوزرینه قرال دخی مجلسی طاغیتمغه مجبور اولمشدر (۹۱۵). بو وقعه « طاوق محاربه‌سی » نامیله معروفدر [*].

لهستان ایله لیتوانیه‌نك ادارهٔ داخلیه‌لری بربرندن آیری اولوب یالکز برحکمدار ایکی قطعه ایچون مشترك ایدی و (یاکلاون)

[*] چونکه آج قالمش اولان شوالیه‌لر لمبرغ ایله اطراف کویلرده بولنان طاوقلری، قازلری، قیونلری یغما ایتمشلردر.

سلالەسی منقطع اولدیغی حالده ایکی قطعەنك ایریلەجقلری ملحوظ ایدی. بناء علیه ذریتسز اولان ایکنجی سیکیزموند آوغوست (۹۳۶ـ۹۵۰) تنظیم ایتمش اولدیغی « لوبلین اتحادنامەسی l'Union de Lublin » ایله فیما بعد لهستان ایله لیتوانیەنك برجمهوریت اولدیغی اعلان ایلمش وایکی قطعەنك ملت مجلسلرینی برلشدیرمشدر (۹٤۷).

لهستانك اسمی هرنقدر جمهوریت ایدیسەده قید حیات ایله انتخاب اولنان رئیس جمهوره قرال عنوانی ویریلیر واکثریا قرال اجنبی حکمدار سلالەسندن (ساقسونیه ومجار واسوچیه خاندانەرن) انتخاب اولنور ایدی. رئیس یاخود قرال وفات ایتدیکی تقدیرده علی العموم شوالیەصنفی معیتلرندەبولنان سلاحشور بندکانی ایله برابر (وارشاوا) شهری خارجندەتنظیم اولنان بیوك برمیدانده اجتماع ایدەرك هیئت انتخابیه تشکیل ایدرلرایدی. انتخاب کونی جملەسی بردائرهٔ مخصوصەیه داخل اولوب ابتدا عموم لهستانك رئیس روحانیسی بولنان (غنەزنو) میترو پولیدی رأینی بیان ایدەرك نامزدلرك برینی قرال اعلان ایدر وعمومدخی یاانتخابینی رد، یاخود قبول ایلرایدی.

انتخاب اولنان ذات « پاقتاقونوەنتا Pacta Conventa » نامیله معروف اولان شرائطی قبول ایتدیکی حالده رسماً قرال اعلان اولنور ایدی.

قرال انتخابی ماده‌سی اکثریا قان دوکمکسزین ختام بولماز ایدی . زیرا منتخبلر اساساً اوچ فرقه اولوب (کوچوك و بیوك لهستان ولیتوانیه فرقه‌لری) هر بری کندی ایسته‌دیکنی قرال انتخاب ایتدیرمکه چالشیر ایدی و بر فرقه‌نك ملتزمی اولان ذات انتخاب اولنمادیغی حالده منازعه و معارضه چیقارر ایدی که اکثریا ایش محاربه‌یه نتیجه ویریر ایدی .

ایلك دفعه انتخاب اولنان قرال فرانسه قرالی طقوزنجی شارلك برادری (پرنس هانری د، انژو) ایدی که باب عالئ عثمانی‌نك رأی وتنسیبی ایله تعیین اولنمش ایدی . لکن هانری لهستان احوالندن توحش ایده‌رك فراراً فرانسه‌یه عزیمتله برادری طقوزنجی شارلدن صوکره فرانسه حکومتنه نائل اولمشدر .

هانریدن صوکره المانیه ایمپراطوری ایکنجی ماقسیملیان لهستان تاجنی هابسبورغ پرنسلرندن ارشیدوق ماقسیملیان ایچون استحصال ایتمکه قیام ایتدیکی حالده سلطان مراد خان ثالث مجار زادکانندن اولوب (ترانسلوانیه) ده حکومت ایدن مشهور (استفان باتوری) یی لهستانه قرال انتخاب ایتدیرمشدر .

استفان باتوری (٩٥٢—٩٦٤) اوقرانیه قزاقلرندن والمان ومجار کوکللیلرندن بر منتظم اردو تشکیل ایتدکدن صوکره بر وقتدن بری لهستان اوزرینه تجاوز ایتمکده بولنان روسیه چاری دردنجی ایوانه اعلان حرب ایده‌رك اکاغلبه ایلشدر .

ایوان (لیفلاندیه) قطعه‌سنی ضبط ایله برابر « لیوونیه شرکتی » نامی ایله معروف اولان تارك دنیا شواليلر شركتنك مستملکاتی اوزرینه هجوم ایتمش ایدی . باتوری لیفلاندیه‌یی استرداد ایلمش ولیوونیه شرکتنه کندیسنی « سورزەن » طانیتمشدر . بناءعلیه یالکز (استلاندیه) مستثنا طوتلدیغی حالده بحربالتیکك شرق ساحلی لهستان النه کچمش ایدی .

استفان باتوریدن صوکره لهستان قرالی انتخاب اولنان (سیکیزموندواز ۹۲۵—۱۰۱۰) عمیسی بولنان اسوەچیه قرالی طقوزنجی شارلك وفاتی اوزرینه اسوەچیه تاجنه اولان حقوقنی اعلان واعاده ایده‌رك محاربه‌یه قیام ایتمش ایسه‌ده شارلك اوغلی (کوستاوآودولف) مغلوب اولدقدن ماعدا لیفلاندیه قطعه‌سنی دخی غائب ایتمشدر .

بو وقعه‌دن اعتباراً بر طرفدن لهستان زوال بولقده‌و اسوەچیه برمدت اهمیت کسب ایتمکده‌در . شمالی وشرقی اوروپاده دخی حکم ونفوذ اسوەچیه‌یه انتقال ایده‌یور .

اوچنجی سیکیزموند مسقوا چارلغنده (روریك) سلاله‌سنك انقطاعی مناسبتیله ظهوره‌کلن داخلی اختلالر اوزرینه مسقوا اموریه مداخله ایده‌رك روسیه تاجنی ضبط ایتمکه قیام ایلمشدر . فقط بالاده کوستریلدیکی اوزره [*] مینین و پوژارسکی نك

[*] جلد ٥ صحیفه ١٨٥

تشویقلری سایه‌سنده وقوع بولان اهالینك قیامی و میخائیل رومانوفك چارانتخابی اوزرینه بوتشبثدن دخی صرف‌نظرایتمکه مجبوراولمشدر. اشبو موفقیتسزلکلر لهستانك اعتبار وحیثیتی بوزمشدر.

سیکیزموند خارجی تشبثلرنده موفق اولمادیغی کبی، داخلده اتخاذ ایتدیکی تعصبکارانه مسلکی دخی دولتك انقراضنی تعجیل ایلمشدر. سیکیزموند پك زیاده متعصب اولوب جزوئیتلره اسیر اولمش واداره ممالکی انلرك النده براقشدر.

سیکیزموند جزوئیتلرك تشویقیله لهستان داخلنده بولنان (اورتودوقس) لری جبراً (قاتولیك) مذهبنه جلب ایتمکه قیام ایلشدر. بونك اوزرینه (آق روسلر) و یاخود «غربی روسلر» پاپانی طانیمشلرایسه‌ده (کوچوك روسیه) و (اوقرانیه) قزاقلری مخالفت ونهایت عصیان ایده‌رك اعلان استقلال ایتمشلردر. رسماً پاپانك ریاستنی تصدیق ایدن اورتودوقسلر «اونیات» (Uniats یعنی ملحقیون) تسمیه اولنمشلردر.

لهستان ایله اوقرانیه‌ده‌ساکن قزاقلر بیننده‌وقوع بولان محاربه‌لر سیکیزموندك خلفلری دردنجی (ولادسلاس) و (ژان قازیمیر) دورلرنده دخی دوام ایتمشدر.

ژان قازیمیر (۱۰۲۶ — ۱۰٤٦) جسور و غیور برحکمدار اولوب کلیتلی عسکر جمع ایده‌رك قزاقلراوزرینه هجوم

ایتمشدر . قزاقلرك سرداری (بوغـدان خیملنیچکی Bogdan Khimelnitzki) مقاومت ایده‌میه‌جکنی اکلایه‌رق ابتدا باب عالیٔ عثمـانی‌یه و باب عالیدن برفائده کوره‌مه‌دکدن صوکره روسیه چاری آلکسی‌یه مراجعتله رسماً روسیه‌یه تابع اولمشـدر . بونك اوزرینه مسقوا ایله لهستان بیننده حرب ظهور ایتمش و بو محاربه‌یه اسوه‌چیه دخی مداخله ایده‌رك مسـقوا طرفنی التزام ایتدیکندن لهسـتان مغلوبا خیلی مستملکاتنی ترك ایتمکه مجبور اولمشدر .

ژان قازیمیر دورنده لهستانده هرنوع اختلال موجودایدی . محاربه اثناسنده بعض عسکر قوماندانلری عصیان ایده‌رك دوشمن طرفنه چکدکاری کبی ، بردفعه عموم دره‌بکلر دخی بالاتفـاق قرال علیهنه عصیان ایتمشـلردر . قرال ملت مجلسنی جمع ایله احوالك وخامتنی بیان ایتمش و ایشلر بومنوال اوزره کیتدیکی حالده ایلریده لهستانك (روسـیه) و (پروسیه) و (آوسـتریه) بیننده تقسیم اولنه‌جغنی خبرویرمشدر .

لهستان قاریشـقلقرینك باشلیجه سببی مجلس عمومی قرارینك کافهٔ اعضانك برأیده اولمادیغی حالده حکمسز قالمسی ماده‌سی ایدی . مثلا اوچ یوز اعضای حاضره‌نك ایکی یوز طقسان طقوزی متفقا رأی ویردکاری حالده اعضانك بری « وه‌تو » دینجـه قرار کری قالیر ایدی .

لهستانك قومشـولری انك ضعفیت حالندن اسـتفاده ایچون

مجلس اعضالرینك بعضلرینی رشوت واسطه‌سیله کندی طرفلرینه جلب ایده‌رك دائما انلری مخالفتده بولندیررلر ایدی . بناء علیه مجلسده هیچ برقرار نتیجه پذیر اوله‌مایوب ایشلر یوز اوسـتی قالیر ایدی . بوکیفیت لهستان تاریخنده « لیبروم‌وه‌تو » (Lib erum Veto) نامیله معروفدر .

ژان قازیمیرك خلفلرندن ژان سوبسکی (Sobieski) دروننده لهستان سیاسـتهٔ پارلامش ایسه‌ده [*] داخلا انقراضدن کری قالمامشدر .

بوندن اکلاشلدیغی اوزره قرون جدیده ابتداسنده اوروپانك هرطرفنده حکمدارلر استقلال اداره‌یه نائل اولمشلر ایکن، لهستانده بالعکس قرالرك اقتداری همـان هیچ حکمنده قالمشـدر .

قرال مجلس عمومینك رأیی اولمقجه هیچ برشیئه تشبث ایده‌مز ایدی . مجلس عمومی ایسه (وه‌تو) کیفیتندن طولایی برشیئه قرار ویرمکدن عاجز ایدی . بوحالده دولتی اضمحلالدن خلاص ایچون قوانین اساسیه‌نك تعدیلی لازم ایدی . فقط قاریشقلقلردن مستفید اولان دره‌بکلر اشبو تعدیلاتی ایسته‌مه‌یورلر ایدی .

دره‌بکلره کلنجه انلر حقوقجه مسـاوی عد اولنورلر ایدی . لکن زنکین اولان دره بکلر (یعنی ماغناتلر) فقیر اولانلرك رأیلری

[*] سوبسکی ویانه‌یی محاصره‌دن قورتاروب خرستیان عالمی نظرنده ایکنجی شارل مارتل کسلمشدر .

واسطه‌سیله ملت مجلسنده ایسته‌دکاری افکاری ترویج ایده‌بیلیرلر ایدی [*]. (بورژوا) ایله اصناف سائره دولت امورینه اصلا مداخله ایده‌مزلر ایدی.

ذاتاً لهستان اهالیسی تعصب و ضرورت حالی ایله مشهور اولوب اکثر اوقاتنی میخانه‌ده چکیرر ایدی. حالبوکه زادکان پك زیاده سلطنت اوزره یشار ایدی. ماغناتلر فرانسه سراینده مرعی اولان اصول و عاداتی قبول ایتمشلر ایدی. فقط معامله‌لرنده بارباراق حالا باقی اولوب قانلی منازعه‌لر و حقوقه تجاوز مثالی حرکات کرکی کبی جاری ایدی.

قرال زادکانی تأدیب ایتمکدن عاجز بولندیغندن داخل ممالکده امنیت کلیاً مفقود ایدی. حتی دره بکلر بیننده چاپول بلیه‌سی حالا باقی و موجود ایدی.

ممالکك قوهٔ قانونیه‌سی ایکی سنه‌ده بر کره اجتماع ایدن (دیت) مجلس عمومیسی یدنده ایدی. فقط «وه‌توا» دن طولایی دیتك دخی هیچ حکمی قالمامش ایدی. دیتك اتخاذ ایده‌جکی تدابیر ایسترمنافع دولته اویغون اولسون، ایستر اولماسین هر حالده مجلسده بر «وه‌تو» دیان بولنور ایدی و بناء علیه تدابیر کری قالیر ایدی. —

برنجی تقسیم — ساقسونیه دوقه‌سی ایکنجی آوغوستك

[*] دومه‌ده‌کی «پاترون» لر و «قلیه‌نت» لرکبی جلد ۲ صحیفه ۲۱

وفاتی اوزرینه لهلیلرك بر قسمی فرانسه‌نك تشویقیله ایکنجی دفعه اولق اوزره استانسلاس لشینسکی‌یی [*] ، قسم دیکری ایسه اوستریه ایله روسیه‌یه استناداً حرکت ایتمکده بولنان ساقسونیه قورفورستی اوچنجی آغوستی قرال اعلان ایتمشلردر . بونك اوزرینه قومشولرجه مطلوب اولان داخلی محاربه ظهور ایده‌رك جله‌سنك مداخلهٔ «دوستانه»لرینی موجب اولمشدر .

اوچنجی آغوستك وفاتندن صوکره قاریشقلقلر دها زیاده لشوب بر طرف اوغوستك اوغلنه بیعت ایتمش ایسه‌ده بیوك قاترینه ایله بیوك فره‌دریك لهستان تاجنی قاترینه‌نك دوستی بولنان (استانسلاس پونیاتوفسکی Poniatowski) یه ویرمشلردر .

پونیاتوفسکی روسیه‌یه استناداً لهستانك اموری بر درجه‌یه قدر تسویه ایتمش وممالکدن جزوئیتلری اخراج ایده‌رك ایرادلرینی مکاتب ایله سائر بوکبی خیراته تخصیص ایلمشدر . لکن دولتك انقراضی پونیاتوفسکینك تدابیری ایله دخی کریله‌مشدر .

ذاتاً اولوقت لهستان مستقل برحکومته بکزه‌مه‌یوب روسیه‌نك ایالتی مقامنده ایدی . روسیه سفارتخانه‌سنك حکمی قرال سراینك حکمندن زیاده اولدیغندن هرکس دخی قراله مراجعت ایده‌جکی یرده قاترینه‌نك سفیرینه مراجعت ایدر ایدی .

[*] صحیفه ۹۹ و ۱۰۲

لهستانده قاتوليكلر (كه ملت حاكمه ايدى) وپروتستانلر واورتودوقسلر حقوقجه مساوى دكللر ايدى. قرال روسيه سفيرينك طلبى اوزرينه مساوات حقوق اعلان ايتمش اولديغندن زادكان صنفى «اجنبيلره اسير اولمش اولان حكمداره» قارشى عصيان ايتمشلردر. فرانسه حكومتى عاصيلره اقچه ومهمات كوندرمكده ايدى، باب عالى دخى عاصيلرى التزام ايدەرك روسيه يه اعلان حرب ايتمش ايسه ده معاونت ايتمكدن عاجز قالمشدر. عصيان روسيه واوستريه وپروسيه اردولرى طرفندن باصديرلمش ونتيجه سى اولەرق لهستانك برنجى تقسيمى واقع اولمشدر (١١٥٠).

بو تقسيم موجبنجه روسيه (آق روسيه) يى، آوستريه (غاليچيه) يى، پروسيه دخى ويستول نهرينك ايكى طرفلرنده بولنان آراضى يى اخذ ايتمشلر، تصورى يته لهستان قراليتى عنوانيله پونياتوفسكينك تحت اداره سنده براقلمشدر.

تقسيم لهستانده غليان حميتى موجب اولەرق اهالى ادارەنك اصلاحنى طلب ايتمش واجتماع ايدن ديت مجلسى مطلوب اولان اصلاحات حصوله كتيرلەدكجه طاغلميه جغنى اعلان ايلمشدر.

تقسيم موجبنجه دول معظمه نك حصه لرينه اصابت ايدن قطعه لرك ترك اولنديغى حقنده لهستان ملت مجلسى طرفندن رأى ويرلمسى لازم ايدى. بالخصوص پروسيه يه ويريلن يرلرك لهستانك نواحئ قديمه سندن اولديغى جهتله ملت مجلسى مخالفت ايتمشدر.

قرال ایله سفرا دیت مجلسنی مجلس اوطه‌سنده حبس ایده‌رك مسئلهٔ مذکوره حقنده مطلوب اولان رأی ویرله‌دکچه صالیویرمیه‌جکلرینی بیلدیرمشلر. مجلس دخی مسئله‌دن بحث ایتمکسزین یعنی سکوت وماتم ایچنده برکون برکیجه قالمشدر. فقط نتایجك دها وخیم اوله‌جغی ملحوظ بولندیغندن مجلس اعضاسی کوز یاشلرینی دوکه‌رك معاهده‌یی تصدیق ایتمشلردر.

مجلس مذکور طرفندن اجرا اولنان اصلاحات ایچنده الك زیاده مهم اولان «وه‌تو» مسئله‌سنك تعدیلی ایدی. دیت متمادیاً درت سنه اجتماع ایتمش و «وه‌تو» امتیازی قالدیرلدیغی کبی، حکمدار انتخاب ایتمك ایچون جاری اولان اصول دخی فسخ اولنوب لهستان تاجی ارث طریقیله اولاد کبیره انتقال ایتمك اوزره ساقسونیه خاندانه ویرلمشدر (١١٦٩).

اصلاحات مذکوره «مایس اوچ قونستیتوسیونی» نامیله معروفدر. دولته قارشی خدمت وویرکی تعمیم ایدلمش وعموم ایچون مساوات اعلان اولنمشدر. بعض فرقه‌لر بوقونستیتوسیونی قبول ایتمه‌یوب عصیان ایته‌کلرندن ینه قاریشقلقلر دوام ایتمشدر.

ایکنجی واوچنجی تقسیم — بو صره‌ده قاترینه دولت علیه واسوه‌جیه ایله ایتدیکی محاربه‌لره ختام ویروب میدان حربدن عودت ایدن عسکری لهستان حدودنده جمع ایتمش ایدی. بونك

اوزرینه لهستان حکومتی طرفنی التزام ایتمکده بولنان پروسیه قرالی ایکنجی فره‌دریك ویلهلم دخی تبدیل مسلك ایده‌رك قاترینه ایله اتفاق ایتمشدر. بناء علیه روسیه وپروسیه اردولری بلاسبب مشروع لهستانه داخل اولوب ایکنجی دفعه اوله‌رق لهستانی تقسیم ایتمشلردر (١١٧١). فقط تقسیم اجرا اولنمازدن اول لهلیلر استقلاللرینی محافظه ایچون فدای جان ایتمك عزمیله عموماً سلاحه صارلمشلردر.

ارباب قیام حب وطن وشجاعت ایله معروف اولان جنرال (قوستوشقو Kostiuchko) یی سردار انتخاب ایتمشلردر. قوستوشقو وارشاواده بولنان برروس فرقه‌سی اوزرینه هجوم ایده‌رك انی محو ایتمش وخیلی میدن محاربه‌لرنده دخی مظفر اولمش ایسه‌ده زراع واصناف اهل قیام طرفنی التزام ایتمدیکندن نهایت کایتلی امداد اخذ ایتمش اولان متفقلره مغلوب اولمشدر. بونك اوزرینه لهستانك اوچنجی تقسیمی واقع اولوب لیتوانیه وقورلاندیه روسیه‌نك، کوچوك لهستان اوستریه‌نك، بیوك لهستان دخی پروسیه‌نك حصه‌لرینه دوشمشدر (١١٩٢).

دول معظمه طرفندن ارتکاب اولنان اشبو حرکت «محافظهٔ اسایش» نامیله متغلباً ضعفا حقنده حالا اجرا ایدلمکده بولنان حرکات ظالمانه‌نك برنجیسی ایدی.—

— ٥ —

اون ایکنجی عصر مدنیتی

اون ایکنجی عصرك اهمیتی • انکلتره مدنیتی • فرانسه مدنیتی • آلمانیه مدنیتی

اون ایکنجی عصرك اهمیتی — مدنیت حاضره‌نك قپوسی اون ایکنجی عصرده کشاد اولنمشدر. اوروپانی سیاسة تغییر واصلاح ایدن « بیوك انقلاب » اون ایکنجی عصرده ظهوره كلن فنون وادبیات انقلابنك نتیجهٔ مستقله‌سیدر.

(لایبنیچ) ایله (قانت) ك همتلری ایله فلسفه ؛ لاپلاس ، لاغرانژ ، هرشل کبیلرك همتلری ایله علم هیئت وریاضیات ؛ آدم اسمیت ، تورغو ، چوناونك همتلری ایله علم ثروت عمومیه ؛ فرانقلین ، وولتا ، غالوانی‌نك همتلری ایله علم حکمت ؛ لاووازیه و (قاوندیش) ك همتلری ایله علم کیمیا ؛ بوفون ، (لینه‌ی) ك همتلری ایله تاریخ طبیعی (علم حیوانات ونباتات) ؛ باخصوص وولتر ، روسو ، مونتسکیو ، کوته ، شیللرك همتلری ایله علوم

سیاسیه وادبیه بشقه بر طرزه دوکلمشدر . بوندن ماعدا جس وات نام بر انکلیز مدنیت حاضره نك الك برنجی ارکانندن معدود اولان اسلیماك قوت و همیتنی کشف ایتمش و صورت استعمالنی اوکرنمشدر .

آرتق « اسمولاستیك » مجرداتی ایله « قلاسیسیزم » تقلیدلری خیال مقامنده قالوب « اوروپا مدنیتی » ، « اوروپا ادبیاتی » ، « اوروپا ترقیسی » حصوله کلمش و کرهٔ ارض بشقه برحال کسب ایتمشدر . —

انکلتره مدنیتی — اون ایکنجی عصرده انکلترده ادبیات پك زیاده ترقی ایتمش واهالیده رغبت بولمشدر .

انکلتره ادباسی ایکی فرقه اولوب بری آثارنده طوغریدن طوغری یه معاصرلرینك بوزلمش اخلاقلرینی وچیرکین حرکاتنی هجو ومؤاخذه ایدر ، دیکری دخی فضائل وحسیتلرندن طولایی جمعیت بشریه یی استیعاب ایتمش اولان فساد وحقسزلق ایله امتزاج ایتمکدن عاجز قالمش ودوچار اولدقلری مادی ومعنوی مشکلاته باقمسزین فسادی اورته دن قالدیرمغه قیام ایتمش بر طاقم کنج وغیور وهر کس ایچون متابعته شایان ادملر تصویر ایدرك انلرك متخلق اولدقلری فضیلت وحمیت سایه سنده دفع مشکلات ایتدکلرینی ، یاخود افساد اولنمش هیئت اجتماعیه یی اصلاح

یولنده و قوع بولان قیاملرنده کمال شان ایله تلف اولدقلرینی کوستررلرایدی .

بونوع اثارك اهالی‌یه پك‌چوق تأثیری اولوب اخلاقك دوزلمسنه و کنجلرك افکار وحرکات عالیه‌یه سوق وتحریك اولنمسنه خیلی خدمتلری کورلمشدر. اشبو اصول تألیف « سانتیمنتالیزم Sentimentalisme » یاد اولنمشدر .

بوجنس مؤلفلر ایچنده ریشاردسون (١٠٦٧ — ١١٣٩ Richardson) ایله غولد سمیت (Goldsmith ١١٠٨ — ١١٥٢) الڭ زیاده شهرت قزانمشلردر.

ریشاردسونك اثاری ایچنده « قلاریس هارلو و [*] » و « سیرغراندیزون [**] » عنوانلی رومانلر ، هولدسمیتك اثاری ایچنده دخی « وه‌کفیلد پاپازی [***] » الڭ مقبولیدر. بوندن ماعدا هولدسمیتك تاریخه متعلق برقاچ اثری دخی موجوددر (انکلتره ورومه تاریخلری).

ادباشبو نوع رومانلر ابتدا فرانسه‌ده وصوکره عموم اوروپاده تقلیدایتمکه باشلادقلرندن « سانتیمنتالیزم » ازمدت ایچنده اوروپانك هرطرفنه نشر اولنمش وحالا مستعمل بولنمشدر.

[*] *Clarisse* Harlowe
[**] *sir Grandison*
[***] *le vicaire de Wakefield*

مؤاخـذه طرفنی التزام ایدن مؤلفـلردن دخی « انکلتره نك (رابله) سی یاد اولنان اسـویفت (Swieft) وپوپ (Pope) در. اسویفتك (١٠٤٥ — ١١٢٣) پك چـوق آثاری موجود اولوب ایچلرنده « کولیوەر سـیاحتی [*] » و « بیکر سـتوف کرامتی » [**] مشهوردر. پوپك (١٠٦٦—١١٢٢) دخی متعدد آثار شعریه وادبیه‌سی موجوددر.

اون برنجی عصرك نهـایتنده ظهـور ایتمش اولان ادیزون (Adison ١٠٥٠—١٠٩٧) اسـویفت ایله پوپك خواجـه‌لری عد اولنور.

اون ایکنجی عصرده انکلتره‌ده اوچ بیـوك مورخ ظهـور ایتمش اولوب بونلردن یوم (Young) « انکلتره تاریخنی » ، (روبرتسون Robertson) « بشنجی شارل » و « کشف امریقه » تاریخلرینی ، هیبون Hibbon (١١١٥ — ١١٧٢) دخی « رومه تاریخنی » جمع وتحریر ایتمشلردر. باخصوص هیبونك آوغوستوسدن فتح قسطنطینیه‌یه قدر اولان رومه تاریخی پك مشهور اولوب اوروپا مورخلری ایچون نمونه واساس اتخاذ اولنمشدر.

فنون طبیعیه اربابندن لورد (قاوندیش Cavendish) (١١٠٩ — ١١٨٨) مائك ایکی اجزادن مرکب اولدیغنی

[*] *V.ge de Gulliver*
[**] *Prophétie de Beckerstoff*

و(مولدالماء) ایله (مولدالحموضه) یی کشف ایدرك کیمیایه بیوك خدمت ایلشدر [*]. قاوه‌ندیشك معاصری (جه‌نر Jenner) برنجی دفعه اوله‌رق چوجقلر ایچون استعمال اولنان (آشی) نك خاصه‌سنی تعریف ایلشدر (۱۱۵۳).

معدن کورینك وماکینه‌نك استعمالی سایه‌سنده معمولات صناعیه، تجارت وثروت ابتدا انکلتره‌ده فوق العاده ترقی ایتمش اولدیغندن کسب واستعمال ثروت اصولندن بحث ایدن حکما دخی طبیعی انکلتره‌ده ظهور ایتمشدر. فی الحقیقه اسقوچیه‌لی آدم اسمیت (Adam Smith ۱۱۰۱—۱۱٦۸) علم ثروتك موجدی صایلمقده‌در.

آدم اسمیتك «ثروت ملل» [**] عنوانلی اثری دنیاده الڭ زیاده شهرت قزانمش آثارك بیریدر وعلم ثروت اوزره ایلك دفعه قلمه النسان براثر اولدیغی حالده قیمتنی اصلا ضایع ایتمه‌مش وحالا احکامی معتبر معتبر بولنمشدر.

قرون جدیده‌نك ابتدالرینده طوغری اوروپا حکماسی ثروتك تجارت ایله صنایعك ثمره‌سی اولدیغنی بیان ایدرلر ایدی. برمدت صوکره فرانسه حکماسی ثروتك اساسی زراعتدر ادعاسیله زراعتك

[*] فقط لاوازیه دخی بوادعاده بولندیغندن کیمك حقلی اولدیغی اثبات اولنمامشدر.

[*] *Recherches sur la nature et les causes de la richesse des nations*

حمایه‌سنی توصیه ایتمشلرایدی. تجارت طرفدارلری «مرقانتلیست» (Mercantelistes)، زراعت طرفدارلری دخی (فیزیئوقرات Physiocrates) یاد اولنمشلردر.

آدم اسمیت ایسه هر نوع «عمل» (چالشمقلق) ایله «حسن اداره» نك منابع ثروت اولدیغی و تجارت ایله زراعتك وسائر صنایعك اجرای عمل ـ یعنی استحصال ثروت ایچون وسائطدن عبارت بولندیغی ادعاسنده بولنمشدر. آدم اسمیت طرفدارلری دخی کندیلرینه «اقونومیست» دیدکاری کبی، علم ثروته دخی «اقونومی پولتیك» (Economie Politique) دیمشلردر.

جمس وات (James Watt ١١١٤ـ١١٩٨) بخارك قوت واهمیتنه واقف اوله‌رق انی صنایعده استعمال ایچون براصول بولمق افکاری ایله خیلی اوغراشدقدن صوکره بخار ماکینه‌لرینی ایجاد ایتمشدرکه الك مهم والك بیوك ایجاداتك بریدر. وات واپور ولوقوموتیفلری میدانه چیقارمامش ایسه‌ده انلرك ایجادی شرفنك قسم کلیسی ینه واته عائددر. چونکه انلر بخار ماکینه‌لرینك نتیجه‌سیدر.

هرشل (Herschell ١١١٦ـــ١٢٠٠) (نیوتون) و (قوپرنیك) مرتبه‌سنده برعالمدر. علم هیئته پك زیاده مراقلی اولوب دائما وقتنی اجرام سماویه‌نك احوال وحرکاتنی تدقیق ایله کچیررایدی کندیسنك غایت قیمتلی اولان بیوك دوربینلری اشترا ایده‌جك اقتداری

اولمادیغندن بالذات دور بینلر اعمال ایتمکی قورمش و بو خصوصده بعض مهم ایجادات و اصلاحاتده بولنمشدر.

هرشل (اورانوس) سیاره سنی ، (ساتورن) سیاره سنك ایکی پیکنی ، هیئت شمسیه نك دخی ثابت اولمایوب متحرك اولدیغنی ، صمان یولنك لایعد یلدیزلردن عبارت اولمسیله ایچنده برطاقم هیئات متحرکه موجود اولدیغنی کشف و بیان ایلمشدر.

انکلیزلر بو عصرده دنیا صولرنده بولندیردقلری سفاین سایه سنده هنوز کشف اولنمامش بعض قطعات و جزایری کشف ایتمشلردر. کشفیات خصوصنده الك ایلری کلن انکلیز قاپتانلری ایچنده الك مشهور اولان قاپتان کوك (Cook) (١١٠٦—١١٥٧) در. —

فرانسه مدنیتی — قرون جدیده فرانسه ده (بورژوا) صنفی ایله اتفاق ایتمش اولان قراللرك دره بکلره غلبه ایتملری ایله احداث اولنمشیدی. فقط برمدت صوکره زادکان صنفی استقلال و امتیازات قدیمه لرندن صرف نظر ایله پارسده اقامت ایتمکله و قراللره کسب عبودیت ایلمکه باشلاینجه بینلرنده موجود اولان خصومت و عداوت زائل اولمش و حکمدارلر طرفندن اسکی منفعلرا اونودلمشدر. بناءعلیه زادکان صنفی قراللرك مخصوص احسانلری مقامنده اولمق اوزره تکرار برطاقم امتیازات استحصال ایدرك زراعی تحت تضییقه المشلردر.

احوال حاضره حسبیله دولتك الڭ بیوك رکنی کسلمش اولان

بورژواصنفی بواحوالدن پك زیاده متأثر اولوب شکایت ایتمکه باشلامش اولدیغندن ظلم وتعدیلر تحتنده بولنان زراع دخی حکومت ایله صنوف ممتازه یه قارشی بورژوالر ایله اتفاق ایتمشلردر. بونك ایچون اون ایکنجی عصره طوغری فرانسه قراللری اهالینك کندیلرینه اولان محبتنی غائب ایتمشلردر.

فی الحقیقه شکایت ایچون بورژوالرك حقلری وارایدی. زیرا سرمایه ومعارف بورژوا صنفنده ایدی. سرمایه ومعارف ایسه او اوقت باش کوسترمش اولان مدنیت حاضره نك ارکان اساسیه سندن معدوددر.

الڭ یوك رجال وحکما بورژوا صنفندن ظهور ایتمکده اولوب حکومت کویا بونلری تلطیف ایچون بعضیلرینه زادکانه مخصوص عنوان اعطا ایدر ایدی. لکن قدیم زادکان بومثللرداپی برنظرله باقیوب انلری ایچلرینه قبول ایتمه دکلری کبی، اهالی دخی بونلره کثی زاده صفتی، یرلمسنه حکومتك غصبی نظری ایله باقار واوصفتی قبول ایدنلرده خائن کورر ایدی. بو نوع زادکان «صو کره دن یتشمه» (Parvenu) نامیله یاد اولنورلر ایدی.

صنوف ممتازه وغیرممتازه بیننده اولان نفاق وضدیت کیتدکجه ارتمقده ایدی. چونکه فنون وادبیات جدیده مساوات وحقوق بشریه حقنده یکی بر طاقم افکار ظهورینی موجب اولدیغندن مذکور نفاقك کسب شدت ایتمسنه واسطه اوله یور ایدی.

برنجی فرانسوا دورندن بری فرانسه‌ده اخلاق پك زیاده بوزلمش ایدی . کبار قیزلری سکز یاشلرنده اولدقلری حالده مناستره و یریلوب بلوغه ایرنجه‌یه قدر درت دیوار ارهسنده و تارك دنیالر کبی امور « مدنیه » دن توحش ایتمش انسانلر ایچنده قالیرلر و بوندن صوکره قوجه‌یه و یریلوب ادب و ناموسنی غائب ایتمش اولان جمعیته اخراج اولنورلر ایدی .

اسارتدن هنوز قورتلش وانسانلر ایله اختلاط و معاملات اصولنی اوکرنمه‌مش اولان کنج قیزلر جمعیت مذکوره‌یه داخل اولور اولماز طبیعی حریتلرینی سوء استعمال ایده‌رك حیا و ناموسلرینی غائب ایدرلر ایدی .

زوجیت نه زوجه‌، نه ده زوجه‌یه حرکات مشروعه نا ارتکابندن چکنمك ایچون کافی بر مانع اوله‌مایور ایدی . حتی کبار فامیلیالر ایچون ایکی اوچ آی زوجیتدن صوکره زوجلرندن ایری یشامق بر درجه‌یه قدر موده حکمنه چکمش ایدی . بناء علیه اولادلری دخی اخلاقسز و تربیه‌سز اوله‌رق بیورلر ایدی .

اسراف نهایت درجه‌لرده اولوب کبارلرك سلطنت و سفاهتلری وبالخصوص قادینلرك ملبوساتی ایچون پاره یتشدیرمك محال اولدیغندن کبارلر دخی پك چوق بورجلره کیررلر ایدی .

« موده » قرالی اسیر ایتمش اولان مادام (پومپادور) و (دوباردی) کبی فاحشه‌لرك النده بولندیغی جهتله همان هرکون

دکشیر ایدی واویله بر طرزه دوکلمش ایدی که قادینلر البسه‌جه حال وحشته عودت ایتمکدن همان ایکی پارمق قالمشیدی .

لکن بو مضر میل یالکز فرانسه‌ده قالمایوب سائر ممالکه دخی سرایت ایتمشدر . شو قدر وار که فرانسه قادینلری جمعیتلرده فنون وادبیاتدن دم اوروب معلومات صاتمغی دخی عادت اتخاذ ایتمش اولدقلرندن مستقلا دکلسه‌ده ینه فنونك ترقیسنه خیلی خدمت ایتمشلردر .

کبار قادینلر وقتلك قسم اعظمنی اکلنجه‌لره حصر ایتمش اولدقلرندن اوزون اوزادی‌یه تحصیل فنون ایچون دقت «ضایع» ایتمك ایسته‌مزلر ایدی . فقط معلوماته دخی محتاج اولدقلری جهتله آز ملك ایله ممکن مرتبه چوق معلومات استحصال اولنه‌بیله‌جك آثار آرامغه باشلامشلردر . بو دخی مشهور (انسیقلوپدیست Encyclopedistes) لرك ظهورینه سبب اولمشدر .

فرانسه‌ده اون ایکنجی عصرده‌ك زیاده ترقی ایدن فنون طبیعیه ایله ریاضه وباخصوص سیاسیه‌در . فنون طبیعیه اربابی ایچنده الك مشهور اولان یونتده بوفون (de Buffon ١٠٨٥ ـ ١١٦٦) اولوب تاریخ طبیعی فننك موجدی عد اولنور .

بوفون کنجلکنده پك کوزل فنون تحصیل ایتمش وایتالیه ایله انکلتره‌ده خیلی مدت سیاحت ایده‌رك معلوماتنی اکمال ایلمشدر . بونکله برابر ممالك مزبوره حقنده نشر ایتدیکی آثار واسطه‌سیله

كنديسنه جمله‌نك نظر دقتلرينى جلب ايتمش ايدى. بو سايه‌ده بوفون (فنون اقاده‌ميه‌سى) طرفندن اعضا انتخاب اولنديغى كبى، قرال طرفندن دخى حيوانات و نباتات موزه‌خانه‌سى مقامنده اولان (قرال باغچه‌سنه) ناظر نصب ايدلمشدر. ايشته بو باغچه‌ده بولنان حيواناتده مشاهده ايديلن احوال و حركات بوفونى اوتوز التى جلد كتابدن عبارت اولان «تاريخ طبيعى» اثر مشهورينك تحرير و تنظيمنه سوق ايتمشدر.

بوفونك افاده‌سنده‌كى سلاست ايله اثرينك امثالسزلكى عمومك رغبتنى موجب اولمش و تاريخ طبيعى مستقل برفن هيئتنه كيرمشدر [*].

لاووازيه (Lavoisier ١١٢١ ـ ١١٧٢) فنون طبيعيه و بالخصوص كيميايه پك چوق خدمت ايتمشدر. (مولد الحموضه) نك خاصه‌سنى و صانك مركب اولديغنى كشف ايده‌رك ارباب فنونى عناصرك تحريسنه سوق ايلمشدر. لاووازيه يكرمى بش ياشنده اولديغى حالده فرانسه اقاده‌ميه‌سى طرفندن اعضا انتخاب اولنمق شرفنه نائل اولمشدر.

لاپلاس (١١٢٧ـ١٢٠٥)، لاغرانژ (١١١٤ـ١١٩١)، قله‌رو (١٠٩٢ـ١١٤٣) علوم رياضيه و علم هيئت مربيلرندن معدوددرلر.

[*] بو صره‌ده اسوه‌جيه علماسندن (شارل لينه‌ى Linnée) دخى برنجى دفعه اوله‌رق نباتاتى نبرطاقم صنفلره تقسيم ايده‌رك برفن طرزينه صوقمش ايدى.

لاپلاس (La Place) بر کویلینك اوغلی اولوب فوق العاده اولان ارزوسی سایه‌سنده تحصیل فنون ایتمش واون سکز یاشنده بولندیغی حالده مکاتب عالیه‌نك برینده ریاضیات معلمی نصب اولنمشدر. لاپلاس فرانسه اقادمیه‌سنده خیلی مدت ریاست ایتدیکی کبی، برایکی دفعه هیئت وکلایه دخی داخل وقونت عنوانه نائل اولمشدر. بیوك ناپولئون کرك لاپلاسه، وکرك لاغرانژه پك زیاده حرمت ورعایت ایدر ایدی.

لاپلاسك آثارندن «جر اثقل سماوی» (Mécanique céleste) کیلرك آثار مشهوره‌سندن «موازنهٔ عالم» (Harmonia Mundi) لك تکمله‌سی عد اولنور.

لاغرانژ (Lagrange) کذلك اون سکز یاشنده ایکن مشاهیر حکمادن معدود اولان اسویچره‌لی اویلر (Euler ١٠٨٥-١١٦١) طرفندن ترتیب اولنوب اون سنه ظرفنده کیمسه‌نك حل ایده‌مدیکی برهندسه لغزینی حل ایده‌رك موعود اولان مکافاتی اخذ ایلمشدر.

لاغرانژ هندسه ومثلثات ایله علم هیئتده خیلی کشفیات واصلاحات اجرا ایتمش و «اصول انقلابات» (Systéme des Variations) عنوانلی اثری ایله نامی ابدی ایلشدر. لاغرانژ پروسیه قرالی بیوك فره‌دریکك دعوتی اوزرینه برلینه عزیمتله سکزسنه قدر (پروسیه اقادمیه‌سنه) ریاست ایتمشدر.

(قله‌رو Clairaut) دخی اون بش یاشنده ایکن فنون اقادمیه‌سی

طرفندن اعلان اولنان پروغرامه مطابق براثر قلمه الوب برنجی مکافات اخذایتمشدر واون سکز یاشنده ایکن مذکور اقادمیه یه اعضا انتخاب اولنمشدر. قله‌رو نصف النهار دائره‌سنی اولچمك ایچون بر قاچ ارقداش ایله برابر قطب شمالی حوالیسنه عزیمت ایده‌رك نتایج تحقیقاتنی اثر مخصوص ایله بیان ایلمشدر.

ره‌ئومور (Réaumur ١٠٦٠–١١٣٥) کندی نامیله معروف اولان میزان الحرارتی، قولومب (Coulomb ١١١٤–١١٨٤) دخی «الکتریك میزانی» (Balance de torsion) ایجاد ایتمشلردر.

لکن فرانسه‌نك موجب افتخاری اولان فنون سیاسیه وادبیه اربابندن (وولتر) و(روسو) و(مونتسکیو) و(انسیقلوپدیستلر) در.

وولتر (Voltaire) یاخود آروئه (Arouet ١٠٧٢–١١٥٦) پارس دعوا کاتبلرندن برینك اوغلی اولوب پدری طرفندن ابتدا جزوئیت مکتبنه ویرلمش ایدی. فقط وولتر فساد ومرائیلکارندن طولایی جزوئیتلردن وبونکله برابر قاتولیك کلیساسندن متنفر اوله‌رق تحصیلی تکمیل ایتمکسزین جزوئیت مکتبنی ترك ایتمش وبشقه مکتبلرده اکمال تحصیل ایلمشدر.

وولتر دها تحصیل علوم ایله مشغول ایکن تنظیم ایتدیکی مؤاخذات وهجویات ایله عمومك نظر دقتنی جلب ایتمش ایدی. اصل ادیب شهرتی ایسه «هانریاد» نام موزون اثری ایله باشلامشدر.

وولتری بو اثره سوق ایدن هومروسك «ایلیاده» سی [*] ایله قاموئنسك «لوزیاده» سی [**] ایدی ۰

وولتر «هانریاد» ده دردنجی هانرینك حركاتنی مدح وباخصوص اهالی‌یه احسان ایلدیکی حریت وجدان ایله ایجاب احوال اوزره تبدیل مذهب ایلمسنی تقدیر ایلمشدر ۰

وقت‌مز بورده زاده‌كان جمعیتلرینه بورژوالری قبول ایتمه‌مكده اولدقلری حالده «صالون» صاحبلری اولان بعض كبارقادینلرك توسطی اوزرینه بوخصوصده وولتری مستثنا طوتمشلر ایدی ۰ فقط وولتر متكبر قونتلر ایله دوقلرك صغوق معامله‌لرندن طولایی بوجمعیتلرده حاضر بولنمقدن صیقیلیر ایدی وآره‌صره مشاهده ایتدیکی احوالی مخصوصاً هجو ایدر ایدی ۰

برکره وولتر (دوق دەروهان de Rohan) طرفندن کوردیکی تحقیر آمیز برمعامله‌یه مقابل حقنده برهجویه تنظیم ایتمشدر ۰ بونك اوزرینه روهان «وولترکبی عادی بر بورژوادن ایضاحات طلب ایتمکه تنزل ایتمه‌یوب» انی‌ بوقاقده آدملرینه دوکدیرمشدر ۰ وولتر روهانی دوئلویه دعوت ایتمش ، روهان ایسه دوئلویی قبول ایتمه‌دکدن ماعدا بوکا جرأت ایتمسندن طولایی وولتری اتهام ایده‌رك حبس ایتدیرمشدر ۰

[*] جلد ۱ صحیفه ۲٤٥
[**] جلد ٥ صحیفه ٤٣١

وولتر بر مدت صوکره حبسخانه‌دن قورتلمش ایسه‌ده فرانسه‌ده طورمامسی ایچون امر آلمشدر . وولتر انکلتره‌یه عزیمتله برخیلی سنه اقامت ایتمش و انکلتره ادبیاتنی تدقیق و مطالعه ایده‌رك (کندی قولنجه) « تفکر ایتمکه اوکرنمشدر » [*].

شکسپیر ایله سائر انکلتره ادباسنك آثارینی مطالعه ایله برابر وولتر انکلتره‌نك اصول اداره‌سنی و قوانیننی و اهالینك حقوق و امتیازاتنی نظر دقتدن کچیرمشدر .

وولتر فرانسه‌یه عودت ایدنجه امور سیاسیه‌یه دائر حکومتك بکنمیه‌جکی برطاقم نشریاتده بولنمش و ازجمله قاتولیك کلیسانك مسلکنی مؤاخذه ایدر ایکن اساساً خرستیانلغی دخی جرح ایتمشدر . بناء علیه وولتر حکومت ایله کلیسایی کندیسنه دوشمن ایتمشدر . حتی آثارندن برخیلیسی رسماً احراق ایدلمش و کندیسنك حیاتی تهلکه‌یه دوچار اولمشدر .

بونك اوزرینه وولتر تکرار فرانسه‌یی ترك ایتمش و جنوه شهری قربنده کائن (فرنه Ferney) قریه‌سنده کندیسی ایچون برشاتو انشا ایتدیره‌رك اوراده اقامت ایتمشدر .

وولتر فرانسه حکومتی طرفندن رد اولندیغی حالده بیوك قاترینه ایله بیوك فره‌دریك کبی حکمدارلرك توجه و رعایتلرینی

[*] *apprit à penser*

قزانه‌رق دائما انلر ایله محاربا تده بولنور ایدی و بو محارباتك روسیه ایله پروسیه‌ده برطاقم اصلاحات اجرا ایدلمسنه سبب اولمشدر .

وولتر متنوع ومتعدد اولان آثارینك قسم اعظمنی (فرنه) ده تحریر ایده‌رك طبع ونشر ایچون هر طرفه کوندرر ایدی .

وولتر آثارنده نوع بشرك مظلوم ومغدور اولان قسمنی - یعنی اصناف وعجزه‌یی التزام ایده‌رك حکومتلرك حرکاتنی ، اصول اداره‌لرینی ، قوانین ونظامات موجوده‌یی ، جمعیتده جاری اصول وعاداتی مؤاخذه ایدر ایدی .

معاصرلری بولنان حکما وادبا وولتر طرفداری اولوب آثارلرنده انك اقتدارینی تصدیق وافکارینی ترویج ایتمکده بولندقلرندن وولتر عادتا هنوز اویانمش اولان اوروپا افکار عامه‌سنك حاکمی کسلمش ایدی . وولتر بیوك انقلابك برکون اول ظهوره کلمسنه سبب اولانلرك برنجیلرندن معدوددر .

مونتسکیو Montesquiou (۱۰٦۷ - ۱۱۳۳) وولتر کبی انکلتره‌ده خیلی مدت اقامت ایتمش و وولتردن زیاده انکلتره‌نك اصول اداره‌سی ایله قوانیننه مراق ایده‌رك انلری دها اساسلیجه تدقیق ومطالعه وفرانسه‌یه نمونه اولمق اوزره شرح وبیان ایلمشدر . مونتسکیو بو وجهله یکرمی سنه قدر اوغراشدقدن صوکره الك مشهور آثار مطبوعه‌سنك بری اولان (روح القوانین l'Esprit des lois) نام کتابی نشر ایتمشدر .

«روح القوانین» عموم واضع قانونلر ایچون مأخذ اتخاذ اولنمشدر. وقت حاضرده اکثر اوروپا دولتلرینك قوانینی مونتسکیونك افکارینه موافقدر. مونتسکیو مذکور اثرنده بر ممالکك حسن اداره‌سی ایله سعادت حالنك قوهٔ قانونیه ایله قوهٔ اجرائیه‌نك ومحاکمك اوچ هیئت مستقله‌یه تفریق اولنمسنه متوقف اولدیغنی بیان ایلمشدر. روح القوانینك حین نشرنده وولتر اهمیت فوق العاده‌سنه واقف اوله‌رق «نوع بشر کندی القابنی اونوتمش ایدی مونتسکیو انلری بولمغه موفق اولمشدر» دیمشدر.

ژان ژاق روسو Rousseau (١٠٩٠ـ١١٥٦) جنوه‌لی بر ساعتجینك اوغلی اولوب صباوتنی احتیاج وضرورت ایچنده وسرسری حالنده کچیرمش وبرقاچ صنعته باش اوردیغی حالده بر ثمره کورەمەمشدر. نهایت یأس حالنده اوله‌رق پاریسه کلمش وموزیقه نوطه‌لرینی تحریر ایتمکله تعیش ایتمکه باشلامشدر. بونکله برابر ادبیات ایله اشتغالدن دخی کری طورمامشدر.

دیژون شهری اقادەمیه‌سی «فنون وصنایعك اخلاقك اصلاحنه سبب اولوب اولمادیغی» حقنده اك مکمل بر اثر تألیف ایدنه کایتلی اکرامیه وعد ایتمش ایدی. روسو درین براثر قلمه آلوب بونده مدنیت انسانی طبیعتدن منبعث احوال وحرکاتدن آییروب درد وجفاسنی تزیید ایتمش اولدیغندن معارفك اخلاقجه ضرری موجب اولدیغنه حکم ایتمك لازم کله‌جکنی ادعا ایلمشدر.

دیژون اقادهمیهسی روسونك اشبو اثرینی تقدیر ایدهرك اکرامیهسنی اعطا ایلدیکی کبی ، وقت مز بورده هیئت اجتماعیهٔ بشریهیی استیعاب ایتمش اولان فساد اخلاقدن وساخته معاملاتدن خشنود اولمایان پك چوق افراد دخی اثر مذکوره پك زیاده رغبت ایتمشلردر. روسونك شهرتی دخی بونکله باشلامشدر [*].

روسو آرتق بو یولده صایهرق برقاچ اثر دخی نشر ایلمشدر. بونلرك ایچنده الك مشهور اولان « قانون جمعیت » (Contrat social) ایله « امیل » در.

روسو بونلرك برنجیسنده افکار عامهیه مستند برحکومت مشروطه ایله طبیعتك وضع ایتدیکی نقطهدن هنوز آیرلمامش برهیئت اجتماعیه تصویر وبیان ایتمش ، « امیل » ده ایسه او وقت جاری اولان تربیهٔ صبیان اصولنك مضرتنی وصبیانك نه یولده تربیه ایتمك لازم اولدیغنی کوسترمشدر.

ادعا اولندیغنه کوره عصرمزده ظهور ایدن « سوسیالیزم » و « قومونیزم » افکاری روسونك آثارندن مأخوذدر.

بر طرفدن پارس پارلمنتوسی ، دیکر طرفدن دخی حکومت روسونك علیهنه قیام ایدهرك آثارینی رسماً احراق ایتمشلردر. کندیسی دخی بو جزادن انجق فرار ایله قورتیله بیلمشدر. روسو سن

[*] مذکور اثر (وقت) غزتهسی سر محرری سعید بك طرفندن بو دفعه ترجمه ونشر اولنمقدهدر.

شیخوختنده تکرار ضرورته دوچار اولمش و قصداً حیاتنه نهایت ویرمشدر.

سائر پك چوق مؤلفلر دخی وولتر ایله روسویه امتثالا مؤاخذه وشبهه وانکار (یعنی اسپتیسیزم) یولنده آثار تألیف ایتمکه باشلامشلردر. بونلردن بش اون ذات بالاتفاق « انسیقلوپدیه » (Encyclopedie) عنوانی تحتنده کافهٔ علوم وفنوندن وصنایع واحوالدن باحث برمجموعهٔ علوم وفنون نشرینه تشبث ایدەرك اون بش سنه ظرفنده (۱۱۲۹ ــ ۱۱٤٤) اون یدی بیوك جلد کتاب میدانه چیقارمشلردر. بواثره اشتراك ایدن مؤلفلره (انسیقلوپدیست) عنوانی ویرلمشدر. ارباب فلسفەدن دیدرو (Diderot) ایله ریاضیوندن دالامبر (d'Alambert) انسیقلوپدیستلرك ارکانندن معدوددرلر.

دیدرو (۱۰۹۰ ــ ۱۱٦۲) پك عالم ومتفنن بر ذات اولوب انسیقلوپدیەنك تاریخ وفلسفه وصنایع جهتنی تحریر ایتدیکی کبی، بشقه برطاقم آثار دخی نشر ایتمشدر. « کوزه مالك اولانلره مخصوص اولمق اوزره اعماره دائر تحریرات» [*] عنوانیله نشر ایتدیکی رساله مناسبتیله برقاچ دفعه حبس ایدلمش ایسه ده اجنبی

[*] *Lettre sur les aveugles, à l'usage de ceux qui voient.*

٦

حکمدارلرندن وبالخاصه بیوك قاترینه‌دن حرمت کورمش ومعاش اخذ ایتمشیدی.

دالامبر (١٠٩٥ – ١١٦١) علوم ریاضیه اربابندن اولوب هندسه وجبره متعلق آثاری سایه‌سنده یکرمی یاشنده فنون اقاده‌میه‌سنه قبول اولنمشدر.

برلین اقامیه‌سی ریاحك اسباب ظهورینی اك مکمل صورتده تعریف وتحریر ایدن ایچون مکافات وعد ایتمش ایدی. دالامبر براثر مخصوص تألیف وتقدیم ایله موعود مکافاتی آلمش وعلی العموم حکمانك تحسینلرینی قزانمشدر.

برلین اقاده‌میه‌سی دالامبری اعضا انتخاب ایتدیکی کبی، پك چوق حکمدارلر دخی کندیسنه کلیتلی معاش وعد ایده‌رك پای تختلرینه دعوت ایتمشلر ایسده دالامبر سودیکی فرانسه‌یی ترك ایده‌مه‌مشدر.

« انسیقلوپدیه » هرشیدن معلومات ویردیکندن اوقومق ویازمقدن بشقه برشی اوکرنه‌مش اولانلر دخی بالمراجعه هر ایسته‌نیلن ماده اوزره مطلوب اولان معلوماتی اخذ ایده بیلیرلر ایدی. بناء علیه انسیقلوپدیه پك زیاده رغبت بولمش وکبار فامیلیالرك ایشلرینه یرامشدر. قادینلر دخی بوكا واقف ایدیلر وازجمله مادام (ژوفرین) نام بر قادین انسیقلوپدیه‌نك طبعی ایچون یوز بیك فرانق اعانه ویرمشدر.

انسیقلوپدیستلر بعض زنکین کشی زاده‌لرك خانه‌لرنده اجتماع ایده‌رك مباحثات علمیه‌ده بولنورلر ایدی و بومناسبتله خانه صاحبلری طرفندن ضیافتلر ویریلیر ایدی.

کیده کیده ضیافتلره مؤلفین مشهوره‌یی دعوت ایتمك خصوصی آریجه‌موده حکمنه کچمشدر.

انسیقلوپدیستلری حمایه ایدنلر ایچنده اك مشهور اولان زنکین ملتزملردن هلوه‌چیوس (Helvetius ١٠٩٣ ـ ١١٤٥) اولوب کندیسی دخی اسسپتیسیزم Scepticisme فلسفه‌سی اربابندن معدود ایدی. هلوه‌چیوس «روح» عنوانلی اثرنده انسانده‌روحك حسیات طبیعیه‌دن بشقه برشی اولمادیغنی وفضیلت و حمیت معناسز سوزلر اولوب حقیقت حالده انسانك هرحرکتنده یالکز منافع شخصیه‌سنی التزام ایتمکده اولدیغنی بیان وادعا ایتمشدر.

بواثرسوربون دارلفنونی وپارس پارلمنتوسی وپاپا طرفلرندن افوروز ورسماً احراق بالنار ایدلمشدر.

نشریات جدیده احوال حاضره‌دن واصول اداره‌دن اهالینك شکایاتنی موجب اولمقده اولدیغندن حکومت دخی بونلرك منعنه قیام ایتمشیدی.

پومپادور وباش وکیل قونت (شوازل Cte de Choiseul) و مطبوعات مدیری (مالهرب Malesherbes) انسیقلوپدیه طرفداری اولدقلرندن صنف روحانینك مخالفتنه باقمسزین قراندن

انك نشرینه مساعده المشلردر. برکون بونلر قرال ایله برابر یمك یرلر ایکن باروت ایله دوزکونلردن بحث آچمشلر ومادام پومپادور مقاوله موجبنجه باروت ایله دوزکونك صورت اعمالنی سؤال ایتمشدر. سؤاله کیمسه دن موافق جواب النه مادیغندن همان انسیقلوپدیه جلب ایدیله‌رك مطلوب حاصل ایدلمشدر. قرال دخی بونك اوزرینه انسیقلوپدیه‌نك نشرینه تکرار مساعده ایلمشدر.

عصرك بوزلمش اولان اخلاقی اثار ادبیه‌یه دخی داخل اولمشیدی. بعض رومانلر اویله برحیاسز طرزده یازلمش ایدی که حجابدن قزارمقسزین مطالعه‌لری محال ایدی.

بومثللی اثار تألیف ایدنلرك ایچنده اك ایلری کلنلر (قره‌بلیون Crebelion) و (مارکی دوساد ١١١٨ — ١١٩٠ Mis de Sade) درلر. بونلرك اثاری بعض اهل عفت وحمیت اولانلره سوء تأثیر ایتمکده اولدیغندن بونلر دخی مقابله فضیلت وحسن اخلاقدن باحث رومانلر نشر ایتمکه باشلامشلر. ایچلرنده «پول وویرجینی Paul et Virginie» مؤلفی (برناردن ده سن پیر ١١١٥—١١٩٢ Bernardin de saint-Pierre) مشهوردر.

بومارشه Beaumarchais (١١١١—١١٧٧) درام مؤلفلرندن اولوب اثاری ایچنده اك مقبول اولانلر «اشبیلیه بربری Barbier de Seville» و «فیغارودوکونی Noce de Figaro» در.

وقعه نویسلردن (دوق ده سن سیمون Saint-Simon)

(١١٥٣—١٢١١) «ازمنهٔ متقدمه» و «رومه تاریخی» عنوانلی اثاری سایه‌سنده شهرته نائل اولمش ایدی . —

المانیه مدنیتی — اون ایکنجی عصرده المانیه حکمدارلری بر طرفدن بیوك فره‌دریکه امتثالا حکما و علمایی حمایه ایدرلر، دیکر طرفدن دخی اداره‌ده استقلال کوزه‌دیرلر ایدی . سرایلرنده هپ اون دردنجی لوئی اصولی (یعنی اتیکت) اوزره حرکت اولنوب بیوك و کوچوك حکمدارلك جمله‌سی سلطنت ودبدبه خصوصنده بر برله رقابت ایدرلر ایدی . پای تختلری سرای، دارالفنون، کتبخانه، موزه‌خانه کبی جسیم و مزین بنالر ایله تزیین اولنه‌رق انتظام و کوزللکده تجارت مرکزلری اولان شهرلره فائق اولمشلر ایدی . زادکان صنفی فرانسه کشی زاده‌لرینه تقلید حرکت ایتدکلر کبی، المانیه لساننی دخی براقوب فرانسه لسانی اوزره تکلم ایدرلر ایدی . بو ایسه هنوز قرون وسطا غباوتندن تمامیله قورتلمامش اولان المانیه‌نك اخلاق و تربیه‌سنی خیلی تعدیل ایلمشدر .

اوتوز سنه محاربه‌لرندن طولایی پك کری قالمش اولان المانیه ادبیاتی اون ایکنجی عصرك ابتداسنه طوغری یواش یواش اویانمغه باشلامش ایدی . ابتدا المانیه ادباسی اثرلرینی فرانسه

مؤلفلرینه تقلید ایدرلرایدی . لکن برمدت صوکره مستقل آثار ملیه ظهور ایتمشدر .

المانیه ممالکی کوچوك کوچوك حکومتلردن مرکب بولنمسندن طولایی جمیع زمانده ضرر کوره کلدیکی حالده اون ایکنجی عصرده المانیه‌نك اشبو انقسام حالی فنون وادبیاتك ترقیسنی موجب اولمشدر . کوچوك وبیوك المانیه حکمدارلری ادبا وحکمایی حمایه ومکاتب عالیه تأسیس خصوصلرنده بربریله رقابت ایدرلر ایدی . وقت مزبورده ایسه المانیه‌ده اویله نامدار حکما موجود اولمادیغندن پرنسلر انکلتره وفرانسه حکما وادباسنی المانیه‌یه جلب ایده‌رك انلرك تحت ریاستلرنده اوله‌رق رأی وتنسیبلری اوزره فنون وادبیات جمعیتلری تأسیس ایدرلرایدی .

بو صره‌ده المانیه‌ده بولنان دارالفنونلر دخی چوغالمشدر . ایچلرنده الك مشهور هانووورده کائن (کوتنکن) دارالفنونی ایدی .

اون ایکنجی عصره کلنجه‌یه‌قدر المانیه ادباسنك استعمال ایتدکلری لسان لاتین و بعضاً دخی فرانسز لسانی ایدی . یالکز عصر مذکورك ابتداسنده آثار ادبیه ایچون المانیه لسانی استعمال اولنمغه باشلامشدر .

عصرك نهایته طوغری المانجه مکمل آثار شعریه وادبیه وجوده کلمشدر . عصر مذکورده المانیه‌ده ایکی بیوك حکیم

ایله ایکی بیوك ادیب ظهور ایتمشدر. انلر دخی لایبنیچ، قانت، کوته، شیللردرلر.

لایبنیچ Leibnitz (١٠٢٤ — ١٠٩٤) هرنه قدر اون برنجی عصرك محصولی ایسه‌ده، اثاری المانیه‌ده اون ایکنجی عصرده رغبت بولمشدر. لایبنیچك هر برفندن معلوماتی اولدیغی کبی، علوم ریاضیه ایله فلسفه‌یه خیلی خدمتی واردر. معاصرلری بولنان روسیه ایمپراطوری دلی پتر و المانیه ایمپراطوری التنجی شارل و پروسیه حکمداری « بیوك قورفورست » فره‌دریك ویلهلم بعض امور مهمه‌ده کندیسنك رأینه مراجعت ایدرلرایدی.

امانوئل قانت (E. Kant ١١٠٢—١١٨٢) کونسبرغده تولد ایتمش برپروسیه‌لی اولوب فلسفهٔ جدیده‌نك موجدی عداولنور. قانتك زماننده الزیاده مقبول ومعتبر اولان اصول فلسفه انکلتره‌لی مشهور (بقون) ایله (لوق) طرفلرندن بیان اولنان « آمپیریزم » [*] اصولی اولوب قانت اصول مذکوره‌یی اساساً جرح ومؤاخذه ایتمه‌مش ایسه‌ده احوال عمومیه‌یه کسب وقوف ایچون (آمپیریزم) اصولنك اساسی بولنان تجربه (Objective) کفایت ایتمه‌یوب انسانده حاکم مطلق مقامنده اولان عقله (Subjective) دخی تطبیق ایتمك الزم اولدیغنی بیان ایلمشدر.

[*] جلد ٥ صحیفه ٢٥٠

قانت هر برماده‌یی عقلك محاکمه‌سنه حواله ایتدیکی ایچون اصول فلسفه‌سی « قریتیسیزم Criticisme » تسمیه اولنمشدر.

قانتك الڭ بیوك اثری « عقل سلیم مؤاخذه‌سی » [*] نام اثردرکه بونده قانت علم فلسفه ایله اصول فلسفه‌یی محاکمه ایلمشدر.

کوته (Goethe ١١١٧—١٢١٠) « المانیه‌نك وولتری » یاد اولنور والمانیه‌نك الڭ بیوك شعرا وادباسندن معدوددر.

کوته فرانقفورتده تولد ایده‌رك ابتدا حقوق دوقتوری بولنان پدری سایه‌سنده حقوق تحصیل ایتمش ایسه‌ده صوکره‌لری ذهنی یالکز ادبیاته حصر ایلمشدر.

کوته‌نك معاصرلری بولنان شعرا اثرلرینی فرانسه شعراسنك آثارینه تقلید ایدرلردی. کوته ایسه شکسپیری فرانسه ادباسنه ترجیح ایده‌رك انك آثارینی عریض و عمیق مطالعه ایتمش و صوکره اکادخی تقلید ایتمکسزین مستقل براصول اوزره آثار میدانه قویمشدر. المانیه لسانی کوته‌نك قلمی سایه‌سنده کسب انتظام ایتمش اولدیغندن شهرتنك دخی المانیه‌ده امثالی یوقدر.

کوته‌نك معاصرلری بولنان المانیه بکلری ایچنده الڭ زیاده اهل هنر و معارفی حمایه ایتمکده بولنان (وه‌یمار Weimar) دوقه‌سی (شارل آوغوست) کوته‌یی سراینه دعوت ایده‌رك

[*] *Critique de la raison pure.*

اولنجه‌یه قدر یانندن آیرمامش والتفات واحسانلره غرق ایلمشدر. کوته‌نك متنوع ومتعدد آثاری ایچنده الك مشهور اولان «فائوست Faust» و «اغمونت Egmont» فاجعه‌لری و بعض اوفاق قطعه‌لردر.

شیللر (Schiller ١١١٧—١١٨٣) وورتمبرغلی برعسکرك اوغلی اولوب کندیسی صنف روحانی‌یه داخل اولمق فکرنده بولندیغی حالده پدری طرفندن جبراً عسکری مکتبه ویرلمشیدی. شیللر ابتدا حقوق وبعده طب تحصیل ایده‌رك جراح صفتیله عسکره داخل اولمش ایسه‌ده قلمه الدیغی «حیدودلر» درامنك تیاتروده اوینانديريلوب آلقشلاندیغنی کورنجه عسکردن فرار ایده‌رك تألیف ایله مشغول اولمشدر. شیللر کنجلکنی فقر وضرورت ایچنده کچیرمش ایسه‌ده صوکره‌لری کوته‌نك وساطتیله وه‌یمار دوقه‌سنك حمایه‌سنه نائل اولمشدر. فقط وجودجه ضعیف ونحیف اولدیغی جهتله مشغولیته طیانه‌مایوب دها کنج یاشنده وفات ایتمشدر.

شیللر شکسپیر کبی تاریخه متعلق درام وفاجعه‌لر ایله شهرت قزانمش و «المانیه‌نك شکسپیری» لقبنه نائل اولمشدر. آثاری ایچنده الك مقبول اولانلر «دون قارلوس»، «واللنشتاین»، «ماریه استوارت»، «کلیوم تل» وسائره‌در.

ایکنجی درجه‌ده اولان بعض المانیه مؤلفلری دخی کوته

وشیلره امثالا فرانسزلره تقلید اصولنی ترك ایدەرك اثرلرینی المانیه یه مخصوص براصول اوزره تحریر ایتمشلردر.

بونلردن (قلوپشتاین Klopstein) و (لسینغ Lessing ١١٠٧—١١٥٩) و (هرەدر Hereder) لك اثاری خیلی مقبولدر.

ارباب فنوندن (وینکلمان Winkilmann ١٠٩٧—١١٤٦) اثار عتیقه (انتیقەجیلك) فنی میدانه کتیرمشدر.

موزیقه اربابندن مشهور (موچارت Mozart) دخی بو عصرده ظهور ایلمشدر.

سائر ممالکده ظهورایدن حکما واهل فنون ایچنده الڭ زیاده ذکره شایان اولانلر کیمیا وحکمت عالمنده لاوازەقدر مشهور اولان ایتالیه لی (وولتا Volta ١١٢٣—١٢٠٤) و (غالوانی Galvani ١١١٥—١١٧٣)، علم نباتات مؤسسی عد اولنان اسوەچیەلی شارل لینه Linnée (١٠٨٥—١١٥٦)، ادبادن ایتالیەلی (الفیەری Alfiére ١١٢٧—١١٨١)، سنکتراشلردن ینه ایتالیەلی (قانووا Canova ١١٢٥—١٢٠٠)، مورخلردن دخی دانیمارقەلی (هولبرغ Hulberg ١٠٦٢—١١٣٢) درلر.

اونسکزنجی عصرڭ نهایتنه طوغری انکلترەده (سانتیمنتالیزم Sentimentalisme) مادام (رەدقلیف Redcliff ١١٤٢—١٢٠٠) طرفندن نهایت درجه یه کتورلمشدر. رەدقلیف رومانلرینی قورقونج ووهملی احوال ایله طولدیرر ایدی وقارئلره پك چوق

تأثیری اولورایدی . فقط بو صره‌ده ظهـور ایتمش اولان (والتر اسقوت Walter Scott ۱۱٤۹—۱۲۰۰) شهرتیله رومان مؤلفلرینك جمله‌سنی چمشدر . والتر اسقوتك رومانلری سانتیمنتالیزم اصولی اوزره یازلمش ایسه‌ده بتون موضوعلری تاریخدن ونقلیاتدن مأخوذ اولدیغی جهتله بو اصول مستقلا (ایستوریك Historique) یعنی تاریخ اصولی یاداولنمشدر . والتر اسقوتك الك مقبول اولان رومانلری (ادیمبورغ حبسخانه‌سی)، (پوریتانلر) ، (آیوانهو Ivenho) ، ارسلان یورکلی رشارد (Richard en Palestine) وسائره‌در .

یكرمی طقوزنجی فصل

انقلاب كبیر و ناپولئون بوناپارت

اوروپاده لزوم اصلاحات واجراسنه تشبث . فرانسه ممالكنك ادارهٔ عمومیه‌سی . بیوك اختلال . فرانسه ایمپراطورلغی . مسقوا سفری وویانه قونغره‌سی .

— ٦ —

اوروپاده اصلاحات لزومی واجراسنه تشبث

اسباب انقلاب • پورتكیز • اسپانیه • ایتالیه • دانیمارقه • اسوه‌چیه

اسباب انقلاب — اوننجی عصره كلنجه‌یه‌قدر اوروپاده اهالینك افكار واذهانی « اسقولاستیك » باتاغندن بردرلو قورتیله‌مامشیدی . اسقولاستیك ایسه علم شكلنده ترتیب اولنمش، علم مقامنده تدریس وتحصیل اولنه كلمش وجهالت وتعصبك « كسب انتظام » ایتمسندن بشقه برثمر ویرمه‌مش افكار صاچمه‌سندن

بشقه برشی دکلدی. برکره اوبتاغه داخل اولمش اولان ذهن کندی حالنده براقلدیغی حالده کندیسنی قورتاره مادقدن ماعدا امدادینه یتشن قورتاریجی اللره دخی آلات فساد نظریله باقه رق کمال تنفر ایله انلری ردایدر ایدی. حال بوکه عصر مذکوره کلنجه‌یه‌قدر اشبو قورتاریجی اللر مفقود اولدیغی کبی، دائرهٔ حقوقلری حدودینی آشمش اولان کلیسا ایله حکومتلر دخی افکارك دها زیاده باتمسنی التزام ایده کلمشلر ایدی.

وقتیله اندلس مدنیتی، اهل صلیب مهاجماتی، کلیسا داخلنده واقع اولان اختلالر ورؤسای روحانیه‌نك سوء حرکاتی اوروپا اهالیسنك بردجه‌یه‌قدر کوزلرینی آچمش ایدی. متعصب ومتدین اوروپانك آچیلان کوزلری مقامنده اولان ادبا وحکما بونك ایچون ابتدا مذهبه عطف نظر ایله بر طاقم تحقیقات وتطبیقاتده بولنمشلر و «لایخطی» بیلدکلرینك بیوك خطالرینی، حقانیته غیر موافق پك چوق احوالنی، «مقدس» طانیلان دستورلره غیر مطابق پك چوق حرکاتنی مشاهده و بیان ایده‌رك غلیان افکار وبناءعلیه بیوك بر انقلاب ایچون قپو آچمشلردر. اشبو انقلاب بردن واقع اولمایوب قرون جدیده‌نك ابتداسنده باش کوسترمش ونهایتنده یعنی عصر حاضرده ختام بولمشدر.

ارباب انقلاب کتب الهیه وارنجه‌یه قدر هر امور وخصوصك شرح وقبولنی هر کسك وجدان واقتدارینه حواله

ایتمك لزومنی بیان وادعا ایتمشلر و بووجهله وقت مزبوره کانجه‌یه قدر ایشسز اولان اذهان ایچون دائمی برمشغولیت ویرمشلردر. برکره مشغولیت ایله امتزاج ایتمش اولان اذهانه ایسه تحقیقات وتجسسات ارزوسی کلمش وکیتدکجه دائرهٔ فکریه توسع ایده‌رك یواش یواش کرهٔ ارض و هیئت کائنات حقنده معلومات صحیحه استحصال ایدلمش وترقیٔ معارف واقع اولمشدر.
استقولاستیك قفسندن هنوز قورتلمش اولان فکر طبیعی ابتدا مجهول و بعید اولان عالمه صاپه‌رق ایکی عصر قدر او زاقده دونوب طولاشمش ونهایت الك مهم ونازك اولان مسائل سیاسیه‌یه — یعنی حقوق واحوال بشریه‌یه ایلشمشدر.

معارفك انتشاری سایه‌سنده ساحهٔ وجوده کلمش اولان (افکار عامه) اولاد بشرك حکومت وکلیسا نظرلرنده حیوان مقامنده طوتلدیغنی اصلا جائز کورمیه‌رك حکما وادبا قلملری واسطه‌سیله کرك جمعیت، کرك افراد ایچون برطاقم یکی حقوق وامتیازات طلب ایلمشدر.

برکره بویوله دوکلمش اولان افکار تدریجاً ایلری‌یه وارەرق ذاتاً حکومتلرك افراده مخصوص برطاقم حقوق مقدسه‌نك تأمین ومحافظه‌سی لزومنك محصولی اولدیغنی وحریت ایله اصول مشورتك دخی حقوق مذکوره جمله‌سندن بولندیغنی ادعایه قدر جرأتنی ارتدرمشدر.

ریاست امورده بولنانلر طبیعی بو آغیر شکایاتی جوابسز براقامشلردر. فقط جوابلری سکوتدن دها مضر ایدی. چونکه جوابلری مشروع بیلینن مستدعیاته قارشی قوهٔ قهریه استعمال ایتمکدن عبارت ایدی.

بر مؤلفی اسکات ایتمك و آثارینی محو ایلمك مشکل برشی دکلدر. لکن حقوق مقدسهٔ بشریه جمله‌سندن بیلینن بعض اصلاحات طلبنده مصر اولان برایکی مؤلف اولمایوب اوپانمش اولان افکار عامه ایدی. افکار عامه‌یه قارشی کیدیلوب ثمره‌لی برایش کورلدیککنك ایسه تواریخده امثالی کورلمه‌مشدر. بونك ایچون حکومتلرك جبر وشدتی طلب اولنان اصلاحاتك اعطاسی خصوصنده جزؤی برمهلت قزانمقدن وفقط اهالینك مطالبنی تزیید ایتمکدن بشقه برایشه یرامامشدر.

باخصوص اون ایکنجی عصرده افکار عامه اصلاحاتی طلب یولنده پك زیاده اصرار ایتمکده اولوب حتی اوروپانك اکثر حکومتلری افکار عامه‌نك غلیانندن واحوالك کیدیشندن خوف ایده‌رك اصلاحات مطلوبه‌یی کندی اختیارلری ایله اجرا ایتمکه قیام ایتمشلردر. شوقدرکه اصلاحات مذکوره قوه‌ده ایکن بردرجه‌یه قدر قابل الاجرا کورندیکی حالده موقع اجرایه حین وضعنده حکومتلره دهشت ویرمشدر. بناءعلیه همان انلردن صرف نظر اولنوب مخالفت بولنه کیدلمشدر.

بو وجهله افكار عامه نك ارزوسى ايله احوال حاضره بيننده كى مباينت كيتدكجه بيومش و « دولت » ايله « ملت » بيننده ظهور ايدن ضديت تزايد ايتمشدر. اصحاب حكم واداره افكار جديده دن توحش ايده رك افكار عتيقه يى التزام ايتمكه قالقشمش ايدى. حال بوكه بو مسلك افكار عامه يى جرح وتحريكدن بشقه برشيئى موجب اولمايور ايدى.

بو احوالى مطالعه ولدنياتنه كسب وقوف ايدن ذوات مدنيت عتيقه ايله ماهيتى مجهول اولان مدنيت جديده بيننده بيوك برمصادمه ظهوره كله جكنى خبر ويرمكده ونتايجندن خوف ايتمكده ايديلر. بو مصادمه نهايت وقوع بولوب « انقلاب كبير » ياد اولنمشدر.

انقلاب ابتدا فرانسه ده باش كوسترمش ايسه ده صوكره هرطرفه سرايت ايتديكندن فرانسه ده انقلاب ظهورى صره لرنده سائر اوروپا ممالكنك دخى نه احوالده اولدقلرينى بيلمك لازمدر. بناء عليه عموم اوروپايه بركره عطف نظر ايده لم. —

پورتكيز — پورتكيزك استقلالنى اعاده ايتمش اولان (براغانس) خاندانى [*] استقلال ايله برابر پورتكيزك اسكى قوت وشاننى اعاده ايده مه مشدر. حكمدارلر ادارهٔ ممالكى پاپازلر ايله جزوئيتلره تسليم ايتمش اولوب انلر ايسه دولتى پورتكيزك منافعى

[*] جلد ٥ صحيفه ٣٤٠

نقطهٔ نظرندن اداره ایتمه‌یوب روما کلیساسی منافعی نقطهٔ نظرندن اداره ایده گلدکلرندن پورتکیز حال انقراضه دوچار اولمشدر. عسکر ایله دونمایه هیچ اهمیت ویرلمه‌دیکندن پورتکیز مستملکات مهمه‌سنك برخیلیسی دیکر اللره انتقال ایتدیکی کبی، نفس پورتکیز سواحلی دخی دکز خرسزلرینك تجاوزاتندن محافظه اولنه‌مایور ایدی. یالکز اون ایکنجی عصرده ظهور ایدن (یوسف امانوئل ۱۱۲۸ ـ ۱۱۵۵) دورنده (پومبال de Pombal) نامنده بر وزیر اصلاحات واسطه‌سیله دولتی بو ضعفیت و انقراض حالندن قورتارمغه قیام ایتمش ایدی.

پومبال بیوك زادکان فامیلیاسنه منسوب اولمادیغی حالده عقل و درایتی سایه‌سنده اك بیوك مسندلره نائل اولمشدر. کندیسی (قوئیمبر) دارالفنوننده تحصیل فنون ایتمش و دارالفنونده تحصیل علوم ایله برابر وولتر کبی، معلملری بولنان جزوئیتلره قارشی نفرت ایتمکی دخی اوکرنمشدر.

پومبال بعض مأموریت ایله لوندره و ویانه‌یه عزیمت ایتدیکی وقت ممالك اجنبیه‌نك احوال عمومیه‌سنی تدقیق و انلری کندی وطننك احوالنه تطبیق ایدنجه بینلرنده‌کی فرق بولمشدر. نهایت درجه‌ده محب وطن بولنان پومبال بوندن پك زیاده متأثر اوله‌رق کری قالمش اولان پورتکیزی ترقی و تمدن یولنده خیلی

ایلریلمش اولان ممالك ایله همحال ایتمکی کندیسی ایچون مقدس وظیفه عد ایلمشدر.

پومبال ایش کوره بیلمك ایچون بیوك مسندده چکمك لازم اولدیغنی بیلدیکندن اکا تشبث ایتمش ایسه ده پورتکیز اداره‌سنی درعهده ایتمش اولان بیوك‌دره بکلر ایله پاپازلرك ممانعتلری اوزرینه خیلی مدت ترقیدن عاجز قالمشدر. لکن صوکره‌لری خفیاً ولی عهد پرنس (یوسف امانوئیل) ایله مناسبات مخصوصه پیدا ایده‌رك انك توجهنی قزانمش وحین جلوسنده باش وکیل تعیین اولنمشدر.

پومبال ابتدا دولتك امور مالیه‌سنی تسویه ایتمش وسریع سفائن انشا ایتدیروب پورتکیز سواحلنی قورصانلرك تجاوزاتندن تأمین ایلمشدر. اجنبی ضابطانی واسطه‌سیله پورتکیز عسکری یکیدن تنظیم اولنمش ومکتبلر کشاد ایدیله‌رك معارفك تعمیمنه سعی ایدلمشدر.

جزوئیتلر ممالکك داخلی اداره‌سنی درعهده ایتدکلری کبی؛ تجارت وصنایع ایچون دخی برطاقم امتیازلر اخذ ایده‌رك اهالی‌یه غدر ایتمکده ایدیلر. پومبال جزوئیتلره تجارت ایچون امتیاز ویرمه‌نك برمناسبتی اولمادیغی ادعاسیله امتیازلرینی فسخ ایتمش وبونکله کینلرینه اوغرامشدر.

بیك یوزاوتوز اوچ تاریخنده لیسبونده غایت شدت ودهشتلی

بر حرکت ارض وقوع بوله‌رق شهر کاملا خراب اولمش واهالیسندن اوتوز بیك نفوس یاخرابات التنده قالمش، یاخود مجراسندن چیقمش اولان تاج نهری ظالغه‌لرنده بوغلمش ایدی.

پومبال وقعهٔ مؤلمه‌یی تخفیف ایچون الندن کلنی دریغ ایتمه‌مش وبونکله اهالینك حسن توجهنه وعالمك تحسینه مظهر اولمشدر. پومبالك همت وغیرتیله شهر برایکی سنه ظرفنده اسکیسندن کوزل اولمق اوزره انشا اولنمش واهالیسنك اسکی حالی اعاده ایدلمشدر.

هرکس پومباله تشکردن عاجز ایدی. یالکز جزوئیتلر وقعهٔ مذکوره‌نك «پومبالك اعتقادسزلکنه قارشی جناب حقك جزاسی اولدیغی» ادعاسیله اهالی‌یی افساده قیام ایتمشلر ایدی. بو صره‌ده قرال علیهنه بر سوء قصد وقوع بولدیغندن پومبال بونده جزوئیتلری اتهام ایده‌رك انلرك پورتکیزدن طردی ایچون قرالدن رخصت استحصال ایده‌بیلمشدر.

پومبالك یالکز بر قصوری وار ایدی. اوده ایی بیلدیکی مقصدی استحصال یولنده بعضاً مناسبتسز دینیله‌جك درجه‌ده شدت واصرار کوسترمسی ایدی. پومبال (آوتودافه Autodafé) یی رسماً قالدیروب هرکس طرفندن آلقشلانمش ایکن جزوئیتلره مخصوص اولمق اوزره انی اعاده ایلمشدر.

پومبالك اداره‌سندن یأس حالنه کلمش اولان هیئت رهبان ایله

دره بکار امانوئیلك وفاتی اوزرینه انی تحت توقیفه آلدیروب حقنده اعدام حکمنی ویردیرمشلردر. شو قدر که قرال اعدام جزاسنی نفی یه تبدیل ایلمشدر.

پورتکیز حکومتی پومبالك اصلاحاتنی بر بر کری آلمش وپورتکیزیه اسکی حاله دوچار اولمشدر. باخصوص پورتکیزك باش قالدیرمامسنه سبب انکلتره ایله اولان بر تجارت معاهده‌سی ایدی.

پورتکیز انکلیز فابریقه‌لرینك چارشیسی مقامنده اولوب ممالك داخلنده هیچ بر صنعت قالمامشیدی. پومبال بو معاهده‌یی فسخ ایتمك ایچون خیلی اوغراشدیغی حالده موفق اوله‌مشیدی.

ناپولئون بوناپارت دورینه کلنجه‌یه قدر پورتکیز داخلی قاریشقلقلر ایچنده وقت کچیرمش اولوب ناپولئون طرفندن فرانسه‌یه الحاق اولنجه قرال خاندانی برازیلیه‌یه کچمشدر.

ویانه قونغره‌سندن صوکره پورتکیز قطعه‌سی رسماً (براغانس) فاملیاسنه اعاده اولنمش ایسه‌ده حقیقت حالده برمدت انکلیز والیسی طرفندن اداره اولنمشدر. انجق برازیلیه‌ده حکومت ایتمکده بولنان التنجی ژان حقوق مشروعه‌سنه استناداً کلوب پورتکیز تختنه جلوس ایتمشدر (۱۲۰۰). فقط بونك اوزرینه برازیلیه عصیان واعلان استقلال ایده‌رك ژانك اوغلی (دون پدرو) یه بیعت ایتمشدر.

(دون پدرو) پدرینك وفاتی اوزرینه پورتکیز تاجی رسماً

قيزى ماريه‌يه ترك ايده‌رك پورتكيز ايله برازيليه‌نك ايكى مستقل حكومت اولديغى تصديق ايلشدر. لكن بونكله دخى پورتكيزده اسايش اعاده اولنه‌مامشدر. —

اسپانيه — اون دردنجى لوئى‌نك اسپانيه‌يه قرال نصب ايتمش اولديغى (فليب ده بوربون ١٠٧٩) اقتدارسز و تنبل بر پرنس اولوب ادارهٔ ممالكى زوجه‌سنك النده براقش ايدى. زوجه‌سى ايسه لوئى‌نك خفى اجنتوسى بولنان پرنسس (اورسينى Orsini) نك نفوذى تحتنده بولنديغندن اسپانيه فرانسه قرالنك مرضيسى وجهله اداره اولنمقده ايدى. فيليبك برنجى زوجه‌سى وفات ايدنجه اورسينى ينه النده اسير اوله‌بيله‌جك بر قراليچه ارامش وخاص بنده‌سى بولنان ايتاليه‌لى آلبرونى (Alberoni) نك توصيه‌سيله فيليب ايچون پارمه پرنسسى اليزابت (E. de Parme)ى زوجه انتخاب ايلشدر. فقط اورسينى بو انتخابده پك زياده الدانمشدر. چونكه آلت مقامنده استعمال اولنمق اوزره انتخاب اولنان آليزابت آزوقت ايچنده كنديسنك نهايت درجه‌ده كبرلى ودرايتلى اولديغنى كوسترمش وحالندن شكايت ايتمكه باشلامش اولان اورسينى‌يى تحت الحفظ اولمق اوزره اسپانيه حدودينك خارجنه آتديرديغى كبى، قرالى دخى ايسته‌ديكى يولده استعمال ايتمكه باشلامشدر.

الیزابت البرونی ایچون پاپادن قاردینال كلاهنی استحصال ایتدكدن صوكره انی باش وكیل تعیین ایلمشدر. آلبرونی قیصه بویلی وشیشمان وچیركین برآدم اولدیغی حالده حسن اداره‌سی ودرایتی سایه‌سنده عمومك محبتنی قزانمشدر.

البرونی ویركیلری تنزیل ایده‌رك زراعت وتجارتی حمایه ایتمش واسپانیه‌نك دوننماسی ایله عسكرینی یكیدن تنظیم ایده‌رك انی دول معظمه صره‌سنه داخل ایلمشدر.

بشنجی فیلیپدن صوكره اسپانیه تاجنك بیوك اوغلی فردینانده انتقال ایتمسی لازم كلیر ایكن الیزابت ایله البرونی الیزابتك اوغلی (دون قارلوس)ی ولی عهد تعیین ایتمك، یاخود هیچ اولمازایسه (دون قارلوس) ایچون ایتالیه‌ده برحكومت تشكیل ایلمك ایچون خیلی امك صرف ایتمشلر ایسه‌ده بو ماده قرال ایله اهالیجه سوء تأثیری موجب اوله‌رق البرونینك اسپانیه‌دن طردی ایچون وسیله اولمشدر. فقط الیزابت اوستریه ایله فرانسه بیننده ظهور ایتمش اولان محاربه‌دن بالاستفاده ناپولی قرالیتنی اوغلنه اعطا ایتمكه موفق اولمشدر. آلیزابت زوجنی دفن ایتدكدن صوكره ذریتسز اولان فردیناندی دخی مزاره كتورمش ونهایت سودیكی دون قارلوسك (اوچنجی شارل) عنوانیله اسپانیه تختنه جلوس ایلدیكنی كوره بیلمشدر.

اوچنجی شارل (١١٣٧ - ١١٦٦) كندیسنك اقتدار

ودرایت اصحابندن اولدیغنی کوسترمش وسلطنتی اصلاحات ایچنده بچمشدر. شارل قونت آرانده (Aranda) نام بروزیرنده ایسته دیکی کبی بر معین ومستشار بوله‌رق انکله برابر اسپانیه‌نك اساساً اصلاحنه تشبث ایلمشدر.

وقت مزبوره کلنجه‌یه‌قدر اسپانیه‌ده عموم اداره جزوئیتلرك النده ایدی. جزوئیتلرك النده بولنان مکاتبده «اسقولاستیك» دن بشقه برفن تحصیل اولنمادیغندن اهالی نهایت درجه‌ده جاهل ایدی.

اون ایکنجی عصرده (قوپرنیك) ایله (نیوتون) ك اثارینی مطالعه ایتمك شویله طورسون، امریقه‌یی کشف ایله ارضك کروی اولدیغنی اثبات ایدن اسپانیوللر اولدقلری حالده اسپانیه‌ده ارضك کرویتنه دائر سوز اوزاتمق دخی جائز دکلدی وجرأت ایدن بولنور ایسه انکیزیسون محکمه‌سی طرفندن احراق ایدیلیر ایدی.

جزوئیتلر آرانده‌نك اصلاحاتی علیهنده اولوب حقنده هرنوع انتریقه چویرمکده اولدقلرندن آرانده دخی مقابله مادریدده وقوع بولان براختلال اوزرینه جزوئیتلری اتهام ایده‌رك انلری اسپانیه‌دن طرد ایتدیرمشدر. یعنی کیجه‌نك برنده اسپانیه‌ده بولنان بالجمله جزوئیتلر بردن اخذ وایتالیه‌یه نقل اولنوب ساحل بحره اتلمشدر (۱۱٤٥). جزوئیتلرك املاکی دخی حکومت طرفندن مصادره اولنمشدر.

آرانده کلیسانك دولت امورینه مداخله‌سنی منع ایتمش وانکیزیسیونی کلیاً قالدیره‌مامش ایسه‌ده حکمنی تحدید ایلشدر. فقط آرانده‌دخی پومبال کبی اصلاحاتنی اکمال ایده‌مه‌مشدر. شارله اختیارلق حالده تعصب ووهامه دوشمش وآرانده‌یه اولان امنیتی قالدیروب پاپازلرك نفوذی تحتنده قالمشدر. آرانده‌دخی پومبال کبی مذهبسزلکله اتهام اولنه‌رق نفی اولنمشدر.

مع مافیه آرانده‌نك اداره‌سیله بوربون خاندانك سلطنتی اسپانیه ایچون فائده‌دن خالی قالمامشدر. فرانسه اصولی وفرانسه لسانی اسپانیه‌یه داخل اولمش واسپانیه زاده‌کانی یواش یواش فرانسه ادبیاتنی مطالعه ایتمکه باشلادقلری کبی بعض فرانسزلردخی بیوك مأموریتلره قبول اولنمشلردر. لکن اهالی ینه تعصب وجهالتدن قورتلمامشدر. —

ایتالیه — اون سکزنجی عصرده ایتالیه‌ده (ساووا) دوقه‌لغی (ساردینیه) قرالیتنه تحویل اولنوب ایتالیه‌نك الڭ مهم دولتی صره‌سنه چکمشدر. ساووا دوقه‌سی ویقتور آمده (V. Amedée ۱۰۵۳ – ۱۱۱۸) «اسپانیه وراثتی محاربه‌لری» اثناسنده مداخله ایده‌رك منافعه کوره طرف التزام ایتمش ونتیجهٔ احوالده «قرال» عنوانی ایله خیلی مستملکات قزانمشدر.

برمدت صوکره ساردینیه جزیره‌سی ساووایه علاوه

اولندیغندن قراللر کندیلرینی ساردینیه قراللری یاد ایتمکه باشلامشلردر. ایتالیه قرالیتی سادینیه قرالیتندن ظهور ایتمشدر.

جنوا ایله ونه‌دیك حالا انکیزیسیون شدتلری و بناء علیه افکار مضایقه‌سی ایچنده ایدیلر.

توسقانیه‌ده مدیچی سلاله‌سی منقطع اوله‌رق حکومت اوستریه ایمپراطوریچه‌سی ماریه تره‌زك زوجی ایمپراطور فرانچه انتقال ایتمش (١١١٤) و بو جهتله توسقانیه دوقه‌لغی اوستریه‌یه الحاق اولنمشدر. فرانچ دورنده توسقانیه‌ده خیلی اصلاحات اجرا اولنمشدر.

اون ایکنجی عصرده پاپا اون دردنجی قلمان (١١٤٧–١١٥٣) حکمدارلره امثالا بعض اصلاحات اجرا ایتمش و حتی جزوئیت شرکتنك لغوینه موافقت ایلمشدر (١١٥١). فقط قلمان جزئیتلر طرفندن تسمیم اولندیغی کبی، جزوئیت شرکتی دخی برمدت صوکره ینه رسماً اعاده اولنمشدر.

ناپولی قرالی بولنان دون قارلوس اسپانیه تاجنی ضبط ایتدیکی وقت ناپولی‌یی کوچوك اوغلی فردینانده اعطا ایتمشیدی. اشبو «دردنجی» فردیناند (١١٣٧–١١٠٣) ك سلطنتی قاریشقلقلر ایچنده کچمش و کندیسی برقاچ دفعه حکومتی غائب ایلمشدر. دون قارلوس ناپولیده خیلی اصلاحات اجرا ایتمش اولدیغی حالده اصلاتی ثمره‌سز قالمشدر. —

دانیمارقه — اون سکزنجی عصرده دانیمارقه دخی طریق اصلاحاته سالك اولمشدر. قرال یدنجی خرستیان (۱۱٤٤ — ۱۱۸٥) اوروپایه سیاحت ایدرك اوروپانك ترقیسنی کورمش اولدیغندن کندیسی دخی ممالکنك اعمارینه تشبث ایلمشدر.

خرستیان برالمانیه پاپازینك اوغلی بولنان طبیب (استروئنزه Struensée) ده بوخصوصده کندیسی ایچون کوزل برمعاون بولمشدر.

(استروئنزه) وولترو انسیقلوپدیستلر طرفداری اولوب باش وکالتی اثناسنده دانیمارقه‌نك اساساً اصلاح وتنظیمنه قیام ایتمش وزادکانك امتیازاتنی تعدیل وعموم ویرکیلری تنزیل ایتمش ایسه‌ده کلیسا ایله زادکان کروهنك کینلرینه اوغرامشدر. اهالی کندیسنه اجنبی نظریله باقدیغندن انك تحسیننندن دخی محروم قالمشدر. باخصوص پاپازلره اسیر اولمش اولان قرالك والده‌سی (یولیانه) استروئنزه‌نك عزلی ایچون اصرار ایدر ایدی. بناء علیه قرال دخی عمومك طلبی اوزرینه استروئنزه‌یی تحت محاکمه‌یه الش و بعده اعدامنی امر ایلمشدر.

فقط دانیمارقه‌ده اصلاحات استروئنزه‌نك اعدامی ایله کری قالمامشدر. چونکه ولی عهد پرنس فره‌دریك (استروئنزه) نك مقامنی طوتمش وحصوله کتیردیکی سائر اصلاحات ایله برابر اسارتی لغو ایلمشدر. —

اسوه‌چيه — اسوه‌چيه‌ده ذكی وغيور اوچنجی كوستاو بالذات انسيقلوپديستلر طرفداری ايدی واصلاحات اجراسنه لزوم قطعی كوره‌بور ايدی . كوستاو دايسی بيوك فره‌دريكی نمونه اتخاذ ايده‌رك ايجاب ايدن اصلاحاتی اجرا ايتمش وزاده‌كانه ويريلن كلی امتيازات مناسبتيله اخلال اولنمش اولان استقلال اداره‌نك اعاده‌سنه قيام ايلمشدر .

اسوه‌چيه‌ده هردرلو ترقی‌يه مانع اولان كيفيت زادكاندن مركب برنوع « اوليغارخيه » مجلسی [*] ايله نهايتسز منازعه‌لری ماده‌لری ايدی . قرال بومنازعه ايله اهالينك مجلس مذكور حقنده اولان نفرتنه استناداً مجلسی طاغتمغه موفق اولمشدر (۱۱۵۰) .

« اوليغارخيه » اعضاسنك الك ايلری كلنلری حبس وبرقاچی دخی اعدام اولنمشدر . بونك اوزرينه كوستاو ملت مجلسنی دعوت ايده‌رك قوانين اساسيه‌ده بعض تعديلات اجرا ايتديرمشدر . يكی تنظيم اولنان قوانين موجبنجه ويركيلرك طرح وتخصيصی، عساكر بريه وبحريه قوماندەسی، اعلان حرب ايله عقد صلح قرالك حقوق مقدسه‌سندن طانيلمشدر . شوقدر كه حرب اعلان اولنمازدن اول ملت مجلسنه مراجعتله رسماً مأذونيت استحصال ايتمك لازم ايدی .

كوستاو يك چوق مكتبلر وخسته‌خانه‌لر انشا وتأسيس ايتمش،

[*] صحيفه ۱۰۵

محکمه‌لردن اشکنجه‌یی قالدیرمش، قنالرایله شوسه یوللری انشا ایتدیرمشدر. بونکله برابر قرال مسرفلکی وخفیف اولان مشربی جهتیله اهالینك محبتنه مظهر اوله‌مامشدر.

کوستاو اجدادلرندن (کوستاو آدولف) دورنده‌کی اسوه‌چیه‌نك نفوذینی اعاده ایتمك فکرنده اولوب قاترینه ایله دولت علیه بیننده واقع اولان محاربه اثناسنده بیوك پترو طرفندن ضبط اولنمش اولان «بالتیك ولایتلرینی» اعاده ایتمك عزمیله روسیه‌یه اعلان حرب ایلشدر. (۱۱٦٦).

روسیه حدودینی تجاوز ایتدکدن صوکره عسکر «محاربه ایچون ملت مجلسنك رخصتی اولمادیغندن اکا مشروع نظریله باقیله‌ماز» ادعاسیله اطاعتده قصور ایتمش اولدیغندن قرال علی‌العجله استوقهولمه کلوب ملت مجلسنی جمع ایتمش ومحاربه‌یی تصدیق ایتدیرمشدر.

بومحاربه‌ده کوستاو فوق‌العاده غیرت وفداکارلق ابراز ایتدیکی حالده محاربه‌دن برنتیجه حاصل اوله‌مامشدر. بوندن صوکره کوستاو فرانسه اختلالی علیهنه قیام ایلمش، فقط تدارکات اثناسنده مقتولاً وفات ایتمشدر.

بوعصرده اوستریه‌ده یوسف، وروسیه‌ده قاترینه، پروسیه‌ده فره‌دریك وخلفی فره‌دریك ویلهلم کندی اختیارلری ایله طریق اصلاحاته سالك اولدقلرندن بوعصره «تربیه‌لی استبداد»

دیمشلر ایدی. فقط هر یرده حکومتلر اختیار ایتدکاری اصلاحاتك نتایجندن خشنود قالمادقلرندن تبدیل مسلك ایتمشلر وبالخصوص فرانسه اختلالی ایله حریت واصلاحات طرفدارلرینك وحشتلری اوزرینه اوروپاده اسکی اصوله میل حاصل اولمشدر. —

— ۷ —

انقلابی موجب اولان احوال داخلیه

اون بشنجی لوئی دوری

وصایت دوری • فاوورتیلر • ممالکك ادارهٔ عمومیه‌سی

وصایت دوری — اون بشنجی لوئی (۱۰۹۳ — ۱۱۵۲) جدینك حین وفاتنده یالکز بش یاشنده اولدیغی جهتله قرال خاندانك رئیسی بولنان فیلیپ د، ورلیان وصی تعیین اولنمش ایدی.

فیلیپ زکی وحریت پرور بر پرنس ایدیسه‌ده پك زیاده ذوق وصفایه وعیش وعشرته مبتلا اولدیغندن اداره‌سندن فرانسه متضرر اولمشدر. فیلیبك بوحالی مربیسی بولنان (قاردینال دوبوا Dubois) نك اثری ایدی.

دوبوانك التوندن بشقه بر شیئه طاپندیغی یوق ایکن پاپا طرفندن قاردینال و فیلیپ طرفندن دخی مستشار تعیین اولنمش

ایدی. دوبوا دائماً فیلیپی ذوق وصفایه تحریك ایدر وصفتنه باقمسزین هر نوع اکلنجه‌لرنده حاضر بولنور ایدی.

اون دردنجی لوئی‌نك اواخر سلطنتنده سرایده «اتیکت» وتعصب نهایت درجه‌یه وارمش اولدیغندن سرایه منسوب اولانلر کندیلرینی متدین کوسترمکه غیرت ایدرلر ایدی. فقط بو دفعه جمله‌سی مرائیلکی براقوب پرنس فیلیپه امتثالاً ذوق واکلنجه‌لره طالمشلردر.

کرك سرایده، کرك سرایه منسوب بیوك جمعیتلرده ارککلر ایله قادینلر همان عرض وناموسلرینی وقایه ایتمك لزومنی اونوتمشلر ایدی. بوحال تدریجاً دوائر سائره‌یه دخی سرایت ایتمکده ایدی. دوبوا ایسه عشرت وصفادن طولایی کندینی غائب ایتمش اولان وصی‌یی ایسته‌دیکی کبی استعمال ایده‌رك فرانسه‌نك اداره‌سنی ضبط ایتمش اولدیغندن بو احوالدن پك ممنون ایدی.

خزینهٔ دولته داخل اولان اقچه (دوبوا) ایله فیلیپ بیننده تقسیم اولنور ایدی. ذاتاً اون‌دردنجی لوئی امور مالیه‌یی پك پریشان بر حالده براقمش ایدی. بورج ایکی ملیار فرانقی متجاوز ایدی و واردات یالکز فائض ایچون دخی کافی دکلدی.

برپاره‌سز قالمش اولان فیلیپ محتاج اولدیغی اقچه‌یی بوله‌بیلمك ایچون برچاره تصور ایتمکده ایکن (جون‌لاو John Law) نام بر انکلیز امدادینه یتشمشدر.

جون لاو اسقوچيه‌لی بر ساعتجينك اوغلی اولوب دوئللودن طولايی مملكتنی ترك ايتمكه مجبور اولمش و خيلی مدت اوروپاده سياحت ايتدكدن صوكره نهايت فرانسه‌ده اقامت ايتمش ايدی. كنديسی ماهر بر قومارباز اولوب سياحتی اثناسنده پك چوق ثروت جمع ايده‌بيلمش ايدی.

جون لاو بر وقتدن بری بر بانقه تأسيس ايده‌رك نقد يرنده تداول ايده‌جك سندات (قوائم) اخراج ايتمك و بو وجهله سرمايه‌يی ايكی قات ايده‌رك اكا كوره استفاده ايلمك فكرنده ايدی و بويله بر بانقه تأسيس ايچون بر قاچ حكومتدن مساعده ايسته‌ديكی حالده فليب د، ورلياندن بشقه كيمسه‌ده موافقت كوره‌مه‌مش ايدی.

فرانسه حكومتی ابتدا (جون لاو) ه خصوصی بر بانقه تأسيسی ايچون مساعده ويرمشدر. بانقه تأسس ايتمش و بر طاقم بانقنوتلر اخراج ايده‌رك انلری نقد مقامنده اخذ واعطايه باشلامشدر. بانقنوتلر «اسقونته» سز هر ايسته‌نلديكی وقت التونه تحويل اولنه‌بيلديكندن عموم عندنده رغبت بولمش و حكومت دخی مذكور بانقه‌يی دولت بانقه‌سی اعلان ايلمشدر.

دولت خزينه‌سی معاملاتنده بانقنوتلری سكهٔ خالصه مقامنده اخذ واعطا ايتمكه باشلاديغی كبی، بانقه دخی هندوستان تجارتی ايچون امتياز مخصوص اخذ ايده‌رك تجارت تمتعندن بانقنوتلر ايچون بر مقدار فائض تفريق ايتمشدر. بو سايه‌ده بانقه ازمدت

ظرفنده اودرجه‌ده اعتبار بولمشدر که هر کس النده بولنان مسکوکاتی واملا کارینك بدلاتنی بانقنوتلره تحویل ایلمشدر . بانقه‌نك بولندیغی جاده کان وچکنك کثرتندن طولایی قپانه‌رق خیلی قضالر وقوع بولورایدی . بانقنوتلر بورسه اویونلری ایچون اساس اتخاذ اولنمش اولوب بعض ادملر بر قاچ کون ظرفنده ملیونلرجه پاره قزانیرلر ایدی .

بانقه‌نك مأمولك خارجنده اولان موفقیتی مؤسسلرینك دخی کوزلرینی قاشدیرمشدر . بانقه حکومتك طلبی اوزرینه دولت دیوناتنك تسویه‌سی ایچون حسابسز قائمه اخراج ایتمش وهرنه‌قدر دولت بورجلرندن قورتلمش ایسه‌ده تداوله چیقاریلان بونجه قوائمدن طولایی اهالی‌یه نهایت شبهه وامنیتسزلك کلمشدر . جون‌لاوك دوشمنلری دخی برطاقم حوادث کاذبه نشر ایده‌رك مرقومك اعتبارینی کسرایتمکه قیام ایتمشلر ایدی . بودفعه هر کس تلاشه کله‌رك الده بولنان قوائمی التونه تحویل ایتمك ایچون بانقه‌یه هجوم ایلمشدر .

بانقه برخیلی مدت قائمه آلوب یرینه آلتون ویرمش واعتبارینك اعاده‌سنه غیرت ایلمش ایسه‌ده حکومت قوائمی خزینه‌یه بوندن صوکره قبول اولنمایه‌جغنی اعلان ایدنجه بانقه دخی اعلان افلاس ایلمشدر (۱۰۹۸)

وارداتلرینی بانقنوتلره تحویل ایتمش اولان بیکارجه بیچاره‌لرك برخیلیسی یأسلرندن کندیلرینی تلف ایتمشلردر . پارسده قیام وقوع بولمش و (جون‌لاو) انجق تبدیل قیافتله ممالك اجنبیه‌یه فرار ایده‌رك یقاسنی قورتاره بیلمشدر . جون‌لاو کندی ثروتنی دخی کلیاً غائب ایتمش اولدیغندن تکرار زنکین اولمق ایچون قوماره باشلامش ایسه‌ده فقر وضرورت ایچنده عمرینی اکمال ایلمشدر .

عصرمزده بونجه اهمیت کسب ایدن بانقه و (آنونیم) شرکتلری چون‌لاوك اثریدر و کندیسنك تأسیس ایلدیکی فرانسه بانقه‌سنك برسوءنیته مبنی تأسیس ایتمه‌دیکی و بانقه‌نك افلاسندن مستقلا مسئول اولمادیغی دخی جنایتنی تخفیف ایچون کافیدر . —

فلوورینلر — بانقه فلاکتندن اوچ سنه صوکره فیلیب دٰ اورلئان وفات ایتمش اولدیغندن ادارهٔ ممالك اون‌اوچ یاشنده بولنان اون‌بشنجی لوئی‌نك النده قالمشدر . باش‌وکالت‌وبونکله برابر زمام‌اداره‌لوئی‌نك خواجه‌سی بولنان قاردینال فلوری (Fleury) یه حواله اولنمشدر .

فلورینك اداره‌سی فیلیبك اداره‌سنه هرحالده مرجح ایدی . سلطنت واسرافات اوکی النمش وامور مالیه بر درجه‌یه قدر دوزلمشدر . فقط فلورینك وفاتندن صوکره احوال ینه وخامت کسب ایتمشدر .

فلورینك وفاتیله فرانسه‌ده (فاووریت Favorite) لر — یعنی «کوزده» لر دوری کشاد اولنمشدر . بلوغه ایروب ادارهٔ اموری درعهده ایلمش اولان اون بشنجی لوئی صفا واسراف خصوصنده فیلیپ د، اورلئانی دخی کچمشدر .

لوئی لهستان قرالی (استانسلاس لشینسکی) نك قیزی ماریه‌یی تزوج ایتمش ایدی . ماریه‌یه ظاهرا حرمت و رعایت ایدیلیر ایدیسه‌ده سرایده اصلا حکم ونفوذی یوق ایدی . حکم ایسه اره‌صره دکشمکده بولنان قرالك «کوزده» لرنده ایدی .

لوئی برطاقم عادی فاحشه‌لرك النده اسیر اولوب خزینهٔ دولتی انلره تسلیم وامور اداره‌یی همان رأیلرینه حواله ایتمشیدی . لوئی‌نك کوزده‌لری ایچنده الك مشهور اولان مارکیز (پومپادور) در .

پومپادور (M.ise de Pompadour) اخلاق جهتیله پك الچق برقادین ایدیسه‌ده عقل ودرایتجه قرال ایله وکلاسنه فائق ایدی . فرانسه حکومتی برخیلی وقت پومپادورك النده قالمش و زماننده درجه سزا اولان اسرافدن ایلری کلن مضایقهٔ مالیه مشتشنا طوتلدیغی حالده هرشی یولنده کیتمشدر . پومپادور وکلا مسندلری ایچون درایتلری مجرب آدملر ارار ایدی . ازجمله باش وکیل تعیین ایتدیردیکی قونت (شوازل) فرانسه‌نك بیوك رجالندن معدوددر .

شوازل پومپادورك حمایهٔ مخصوصه‌سی سایه‌سنده فرانسه‌ده

خيلى اصلاحات اجرا ايتمشدر. عسكر ايله دونانمانك تنظيمى ، فرانسه نفوذينك اعادهسى ، جزوئيتلرك فرانسهدن طردى بونلرك برنجيلرندندر. بوندن اكلاشلديغى وبالاده ذكر اولنديغى اوزره فرانسهدخى «تربيهلى استبداد» [*] دن كرى قالمامش ايدى.

اوروپانك هرطرفنده اولديغى كبى جزوئيتلر فرانسهدهدخى انواع انتريقهلرى ايله نفرت عامهيه اوغرامشلر ايدى. «ژانسنيت» [**] ناملرى ايله معروف اولان كروه ادبا خيلى وقتدن برى جزوئيتلر عليهنده نشريانده بولنهرق انلرك فرانسهدن طردينى طلب ايتمكده اولدقلرى حالده حكومت جزوئيتلره قارشى حركت ايتمكه جسارت ايدهمهيور ايدى.

شوازللك باش وكالتى اثناسنده امريقه تجارت قومپانيهسى ايله جزوئيتلر بيننده بيوك بردعوا ظهور ايدهرك ايش محكمهيه دوشمش ايدى. جزوئيتلر مذكور قومپانيهدن استقراض ايتدكارى اقچهيى اعاده ايتمكدن استنكاف ايدهيورلر ايدى و بناء عليه دعوا بردرلو فصل اولنهمايوب نهايت پارس پارلمنتوسنه حواله اولنمش ايدى. شمدىيهقدر محاكمهدن قاچان جزوئيتلر بودفعه حكومتك معاونتنى مأمول ايدهرك موافقت ايلمشلردر. لكن شوزال بالعكس جزوئيتلرك عليهنه حكم ويرلمسنه خيلى غيرت ايتمشدر.

[*] صحيفه ١٨٨
[**] جلد ٥ صحيفه ٤٣٧

حکم موجبنجه جزوئیتلر مذکور قومپانیه‌یه کلی تضمینات اعطا ایده‌جکلر ایدی. جزوئیتلر ایسه «تأدیه‌دین ماده‌سنك شرکتك اساسی نظامنامه‌لرینه مخالف اولدیغی» ادعاسیله پارلمنتونك حکمنه اطاعت ایتمه‌دکلرندن پارلمنتو دخی تحقیق کیفیت ایچون شرکتدن نظامنامه‌لرینك صورتلرینی طلب ایلمشدر. پارلمنتو شرکتك نظامنامه‌لرنده دولته وامنیت عمومیه‌یه واخلاقه غیر موافق مواد مشاهده ایدنجه انلری باش وکیل شوازله تبلیغ ایلمشدر.

مثلا جزوئیتلر ایچون حین حاجتده یمین شکنلك، کفر، عصیان، قتل جنایتلرینك اجراسنه جواز ویرلدیکی نظامنامه‌لرنده مندرج ایدی.

باش وکیل شوازل رسماً نظامنامه‌لرك تعدیلنی طلب ایتمشدر. شرکت اطاعت ایتمه‌دیکندن جزوئیتلر ایچون فرانسه‌ده اقامت منع اولنمش وجزوئیتلره مخصوص دوائر ومکاتب قپانمشدر (۱۱۳۲).

مادام پومپادورك وفاتی اوزرینه شوازل حامیسز قاله‌رق انفصال ایتمشدر. پومپادورك مقامنه رذیل دوبارری (Dubarry) چکدیکی کبی؛ باش وکالت مسندی دخی ملتزمی بولنان (دوق اکیلونه Aiguillon) ویرلمشدر. دوبارری عادی فاحشه‌دن

یتشمش ایدی . اکیلون ایسه برهتان والیلکنده ارتکاب وتجاوزلری ایله شهرت قزانمشیدی .

آرتق حکومت کندینی بیلز اولان قرالك سلطنت واسرافنه مانع اوله‌جغی یرده بالعکس قرالی اویوله سوق ایتمکه باشلامشدر . فرانسه اداره‌سنك دخی برادارهٔ دولته بکزر یری قالمایوب رذالت درجه‌سنه وارمش ایدی . یالکز پارس پارلمنتوسی براز ابراز حمیت ایده‌رك دولتك منافع عمومیه‌سی نامنه حکومتك بعض حرکاتنه قارشی پروتستویه جرأت ایتمکده ایدی .

پارس پارلمنتوسی اوته‌دن بری دولتك ایراد ومصارفی حقنده اولان ارادات قرالیه‌یی پروتوقوللرینه قید ایتمك امتیازینی استحصال ایتمش اولوب برارادهٔ لی قرار پارلمنتونك دفتر کبیرینه قیداولنمادقچه قانون حکمنی احراز ایده‌مز ایدی .

پارلمنتو بودفعه قرالك بعض اراده‌لرینی قید ایتمه‌مش وحکومتك عموم مسلکنی اعتراض ایتمکه باشلامشدر . فقط برمدت صوکره قرال (دوباردی) نك تشویقیله پارلمنتو اعضاسندن برقاچ کشی‌یی توقیف وپارلمنتویی تعطیل ایلمشدر .

خلاصهٔ کلام اون بشنجی لوئی‌نك اواخر سلطنتنده فرانسه‌نك احوال عمومیه‌سی پك زیاده وخامت کسب ایتمش ایدی . صفا واسراف دولتك امور مالیه‌سنی اخلال ایتمکده ایدی . بوخصوصده کندیلرینه بیان مطالعه اولندیغی حالده لوئی ایله

خاص بندکانی «بز اکانجه‌مزه بقالم، خلفلریمز کندیلرینی بیلدکلری کبی اداره ایتسینلر» و «بزدن صوکره ایستر طوفان اولسون» دیرلر ایدی.

لوئی‌نك خلقی اداره چاره‌سندن عاجز قالوب کندیسنه لعنت اوقونه‌رق باشنی جلادك باltه‌سی آلتنه وضع ایتمش و «قان طوفانی» یاد اولنمغه شایان براختلال عظیم واقع اولمشدر.

فرانسه‌نك ادارهٔ عمومیه‌سی — فرانسه‌ده اون برنجی لوئی طرفندن استحصال اولنان استقلال اداره خلفلری طرفندن سوء استعمال اولنه‌رق وحشی براستبداددرجه‌سنه ایصال ایدلمش واحوال عمومیه‌نك کسب وخامت ایتمسیله انتظام اداره‌نك اساساً وکلیاً اخلالنی موجب اولمشدر. هله اون بشنجی لوئی دورنده فرانسه‌نك اداره‌سی برادارهٔ دولته بکزه‌مه‌یوب رذالت رنکنی المش ایدی، واشبو رذالتك ایزلری عدالت الهیه اقتضاسندن اوله‌رق قان سیللری ایله یقانمشدر.

اهالی حقوق مقدسهٔ شخصیه ومدنیه ایله هردرلو امنیتدن محروم قالمشیدی. ممالکك وارداتی دیونات عمومیه مستثنا طوتلدیغی حالده دخی سلطنت وشعشعه‌یه طالمش اولان سرایك مصارفنی انجق اداره ایده‌بیلدیکندن سائر مأمورین دولت ایله برابر مأمورین عدلیه آیلقلرینی المایورلر ایدی وبناء علیه محافظه ایتدکله

مکلف اولدقلری قانونی واسطهٔ ارتکاب اتخاذ ایتمشلر ایدی.

وقت مزبورده احکامی عموم ممالك ایچون جاری اولان منتظم برقانون موجود اولمایوب اوچ یوز سکسان درت قدر عدلیه مرکزی وار ایدی که هر برینك اصول ونظاماتی بشقه بشقه ایدی. برشهرده اصول ونظامه موافق اولان برماده دیکر برشهر وقصبه‌ده مجازاتی مستلزم تهمت وقباحت عد اولنور ایدی.

اصول ونظامات بربرینه مغایر اولدیغی کبی بر برینه مطابق ایکی نظامه استناداً ویریلن حکملرده دخی اختلاف کوریلیرایدی. امتیازاتك کثرتی انسانی انلری تجاوز ایتمه‌مکدن عاجز براقمقده ایدی. برینك احکامنی تجاوز ایتمه‌مك فکریله براز اوبرطرفه میل اولندیغی حالده دیکر برنظام ویاامتیازك احکامنی تجاوز ایتمش اولور ایدی.

جزای نقدی ایله محکمه مصارفنك مقداری محکمه طرفندن تعیین ایدیلیرایدی وبوخصوصده‌کی سوء استعمال نهایت درجه‌ده ایدی. بویولده اخذ اولنان محاکم رسومی اون بشنجی لوئی دورنده سنوی التمش ملیون فرانقی تجاوز ایتمش ایدی. اهالی دخی محکمه‌لرده صرف ایتدکاری اقچه‌یه محکمه مصارفانی دینه‌یوب «محکمه حیدودلغی» دیرایدی.

«اکر (نوتردام) کلیساسنی (که پاریسك الك بیوك کلیساسی

ایدی) قوینه صوقوب کتورمش دیه‌سزی اتهام ایده‌رك محکمه‌یه جلب ایدرلرایسه بیله فراردن سلامتلی برطریق اولمادیغنی بیل » — وقت مز بودن قالمه بر نصیحتدر.

ممالکده وجهیتده اصلا امنیت قالمامش ایدی. افرادك امنیتنی اخلال ایدن مواد ایچنده الڭ زیاده دهشت ویرن « اوامر خفیه » ایدی.

اوامر خفیه (Lettre de cachet) اوللری حکومت طرفندن خفیاً مأمورینه ویریلن تعلیمات مهمه‌دن عبارت ایدی. صوکره‌لری بو اسم برینك توقیفی ایچون ویرلمکده اولان تحریری امرلره منحصر اولمشدر. عموم وکلانك یدلرنده باصلمش تمغه‌لی ومهور اوراق بولنور ایدی. بویله بر ورقه‌نك ایچنه برینك اسم وشهرتی درج اولندیغی حالده ضبطیه ومحکمه طرفندن احکامی اجرا اولنور ایدی. مأمورین دولت ارزو ایدنلره اشبو اوراقی صاتارلر واخذایدنلر دخی غرض ونفسانیتلرینی ترویج ایچون انلری استعمال ایده‌بیلیرلر ایدی. دیکر طرفدن حکومت مأمورلری بو اوراق ایله اغنیایی تهدید ایده‌رك پاره ارتکاب ایدرلر ایدی.

الڭ زیاده یولسز ووخامت حالنده بولنان دائره امور مالیه نظارتی ایدی. دولتك مصارف وارداتك برقاچ مثلی اولدیغی کبی، امر محاسبه دخی او درجه‌ده انتظامسز ایدیکه حکومت وحتی مالیه ناظرلری دخی ایراد ومصرفك مقدارینی بیلمزلر ایدی.

بردفعه دولته انجق سنوى يوز يوزاللى بيك فرانق واردات ويرمكده اولان برقاچ رسم قاردينال فلورى طرفندن ملتزملره ترك اولنمش ايدى . ملتزملر رسوم مذكورهدن برسنه ظرفنده يوز مليون فرانق تمتع ايتمشلردر .

برنجى فرانسوايه كلنجهيه قدر قرالك خزينهسى وايرادى دولت خزينهسندن ايرى ايدى . فقط فرانسوا عموم ايرادلرايله مصارفى برلشديرمش اولديغندن قراللر خزينهٔ دولتدن ايستهدكارى قدر اقچه اله بيليرلر ايدى . مثلا اون بشنجى لوئى برسنه ظرفنده تخصيصاتنك خارجنده اولهرق اكلنجهلر ايچون يوز سكسان مليون فرانق اخذ ايلمشدر .

بودجهده هرسنه خيلى آچيق قاليرايدى واعتبارسزلغى جهتيله استقراضدن عاجز قالمش اولان حكومت مستقبلده تحصيل اولنهجق بعض ويركيلرى اخذايدرايدى . بوقبيلدن اولهرق اكثر مأمورين دولتك معاش الهماعقده اولدقلرى سنه باقهسزين رؤساسى كلهجك التى ايلق معاشى بردن اخذ ايدرلرايدى .

ماليهجه الڭ پارلاق عد اولنان (١١٤٧) سنهسندهيوزيكرمى بش مليون بودجه آچيغى وارايدى وبعض ويركيلرك اون سنهلكى تحصيل وصرف ايدلمشيدى .

« اعتبار ماليه » دينيلان مادهٔ مهمه انجق قوانين ونظاماتك هرنوع كيف وتجاوزه غالب كلديكى ممالكه مخصوص بيسوك

برقوتدر. فرانسه‌ده‌ایسه مسرف ورذیل اولان حکومتك کیفی قوانین ونظاماتی ایسته‌دیکی وقت کان لم یکن حکمنده طوته‌یور ایدی. بناءعلیه سرمایه‌داران حکومت ایله عقد اولنان اقچه ایشلرینه عادتا پیانقو نظریله باقارلرایدی.

یانی باشنده بولنان انکلتره حکومتی یوز ده درت فائضله ایسته‌دیکی قدر اقچه استقراض ایده بیلکده ایدی. فرانسه‌یه‌ایسه رهن اولمادقدن صوکره کیسه طرفندن برپاره ویرله‌یور ایدی ورهن ایله اولدیغی حالده یوزده‌یکرمی ودها زیاده فائض اخذ اولنورایدی!

رشوت وارتکاب نهایت درجه‌ده ایدی. مأمورین‌دولت موجود مأموریتلرك برقاچ مثلی اولدیغی جهتله کیمسه مأموریتندن واچیغده‌قالمق تهلکه‌سندن امین دکلدی. حکومت دخی‌مأموریتلر ایچون مأمورین بولمق فکرنده اولمایوب مأمورین ایچون مأموریتلر «احداث» ایتمکه چالشیرایدی. تبدل ایدن حکومت اول‌امرده کندی بندکان وتوابعنی «توزلیجه» مأموریتلره قایرایدی وصادقانه خدمتله قدم‌صاحبی اولمش اولان مأموریی‌بلاترددعزل ایدرایدی.

«قره‌کمرکلر» خیلی مأمورین بسلمکده ایدی واختلال اثناسنده یالکزجنوبی فرانسه‌نك بیك ایکی‌یوز محلنده قره کمرکلر موجود ایدی. قره‌کمرکلر فرانسه‌نك تجارتنه پك زیاده سکته

ویرمکده اولوب ازجمله فرانسه‌نك بر محلنده بش بچق فرانقه صاتیلان بر مالك دیکرنده آلتمش ایکی فرانقه صاتلدیغنك امثالی کورلمش و بر اوکوز عربه‌سنك کوندە اللی کرکدن چکدیکی ایشیدلمشدر . بو کمرکلرك قسم اعظمی مأمور قایرمق ایچون احداث اولنمشیدی .

حکومت طرفندن ویریلن امتیازاتك حسابی یوق ایدی . مثلا شخصك و یاقومپانیه‌نك برینه ذخیره‌یی شهر قپوسنه قدر کتورمك، دیکرینه مغازه‌یه ادخال ایتمك، اوچنجیسنه دکرمانه کتورمك، دردنجیسنه دخی فرونلره صاتمق ایچون امتیاز ویریلیر ایدی .

امتیاز اخذ ایدنلر ایسته‌دکاری یرده بولنق وایسته‌دکاری محلده دخی قیتلق چیقاره بیلیرلر ایدی .

نظامات موجوده‌دن بعضلرینك بعض دوائر رسمیه‌یه شمولاری اولماز ایدی . مثلا پارسده بولنان مکتبلر ایله مناسترلره مخصوص اولان اموال واشیا رسمدن معاف ایدی . بوایسه نهایتسز سوء استعمالاته میدان ویرمکده ایدی . بیوکلر دوائر مذکوره نامنه اوله‌رق اشیا نقل ایدرلر ایدی وبو وجهله خزینه متضرر اولور ایدی .

ذاتاً ویرکیلر مساوات اوزره طرح وتخصیص اولنمایور ایدی . صنوف ممتازه همان ویرکیلردن معاف ایدی . صنف

روحانی فرانسه‌نك بیوك بر قسمنه مالك اولدقدن ماعدا محصولاتك عشر ینی دخی آلیر ایدی. صنف روحانینك بر قسمی پك زنكین وسفیه اولوب سلطنت فوق‌العاده اوزره یشار، قسم دیکری ایسه فقیر وجاهل اولوب سورونیر وصفتنه یاقشمایه‌جق صورتده دیلنجیلك ایدر ایدی. بونکله ایکیسیده اهالینك اخلاق واعتقادینی اخلال ایده‌یورلر ایدی.

زادکان صنفنده دخی مساوات یوق ایدی. بردره‌بکك مالی (ماژورا Majorat) اصولی موجبنجه یالکز بیوك مخدومنه انتقال ایتدیکندن کوچوك اوغللری سلك عسکری‌یه ویاخود صنف روحانی‌یه داخل اولورلر ایدی. شوقدرکه بونلر بیوکلرینك حمایه‌لری سایه‌سنده ازمدت ایچنده ترقی ایدرلر ایدی.

بوندن بویله صنوف ممتازه ویرکی وتکالفدن معاف اولدقلرندن ویرکی یوکی همان کلیاً اصناف ایله زراع اوزرینه تحمیل اولنمشیدی.

فرانسه‌ده متنوع ویرکی ورسوم موجود اولوب ویرکینك الك باشلیجه‌لری املاك وایراد ویرکیسی (taille)، نفوس ویرکیسی (capitation)، یکرمی‌ده بر (vingtième) وسائره ایدی.

زراع سوزده اسارتدن قورتلمش ایدی. فقط حریتلری موهوم اولوب حقیقت حالده اسارتك رسماً لغو اولنمسندن برثمره حاصل اولمامش ایدی. زراع اراضی صاحبلری ودولت

مأمورينى وويركى ملتزملرى طرفلرندن نهايت درجه ده ظلم كورمكده ايدى.

امور ماليه ده ويركيلرى قبض وتحصيل ايچون جارى اولان اصول ايچنده الك مضر اولان تجارب عديده ايله ثابت اولديغى اوزره التزام اصوليدر. اصول التزام برنجى درجه ده معمور ومسعود اولان دولتك دخى موازنه سنى اخلال ايده بيلير بربليه در. بالخصوص اخلاق ملتك دون درجه لرده اولديغى ممالكده التزام بيوك ارتكابلر ايله سوء استعماللرى موجب اوله كلمشدر.

ملتزملر برطرفدن حكومت مأمورلرينه كارلرينك برقسمنى وعد ايده رك ياخود اورتاق اوله رق جزؤى بدل ايله برنوع وارداتى التزام وخزينهٔ دولتى اضرار ايتدكلرى كبى، ديكر طرفدن ويركيلرك حين تحصيلنده اهالينك حال واقتدارلرينه باقمسزين زراعك چيفت وچبوقلرينى صاتمق كبى جنايات اجرا ايدرلر ايدى.

اللى التمش مليون واردات و بربعض ويركيلر يكرمى مليونه التزام اولنور ايدى. اون بشنجى لوئى دورنده مأكولات ومشروبات رسومنى التزام ايدنلر برسنه ظرفنده ٤٠ مليون فرانق تمتع حاصل ايتمشلر ايدى. اون بشنجى لوئى نك وكلاسى ايله «كوزده» لرى شوبله طورسون، بالذات كنديسى - يعنى فرانسه قرالى اون بشنجى لوئى - ملتزملردن رشوت الير ايدى!

زراعت ایله برابر تجارت و صنایع دخی تضییق تحتنده ایدی . فابریقه معمولاتنك كافه‌سی ایچون نمونه واولچی ویرلمشیدی . حكومت مأمورلری فابریقه‌لره كلوب امتعه‌یی معاینه ایدرلر ونمونه‌یه موافق اولمادیغی ادعاسی ایله بكندكلرینی ضبط ایدرلر ایدی . بودخی مأموریتلری تكثیر ایچون احداث اولنمشیدی . فابریقه صاحبلری مأمورلر كانجه اللنه بر مقدار اقچه صیقشدیروب سیئه‌لرندن قورتولورلر ایدی . بورشوت مرور زمان ایله رسوم مشروعه مقامنه چكمش ایدی .

بوسوء اداره فرانسه‌یی محو اولمق مرتبه‌سنه كتیرمشیدی . اهالیده‌كی فقر وضرورت ذهنه دهشت ویره‌جك درجه‌ده اولوب یه‌جك اكمك بوله‌بیلن كویلی زنكین صاییلیر ایدی . كویا بعض محللرده اكمك اریه و یولاف واغاج قبوغی وسائر بعض نباتات كوكلرندن یاپیلیر ایدی .

احوال كیتدكجه وخامت كسب ایتمكده ایدی ونتایجندن قورقولیور ایدی . بیوك براختلالك ظهوره كله‌جكنی خبر ویره‌رك حكومته انی منع ایچون اصلاحات لازمه اجراسنی توصیه ایدن بعض ارباب وقوف ظهور ایتمش ایسه‌ده حكومتك انلره قولاق ویره‌جك حالی قالمامش ایدی . حتی وولتردها ١١٤٢ سنه‌سنده ماركی (شوولنه) خطاباً یازدیغی برمكتوبده « نه طرفه عطف نظر ایتسه‌م هپ بیوك برانقلاب ایچون تخم اكلدیكنی كوره یورم .

ارتق انقلابك وقوع بوله جغنه شبهه م قالمادی . یالکز او انقلابی کورمك شرفندن محروم قاله جغمه متأسفم . کنجلریمزك بختیارلقلرینــه غبطه ایده‌لم . انلر کوزل وقعه‌لر و کوزل کونلر کوره‌جکلردر . وارســونلر باری انلر کورسونلر » دیمشیدی .

وولترك دیدیکی « کوزل کونلر » فی الحقیقه ورود ایتمشدر . شو قدر که او « کوزل کونلر » « چــیرکین » اولان بر ســوری جنایاته دخی میدان ویرمشلردر .

بیوك اختلال

توزغو . نه کر . ملت مجلسی . اجنبی مداخله‌سی .
قونوانسیون . ته‌ررور .

توزغوونه کر —— اون بشنجی لوئی‌نك خلفی اولان تورونی اون التنجی لوئی (١١٥٢ — ١١٧١) انسانیت پرور وخیرخواه برحکمدار ایدیسه‌ده طبیعتی پك کوشك واطرافه اویغون اولدیغندن خیرلی بر ایش کورمکه موفق اوله‌مامشدر . لوئی اوزرنده نفوذ اجرا ایده‌رك انی اصلاحاتدن منع ایدن ذوات ایچنده الڭ زیاده ایلری کلنلر ایکی برادری لوئی (L. de Provence) و شارل (Ch. d'Artois) ایله زوجه‌سی ماریه انتوانت ایدیلر .

ماریه ته‌زك قیزی بولنان ماریه انتوانت پك زیاده سلطنت و اسرافه میال بر قادین اولوب دولتك اخلال اولنمش امور مالیه‌سنه باقمسزین زوجنی دائما اصلاحات و حسن اداره‌دن منع ایدر ایدی . بونك ایچون فرانسزلر دخی کندیسنی هیچ سومزلر ایدی .

لوئی ابتدای جلوسنده امور مالیه‌نك اصلاحنی آرزو ایدەرك مالیه نظارتنی مشهور تورغو یه (Turgot) حواله ایلمشیدی. فیزیئو قرات (Physiocrates) کروهنه منسوب اولان تورغو اون بشنجی لوئی دورنده لیاقتنی کوسترمش و حکومتك نظر دقتنی جلب ایتمش اولدیغندن هر کس کندیسنك مالیه نظارتنی آرزو ایتمکده ایدیسه‌ده لوئی‌نك «فاوور یتلری» اسرافدن منع اوله‌جقلری قورقوسیله انك هیئت وکلایه داخل اولمسنه مخالفت ایتمکده ایدیلر.

تورغو فرانسه‌نك محتاج اولدیغی اصلاحاتی چوقدن بری تصور ایتمکده اولدیغی جهتله پلانلری حاضر ایدی. بناءعلیه ریاست اموره کلیر کلمز اصلاحات جسیمه‌نك حصوله کتیرلمسنی همان تکلیف واستدعا ایتمش و بو خصوصده مفصل بر لایحه تقدیم ایلمشدر.

لایحهٔ مذکوره‌نك مندرجاتی ایچنده الٔ‌مهم مواد املاك و ایراد ویرکیسنك صنوف ممتازه‌یه تعمیمی، انغاریه‌نك منعی، صنایع و تجارته سکته ویرمکده اولان اصناف هیئاتی ایله قره‌نز کارلك و اوامر خفیه‌نك لغوی، بر قسم مناسترلرك تعطیلی ایله مکاتبك تکثیری، مطبوعات حریتی، پروتستانلره مقدما ویرلمش اولان امتیازاتك اعاده‌سی وسائره ایدی. بونکله برابر مالیه نظارتنك امر محاسبه‌سنه هرشیدن زیاده اعتنا ایتمك لازم اولدیغنی علاوه ایده‌یور ایدی.

تورغونك تكلیفلری بیوك بر كورلتی یی موجب اولمشدر . قرالیچه ، پرنسلر ، وكلانك برقسمی ، صنف روحانی ، زادكان هب تورغونك علیهنه قیام ایتمشلردر . ابتدا قرال تورغونك تكلیفلرینی قبول ایلمش ایسه‌ده صوكره هیئت متفقه‌یه قارشی مقاومتدن عاجز قاله‌رق تورغویی عزل ایتمش و تكلیف و اجراسنه تشبث ایلدیكی اصلاحاتی تأخیر ایلمشدر . بو ایسه اویانمش اولان فرانسه‌نك افكار عامه‌سنه پك فنا صورتده سوء تأثیر ایتمشدر .

بو اثناده شمالی امریقه انكلتره علیهنه قیام ایتمشیدی [*] . یكی انتباه بولمش و حریته عاشق اولمش اولان فرانسه‌نك افكار عامه‌سی مداخله و استحصال حریت و استقلال اوغورنده فدای جان ایتمكده اولان امریقه‌لیلره معاونت اولنمسنی طلب ایتمكده اولدیغندن لوئی مجبوراً موافقت ایده‌رك امریقه‌یه عسكر سوق ایتمش ایدی . بو محاربه ایسه خیلی مصارفی موجب اولوب فرانسه‌نك امور مالیه‌سنی نهایت درجه‌یه كتیرمشدر .

تلاشه دوشمش اولان لوئی بو دفعه درده دوا اولمق اوزره صرافلردن جنوه‌لی نه‌كر (Necker) ه مراجعتله امور مالیه‌نك اصلاحنی اكا حواله ایلمشدر . نه‌كر ایسه تورغونك تدابیرندن بعضلرینی تعدیل و كندی طرفندن اكمال ایده‌رك آز مدت ظرفنده

[*] صحیفه ٢٧

امور مالیه‌یی بر درجه‌یه قدر اصلاح ایلمشدر. فقط بنا چاتلاغنك سیوانه بیله‌جك صورتده اولمادیغنی اکلایه‌رق قطعی تشبثاته لزوم کورمش و بوتشبثی ثمره‌سز براقامق افکاریله انی ملت مجلسنه تصدیق ایتدیرمك ایچون صنوف ممتازه و غیر ممتازه مبعوثلرندن مرکب بر مجلسك جمعنی طلب ایلمشدر.

سرای هیئتی ملت مجلسنی قبول ایتمیه‌رك ینه (نه‌کرك) علیهنه قیام ایتمشدر. بوندن ماعدا (نه‌کر) دنیاده برنجی دفعه اوله‌رق واردات و مصارفات «بودجه‌سنی» (Compte rendu) تنظیم واعلان ایده‌رك حقیقت حالی - یعنی وارداتك ازلغنی و مصارفات ایله دیوناتك چوقلغنی اهالی‌یه بیلدیرمش و بوندن صوکره سنه‌دن سنه‌یه احوال مالیه‌نك انظار عامه‌یه عرض اولنه‌جغنی وعد ایلمشدر.

بو حرکت اهالیجه حسن تأثیری موجب اولمش ایسه‌ده سرای خلق و رجال وارکان دولت عادتا غضبه کلمشلردر. چونکه الدقلری معاشات و تعیینات ایله دولتك احوال مالیه‌سی بیننده بر نسبت یوق ایدی. قرال ینه «فاوویتلرینه» قارشی طوره‌مایوب نه‌کری عزل ایتمشدر.

روسو، وولتر، انسیقلوپدیستلر کبی ادبانك حریت و مساواته دائر اولان افکارینی اخذ و قبول ایلمش اولان «اوچنجی صنف»

اهالیسی - یعنی « بورژوالر » بو احوالدن طولایی ذاتاً شکایت ایتمکده اولوب (نه کر)ك عزلی اوزرینه شکایاتی ارتدیرمشدر .

امریقه محاربه‌لرنده حاضر بولنوب امریقه‌ده جمهوریتك صورت تأسسنی کورمش و جمهوریت اداره‌سی تحتنده بولنمش اولان دلی‌قانلیلر وطنلرینه عودتله فرانسه‌نك پریشان اولان احوالنی مشاهده ایدنجه فرانسه‌ده‌دخی اورته‌لغی اصلاح ایچون جمهوریت اصولنك احداثندن بشقه برچارهٔ سلامت اولمادیغی ادعاسیله اهالی بیننه فسادن خالی اولمایان برطاقم افکار جدیده نشر ایتمکه باشلامشلردر .

بیوك براختلالك ظهورینی منع و تاج و تختنی محافظه ایچون قرال اون‌التنجی لوئی‌یه اصلاحات مؤثره اجرا ایتمکدن غیری برطریق یوق‌ایدی . لوئی ایسه دائما تردده بولنوب بوکونکی قرارینی یارین فسخ ایدرایدی . شوقدرکه نهایت اهالیده‌کی شکایات تهدید علنی درجه‌سنه واردیغی جهتله لوئی تلاشندن تکرار (نه کر) ه مراجعت ایتمکه مجبور اولمشدر .

(نه کر)ك عزلندن تکرار نصبنه‌قدر (١١٥٩ — ١١٦٦) اوچ مالیه ناظری کلمش و اوچیده لیاقتسزلکارینی کوسترمشلرایدی . بونلردن قالون (Calonne) اوچ سنه ظرفنده دیونات عمومیه دفترینه بش‌یوزملیون فرانق علاوه ایتمشدر .

قالونك مقامنه چکمش اولان تورپسقوپوسی برینه‌ن

(Lamenie de Brienne) مالیه نظارتنی اعلان افلاسدن قورتارمق ایچون برطاقم یکی ویرکیلر احداث واسکیلری تزیید ایلمشیدی.

پارس پارلمنتوسی یکی ویرکی حقنده اولان نظامنامه‌لری قبول ایتمه‌یوب ملت مجلسنه مراجعت اولنمسنی توصیه ایتمش اولدیغندن قرال دخی نهایت عمومك درت کوزایله منتظر اولدیغی ملت مجلسنك جمعنه قرار ویرمشدر. فقط ملت مجلسنك صورت تجمع وتشکلی حقنده مشکلات ظهور ایتمشدر. اوچنجی صنفدن دخی مبعوث قبولی اساساً مقرر ایدیسه‌ده نه‌مقدار مبعوث بولنه‌جغی ونه‌اصول اوزره انتخابات اجرا اولنه‌جغی بررلو حل اولنه‌مادیغندن بوخصوصده استشاره ایچون اعیان مجلسی (Assemblée des Notables) جمع اولنمشدر.

اعیان مجلسی اوج صنفدن اوچریوز مبعوث طلبنه قرار ویرمشدر. بوحالده متفق بولنان زادکان ورهبان التی‌یوز واهالی دخی اوچ‌یوز رأیه مالك اوله‌جقلر — یعنی حکم ینه صنوف ممتازه‌ده قاله‌جق ایدی. بونك اوزرینه غلیان افکار کسب شدت ایده‌رك بعض نمایشلر ظهوره کلمش اولدیغندن قرال افکار عامه‌یی تسکین ایچون ایکنجی دفعه اوله‌رق (نه‌کر) ی ریاست اموره دعوت ایتمشیدی.

نه‌کرك اصراری اوزرینه اون‌التنجی لوئی مجلس اعیانك

قراری خلافنده اوله‌رق اوچنجی صنف مبعوثان مقداری‌نك صنوف ممتازه مبعوثاننك یکوننه مساوی اولمسنی قبول وارادہ ایلمشدر. بو حالده اجتماع ایده‌جك مجلس عمومی بیك ایکی یوز اعضادن مرکب اوله‌جق ایدی. —

ملت مجلسی —— انتخاب اولنان مبعوثلر قرالك اقامتگاهی بولنان ورسای شهرینه طوپلانمشلر و مجلس بیك یوز التمش یدی سنه‌سی ماییسنك بشنجی کونی قرالك نطق رسمیسی ایله کشاد اولنمشدر.

کلن اعضانك کافه‌سی فرانسه‌نك اساساً محتاج اصلاح اولدیغنی تصدیق ایده‌رك اشبو اصلاحاتی مذاکره ایتمك ایچون کندیلرینی مأمور بیله‌یورلر ایدی. قرالك نطق رسمیسنده بوبابده کندیلرینه حکومت طرفندن مخالفت اظهار ایدلمیه‌جکی بیان اولندیغندن عموم مسرت ایچنده قالوب بر برینی تبریك ایتمشلردر. افکار عامه‌یه نظراً فرانسه خیلی وقتدن - یعنی ٩٩٢ سنه‌سندن - بری حکومت ملت مجلسنه مراجعت ایتمه‌دیکی ایچون بو حاله کلمش ایدی. فقط مسروریت عامه چوق امتداد ایتمه‌مشدر. چونکه صنوف ممتازه ایله حکومت قرالیه فرانسه‌یی اساساً تجدید ایتمك فکرنده بولنان اوچنجی صنف مبعوثانی ایله هم افکار دکللر ایدی.

تحت مذاکره‌یه قونیلان برنجی سؤال تفرقه‌یی موجب

اولمشدر . اوچ صنف مبعوثلری ایچون ایکی درلو اجتماع ایتمك وار ایدی . یا عموم برلشوب بر مجلس تشکیل ایده‌جکلر ایدی ، یاخود صنوف ممتازه‌نك ارزوسی وجهله هر صنف آیری آیری عقد اجتماع ایده‌جك ایدی .

آیریجه اجتماع ماده‌سی اوچنجی صنف مبعوثلری طرفندن قطعیاً رد اولنمشدر . چونکه صنفلر اوچ مجلس تشکیل ایده‌رك آیری آیری رأی بیان ایندکاری حالده بونجه غیرت ثمره‌سی اولان اعضا مساواتنك حکمی قالمایه‌جق ایدی . فضله اوله‌رق اوچنجی صنف مبعوثلری ایله افکار عامه صنوف ممتازه‌یی قالدیرمادقدن صوکره فرانسه اصلاح اولماز فکر وادعاسنده ایدیلر .

بومسئله‌نك بروجه مناسب اوزره حلی حرکات آتیه ایچون خط حرکت اتخاذ اولنه‌جغندن ایکی طرف دخی نهایت درجه‌ده اصرار ایتمکده ایدیلر .

الك صوکره اوچنجی صنف مبعوثلری یالکز کندیلرینك «ملت مبعوثلری» اولدیغی ادعاسی ایله عمومی اجتماعلره مخصوص اولان صالونه کیروب مجلس عقد ایتشلر وبومجلسی «ملت مجلسی» (Assembleé Nationale) یاد ایلشلردر (١٧ حزیران سنه ١١٦٧) .

اوچنجی صنف مبعوثلرینك حرکتی برنوع عصیان مقامنده اولدیغی حالده بونلر افکار عامه‌یه مستنداً حرکت ایتمکده اولدقلرندن حکومت دخی ابتداسنی چیقارمامشدر . فقط صنوف ممتازه‌نك

الـثایلری کلنـلرندن بعض اعضا کنـدیلـکارندن اوچنجی صنف مبعوثلرینه التحـاق ایدەرك « ملت مجلسنه » داخل اولنجه نلاشه دوشمش اولان حکومت مجلس اوطه‌سنی قپاتمشدر.

بو وقعه غلیان افکاری موجب اولوب مبعوثلر ابتدا باغچه‌ده وصوکره تصادف ایتدکاری ورسای سراینك (Jeu de Paume) یاد اولنان صالوننده اجتماع ایتمشلردر.

مبعوثلردن مونیه (Mounier)نك تکلیفی اوزرینـه مجلس اعضاسی فرانسـه‌یی قوانین اساسـیه‌یه نائل ایتمه‌دکدن صوکره ایرلمایه‌جقلرینه وهرراست کلدکلری یرده عقد مجلس ایده‌جکارینه سوز ویرمشلر ویمینلر ایتمشلردر (٢٠ حزیران).

قرالك برادری شـارل مجلس اوطه‌سنی قپادنجه اعضادخی کلیسالرك برنده‌ینه اجتماع ایتمشلردر. بونك اوزرینه قرال عمومی دعوت ایده‌رك ایراد ایتـدیکی نطقنده اوچنجی صنف مبعوثانك قرار واسـتدعالرینی قبول ایتمه‌یه‌جکنی واوچ صنفك هیئتیله باقی قاله‌جغنی قطعیاً بیان ایلمشدر (٢٣ حزیران). نطقك صوك کلامی اولق اوزره « اراده ایتدم شمدی طاغیله‌جقسکز » دیمشدر.

بوسوزلر مجلسه پك فنا صورتده تأثیر ایتمشدر. اشبو اراده‌یه اتبـاعاً زادکان و رهبان مبعوثلرینـك قسم کلیسی همـان اوطه‌دن طیشـاری چیقمشلر ایسـه‌ده اوچنجی صنف مبعوثلری یرلرندن قلدانمامشلردر.

تشریفات ناظری بو نلرك رئیسی بولنان موسیو (بەیی Bailly) بە خطاباً « افندم قرالك ارادەسنی ایشیتمەدیکزمی؟ » دیە صورمش و (بەیی) بوكا جواباً « قطع مذاکره ایدەجکی حقنده قرار ویرمەمش اولان بر مجلسی بن طاغیدەمم » دیدیکی کبی مجلسە خطاباً دخی « بکا قالیرسه اجتماع ایتمش اولان امتە کیمسە امر ایدەمز » دیمشدر. مشهور قونت میرابو (Mirabeau) دخی تشریفات ناظرینه خطاباً « بز بورایە ملتك امر وارزوسی ایله اجتماع ایتمش اولدیغمزدن قوهٔ جبریەدن بشقه کیمسەنك بورادن بزی چیقارەمایەجغنی کیدوب افندیکزه بیان ایدیکز » دیمش و بو سوزلر مجلس طرفندن القشلانمشدر.

اشبو میرابو کشی زادەلردن اولدیغی حالده اصلاحات عمومیه طرفداری بولندیغی ایچون اوچنجی صنف طرفندن اعضا انتخاب اولنمش ایدی. میرابو « فرانسەنك دەموستنی » نامیله معروفدر.

ایرتسی کونی صنوف ممتازه مبعوثلرینك بر خیلیسی باشده پرنس فیلیب د' اورلئان بولندیغی حالده کلوب اوچنجی صنف مبعوثلرینه قاریشمشلردر.

پرنس فیلیب قرال خاندانی افرادندن بولندیغی حالده افکار جدیده اصحابندن اولمسی حسبیله افکاری اوغورنده هرشیئی فدا ایتمش ایدی. حتی برمدت صوکره رتبه و صفتلرینی دخی ترك ایدوب

کندیسنی « فیلیب اغالیته Egalité » ـ یعنی فیلیب « مساوات » یاد یاد ایلمشدر .

صنوف سائره یه منسوب اولدیغی حالده اوچنجی صنف طرفنه چکمش اولوب تاریخده شهرت قزانانلردن بریده پاپاز سیه‌س (Siyés) در .

اوچنجی صنف مبعوثلری اشبو سیه‌سك تکلیفی اوزرینه مستقل مجلس عقد ایده‌رك کندیلرینه « ملت مجلسی » دیمشلر ایدی .

بو احوال قرالی تردده دوچار ایلمشدر . نهایت اون التنجی لوئی قوهٔ جبریه استعمالندن صرف نظر ایدوب عصیان ایتمش اولان اوچنجی صنف مبعوثلرینه تسلیم سلاح ایتمش ـ یعنی صنوف سائره اعضالرینه اوچنجی صنف مبعوثلری ایله برلشوب بر مجلس تشکیل ایلملرینی امر ایتمشدر (٢٧ حزیران) .

بونك اوزرینه شنلکلر اجرا اولنمش و اوچنجی صنف مبعوثلری صنوف سائره مبعوثلرینی القشلر ایله ایچلرینه قبول ایتمشلردر . رئیس مجلس بولنان مشهور (بەیی) دخی عموم برلشدکدن صوکره (عائله تکمیل اولدی La famille est complète) دیمشدر .

بو وجهله تشکیل اولنان مجلس « تشکیلات ملیه مجلسی »[*] یاد اولنمشدر .

[*] *Assemblée Nationale Constituante*

ارتق قاریشقلقلر، و نهایت و یرلدی ظن اولنه یورایدی. حال بو که انقلاب دها یکی باش کوسترهیورایدی.

حکومت وسرای خوف وتلاش ایچنده اولوب هر خصوصده عجز اظهار ایتمکده ایدی. افکار عامه ایسه مجلسلرده وقوع بولان مباحثهلر ونطقلردن طولایی غلیان حالنده ایدی. بعض خطیبلر اورتهده بریده اهالی یی طوپلایوب ایراد ایتدکاری نطقلرده حکومت علیهنده شدید مؤاخذاتده بولنورلر ایدی وبو نطقلر حاضر بولنان اهالی وعسکر طرفلرندن الفشلانیر ایدی. بومثللی اجتماعلر اکثریا فیلیپ د، ورلیانك اقامت ایتمکده اولدیغی (پاله روایال) سراینك باغچهلرنده وقوع بولور ایدی:

اون التنجی لوئی زوجهسیله برادرلرینك طلبی اوزرینه خفیاً پارسه خیلی قوهٔ عسکریه جلب ایتمش اولدیغندن بو کیفیت بیوك هیجانی موجب اولمشدر. بوندن ماعدا قرال نهکری دخی عزل ایتدیکی جهتله اهالینك غلیانی نهایت درجهیه کلمشدر. اووقتلردن کنج قامیل ده مولن (Desmoulins) کرسی یه چیقوب اهالی یی سلاحه دعوت ایلمشدر. حاضر بولنانلر دخی سلاح دپولری اوزرینه هجوم ایدهرك انلری یغما ایدلمشدر. بوندن صوکره اهالینك منفوری اولوب استبداد ایله قرون وسطی وحشتلرینك نشانهٔ مخصوصهسی مقامنده بولنان باستیل (Bastille) حبسخانهسی

باصیلوب محبوسلر صالیویرلمش وقلعه تخریب وقوماندان ایله برقاچ ضابط قتل اولنمشدر (فی ١٤ تموزسنه ١١٦٧).
باستیل محافظلرینك امدادینه کوندریلن برقاچ بلوك عسکر دخی اهالی طرفنه یچه‌رك عاصیلرایله قوجاقلاشمشلردر (قرنداشلاشمشلر Fraterniser).

باستیلك تخریبی خبرینی آلمش اولان قرال «بونلر عادتا عصیان آثاری» دیمش ایدی. معیت امراسندن بری «خیر افندم، عصیان آثاری دکلدر. انقلاب آثاریدر» دیمشدر.

اهل قیامك ایلك حرکتی «بلدیه مجلسنك» تشکیلی ایله «عساکر ملیه‌نك» احداث وتنظیمی ایدی. پارس اهالیسندن تحریر اولنان عساکر ملیه‌نك مقداری اللی بیك نفره بالغ اولمشدر.

قرال ملت مجلسنك توصیه‌سی اوزرینه بلدیه مجلسی ایله عساکر ملیه‌یی تصدیق، پارسه جلب ایدیلن نظامیه عساکرینی تبعید، امریقه محاربه‌لرنده شهرت قزانمش اولان مارکی لافایه‌تی (Lafayette) عساکر ملیه قوماندانی تعیین ایلمش — یعنی بونکله عاصیلری تشجیع ایلمشدر.

بووقوعات اوزرینه قرالك برادری شارل آرتوا وسائر پرنسلر ایله بیوك دره‌بکلر فرانسه‌نك احوالندن توحش ایده‌رك علی العجله ممالك اجنبیه‌یه فرار ایتمش اولدقلرندن فرانسه زادکانك قسم اعظمی دخی فرانسه‌یی ترك ایتمکه باشلامشدر. بونکله فرانسه

زادکانك هجرتی (یعنی امیر غراسیون Emigration) واقع اولمشدر.

عصیان پارسدن ولایتلره سرایت ایدەرك اهالی سومەدکاری مأمورین ایله دره بکلری قتل ایتمش و نظرنده مظالم واسارت علامتلری اولان درەبك شاتولری ایله مناسترلری یغما ایلمشدر.

ارباب قیام طرفندن تأسیس اولنوب خصوصی اجتماعکاهلری مقامنده اولان پارس قلوبلری ایله ولایتدەکی شعبەلری عصیانك تعمیمنه یاردم ایتمشلردر. بوقلوبلر ایچنده اك مشهور اولان (ژاقوبین Jacobins) قلوبی ایدی[*].

قلوبلر ایله افراط فرقەلری پارسك آج وسفیل اولان اصناف وعملەسنه استناداً حرکت ایدەبیلەیورلر ایدی. برکون بونلردن مرکب برفرقه ورسایه کیدوب قرالك سرایی اوزرینه هجوم ایتمش وقرالك پارسده اقامت ایتمسنی طلب ایلمشدر. قرال ایله خاندانی وتوابعی بونلر طرفندن تحقیر وتهدید ایدلمش وانجق عساکر ملیه قوماندانی لافایەتك وقتیله امدادە یتشمەسی نتایج وخیمەیی منع ایدەبیلمش ایدی. قرال بونلرك طلبی اوزرینه همان پارسه عزیمت ایتمش وپارسه قدر بونلر طرفدن تشییع اولنمشدر. بونك اوزرینه ملت مجلسی دخی طبیعی پارسه نقل اولنمشدر.

[*] ژاقوبین اسمی ژاقوبینلرك اجتماع ایچون اتخاذ ایتدکلری اسکی سن ژاق مناسترندن نشئت ایتمشدر.

فرانسه‌یی استیعاب ایتمش اولان اختلال پك عظیم اولوب قرال ایله وکلا تسکینی چاره‌لرینی بولمقدن عاجز قالمشلر ایدی. بوبابده وکلا طرفندن واقع اولان سؤاله جواباً ملت مجلسی اعضاسندن قونت‌ده نوآی (Noailles) فئودالیزم (یعنی دره بکلك) دورندن قالمش علی العموم اصولی قالدیروب ملتی سویندیرمکدن بشقه برچاره اولمادیغنی بیان ایلمشدر. از جمله اسارتك وانغاریه‌نك ودره‌بکلك حقوقنك مناسب بدله مقابل لغوینی واهالی‌یی اراضی‌یه نائل ایتمسنی تکلیف ایلمشدر.

بوتکلیف تحسین عمومی‌یی موجب اولوب هرکس کاوب کرسیٔ خطابتدن کرك کندی نامنه، کرك مبعوثی بولندیغی ناحیه نامنه اوله‌رق حقوق وامتیازاتندن صرف نظر ایتدیکی بیان ایتمشدر.

مدنیت عتیقه بناسی بووجهله برقاچ ساعت ظرفنده ییقلمشدر. یالکز شوراسی غریبدرکه مدنیت مذکوره‌دن مستفید اولوب اوکونه کلنجه‌یه قدر انی التزام ایتمکده بولنان ذوات بیله بوانهدامی القشلر ایله تشییع ایلشلردر (٤ اغستوس).

ملت مجلسنك اجتماعی علنی اولدیغندن اهالی کاوب مجلسك مذاکراتنی دیکلر، بکندیکی نطقلری الفشلار، بکنمه‌دکلرینی کورلتی‌یه بوغار و صاحبلرینی تهدید ایدر ایدی. ملت مجلسنك اعضاسنه کلنجه بونلر دخی ایکی فرقه اولوب بری (دموقراتیك Democratique یاخود ژاقوبین

فرقه‌سی) جمهوریتك همان اعلاننی التزام ، دیکری بولنان (قونستیتوسیونل Constitutionnel) قوانین اساسیه ومشروطیت اداره ایله اکتفا ایده‌یور ایدی . غلبه ژاقوبینلرده ایدی .

ملت مجلسی طرفندن قبول اولنان تنظیمات واصلاحاتك الك مهملری شونلردر : عموم فرانسزلرك حقوقجه مساوی اولدقلری اعلان اولنوب کشی زاده‌لك واسارت کبی افرادی بربرندن تفریق ایدن هردرلو صنف وامتیاز لغو اولنمشدر . تارك دنیالك منع اولنوب مناسترلر قپانمش واملاکی خزینه طرفندن ضبط اولنوب « املاك ملیه » اعلان ایدلمشدر . مالیه اموری‌نی تسویه ایچون قائمه اخراج اولنمش . فرانسه‌نك اسکی تقسیماتی قالدیریلوب عموم ممالك سکسان اوچ (دپارتمان Departement) وهردپارتمان نواحی‌یه (سیرقونسقره‌پسیون Circonscreption) وهرناحیه دخی بلدیه دائره‌لرینه (قومون Commune) تقسیم اولنمشدر . استقلال اداره قالدیریلوب مشروطیت اداره اصولی احداث اولنمش وقوهٔ قانونیه ملت مجلسنه اعطا ایدیلوب قرال یالکز اجرا مأموری مقامنده قالمشدر . ملت مجلسی طاغلمازدن اول « مجلس قوانین » (As. Legislative) اجتماع ایده‌جك ایدی .

ملت مجلسنك آثارندن تاریخده الك بیوك نام براقش اولان اغستوسك اون ایکنجی کونی مجلس طرفندن نشر وقبول اولنان « حقوق بشر اعلانی » (Declaration des droits de l'homme) در .

بو اعلان اون یدی بندی حاوی اولوب الڭ مهم اولان مندرجاتی شونلردن عبارت ایدی:

« انسانلر حر و حقوقجه مساوی اوله‌رق دنیایه کلیرلر . تمیز افراد منافع عمومیه نامنه اوله‌رق واقع اوله‌بیلیر (مأموریت رسمیه) . هر بر جمعیت بشریه‌دن مقصد اصلی افراده مخصوص حقوق عمومیه‌نڭ محافظه‌سیدر . حریت، مالکیت، امنیت، تجاوزه قارشی مقاومت ـ بو حقوقڭ جمله‌سندندر .

حق حاکمیت ملتده‌در . قوانین انجق جمعیته مضر اولان موادی منع ایده‌بیلیر . قوانین واسطه‌سیله منع اولنمامش بر حرکت منع اولنه‌مادیغی کبی، قانونده صراحتی اولمایان بر ماده ایچون دخی کیمسه اجبار ایدیله‌مز .

قانون افکار عامه محصولیدر . هر کس انڭ حین تنظیمنده یابالذات، یاخود بالواسطه رأینی بیان ایده بیلیر . کرك حمایه، کرك تأدیب ایچون اولان قوانینڭ عمومه شمولاری اولملیدر .

عموم افراد مساوی اولدقلرندن فضیلت و استعدادلرندن بشقه هیچ بر شیئه باقامق شرطیله هر بر مأموریته قبول اولنه‌بیلیرلر . کیمسه افکار و اعتقادندن طولایی اتهام ایدیله‌مز . فقط بو بابده اسایش عمومیه‌یی اخلال ایتمه‌مك شرطدر .

هر کس ایسته‌دیکنی سویلمکه، یازمغه، نشر ایتمکه مأذوندر .

فقط قوانین عمومیه‌نك احکامنی تجاوز ایتدیکی حالده مسؤل طوتیله بیلیر. هرکس قوانین وتکالیف اوکنده مساویدر. هرکس ویرکی اوله‌رق ویردیکی اقچه‌نك محل صرفنی اکلامق ایچون لازم کلن معلوماتی طلب ایده‌بیلیر...

والحاصل عطیهٔ الهیه‌دن بیلنن «حقوق مقدسهٔ حکمرانی» انکار اولنوب «ملتك حاکمیتی»، صنوف ممتازه محوایدیلوب مساوات مطلقه، وجدان ومطبوعات واشتغال حریتی، قانون ایله وظائف اوکنده مساوات، قانونه تبعیت مطلقه، حکومتك ملت اوکنده مسئولیتی - و سائره اعلان و قرال طرفندن تصدیق ایدلمشدر.

اشبو قوانین اساسیه‌یی تماماً قبول وتصدیق ایتمکه مجبور اولمش اولان قرال اون التنجی لوئی ارتق پارسده اقامت ایده‌میه‌جکنی اکلایه‌رق فرار ایتمك ایچون فرصت کوزتمکه باشلامشدر. قرالك افکاری کندیسنه بردرجه‌یه قدر صادق قالمش اولان برەتان ونورماندیه ولایتلرینه چکیلوب اجنبیلردن اخذ ایده‌جکی امداد واسطه‌سیله عاصیلری تربیه ایتمك واسایش ایله حکومتی اعاده ایلمك ایدی.

نهایت لوئی ارادیغی فرصتی بولوب فرار ایتدیکی حالده یولده طانیلوب تحت الحفظ پارسه نقل اولنمش وقوانین اساسیهٔ

جديده‌نك احكامنه رعايت ايده‌جكنه يمين ايتمكه مجبور ايدلمشدر (١١٦٩).

اشته بووجهله كويا فرانسه‌نك محتاج بولنديغی قوانين اساسيه تنظيم واكمال اولندقدن صوكره موجبنجه اجتماع ايده‌جك اولان (قوانين مجلسنك Assemblée Legislative) انتخاب اولنمسی ايچون امرويرلمش ومجلس مذكور انتخاب اولنوب اجتماع ايتدكدن صوكره ملت مجلسی كنديسنی تعطيل ايلمشدر. —

اجنبی مداخله‌سی — ممالك اجنبيه‌يه فرار ايتمش اولان فرانسه مهاجرلری حدود باشنده مسلح فرقه‌لر تشكيل ايده‌رك برطرفدن فرانسه اوزرينه هجوم ايچون فرصت بكلمكده، ديكر طرفدن دول اجنبيه‌نك امدادلرينی استرحام ايلمكده ايديلر. ذاتاً دول اجنبيه فرانسه‌ده ظهوره كلن غليان افكارك كندی ممالكلرينه دخی سرايت ايده‌جكندن خوف ايده‌رك انی تسكين ايچون چاره‌لر دوشنمكده ايديلر.

نهايت قراليچه ماريه‌انتوانتك برادرزاده‌سی بولنان اوستريه ايمپراطوری ايكنجی فرانچ ايله پروسيه قرالی ايكنجی فره‌دريك ويلهلم بالاتفاق فرانسه‌ده استقلال اداره‌يی اعاده ايتمكه قيام ايتمشلردر. متفقلر فرانسه مهاجرلرندن مركب فرقه‌لر ايله برلشه‌رك فرانسه حدودينی تجاوز ايلمشلردر.

پروسیه اردوسی قوماندانی دوق ده برونسویك فرانسه اهالیسنه خطاباً بر بیانامه نشر ایده‌رك اون التنجی لوئی‌یه اطاعت کامله‌ده قصور ایتدیکی حالده مجازات شدیده‌یه دوچار ایدیله‌جکنی بیلدیرمشدر.

بو بیانامه لوئی‌یه خدمت ایده‌جکی یرده بالعکس ضرر ایتمشدر. پاریس اهالیسی جاده‌لره دوکیلوب «اجنبیلرك ملتزمی» بولنان و «اجنبیلری وطنی اوزرینه دعوت ایده‌رك اهانت ایدن» لوئی‌نك تأدیبنی طلب ایتمشدر. کیجه پاریسی مسلح فرقه‌لر توئیلری سراینه هجوم ایله قرالك محافظه‌سنه مأمور اولان اسویچره غاردیانلرینی محو ایتدکدن صوکره سرایی یغما ایتمشلردر. قرال دخی انجق قرالیچه‌سی ایله برابر ملت مجلسنه فرار ایده‌رك جانی قورتارمش ایسه‌ده درحال توقیف اولنوب اسیر کبی تامپل (Temple) حبسخانه‌سنه نقل اولنمشدر (۱٦۷۰).

فرانسه مهاجرلری اوستریه وپروسیه عساکرینك فرانسه‌ده اهالی طرفندن حسن قبول اولنه‌جقلرینی وانك احتلالجیلرك تحت اداره‌سندن قورتلق ایچون فرصت بکلمکده اولدیغنی بیان ایدرلر ایدی. بونك ایچون متفقلر دخی کمال امنیت ایله حدودی تجاوز ایتمشلردر. فقط متفقلر مأمول ایتدکلری مظفریاتی بوله‌مامشلر «بقال وقوندره‌جی وترزی سوریلری» یاد ایده‌رك استهزا ایتدکلری فرانسه عساکر ملیه‌سندن مردانه مدافعه کورمشلردر.

فرانسزلو اختلالجیلردن جنرال دوموریه (Dumouriez) نك تحت قوماندهسنده ایدیلر. ابتدا والمی (Valmy) موقعنده پروسیهلیلرو برمدت صوکره (ژهماپ Jemmapes) ده اوستریهلیلر مغلوباً و متحیراً رجعت ایتمکه مجبور اولمشلردر.

والمی محاربهسنده شاعر مشهور (کوته) حاضر بولنوب مغلوبیت اقشامی برمحلده اجتماع ایتمش اولان پروسیه امرای عسکریهسی موفقیتسزلکدن نشئت ایدن جان صیقیندیلرینی دفع ایچون مرقومدن برشعر طلب ایتمشلردر. صیقیندی حالنده جمله ایله مشترك اولان کوته دخی برخیلی مدت سکوت ایتدکدن صوکره یردن بره ایاغه قالقوب کمال تهور ایله «والمی محاربهسیله تاریخ عالمده یکی بردور کشاد اولنهیور» دیمشدر (٢٠ ایلول سنه ١١٧٠).

ایرتسی کونی پارسده جمهوریت اعلان اولنمشدر. بو صرهده پارسده ادارهٔ امور شمارق اختلالجیلره انتقال ایدرك پك چوق وحشتلر اجرا اولنمقده ایدی. مجلس قوانین فرق مختلفه منازعهلرندن باش قالدیرهمادیغندن حکم ونفوذ پارس بلدیری چیپلاقلرینه استناداً حرکت ایدن بلدیه مجلسنه کچمش وبلدیه مجلس دخی روبسپیهر (Robespierre)، داتون (Danton)، مارا (Marrat) نام اوچ خونریزك تحت نفوذنده قالمشدر. اجنبیلر ایله قرال طرفدارلری فرانسه حدودینی تجاوز ایدنجه داتون ملتك سلامتی ایچون قرال طرفدارلرینك قتلنی توصیه ایتمش ومجلس توصیهسنی

قبول ایلمشدر. بونك اوزرینه فرانسه ملتنك وجداننده ابدی برلکه مقامنده اولان وبش کون دوام ایدن (ایلول قتالی Massacres de Septembre) واقع اولمشدر. مسلح جلادفرقه لری مظلوملر ایله طولمش اولان حبسخانه لره واوراده کیره رك یشاسین ملت اوزه سیله بیکلرجه جان تلف ایتمشلردر. بو بیچاره لرك قباحتی کویا قرال طرفداری بولنمق ایدی [*] قتال پارسدن ولایتلره سرایت ایده رك فرانسه قان سیللری ایچنده قالمشدر.

باربارانه قتل اولنانلرك ایچنده الك زیاده تأثیری موجب اولان پرنسس الیزابت دو لامبال (de Lamballe) لك قتلیدر.

پرنسس الیزابت قرالیچه نك پك سوکیلیسی اولدیغی ایچون فرار وقعه سندن بری مخصوصاً اسیر ایدیلمشلر ایدی. بو دفعه حبسخانه ده بولنان لامبال حاکم حضورینه جلب اولنوب «حریت» و «مساوات» محبت وقرال ایله قرالیچه یه نفرت ایده جکنه یمین ایستمشلردر. پرنسس ولی نعمتلرینه نفرت ایتمك اقتداری خارجنده اولدیغی بیانیله مخالفت ایدنجه کمال حقارتله طیشاری اتلمش وطیشاریده قانه صوصامش اولان اهالی طرفندن حقیقةً پاره لنمشدر. خونریزلرك کیمسی پرنسسك اعضالرندن برینی کیمیده باغرصاقلرینی

[*] بو اثناده انسانلری اعدام ایچون (کیلیوتین Guillotin) نامیله معروف اولان ماکینه دخی ایجاد واستعمال اولنمشدر.

سوروکله یوب دلی کبی صوقاقده قوشارق موفقیت وهنرلرینی اعلان ایدرلر ایدی .—

قونوانسیون وته‌ررور — سنهٔ مزبوره‌ده (۱۱۷۰) مجلس قوانین طاغیلوب یرینه قونوانسیون ناسیونال (Convention Nationale) نامیله شهرت قزانمش اولان ملت مجلسی انتخاب اولنمشدر . قونوانسیونك برنجی حرکتی « فرانسه جمهوریتنك » اعلانی ماده‌سی اولمشدر (۲۱ ایلول) .

قونوانسیون ایکی بیوك فرقه‌یه منقسم اولوب برینك اسمی (ژیروندن Girondins) ودیکرینك دخی (مونتانیار Montagnards) یاخود «طاغلیلر» ایدی . مونتانیارلر مجلس اوطه‌سنده صول طرفده بولنان یوکسك اسکمله‌لرده اوتوررلر ایدی وجمله‌سی افکار مفرطه اصحابی ایدی . ژیروندنلر ایسه ینه جمهوریت طرفداری اولوب ژان ژاق روسونك افکارینی ترویج واسکی رومه جمهوریتی رجالنه تقلیداً حرکت ایتمکه غیرت ایدرلر ایدی .

روبسپیه‌ر ، دانتون (Danton) . مارا (Marat) ، سن ژوست (Saint-yust) وسائره‌نك تحت ریاستنده بولنان «طاغلیلر» بو مجلسده دخی غالب کلمشلر ایدی . بونلر اون التنجی لوئی‌یی امنیت عمومیه‌نك اخلالنه قصد ایتمك تهمتیله اتهام ایده‌رك اعدامنی طلب ایتمشلر و « ژیروندنلر » حقیقةً بوکا مانع اولمق

ایسته دکاری حالده اقایتده قالمشلردر . قرالك اعـدامی حقنده اکثریت اعضاطرفندن و یریلن قرار مجلسده حاضر بولنان اهالی طرفندن آلقشلانمشدر .

بیك یوز یتمش سنه‌سی کانون ثانیسنك یکرمی برنجی کونی فرانسه قرالی اون التنجی لوئی‌ده بوربون معتـادی اولان راحت وسکونت ایچنده اولدیغی حالده یواش یواش سیاستکاه اوزرینه چیقمشدر . لوئی باشنی « کیلیوتین » بچاغنك التنه وضع ایتزدن اول حاضر بولنان اهالی‌یه خطاباً « فرانسزلر! بن بیکناه اوله‌رق اوله‌یورم . دوشمنلرمك جنایاتنی عفوایله‌برابر مسئولیت‌عظیمه‌لرندن قورتلملرینی جناب حقدن تمنی ایدرم . انشاءالله قانمدن فرانسه مسئول اولمایه‌جقدر » ... دیمشدر . ترامپته لوئی‌نك سسنی کسمش وسرمقطوعی اشافود آلتنه یوارلنمشدر . حاضر بولنان اهـالی شاشقنلقـدن یره میخلانمش کبی برمدت یرندن حرکت ایده‌مامشدر .

برمدت صوکره ماریه انتوانت دخی اعـدام اولندیغی کبی ، مخدوملری دوفن لوئی (اونیدنجی لوئی) حبسخانه‌ده تلف ایدلمشدر . قونوانسیون قاتولیك مذهبنی قالدیروب «عقل‌معبودی» (Dieu de la Raison) نامیله بر هیکل رکز ایتمش واسکی اصول ومدنیتك آثارینی براقامق افکاریله سنه وآی وکونلری وحتی اصول تعدادی تبدیل ایلمشدر .

قرالك اعدامى وجمهوريتك اعلانى عموم اوروپايى فرانسه عليهنه قالديرمش وانكلتره ، فلمنك ، المانيه ، اوستريه ، اسپانيه ، پورتكيز وناپوليدن مركب برهيئت متفقه تشكل ايلشدر . فرانسه داخلنده دخى برطاقم عصيانلر ظهور ايدەرك احوالك وخامتنى آرتديرمشدر .

بوعصيانلر ايچنده الك مهم اولان وانده (Vendée) عصيانى ايدى . وانده ايالتى اهاليسى پك زيادەمتعصب اولدقلرندن قاتوليك مذهبنك منعى اوزرينه عصيان ايتمشلر وانكلتره دونغاسنه استناداً محاربه ايدرلر ايدى . بوعصيان بردرلو تسكين اولنه مايوب ناپولئون بوناپارت دورينه قدر دوام ايتمشدر . وانده اهل قيامى رؤساسندن مشهور اولان (لاروشرژاقلن La Rochejacquelein) در .

بوندن بويله ارباب انقلاب عليهنه هر طرفدن قيام واقع اولمشيدى . فقط قونوانسيون بونجه تهلكەلر ايچنده دخى اصلا فتور كوسترميەرك فرانسەنك حريت واستقلالنى محافظه ايچون فوق العاده غيرت ومتانت ابراز ايتمش وحتى اوروپا اهاليسنه خطاباً بربياننامه نشر ايدەرك حريت استحصال ايچون سلاحه صارلمرينى توصيه وقيام ايتدكلرى حالده فرانسەدن حمايه ومعاونت كورەجكلرينى وعد واعلان ايلمشدر . يعنى مدافعه ايله قناعت ايتمەيوب تجاوزى كوزينه كسديرمشدر .

قونوانسيونك امريله از وقت ايچنده برمليون اهالى سلاح

النده النمش وحربیه ناظری نصب اولنان مهندس قارنو (Carnot) واسطه‌سیله بونلردن اون درت منتظم اردو تشکیل وتنظیم اولنه‌رق تجاوز ایدن دوشمنلره قارشی سوق اولنمشدر. داخلده بولنان دوشمنلری تهدید ایچون دخی « ته‌ررور » (Terreur) اصولی احداث اولنمشدر.

ته‌ررورك حکمی روبسپیه‌رك ریاستی مدتنجه دوام ایتمشدر (مایس سنه ۱۱۷۱ — تموز سنه ۱۱۷۲). طقوز اعضادن مرکب «سلامت عمومیه قومیته‌سی» (Comité de salut public) تشکیل اولنوب ادارهٔ ممالك همان مذکور قومیته‌نك النه تسلیم اولنمشدر. قومیته‌نك تحت اداره‌سنده جمهوریتك دوشمنلرینی محاکه ایله مکلف بر محکمهٔ فوق العاده (Tribunal Revolutionnaire) و «امنیت عمومیه قومیته‌سی» (Comité de sureté générale) و ولایاتك احوالنی تحقیق ایله مرکزه معلومات اعطا ایتمکله مکلف سائر بر طاقم قومیته‌لر (Comités Revolutionnaires) موجود ایدی.

فرانسه انقلابنی لکه‌دار ایدن جنایات عظیمه اشبو قومیته رؤساسندن بولنان (روبسپیه‌ر) و (دانتون) و (مارا) و (باره‌ر) کبی بش اون خونریزك امریله اجرا اولنمشدر. قومیته « طاغلیلر » ك اثری اولدیغی جهتله طبیعی « ژیروندنلر » حقنده اظهار خصومت ایدرایدی. بناء علیه کیف مایشا اداره‌یه مقتدر اولان قومیته ابتدای امرده ژیروندنلرك رؤساسنی اعدام ایتمشدر. پارس

میدانلرنده مرکوز کیلیوتنلر لاینقطع ایشلر وشهر جاده‌لرینی قان ایله تلویث ایدر ایدی. عصیان ایتمش اولان قرا وقصباته عرض استیمان ایتدکدن صوکره دخی امان ویرلمه‌یوب تخریب ایدیلیر ووحشیانه قتل عاملر واقع اولور ایدی. برشخص ویا برجمعیتی محو ایچون اصل واساسلری معلوم اولمایان برطاقم حریفلرك افترالری کافی ایدی.

قومیته‌نك وحشتلری اودرجه‌یه وارمشدرکه فرانسه‌ده کیمسه حیاتندن امین دکلدی. معتدل برجمهوریته طرفدارلق ایتمك بیله جنایاتدن معدود اولوب جزاسی اعدام ایدی. عموم دنیا ایچون حریت اعلان ایتمش اولان قومیته فرانسه‌یی الك مقدس اولان حریت وجداندن دخی محروم براقمقده ایدی. نهایت قومیته قربان ایدیله‌جك کیمسه‌یی بوله‌مایجه بربرینی یمکه باشلامشلردر. روبسپیه‌ر دانتونی اعدام ایتدیرمش، خونریز مارا ایسه شارلوت قورده (Charlotte Corday) نام برقیز طرفندن قتل اولنمشدر [*] انقلابك ظهورینه باشلیجه سبب اولمش اولان جمهوریت طرفدارلرینك رؤساسی دخی قتل واعدام اولنانلرك ایچنده ایدی. بونلردن مشهور (بائی) سن شیخوختده بولندیغی حالده بالدیری چیپلاق کروهی طرفندن اثنای اعدامده تحقیر ویاغمور وصغوق التنده برقاچ ساعت قالمش اولوب تتره‌مکه باشلاینجه تعییب اولنمشدر.

[*] شارلوت قورده مارایی تەردوره نهایت ویرمك فکریله قتل ایتمشدر

جمهوریت ایچون بیوك بیوك مظفریتلر قزانمش اولان اختیار جنرال هوشـار (Houchard) استنطاق مأمورندن « قورقاق » سوزینی ایشیدنجه البسه‌سنی بیرتوب یاره‌لر ایچنده بولنان کوکسنی کوستره‌رك « ایشته سزه جوابم » دیمشدر .

حکومت قرالیه اثناسنده خانه‌سی جمهوریت طرفدارلرینك محـل اجتماعی بولنـان مادام رولان (Roland) دخی اشـافوده کوندرلمش وسـیاستگاه اوزرینه چیقار ایکن اوزاقده کورنمکده اولان « حریت » هیکلنه خطـاباً « ای حریت ! سـنك نامنه نیجه جنایات اجرا اولنه‌یور » دیمشدر .

قرال فاملیاسی افرادندن اولـدیغی حالده رتبـه وصفتلرینی ترك ایده‌رك کندیسنی « فیلیب اغالیته » یاد ایدن وقرالك اعدامنه رأی ویرمش اولان پرنس فیلیب د، ورلیان دخی اعدام اولنانلرك ایچنده ایدی .

روبسپیه‌ر یالکز قالنجـه شـدتنی دهـا زیاده ارتدیرمشدر . فقط نهـایت قونوانسیونده تبـدل افکار وقـوع بوله‌رق امنیت عمومیه قومیته‌سیله شعبه‌لری لغو ایدلمش وروبسپیه‌ر دخی اشافوده کوندرلمشدر . بونکله برابر حبسخانه‌لر آچیلوب اون بیکی متجاوز بیچاره‌لر صالیویرلمشدر . « تـه رروریستلر » ك استناد -کاهی بولنان آچ وسفیل پارس اصنافی وعمله‌سی اللندن سلاح اخذ اولنمش وبو جهله عصیانه محل براقلمامشدر .

بو دفعه حریت وجدان اعاده اولنوب هرنوع آیین اجراسنه مساعد اولنمشدر . فقط ارباب انقلابك احداث ایتدكاری تقـویم ایله اصـول اعشاری اوزره ترتیب اولنمش اوزان و اكیال باقی قالمشدر . رأس تاریخ ایچون جمهوریتك اعـلانی تاریخی اولان ۲۲ ایلول سنه ۱۱۷۰ قبول اولنمشدر .

اصول جدیده اوزره سنه بربرینه مساوی اون ایكی آیدن عبارت ایدی . فقط ای درت هفته‌دن عبارت اولمایوب اوز كونلك اوچ هفته‌دن حاصل اولور ایدی . بو حالـده اون ایكی ای اوچ یوز التمش كون ایدر ایدی . سنهٔ شمسیه‌یی اكمال ایچون لازم كلن بش كون هفته‌لره داخل ایدلمكسزین سنه نهایتنه علاوه اولنور ایدی وبو كونلر یورطی كونلرندن معدود ایدی . هفته‌نك صوك كونی بولنان اوننجی كونی یورطی صاییلیر ایدی .

آیلرك اسمنه كنجه موسمه كوره تعیین اولنمش ایدی . مثـلا نیسـانه « فلوریال » (چیچك معناسنده اولان « فلور » دن) ، مایسه پره‌ریال (چایر معناسنده اولان « پره‌ری » دن) وسائره .

دیركتوار — نهـایت قونوانسـیون دخی فرانسـه ایچون بر « قونستیتوسیون » تنظیم وموجبنجه انتخابات اجرا ایتدكدن صوكره كندیسنی تعطیل ایلمشدر . یكی قوانین اساسیه موجبنجه قوهٔ قانونیه بش یوز اعضادن مركب مجلس مبعوثان ایله «اختیارلر

مجلسی » نام مجلس اعیانه ویرلشدر . مجلس مبعوثان قوانین لایحه‌لرینی تنظیم ومذاکره ایتدکدن صوکره مجلس اعیانه حواله ایدر ومجلس اعیان دخی انلری بالتدقیق تعدیل ویاتصدیق ویاخود کلیاً رد ایده بیلیر ایدی . قوهٔ اجرائیه بش اعضا یاخود « دیرکتور » دن مرکب اداره مجلسنه اعطا اولنمشدر .

«قونوانسیون» کندیسنی تعطیل ایدنجه دیرکتورلر حکومتی ضبط ایده‌رك ممالکی همان استقلال اوزره اداره ایتمکه باشلامشلردر . دیرکتورلر بوحرکتلرینی تجاوز ایدن دوشمن مناسبتیله ادارهٔ عرفیه لزومنه ابتنا ایتمشلردر .

« دیرکتوار» فرانسه‌نك اموریني پك وخیم صورتده بولمشدر . متفق اولان اوروپا فرانسه‌نك حدودینی تجاوز ایتمش ایدی . خزینهٔ دولت بوش ایدی وملت مجلسی ایله قونوانسیون طرفلرندن چیقاریلان حسابسز قوائمك اصلا اعتباری قالمامشیدی . عموم اوروپایه قارشی مدافعه ایچون سوق اولنان اردولرك نه مهمات ولوازماتی ، نه ده آیلق الدیغی وار ایدی . شمدی‌یه قدر حکومت احتیاجات ضروریه‌سنی مصادره اولنان کلیسا وزادکان املاکنك فروختیله تدارك ایتمکده ایدی . شمدی ایسه بوده قالمامشیدی . [*] شوقدرکه بواحتیاجات و ضرورت ایله برابر فرانسه هیچ

[*] اراضینك اوفاق اوفاق پارچه‌لره تقسیم اولنوب زراعه اعطاسی محصولاتك زیاده‌نشمسنی وفرانسه‌نك ایلریده اعمار اولنمسنی موجب اولمشدر .

بریرده مغلوب دکلدی . واندهعصیانی نهایت تسکین اولندیغی کبی ، متفقلرك دخی هیچ بر یرده موفق اولدقلری یوق ایدی . متفقلر هر طرفدن هجوم ایتدکلری حالده محاربه یالکز رەن نهری اوزرنده کمال شدت اوزره دوام ایتمکده ایدی . حتی فرانسه عسکری اوستریهلیلردن بلجیقهیی و پرسیهدن رەن نواحیسنی ضبط ایتمش ایدی .

بو محاربهلر اثناسنده فرانسه عسکرندن ماهر و مشهور جنراللر یتشمش وایچلرنده ژوردان (Jourdan) ، پیشغرو (Pichegru) ، هوش (Hoche) ، مورو (Moreau)، ماسهنا (Macena) ، قلهبر (Kleber) شهرت قزانمشلردر . فقط بو صرهده ظهور ایدن ناپولئون بوناپارت جملهسنی کولکهده براقشدر . —

قونسلوسلق وايمپراطورلق

ناپولئون بوناپارت ● ايتاليه سفری ● مصر سفری ●
ايكنجی اتفاق عمومی ● ١٨ بروم ● ناپولئونك
قونسلوسلغی ●ايمپراطور برنجی ناپولئون ● اولم ●
آوسترليچ ● پروسيه وتيلزايت معاهده سی ● اسپانيه
محاربه سی ● دانيمارقه دونناسی ● ارفورت ملاقاتی ●
شونبرون معاهده سی ● فرانسه نك احوال داخليه سی ●

ناپولئون بوناپارت — ناپولئون بوناپارت (١١٤٧-١١٩٩) قورسيقه جزيره سنك مركز اداره سی بولنان (اياچئو) شهرنده تولد ايتمشدر. ناپولئون شهر مذكور معتبراننده بولنان شارل بوناپارتك اوغلی اولوب قورسيقه قوماندانينك وساطتيله ابتدا (بريه ن) وصوكره پارس مكاتب عسكريه سنده تحصيل فنون ايتدكدن صوكره طوپچی يوز باشيسی اوله رق آلايه چيقمشدر.

ناپولئون وقتنی دائما كتاب مطالعه سيله پچيرر واويون بيلمز ايدی وفنون ايچنده رياضيات ايله تاريخی الك زياده بكنير ايدی. مكتبده الك اشاغی صنفده اولديغی حالده تاريخ درسنی رفيقلری كبی

نقل وحكايه ايتمه‌يوب انى محاكمه ايده‌رك سويلر وتاريخك فنوندن معدود اولماديغى ادعاسنده بولنان رفيقلرينه قارشى انك برنجى فن اولديغنى اثباته چاليشير ايدى . ناپولئون دها اوسنلرده كنديسنك افكار مستقله صاحبى اولديغنى كوسترر ايدى .

ناپولئون مكتبدن چيقدقدن صوكره جنوبى فرانسه‌ده برمدت خدمتده بولنمش واهليتنى كوسترمشدر . ناپولئونك اصل ترقيسنه سبب اولان تولون محاصره‌سى ايدى .

تولون قلعه‌سى « قونوانسيونه » قارشى عصيان ايده‌رك انكليزلره تسليم اولمشيدى . قونوانسيون هرچه باد اباد تولونك استردادينه قيام ايتمشيدى .

ناپولئون تولونى محاصره ايدن اردونك عموم قومندانى بارراس (Barras) ك معيتنده اولوب طوپچى قومندانك خسته‌لكى اثناسنده موقتاً طوپچيلره قومانده ايتمش وبووكالت اثناسنده طوپلر ايچون اويله كوزل موقعلر اتخاذ ايتمشدركه انكلتره دونانمسى طانه‌لرينه تحمل ايده‌مه‌يوب تولون ليمانى ترك ايتمكه مجبور اولمشدر . بوسايه‌ده تولون دخى استرداد ايدلمشدر . يكرمى درت ياشنده بولنان ناپولئون دخى بوكا مكافاة جنرال رتبه‌سنى قزانمشدر .

فقط برمدت صوكره ناپولئون عسكردن همان اخراج اولنمش اولديغندن يأسندن دولت عليه خدمتنه داخل اولمق ايچون سلطان سليم خان ثالثه براستدعا كوندرمشدر .

ناپولئون جنوب اردوسندن ترفیع رتبه ایتمکسزین و بلاسبب غرب اردوسنه نقل اولندیغندن بونك ایچون مخصوص پارسه کیدوب حربیه ناظرینه قارشی پروتستو ایتمشیدی . حربیه ناظری دخی جواباً کنجلکنی بیان ایدنجه ناپولئون کمال کبر ایله « افندم . میدان حربده انسان از وقت ایچنده اختیارلنیر . بنده اورادن کله یورم » دیمشدر . عسکردن اخراجنك سببی دخی بوکیفیت ایدی . ناپولئون استانبوله طوغری عزیمت ایتمك اوزره ایکن احباسندن بری بوکا مانع اولمشدر .

بو صره ده « تەرروره » نهایت ویرلمش اولدیغندن قرالیت طرفدارلری انقلاب افکاردن – یعنی « ریاقسیون » دن بالاستفاده پارسده برعصیان چیقارمشلر ایدی . قونوانسیون حکومتك محافظه‌سنی جنرال بارراسه حواله ایتمش اولوب بارراس دخی ناپولئونه مراجعت ایتمشدر .

قرق بیك نفری متجاوز اولان عساکر ملیه فرقه‌سی حکومت علیهنه هجوم ایتمشیدی . بارراسك تحت قوماندەسنده ایسه یالکز یدی بیك عسکر موجود ایدی . ناپولئون ایکی اوچ ساعت ظرفنده تویلری سراینه کلن جاده‌لری « باریقادلر » یعنی سپرلر ایله سد ایتمش وکلن عاصیلری شدتلی پشرو ایله استقبال ایده‌رك پریشان ایلمشدر . عصیان بووجهله تسکین و رؤساسی اعدام ایدلمشدر .

برقاچ کون صوکره بارراس استعفا ایتدیکندن ناپولئون پارس قوماندانی نصب اولنمشدر . « دیرکتوار » ك تشکیلی بوصره‌یه تصادف ایتمش ایدی. بارراس دیرکتور انتخاب ایدلمش وناپولئون بوناپارت ایتالیه (یعنی آلپه) اردوسنه باش قوماندان نصب اولنمشدر (١١٧٤) . —

ایتالیه سفری — ناپولئون بوناپارت الپه اردوسنی پریشان بر حالده بولمشدر . عسکرك نه کیه‌جکی ایله یه‌جکی، نه‌ده مهمات واسلحه‌سی وار ایدی. آیلقسزلقدن ایلری کلن سفالت عسکرك انتظام واطاعتنه خلل کتیرمش ایدی وفرار یلرك بردرلو اوکی النه‌مایور ایدی.

فضله اوله‌رق هر بری میدان حربده ابراز لیاقت ایده‌رك نام قزانمش اولان فرقه قوماندانلری دخی اردوجه مجهول و کنج واهلیتی مشکوك اولان ناپولئونك کندیلرینه ترجیح اولنمسندن طولایی پك زیاده دلکیر اولمشلر ایدی. فقط ناپولئون برایکی هفته ظرفنده عمومك قلوبنی جلب ایتمش وکندینی مدافعه ایچون مقتدر بیلمه‌ین اردو ایله همان تجاوز ایدی ویرمشدر . تجاوزه باشلامازدن اول ناپولئون جنراللری جمع ایله پلانلرینی تبلیغ ایتمش وهرکسك وظیفه‌سنی بیلدیرمشدر . شمدی یه قدر ناپولئونك قوماندانلغنه الك زیاده معترض بولنان جنرال (ماسه‌نا)

مجلسدن چیقار ایکن جنرال (اوژرو Augereau) نك قولاغنه «جهد اولسون نهایت بر آمره نائل اوله بیلدك» دیمشدر.

ناپولئون خیلی زحمتلردن صوکره الپه‌لری مرور ایده‌رك ناکاه ایتالیه‌ده ظهور ایدی و یرمشدر. ناپولئونك ایلك ایتالیه سفری متعدد وغایت پارلاق برسوری مظفریاتدن عبارتدر. ایتالیانلر ایله‌آوستریه‌لیلر متصل امداداخذ ایتمکده اولدقلری حالده دائما ناپولئونه مغلوب اولورلر ایدی.

ناپولئون محاربه‌لرك جمله‌سنده قوماندانه لایق اولان احتیاط وحسن تدابیر ایله برابر حین حاجتده نفره مخصوص شجاعت وفداکارلق ابراز ایدرایدی.

نهایت اوستریه‌لیلر مغلوباً ایتالیه‌یی تخلیه ایتمشلر و یالکز قالمش اولان ایتالیه حکمدارلری ناپولئونه تابع اولمشلر در. ناپولئون جمله‌سندن کلّلی تضمینات اخذایتمش وایتالیه‌ده بولدیغی باجمله اثار عتیقهٔ نفیسه‌یی پارس موزه خانه‌سی ایله کتبخانه‌سنه کوندرمشدر.

پاپا بیله‌تضمیناتدن قورتلامشیدی. بوتضمینات ایتالیه اردوسنی تماميله اداره ایتدکدن صوکره فضله‌سیله فرانسه‌نك امورمالیه‌سی تسویه اولنمشدر.

ناپولئونك شهرتی افاقه یایلش واوستریه خوف ودهشت

ایچنده قالمشدر. ناپولئون علی العجله ایتالیه امورینی تسویه ایتمش وصوکره ویانه‌یه متوجهاً حرکت ایتمشدر.

بو صره‌ده رەن نهری ساحلنه مأمور اولان جنرال (مورو) دخی قارشیسنده بولنان اوستریه اردولرینی پریشان ایدره‌ك نهر مذکورك بتون صاغ طرفنی ضبط ایتمش اولدیغندن اوستریه صلحه طالب اولمشدر. صلح «قامپو فورمئو Campo Formio» ده ناپولئون طرفندن امضا ایدلمشدر (١١٧٥).

اشبو مصالحه موجبنجه اوستریه و المانیه ایمپراطوری فرانچ لومباردیه و بلجیقه قطعه‌لریله رەن اوزرنده کائن بعض اوفاق مستملکاتنی فرانسه‌یه ترك ایتمشدر.

ناپولئون دخی مقابلةً وندیك ایله مستملکاتی بولنان ایستریه ودالماچیه‌یی اوستریه‌یه ترك ایلمشدر.

بوناپارت دیرکتوارك مساعده‌سیله لومباردیه‌دن «سیزالپین Cisalpine» وجنوادن «لیکوریه Liguria» و پاپانك مستملکاتندن «رومه» و ناپولیدن «پارتنوپه Parthenopée» و اسویچره‌دن «هلوه‌تیه Helvetia» نامیله بر ر جمهوریت تأسیس ایلمشدر.

بوندن ماعدا فلمنکدن فرانسزلر طرفندن اورانژ فامیلیاسی قالدیریلوب «باتاویه جمهوریتی Batavia» تشکیل اولنمشدر. ساردینیه قرالیتنك قسم اعظمی فرانسه‌یه الحاق ایدلمشدر.

ساردینیه قرالی (شارل امانوئیل) ساردینیه اطه‌سنه وناپولی قرالی دردنجی فردیناند دخی سیجیلیه‌یه چکلمشلردر. یالکز جزیره‌لو انکلیز دونغاسنك سایه‌سنده فرانسه عسکرینك تجاوزندن قورتلمشدر. —

مصر سفری — « قامپوفورمیئو » معاهده‌سی اوروپا اتفاقنی بوزمشدر — یعنی یالکز انکلتره اسکی شدت اوزره محاربه‌یه دوام ایتمشدر. قرون وسطادن بری مشروطیت اصولی اوزره اداره اولنمقده اولان انکلتره‌نك باش وکیلی « کوچوك پیت » فرانسه انقلابنك الڭ بیوك دوشمنی کسلمش ایدی.

انکلتره دونغا واسطه‌سیله دکزده محاربه، فرانسه‌نك خارجی مستملکاتنی ضبط، فرانسه‌نك دوشمنلرینه ملیونلرجه لیرا اعانه ایده‌رك انلری فرانسه علیهنه تحریك، فرانسه مهاجرلری ایله عاصیلرندن منتظم فرقه‌لر تشکیل ایده‌رك فرانسه اوزرینه سوق ایدوب طورر ایدی. والحاصل اوروپا اتفاقلری انکلتره طرفندن صرف اولنان غیرتك ثمره‌سی واعانه‌لری ایله قائم ایدی. بو کیفیت ایکی ملت بیننده عصرلرجه دوام ایدن رقابت وعداوت ایله فرانسه‌نك امریقه‌یه مداخله‌سنك نتیجه‌سی ایدی.

بو دفعه مظفر اولان فرانسه حکومتی بر طرفدن انکلتره‌نك شدت مصرانه‌سنه مقابله انکلتره‌یی ممکن مرتبه « تأدیب » ایتمك،

دیکر طرفدن دخی میدان حربدن عودت ایدەرك پارسده نفوذ کسب ایتمش اولان ناپولئونی تبعید ایلمك افکاری ایله براردو سوق ایچون تدارکاته تشبث ایلمشدر.

ناپولئون دکزده انکلترەنك دونماسی غالب اولدیغی جهتله انکلترەیه هجومك هرنوع تهلکەدن خالی اولمادیغنی بیان ایله هندوستانی تهدید و ممکن اولدیغی حالده فتح ایچون ابتدا هندوستانك اناختاری مقامنده اولان مصرك استیلاسنی توصیه ایلمشدر.

« دیرکتوار » حکومتی طبیعی بو تکلیفدن دها زیاده ممنون قالەرق موافقت ایتمشدر. بناءعلیه حکومت ظاهراً فرانسەنك غرب لیمانلرنده تدارکاته دوام ایدەرك انکلترەنك نظر دقتنی اوطرفه جلب ایتمش وخفیاً جنوب لیمانلرنده قرق بیك قدر منتظم عسکر کمیلره بندیروب ناپولئونك تحت قوماندەسنده اولەرق دکزه چیقارمشدر. عسکر ایچنده ناپولئوندن بشقه کیمسه نرەیه سفر ایدیلەجکنی بیلمه یورایدی.

یولده ناپولئون مالته جزیرەسنی مالته شوالیه لرینك اللرندن ضبط ایتمش وصوکره طوغری مصره عزیمت ایتمشدر. انکلیز آمیرال مشهور نلسون (Nelson) فرانسه دونماسنك بحرسفیده چیقدیغنی خبر الەرق انی چوق ارامش ایسەده بولەمامشدر. ناپولئون دخی عسکرینی سالماً اسکندریه یه چیقارمشدر. فقط

برقاچ کون صوکره نلسون کاوب فرانسه دونغاسنی (ابوکیر) ده احراق ایلمشدر (١١٧٦) .

بووجهله اوکنده‌کی دوشمن ایله هنوز محاربه‌یه طوتشمامش اولان ناپولئونك خط رجعتی کسلمشدر . جزؤی مغلوبیته اوغرامق فرانسزلر ایچون محو دیمك ایدی وناپولئون بونی پك اعلا بیله‌یور ایدی .

دولت علیه نامنه اوله‌رق مصر قطعه‌سنی اداره ایتمکده بولنان غلامان (مملوك) دنیاده الك جسور سواریدن معدود ایدی . غلامان اردوسی سردارلری بولنان مرادبکك تحت قوماندەسنده اولدیغی حالده فرانسزلر اوزرینه هجوم ایده‌رك بیوك محاربه واقع اولمش ایسه‌ده مغلوباً رجعت ایتمشدر .

محاربه‌نك الك شدتلیسی قاهره قربنده اولمشیدی . ناپولئون محاربه‌یه طوتشمزدن اول عسکره برنطق ایراد ایتمش واقفده کورونن « فرعون تپه‌لرینه » اشارت ایدرك « عسکر ! قرق عصردن بری بوتپه‌لردن ورودیکزه انتظار اولنه‌یور » دیمشدر .

محاربه ناپولئون طرفندن قزانلمش ومصر قطعه‌سی یداستیلاسنه دوشمشدر . فرانسه اردوسنده برخیلی ارباب معارف موجود اولدیغندن بونلر مصر قطعه‌سنی وآثار عتیقه‌سنی برنجی دفعه اوله‌رق کشف ومعاینه ایتمشلردر .

ناپولئون مصری تسکین ایتدکدن صوکره سوریه اوزرینه

هجوم ایده‌رك عكه‌یه قدر كلمش ایسه‌ده قلعهٔ مزبوره اوكنده ناپولئون برنجی دفعه اوله‌رق موفقیتسزلكه اوغرامشدر . قلعه محافظلری بولنان نظام عسكری فرانسزلرك شدتلی هجوملرینه قهرمانانه مدافعه ونهایت ناپولئونی رجعته مجبور ایلمشلردر (١١٧٧) .

بو محاربه‌ده انكلتره دوننماسیله عثمانلی عسكری متفقاً حركت ایتمكده ایدیلر . ناپولئون مصره كلمش و بر مدت مصرده راحت اوتورمشدر .

ناپولئون بر طرفدن ایشسزلكدن صیقلمش ، دیكر طرفدن دخی فرانسه‌نك تهلكه‌ده اولدیغنی خبر المش اولدیغندن قوماندەیی جنرال قله‌بره (Kleber) تسلیم ایده‌رك ابوكیر وقعه‌سندن صوكره باقی قالمش اولان كمیلردن برینه راكباً فرانسه‌یه عودت ایلمشدر . بحرسفید سواحلنك كافه‌سی انكلتره دوننماسی طرفندن ابلوقه اولنمقده و بر قاچ فلوسی دخی انكیلنده طولاشمقده اولدیغی حالده ناپولئون سالماً مارسیلیه لیماننه داخل اولمشدر .

ناپولئونك مصرده براقش اولدیغی (قله‌بر) فرانسه‌نك الك نامدار قوماندانلرندن معدود اولوب ناپولئونك غیبوبتنی حس ایتدیرمامش ایسه‌ده برفدائی عرب طرفندن قتل اولنمشدر . قله‌بردن صكره فرانسه اردوسی عثمانلی وانكلیز عساكرینه مغلوب اوله‌رق نهایت تسلیم اولمش وانكلتره دوننماسی اوزرنده فرانسه‌یه عودت ایتمشلردر .

ناپولئونك مصری قولایجه استیلا ایتمسنه سبب مملوكلرك ادارهٔ مستبدانه‌سندن صیقلمش اولان اهالی‌یه خطاباً ذات حضرت پادشاهی‌نك امر و اراده‌سیله کله‌یورم کبی برطاقم دسیسه‌لره مراجعت ایتمسندن و مذهبلرینی ترك ایتمش اولان پك چوق فرانسه امراسنك آیین اسلامیه موجبنجه عبادت ایتدكلرندن ایلری كلمش ایدی. —

ایکنجی اتفاق عمومی — ناپولئونك غیبوبتی ایله فرانسه حکومتنك اهلیتسزلکی انکلتره طرفندن فرانسه علیهنده اوله‌رق یکی براتفاق عمومی حصوله کلمسنه کلی یاردم ایتمشدر. بو اتفاقه برنجی اتفاقده حاضر بولنانلردن ماعدا روسیه ایله دولت علیه دخی داخل اولمشلردر.

دولت علیه مصردن طولایی فرانسه‌یه اعلان حرب ایتمش ایدی. روسیه ایمپراطور پول ایسه مالته شوالیه‌لرینك فخری رئیسی بولندیغی جهتله مالته‌نك ناپولئون طرفندن فتحی و شوالیه شركتنك لغوی اوزرینه مداخله ایتمکه مجبور اولمشیدی.

روسیه اردوسی قوماندانی (پرنس سووروف Souvourow) اوستریه اردوسیله برلشه‌رك ایتالیه اوزرینه هجوم ایتمش و آدده نهری کنارنده جنرال مورویی رجعته مجبور ایلمشدر (١١٧٧).

ناپولیده بولنان جنرال ماقدونالد (Macdonalde) مورونك

امدادینه قوشمش اولدیغی حالده سوووروف تربیه نهری کنارنده انی دخی پریشان ایده‌رك برلشملرینه مانع اولمشدر.

بونك اوزرینه فرانسه حکومتی مورو ایله ماقدونالدی عزل ایده‌رك یرلرینه کنج وجسور جنرال (ژوبر Goubert) ی تعیین ایلمشدر.

ژوبر کنجلکیله برابر ناپولئوندن صوکره الڭ پارلاق برجنرال ایدی. واقع اولان محاربه‌ده سوووروف ینه غالب اولمش وژوبر مقتولا وفات ایلمشدر. بناءعلیه ایتالیه فرانسزلر طرفندن کاملا تخلیه ایدلمش وایتالیه‌ده محاربه‌دن اولکی حال حاضر اعاده اولنمشدر.

بوموفقیتلردن صوکره متفقلر بربرندن آیرلمشلردر. آوستریه اردوسی شمالی ایتالیه‌ده قالمش، سوووروف ایسه اسویچره‌ده بولنان دیکر روس جنرالی (قورساقوف) ایله برلشمك اوزره آلپ طاغلرینی مرور ایلمشدر. فقط بوصره‌ده جنرال (ماسه‌نا) قورساقوفی پریشان وسوووروفی احاطه ایلمشدر. فقط سوووروف پك چوق فدا کارلقلردن صوکره اسارتدن قورتیلوب باواریه‌یه چکلمشدر.

بوصره‌ده روس وانکلیزلردن عبارت اولان دیکر برفرقه دخی فلمکده پریشان اولمش اولدیغندن روسیه امپراطوری پول محاربه‌دن صرف نظر ایده‌رك عسکرینی کری جلب ایلمشدر. —

١٨ برومر وقعه سی — ایشلر بو مرکزده ایکن ناپولئون پارسه کلمش واهالی طرفندن کمال ممنونیت ایله استقبال اولنمشدر. خارجی دوشمنلر مغلوب اولمش وفرانسه تهلکه دن قورتلمش اولدیغی حالده اهالی احوال حاضره دن امین دکلدی. انقلاب کندیسنه حریت ومساوات احسان ایتمش اولدیغندن اهالی قراللرك عودتنی ارزو والتزام ایتمه یور ایدیسه ده دیکر طرفدن ریاست اموردن بولنان افکار مفرطه اصحابندن دخی قورقه یور ایدی. ذاتاً داخل مملکتده امنیت وآسایش وکمال دکلدی. هرکس ناپولئوندن امنیت واسایشك اعاده سنی بکله یور ایدی.

ناپولئون ایسه احوالك لدنیاتنه واقف اوله رق انلری حسن استعمالده قصور ایتمه مشدر.

ناپولئون دیرکتورلردن اك زیاده نفوذ صاحبی اولان (سییه س) ایله اتفاق ایتمشدر. ناپولئون ایله سییه سك تکلیفلری اوزرینه ملت مجلسلری «دیرکتوار»ی لغو ایتمشلر وناپولئونی عموم قوماندان تعیین ایلمشلردر. بوایسه جمهوریت طرفدارلرندن افکار مفرطه اصحابنه سوء تأثیر ایدرك ناپولئون علیهنده برطاقم نمایشلر ظهورینی موجب اولمشدر. بونك اوزرینه ناپولئون دخی برفرقه عسکر ایله ملت مجلسنی باصوب اعضالرینی سونکیلر واسطه سیله طیشاری اتدیرمشدر (٩ تشرین ثانی ١١٧٧).

بووقعه دخی تاریخنده «برومر اون سکز» نامیله معروفدر.

ناپولئون قانون اساسی‌یی تعدیل ایلشدر. دیرکتوار برینه اوچ قونسلوس تعیین و بری مجلس مبعوثان (Corps Legislatif)، دیکری اعیان (سناتو) اولمق اوزره ایکی ملت مجلسی تشکیل اولنمشدر. قوهٔ قانونیه مجلسلرك و اجرائیه دخی قونسلوسلرك اللرنده ایدی. مجلس اعیان بالخاصه قانون اساسینك محافظه‌سی ایله مکلف ایدی.

ناپولئون اون سنه مدتله برنجی قونسلوس انتخاب اولنمش و (قامباسره‌س) ایله جنرال (لبرون Lebrun) ارقداش و معاون اولمق اوزره معیتنه ویرلمشدر. —

ناپولئونك برنجی قونسلوسلغی — ریاست اموری ضبط ایتمش اولان ناپولئون بوناپارت کندیسنك ادارهٔ امور ملکیه‌ده دخی میدان حربده‌کی مهارتنه مماثل مهارت واهلیت صاحبی اولدیغی کوسترمشدر.

ناپولئون طرفندن از مدت ظرفنده امور مالیه تسویه ایدلمش ولایتلره مستعد مأمورلر و حاکملر کوندریلوب امنیت وآسایش اعاده ایتدیرلمشدر. ناپولیون کندیسی ایچون مقتدر معاونلر بولمق خصوصنده دخی بختیار ایدی. بو معاونلری ایچنده الك مشهور اولانلر خارجیه ناظری تاله ران (de Taleyrand) ایله ضبطیه ناظری فوشه ایدیلر.

ناپولئون ارتق « ژاقوبینلر » ، « مونتانیارلر » ، « ژیروندنلر » ، « روایالیستلر » ، « لژیتیمیستلر » ه محل قالمادی ، شمدی عموم ایچون فرانسز اولمق لازمدر » دیر ایدی . فی الحقیقه ابتدالری هر کس طرفندن فرانسه نك منافع عمومیه سی هر شیدن مقدم طوتیله یور ایدی .

ناپولئونك تشبثاتی ایچنده الك زیاده تسکین اذهان واعادهٔ اسایش ایچون خدمت ایتمش اولان قاتولیك مذهبنك اعاده سی ماده سی ایدی . ناپولئون پاپا یدنجی پیئوس ایله قونقوردات (معاهده) عقد ایده رك فرانسه نك رؤسای روحانیه سنك کرك پاپایه ، کرك دولته عائد وظائفنی تعیین ایلمشدر .

فرانسه امور روحانیه جه اون میترپولیدلق الی پسقو پوسلغه تقسیم اولنه رق هر بری ایچون مقدار معین تخصیصات و یرلمشدر . بونکله ناپولئون ارباب انقلاب طرفندن کلیسادن ضبط اولنان املاك کلیه یی یکی صاحبلری بولنان زراعك عهده لرنده تأمین ایلمشدر که بو کیفیت فرانسه نك حقیقةً اعماریني موجب اولمشدر .

ناپولئون فرانسه نك سکسان اوچ ولایته تقسیمنی قالدیرمامش فقط ولایتلرك اداره سی داخلیه ناظری عندنده مسئول و مجلس اداره (Conseil général) نك رأی و تنسیبیله حرکت ایدن والیلره (Trefet) حواله اولنمشدر . هر بر ناحیه بر حقوق محکمه سند (Tribunal Cviil) هر ولایت دخی بر جزا محکمه سنه (Tribunal Criminel) مالك ایدی . بوندن ماعدا ممالکك

مناسب محللرنده مناسب مقدار محاكم استيناف (Cour d'Appel) تشكيل ايدلمش و عموملك اوستنه دخى بر ديوان تمييز (Conr de Cassation) وضع اولنمشدر . بو تنظيمات ايله « قونقوردات » ريشليو ايله اون دردنجى لوئى‌نك اثرى اولان ادارهٔ مركزيه (Centralisation) اصولنى اكمال ايتمشدر .

بوندن ماعدا ناپولئون « قودناپولئون » ناميله مشهور قوانين مجموعه‌سنى تنظيم ايتديرمشدر . منتظم پوليس تشكيل اولنوب جمعيتك محتاج اولديغى راحت وآسايش اعاده اولنمش واختلالك ثمره‌سى اولان حيدودلر بر طرف ايدلمشدر . بونك نتيجه‌سى اوله‌رق زراعت وتجارت وصنايع ترقى ايتمشدر .

پارس بانكرلرى كمال امنيت اوزره ناپولئونه اقچه اقراض ايدرلرايدى وناپولئون بعض تدابير مؤثره سايه‌سنده چوقدن برو مجهول اولان بودجه موازنه‌سنى بولمغه موفق اولمشدر . بونلرهب بيوك موفقيتلردن معدود اولديغى جهتله راحته محتاج اولان فرانسه ملتى كنديسنى نابولئونك النه تسليم ايتمشدر .

بونكله برابر محاربه دوام ايتمكده ايدى . بو محاربه‌ده الزياده شدت واصرار اظهارايدن انكلتره‌ايله اوستريه ايديلر . ناپولئون داخلى تشبثاتنى بردرجه‌يه‌قدر اكمال ايتدكدن صوكره رەن اردوسنه جنرال مورويى تعيين ايتمش وكنديسى بالذات التمش

بیك عسكرايله (سن برنار) بوغازندن الپه طاغلرینی مرور ایدەرك ایتالیه یه اینمشدر .

روسیه جنرالی پرنس سووروفك مظفریتلرندن بری ایتالیه اوستریه‌لیلرك النده ایدی و بحث اولنان وقتده شمالی ایتالیه یوز بیكی متجاوز عسكره قوماندە ایتمكده اولان اوستریه جنرالی ملاس (Melas) طرفندن محافظه اولنمقده ایدی .

ناپولئون ایله ملاس بیننده مارەنغو (Marengo) موقعنده بیوك برمحاربه وقوعبولمش ومحاربه اوستریه اردوسنك محوی ایله ختام بولمشدر .

محاربهٔ مذكورەده ناپولئون اوستریه‌لیلرك خط رجعتلرینی كسوب تسلیمه مجبور ایتمك ایچون اردوسندن برقاچ مفرزه تفریق ایدەرك دوشمنه نسبتله جزئی صاییله‌جق برقوتله محاربه یه طوتشمش اولدیغندن ابتدا بوز یلوب رجعته مجبور اولمش ایسه‌ده امدادینه كلن جنرال دەزه (Desaix) سایه‌سنده محاربه یه تكرار بدأ اولنوب مظفریت قزانلمشدر (١١٧٧).

رەن اردوسی قوماندانی جنرال مورو دخی هوهنلیندن (Hohenlinden) محاربه‌سنده آوستریه عسكرینی پریشان ایلمش اولدیغندن اوستریه دخی (قامپوفورمیؤ) معاهدەسی اساسی اوزینه لونەویلده (Lunéville) معاهدهٔ صلحیه عقد ایلشدر .

برمدت صوكره انكلتره ایله فرانسه بیننده دخی « آمیەن »

معاهده‌سی عقد اولنمش ایسه‌ده (١١٨٠) انکلتره عقد اولنان معاهده‌نك بعض احکامنی اجرا ایتمکده تأنی کوسترمش اولدیغندن محاربه ینه دوام ایتمشدر.

انکلتره دکزده وفرانسه قره‌ده غالب ایدیلر. ناپولئون المانیه‌یه سفر ایده‌رك انکلتره قرالرینك مستملکات مخصوصه‌لری بولنان هانوور قورفورستلکنی ضبط ایتمشدر.

حریت وجمهوریت طرفدارلری ایله روایالیستلر ناپولئونك کوندن کونه نفوذ کسب ایتمکده واهالینك محبت وتوجهنی قزانمقده اولمسندن تلاش ایده‌رك پك چوق سوء قصدلر ترتیب ایتمشلر ایسه‌ده ضبطیه ناظری فوشه‌نك مهارتی سایه‌سنده جمله‌سی وقتیله کشف اولنمش وثمره‌سز قالمشدر. بوسوء قصدلر ایچنده «جهنم ماکنه‌سی (Machine infernale) مشهوردر. جنرال پیشغرو ایله (وانده) عاصیلری سرکرده‌لرندن (ژورژ قادودال Cadudal) ناپولئونك علیهنده بیوك برقومیته تشکیل ایتمشلر ایدی. قومیته کشف اولنوب اربابی اعدام اولنمشلردر.

جنرال مورو ایله پرنس قونده‌نك اوغلی دوق آنکیه‌نك (d'Anghien) دخی قومیته‌یه منسوب اولدقلرنه شبهه واقع اولمشیدی. جنرال مورو امریقه‌یه عزیمت ایچون امر المشدر. المانیه‌ده اقامت ایتمکده بولنان پرنس آنکیه‌ن ایسه حدودی تجاوز

ايدن فرانسه ژاندارمه‌لرى طرفندن اخذ اولنوب پاريسه نقل ايدلمشدر. ناپولئون قرال طرفدارلرينى اخافه مقصديله پرنسى ديوان حربه ويروب حقنده اعدام حكمنى ويرديرمش وانى قورشونه ديزديرمشدر (١١٨٢).

بو وقعه اوروپا حكمدارلرينه پك فنا تأثير ايلمشدر. —

ايمپراطور برنجى ناپولئون — ناپولئون بوناپارت فرانسزلرك محبتنى قزانمش ايدى وعمومك نظرنده فرانسه ايچون الزم بر آدم كسلمش ايدى. حقنده وقوع بولان سوءقصدلر دخى انجق ناپولئونه اولان محبتك فوق العاده‌نك ارتمسنى موجب اولمقده ايدى.

سناتو مجلسى افكار عامه‌نك طلبى اوزرينه ابتدا ناپولئونى قيد حيات ايله برنجى قونسلوس و برمدت صوكره «ايمپراطور» اعلان ايلمشدر (١١٨٢).

بونكله فرانسه‌ده جمهوريت قالديريلوب يرينه ايمپراطورلق احداث اولنمش و ايمپراطورلق مقامى ناپولئون خاندانينه حصر اولنمشدر.

يكى ايمپراطور سراينه رونق ويرمك ايچون بندكان وتعلقاتنه بيوك رتبه‌لر وصفتلر اعطا ايلمشدر. ارباب انقلاب كشى زاده‌لكك شرف امتيازينى قالديرمش اولدقلرى حالده ناپولئون پك چوق ذواته دوق وقونت ومارکى عنوانلرى ويرمشدر. برادرلرى دخى «آلتس

ایمپریال » لقبنی اخذ ایتمشلردر . الڭ مستعد اولان جنراللره ایسه مارشال عصاسنی توجیه ایتمشدر [*].

قرال سرایلرنده جاری اولان اصول تشریفات اعاده ایدلمش و (لژیئون دونور Legion d'Honneur) نشانی احداث اولنمشدر.

ناپولئونڭ جلوسی پك زیاده سلطنت وطنطنه اوزره اجرا اولنمش وحتی باشنه تاج كیدیرمك ایچون پاپا قالقوب پارسه كلمشدر . فرانسه جمهوریتی ایله برابر چیزالپینه جمهوریتی دخی قالدیریلوب ایتالیه قرالیتی اعلان اولنمش وناپولئون ایتالیه تاجنی كندیسی ایچون اخذ ایتمشدر . بناءعلیه انقلابك یتشدردیكی جنرال بوناپارت بودفعه «فرانسه ایمپراطوری وایتالیه قرالی برنجی ناپولئون» یاد اولنمقده ایدی . ایتالیه نیم قرال عنواننه ناپولئونڭ اوكی اوغلی اوژن بوهارنه (Beauharnais) ڭ تحت ادارهسنه ویرلمشدر . —

اولم واوسترلیج — شنلكلره ختام ویردكدن صوكره ناپولئون تشبثاتنه دوام ایتمشدر . فرانسهنڭ دوشمنلری ایچنده یالكز انكلتره هنوز مغلوب اولمامشدی . بناءعلیه ناپولئون انكلتره اطهسنه مرور ایچون تداركاته تشبث ایتمشدر . فقط

[*] ژوردان . ماسهنا . لان . نهی . مورا . اوژرو . سولت . داوو . برنادوت وسائره

انكلتره تلاش ايده‌رك اوروپايه آلتون ياغمورى ياغديرمش وبو سايه‌ده فرانسه عليهنده بر « اوچنجى اتفاق » حصوله كتيرمشدر.

بو اتفاق انكلتره، روسيه، اسوه‌چ، اوستريه‌دن عبارت ايدى. بونك اوزرينه ناپوليون على العجله المانيه حدودينى تجاوز ايده‌رك اوستريه اوزرينه هجوم ايتمشدر.

اوستريه سردارى جنرال ماق (Mack) وورتمبرغ داخلنده كائن اولم (Ulm) موقعنده ناپوليونى بكلمكده ايدى. ناپوليون طوغرى اوستريه‌ليلر اوزرينه كيتمه‌يوب شماله طوغرى حركت ايتمش وبيطرف بولنان پروسيه حدودينى تجاوز ايتدكدن صوكره بردن بره جنرال ماقك ارقه‌سنده ظهور ايدى ويرمشدر. خط رجعتنى غائب ايتمش اولان ماق دخى اردوسيله برابر تسليم سلاح ايتمشدر. بونك اوزرينه ناپوليون طوغرى ويانه اوزرينه حركتله شهر مذكورى ضبط ايتمش وصوكره موراويه‌ده بولنان روسيه واوستريه اردولرى عليهنه حركت ايتمشدر.

روسيه واوستريه اردولرى ايكى ايمپراطور (علكساندر وفرانغ) لك تحت قوماندهلرنده اوله‌رق اوسترليچ (Austerlitz) قريه‌سى جوارنده ناپوليونه منتظر ايديلر. ايشته بينلرنده الك بيوك محاربه‌لرك برى اولان آوسترليچ محاربه‌سى وقوع بولوب ناپوليونك مظفريت تامه‌سى ايله ختام بولمشدر (١١٨٣).

بو محاربه‌ده متقارلك مقدارى يوز بيكى متجاوز ايدى. ناپوليونك

قوتی ایسه سکسان بیك کشیدن عبارت ایدی . محاربه‌ده کرك ایمپراطورلر ، کرك عسکرلری فوق العاده غیرت وفدا کارلق ابراز ایتمشلر ایسه‌ده ینه فرانسزلرك شدتلی هجوملرینه طیانه‌مامشلردر. ناپولئون بوزلمش اولان اردونك خط رجعتنی قطع ایتمش اولدیغندن ایکی آتش اره‌سنده قالمش اولان متفقلر دخی صول جناحده بولنان تلیبج کولنك حال انجماده بولنمسندن بالاستفاده اوطرفه هجوم ایتمشلر ایسه‌ده فرانسزلر طرفندن آتیلان طوپ دانه‌لرندن بوز قیرلدیغندن جمله‌سی صویه دوکیلوب غرق اولمشدر.

فرانسزلر ١٨٩ طوپ ، یکرمی بیك اسیر وکلیتلی مهمات اخذ ایتمشلردر.

اوستریه درحال پرسبورغ (Presbourg) معاهده‌سنی عقد ایده‌رك تیرول وونديك قطعه‌لرندن صرف نظر ایتمشدر. روسلر ایسه رجعت ایتمشلردر.

بو صره‌ده انکلیز امرالی مشهور نلسون جنوبی اسپانیه صولرنده ـ یعنی ترافالغار (Trafalgar) بورونی آچیقلرنده فرانسه واسپانیه دونماسنی تخریب ایتمشدر. فقط محاربه‌ده کندیسی دخی مجروحاً وفات ایتمشدر.

انکلترەنك باش وکیلی اولوب ناپولئونك اك بیوك دوشمنی بولنان کچوك پیتك وفاتی دخی بو صره‌ده واقع اولمشدر.

پرسبورغ معاهده‌سندن صوکره ناپولئون وندیکی ایتالیه

قرالیتنه الحاق ایتدیکی کبی ، ناپولیدن دخی بوربونلری تکرار اخراج ایدرك وناپولی قرالیتنی برادری ژوزف بوناپارته اعطا ایلمشدر.

باتاویه جمهوریتی قالدیریلوب قرالیته تحویل ایدلمش وناپولئونك دیکر برادری لوئی بوناپارت [*] فلنك قرالی نصب اولنمشدر.

المانیه ایمپراطورلغنك انقراضیله المانیه ایمپراطوری سابق قرانچك کندیسنی اوستریه ایمپراطوری یاد ایلمسی دخی ینه پرسبورغ معاهده‌سنك نتایجندن ایدی.

رەن نهرینك غرب طرفی فرانسه‌یه الحاق اولنمش وممالکتلرینك بر قسملرینی غائب ایتمش اولان باواریه ، وورتمبرغ ، باددوقەلرینه ایمپراطور شهرلری ایله امارات روحانیه‌دن بر مقدار اراضی ویرلمشدر. بوندن ماعدا باواریه ، وورتمبرغ ، باد ، دارمشتاد وسائره‌دن «رەن هیئت متفقه‌سی» تشکیل اولنوب ناپولئون جنابلرینك «پروتقتور» (حامی) ی اعلان اولنمشدر. بعض اوفاق دره بکلکلر مصادره اولنوب بیوك بکلکلره الحاق اولنمش و بکلرك رتبه وصفتری ترفیع ایدلمشدر (١١٨٤). از جمله باواریه و وورتمبرغ دوقەلرینه «قرال» عنوانی ، بادن دوقه‌سنه دخی «غراندوق» عنوانی ویرلمشدر. بووقوعات دخی «مدیاتیزاسیون» (Mediatisation) یاد اولنمشدر.—

[*] اوچنجی ناپولئونك پدری.

پروسیه وتیلزیت معاهده‌سی — پروسیه‌ده ایکنجی فره‌دریك ویلهلمدن صوکره جلوس ایدن اوچنجی فره‌دریك ویلهلم (۱۱۷۵ — ۱۲۱۸) صلح پرور بر حکمدار اولوب پروسیه‌نك ایالت مغلوبیتندن صوکره حربه اصلا مداخله ایتدیکی یوق ایدی. فقط ناپولئون پروسیه‌یی هیچ حکمنده طوته‌رق برقاچ دفعه حیثیتنی اخلال ایده‌جك حرکاتده بولنمش ایدی. از جمله بیطرف اولان پروسیه‌نك حدودینی تجاوز ایتمش اولدیغی حالده قوری بر اعتذارده اولسون بولنمامش، دیکر طرفدن دخی ناپولئون پروسیه‌یه اعطا ایتمش اولان هانوور قطعه‌سنی پروسیه‌یه خبر ویرمکسزین کری المغه قیام ایتمش ایدی.

پروسیه‌ده غلیان افکار ظهوره کله‌رك محاربه طلب اولنمقده ایدی. بالخصوص ایکنجی فره‌دریکك مظفریاتنی حالا اونوتامامش اولان پروسیه امرای عسکریه‌سی ناپولئونك کبرینی قیرمق امیدی ایله محاربه‌یی آرزو ایده‌یورلر ایدی وقرالیچه لوئیزه بونلر ایله برابر ایدی. بونك ایچون قرال دخی نهایت انکلتره وروسیه ایله اتفاق ایده‌رك فرانسه علیهنه قیام ایتمشدر (۱۱۸٤).

ناپولئون برسنه مقدم اوستریه حقنده اجرا ایتدیکی بودفعه پروسیه حقنده دخی اجرا ایلمشدر — یعنی روسیه اردوسی میدان حربه ورود ایتمزدن اول قوهٔ کلیه ایله پروسیه اوزرینه یوکلنمش ودوق برونسویك ایله پرنس هوهنلوهه (Hohenlohé) نك تحت

قوماندهسنده بولنان روسیه اردوسنی (ایه نه Iena) موقعنده پریشان ایتمشدر. بو محاربه‌نك نتیجه‌سی اوله‌رق ناپولئون همان مقاومت کورمکسزین برلینه داخل اولمشدر.

پروسیه‌نك متفق بولنان ساقسونیه قورفورستی ناپولئونه التجا ایتمش واندن قرال عنوانی اخذ ایتمشدر. پروسیه قرالی ایسه کندیسنی کونسبرغ شهرینه آتمشدر.

بو صره‌ده میدان حربه روسیه اردولری یتشمش ایدی. ناپولئون ایله روسلر بیننده خیلی محاربه‌لر ظهور ایتمش وحتی بونلردن ایلاو (Eylau) محاربه‌سی پك بیوك وشدتلی اولدیغی حالده بر نتیجهٔ قطعیه حاصل اولمامش ایدی. بو احوالدن طولایی ناپولئونك جانی صیقلدیغندن فریدلاند (Friedland) جوارنده کمال شدتله روسلر اوزرینه هجوم ایده‌رك غایت شانلی بر مظفریت قزانمشدر (١١٨٥).

بونك اوزرینه ایمپراطور برنجی علکساندر ناپولئون ایله ملاقات ایتمش وملاقاتك نتیجه‌سی اوله‌رق مشهور «تیلیزیت Tilsitt» معاهده‌سی» عقد اولنمشدر.

معاهده موجبنجه ایمپراطور برنجی علکساندر ناپولئونك ایمپراطورلغی ایله داخلی وخارجی اجرا آتنی تصدیق ایتمشدر. پروسیه ممالکنك غرب نصفی اخذ اولنوب «وستفالیه قرالیغی» نامی ایله بر حکومت تشکیل ایدلمش وتاجی دخی ناپولئونك کوچوك برادری ژه‌روم بوناپارته ویرلمشدر. دیکر طرفدن

پروسیه‌دن اخذ اولنان لهستان ولایتلرندن دخی وارشاوا دوقه‌لغی تأسیس اولنمشدر.

بوندن ماعدا روسیه ایمپراطوری «قونتننتال Systéme Contenental» اصولنی قبول ایلمشدر. ناپولئون انکلتره‌یه مرور ایتمکدن عاجز قالدیغندن انکلتره‌نك سبب اقتداری اولان تجارته سکته ویرمك ایچون اوروپالیلرینی انکلیز کیلری ایله امتعه‌سی ایچون سداتمکه قیام ایتمشیدی. انکلتره کیلری ایله امتعه‌سنی قبول ایتمك شویله طورسون؛ نفس انکلتره‌نك دکل افریقه و امریقه مستملکاتنده بولنان لیمانلرك برینه اوغرایان سفینه‌لر ایله حموله‌لری ضبط اولنور ایدی.

تیلزیت معاهده‌سی اثناسنده ناپولئون اقبال بورجنده ایدی. فقط هیچ برشیله طویماز اولان حرصی کندیسنی لزومسز وچیرکین حرکاته سوق ایده‌رك نهایت کمال سرعت اوزره زوال بولمسنی موجب اولمشدر.

پاپا «قونتننتال» اصولنی قبول ایتمه‌دیکندن ناپولئون رومه‌یی ضبط ایده‌رك فرانسه‌یه الحاق ایتمش و پاپایه یالکز صفت روحانیه براقلش وفضله اوله‌رق پاپا تحت الحفظ فرانسه‌یه کتیرلمشدر. ناپولئون بونکله دکل اجنبی حتی فرانسه هیئت روحانیه‌سنك دخی عداوتلرینه اوغرامشدر.—

اسپانیه محاربه‌سی — المانیه، ایتالیه، فلمنك وبلچیقه ناپولئونه تابع ایدیلر. شهرت واقبال ایله طویناز اولان قورسیقه‌لی بوموفقیات عظیمه‌سیله قناعت ایده‌جکی یرده عموم أوروپایی تحت اطاعته آلمق اوزره تدارکاته تشبث ایلشدر.

پورتکیز قطعه‌سی اوته‌دن بری انکلتره‌نك حمایه‌سی تحتنده اولوب انکلتره‌نك معاونتنه استناداً « آبلوقه اصولنی » قبول ایتمه‌مش ایدی. ناپولئون بو کاقارشیلق اولمق اوزره کونك برنده پورتکیزده حکومت ایتمکده بولنان (براغانس) خاندانی مخلوع اعلان ایتمش واسپانیه‌نك موافقتیله پورتکیزه عسکر سوق ایلشدر.

پورتکیزلر انکلتره‌دن امداداله‌رق مقاومته سعی ایتمشلر ایسه‌ده مغلوباً ممالکی فرانسزلره تسلیم ایلمکه مجبور اولمشلردر. براغاس خاندانی دخی ابتدا انکلتره دونمه‌سنه وصوکره پورتکیز مستملکاتندن اولان برهزیلیه قطعه‌سنه التجا ایده‌رك اوراده برحکومت مستقله تأسیس وتشکیل ایلشلردر.

پورتکیزدن صوکره صره اسپانیه‌یه کلمشدر. اسپانیه قرالی دردنجی شارل اقتدارسز وتدبیرسز برآدم اولدیغندن اداره ممالکی زوجه‌سنك النده براقش زوجه‌سی دخی (دون غودوی[*]) نام کنج وجاهل برسوکیلیسنه ترك ایتمشیدی. قرالیچه مرقوم

[*] *Godoï, prince de la Paix.*

غودوى آز مدت ايچنده الڭ بيوك رتبه‌لره والڭ بيوك مسندلره نائل ايده‌رك كرك كنديسنى، كرك اسپانيه حكومتنى تذليل ايتمش ايدى. غودوى عقد ايتديكى اهميتسز بر معاهده سايه‌سنده «پرنس دلاپه» يعنى «صلح پرنسى» لقبنى اخذ ايتمش واسپانيه قرال خاندانى افرادندن پرنسس ماريه تره‌زى تزوج ايلمشيدى.

اسپانيه اهاليسى غودوينك سوء اداره‌سندن نهايت درجه‌ده مضطرب اولديغى كبى، قرالك اوغلى وولى عهدى پرنس فردیناند دخى غودوينك رذالتنى چكه‌ميوب دائما عليهنده بولنور ايدى. حتى بر دفعه غودوينك عليهنده بر قوميته تشكيل ايتمش اولوب كيفيت اشكار اولنجه فردیناند غودوى طرفندن تحت محاكمه‌يه آلنمشدر. اهالى ايسه فردیناند طرفنى التزام ايده‌رك اوته‌ده بريده عصيان ايتمكه باشلامشدر.

ناپولئون اسپانيه امورينه مداخله ايتمكه قرار ويرديكى اثناده اسپانيه‌نك احوالى بومركزده ايدى. اسپانيه اهاليسنك برقسمى قرال طرفنده، قسم ديكرى دخى فردیناند طرفنده بولندقلرندن احوال فنا بررنك كسب ايتمشيدى. بونك ايچون ناپولئون توسط ايده‌رك بينلرنده اولان منازعه‌يى حل ايتديرمك اوزره پدرايله اوغلنك كنديسنه مراجعت ايتملرينى طلب ايتمشدر. شارل ايله فردیناند موافقتله فرانسه حدودنده كائن (بايونه) شهرينه كلنجه ناپولئون ايكيسنى ده توقيف و ترك حقوقه اجبار ايده‌رك اسپانيه

قراليتنى كنـدى برادرى ژوزف بوناپارته وژوزفدن منحـل قالان ناپولى قراللغنى دخى كندى انشـتهسى پرنس مورا (Murat) يه اعطا ايتمشدر (١١٨٦).

ناپولئون همان اسـپانيهنك اصلاحنه قيام ايدهرك برقاچ اى ظرفنده كوزل محكمهلر تنظيم وخيـلى مناسـترلر تعطيل ايلمش وانكيزيسـيون ايله قره كركاركبى اهالينك نفرتنى موجب اولمش اولان برطاقم عتيق تأسيساتى قالديرمشدر.

پردهٔ جهـالت آلتندن هنـوز قورتلـامش واوتهدنبرى تعصب دينيه ومحبت وطنپرورانه ايله شهرت قزانمش اولان اسپانيه اهـاليسى اصلاحات مذكورهنك قيمتنى بيلهمشـلر و پاپازلرك تشـويقلرى ايله فرانسزلر عليهنه عصيان ايلمشـلردر . هرنه‌قدر فرانسه عسكرى بيوك محاربهلرده غالب كلير ايديسـهده قيام ايدن اهالى بيكارله چتهلر [*] تشـكيل ايدهرك فرانسـه اردولرينى دائما راحتسز ايدرلر ، اردولر بيننده اولان طرق مخابره ومراسلهيى قطع ، مهمات قافلهلرينى ضبط ويغما ، اردودن ايريلان كوچوك مفرزهلرى اسير ايلرلر ايدى . ولايت مركزلرنده ارباب قيام ايچون اسلحه ومهمـات تداركى ايله مشـغول برقوميته موجود ايدى . مركز قوميتهسى ايسه اشبيليه شهرنده اقامت ايدر ايدى .

ناپولئونك اكثر تشـبثلرى انكلترهنك عليهنده اولديغى كبى

[*] كه اسپانيهده « يونت » ياخود « كريلياس » ناميله معروفدر .

انكلتره دخی ناپولئونك هر تشبثنه ممانعت اولنمسنی كنديسی ايچون عين فرض بيلكده ايدی. بناء عليه انكلترهنك بو دفعه دخی مشهور دوق وه للنغتون (Wellington) ك تحت قومانده سنده اولهرق اسپانيه يه اردوسوق وانی اسپانيه ارباب قيامی ايله بالاتفاق ژوزف بوناپارتك اسپانيه دن طردينه مأمور ايلمشدر.

وه للنغتون پورتكيز طريقيله مظفراً اسپانيه يه داخل اولمش اولديغندن ژوزف بوناپارت دخی مادريدده طوره مايوب فرانسه حدودينه چكلمشدر. احوال بو مركزده ايكن ناپولئون بالذات اسپانيه يه عزيمتله برقاچ مظفريتدن صوكره انكليز عسكرينی كيلرينه التجايه مجبور ايلشدر. فقط ملت قيامنك بردرلو اوكی النه مايوب داخلی محاربه دوام ايتمش وفرانسزلر انسانجه چوق تلفات ويرمشلردر. —

دانيمارقه دوننماسی — اسپانيه مغلوبيتی انكلترهيی بسبتون غضب ايچنده براقشدر. ذاتاً انكلتره ناپولئونك چيقارديغی «آبلوقه اصولنك» نتايج وخيمه سندن طولايی نه ياپاجغنی شاشرمش ايدی.

انكلترهنك شمدی يه قدر بيطرف بولنان دانيمارقهيی كنديسيله اتفاقه دعوت ايتديكی حالده دانيمارقه بيطرفلقدن چيقميهجغنی قطعياً بيان ايتديكندن انكلتره حرصنی انك اوزرنده تسكين ايلشدر.

یعنی انكلتره دوننماسی كوپنك بر نده ناكاه دانیمارقه پای تختی بولنان قوپنهاق شهری پیشگاهنده ظهور ایده‌رك « ناپولئون ایچون دانیمارقه دوننماسندن استفاده یه محل براقامق » قولیله دوننمانك همان تسلیمنی طلب ایتمش وموافقت اولنمادیغی صورتده شهری طوپه طوته‌جغنی بیلدیرمشدر .

بوخصوصده طبیعی اولان مذاكرات مناسبتیله حكومت جوابنی برقاچ ساعت گجكدیردیكندن انكلتره دوننماسی دخی همان شهری طوپه طوتمشدر . واقعا بونك اوزرینه دانیمارقه حكومتی دوننمایی تسلیم ایلمشدر . فقط بوبابده لازم كلن پروتستویی اجرا ایتدكدن صوكره درحال ناپولئون ایله دخی عقد اتفاق ایلمشدر (١١٨٥) .

انكلتره‌نك اشبو حركتی هرحالده چیركین بر تجاوزدن بشقه برشی دكلدی . باخصوص مظلوملرك حقوق مغصوبه‌لرینی اعاده ایتمك ادعاسیله حقوق دولیه‌یی ایاقلرینك آلتنه آلمش اولان ناپولئون كبی برظالم علیهنه قیام ایدن انكلتره ایچون بوحركتك هیچ یاقشیری یوق ایدی . —

ارفورت ملاقاتی — بیك یوز سكسان التی سنهٔ شمسیه‌سنده ناپولئون ایله روسیه ایمپراطوری برنجی الكساندر بیننده ارفورت شهرنده ملاقات واقع اولمشدر .

ناپولئون برخیلی مدت کندی ایمپراطورلغنی تصدیقدن اجتناب ایتمش اولان علکساندره سلطنت وعظمتنی کوسترمك ایچون اون دردنجی لوئی‌نك غبطه ایده‌جکی صورتده برمعیت ترتیب ایتمشیدی ـ یعنی معیتنده مارشاللر وجنراللردن ماعدا برقاچ تاجدار وبر الای پرنسلر ودوقه‌لر موجود ایدی.

اشبو ملاقاتده ایکی ایمپراطور بربرینك تشبثات وفتوحاتنه مانع اولمامق اوزره مقاوله عقد ایتمشلردر. ناپولئون بتون غربی اوروپاده ایسته‌دیکی کبی حرکت ایده‌بیله‌جکی کبی، علکساندر دخی اسوه‌چیه ایله دولت علیه‌یه قارشی حرکت ایچون حر براقیله‌یور ایدی. حالبوکه دولت علیه ایله اسوه‌چیه فرانسه‌نك قدیم حامی ومتفقلری ایدی.

ناپولئونك غربی اوروپاده اجرا ایتمك ایسته‌دیکی اسپانیه‌نك فرانسه‌یه کلیاً الحاقی ماده‌سی ایدی. ناپولئون اسپانیوللرك قیامنی تسکین ایده‌مدیکندن بوکا موفق اوله‌مامشدر. حالبوکه علکساندر اسوه‌چیه‌دن فینلاندیه قطعه‌سنی وباب عالی ایله عقد ایتدیکی بکرش معاهده‌سی ایله بساربیه وکورجستان قطعه‌لرینی اخذ ایلمشدر.

ناپولئون دولت علیه‌یه قارشی ایتدیکی اشبو حرکتدن پك آجی ثمره‌لر کورمشدر. چونکه روسیه ایمپراطوری ایله ناپولئونك آره‌لری بوزیلوب بینلرنده محاربه ظهور ایتدیکی وقت باب عالی

یالکز اولدیغی حالده قبول ایتمه‌دیکی شرائطی قبول ایله روسیه‌یی ناپولئونه قارشی حربه قالقشمشدر. حتی مسقوا سفرنده ناپولئون اردوسنك (برەزینه) نهری کنارنده کلیاً پریشان اولمسنه سبب اولان روسیه فرقه‌سی بکرش معاهده‌سندن صوکره طونه حواليسندن علی العجله عودت ایدن آمیرال چیچاغوف اردوسی ایدی. واقعا باب عالینك بو حرکتی کندی شخصنه قارشی بر نوع سوء قصد دیمك ایدی. لکن ناپولئونك حرکتی بوکا سببیت ویرمش ایدی. —

شونبرون معاهده‌سی —— آوستریه حکومتی ناپولئونك اسپانیه مشکلاتنی غائب ایتمش اولدیغی ولایتلرینی اعاده ایچون فرصت عد ایده‌رك محاربه‌یه قرار ویرمش ایدی. آوستریه کای تدارکاته تشبث ایلدیکی کبی، عموم آلمانیه ایله روسیه‌نك دخی کندیسنه معین بوله‌جغنه امیدوار ایدی. چونکه ناپولئونك تیرانلغی چکیله‌بیلیر درجه‌لری اشمش ایدی. فقط وقوعات اوستریه‌نك بو خصوصده یاکلش فکره ذاهب اولدیغی کوسترمشدر.

اوچ آرشیدوق — یعنی ارشیدوق شارل باواریه‌دن رەن اوزرینه، ارشیدوق فردیناند ایتالیه اوزرینه، ارشیدوق ژان دخی غالیچیه‌دن لهستان اوزرینه اولمق اوزره اوچ طرفدن ناکاه تجاوز وهجوم ایتمشلردر.

ناپولئون کیفیتدن خبردار اولنجه همان رەن سواحلنه کلمش وبرقاج هفته ظرفنده جمع ایده بیلدیکی عسکر ایله تجاوز ایدەرك (وستفالیه) عسکری ایله برلشدکدن صوکره بش کون ظرفنده بش بیوك مظفریت قزانمشدر.

بو مظفریتلرك نتیجەسی اولەرق ناپولئون ویانەیه داخل اولمش واوستریه حکومتیله عساکرینك بقیەسی طونەنك صول طرفنه چکمشدر. برمدت صوکره ناپولئون طونەیی دخی مرور ایدەرك (واغرام Wagram) موقعنده اوستریه اردوسنی کلیاً پریشان ایلمشدر.

بووجهله اوستریه بتون پریشان اولدیغی کبی، المانیه ایله روسیەدن دخی مأمول ایتدیکی معاونتی کورەدیکندن همان صلحه طالب اولمشدر. صلح دخی (شونبرون Schoenbrunn)ده عقد اولنمشدر (۱۱۸۷).

مصالحه موجبنجه اوستریه ایلیریه قطعەسیله غالیچەنك برقسمنی ناپولئونه ترك ایلمشدر. ناپولئون ایسه ایلیریەیی ایتالیه قرالیتنه، غالیچەیی دخی لهستان قرالیتنك اعادەسنه مقدمه اولمق اوزره یکی تشکیل اولنان (وارسووی) دوقەلغنه الحاق ایلمشدر.

بوندن ماعدا ناپولئون ذریتسز اولدیغی بهانەسیله زوجەسی (ژوزەفینه) یی ترك ایدەرك اوستریه ایمپراطورینك قیزی ارشیدوشس (ماریه لوئیزه)یی تزوج ایتمشدر. ماریه لوئیزه دخی

برسنه صوكره برارك چوجوغی طوغورمشدرکه ناپولئون انی دنیایه كلیر كلمز «رومه قرالی» اعلان ایلمشدر. —

فرانسه‌نك احوال داخلیه‌سی — فرانسه هرنه قدر داخلا آسایش ایچنده ایدیسه‌ده نهایتسز خارجی محاربه‌لردن طولایی قوهٔ ملیه زائل اولمقده ایدی. فتوحات عظیمه سایه‌سنده فرانسه كیتدكجه بیوملکده اولدیغی كبی، تضمینات حربیه مقامنده اوته‌دن بریدن آلنان ملیونلر سایه‌سنده دخی امور مالیه پك یولنده ایدی.

لکن فرانسه گنجلری کویلرنده اوتوروب چولق وچوجق صاحبی اوله‌جقلری یرده جانلرینی ممالك اجنبیه‌ده تلف ایده‌رك فرانسه عنصرینك یعنی فرانسه قوای ملیه‌سنك آزلمسنی موجب اولمقده ایدیلر. بوایسه امور مالیه امور سیاسیه اویغونسزلقلرندن دها مهم برماده ایدی.

فرانسه‌ده یاسسز برفاملیا بولمق ممكن دكلدی. فرانسه ملتی بیوك اختلال زماننده داخلی محاربه‌لردن اوصاندیغندن زیاده بودفعه شانلی اولان خارجی محاربه‌لردن اوصانه‌رق صلح طلب ایتمکده ایدی. فقط ناپولئون حالا بختك التفاتلرینه مظهر اولمقده بولندیغندن شهرت وشان ونفوذ ایله طویمق بیلمه‌یور ایدی.

ذاتاً حریتی طاتمش اولان فرانسه اهالیسی ناپولئونك ظالمانه اولان ادارهٔ داخلیه‌سندن پك زیاده شكایت ایتمکده ایدی.

«قوانين» و«سناتو» مجلسلرى ملت مجلسلرى مقامنده اولمايوب ناپولئون يدنده بر نوع كور آلت مقامنده ايديلر . خفى وعلنى پوليس سوريلرى كيمسه‌يه ناپولئون عليهنده سوز سويلتمزلر ايدى . افكار عامه‌نك اغزى مقامنده اولان مطبوعات «سنسور» اصولى تحتنده اولوب — يعنى قبل الطبع دائرهٔ مخصوصه طرفندن معاينه ايديلوب انجق حكومتك ايسته‌ديكى كبى افكار نشر اولنه‌بيلكده ايدى وچوقلق غزته‌لرده ايمپراطورك بيانامه‌لرى، ايمپراطوره تقديم اولنان محضرلر ايله مدحيه‌لر، قزانيلان مظفريته دائر اولان رسمى راپورتولر ونهايت سراى حوادثندن بشقه برشى كورلمز ايدى .

احوال عالم وامور سياسيه‌دن باحث اولان بندلر سنسور التدن يقاسنى قورتاره‌ماز ايدى .

ناپولئون كنديسنى هيچلكدن بونجه اقبال وعظمته نائل ايدن فرانسه ملتنى بوقدر ظلم وتعدى ايله اداره ايتمكده اولديغى كبى كندى فاميلياسى افرادى حقنده دخى پك زياده كبر وعظمت كوسترر ايدى . كنديسنه كور كورينه اطاعت ايتمه‌يوب سوزينه قارشى جزؤى مطالعه بيان ايتمك عندنده كفر وجنايتدن معدود ايدى . حتى برادرى لوئى بوناپارت ناپولئونك حريت ذاتيه‌سنه قارشى اولان تجاوزاتندن قورتلمق ايچون فلمنك تخت وتاجنى وسراى سلطنتنى ترك ايده‌رك احاد ناسدن برى صفتيله تكرار اون اون بش سنه مقدم ترك ايتمش اولديغى جمعيته قاريشمشدر .

آبلوقه اصولی طبیعی قاچاقجیلرك چوغالمسنی موجب اولمشیدی. بوندن الڭ زیاده متضرر اولمقده اولان فلمنك انكلتره‌یه یقینلغی سایه‌سنده خفیاً الڭ زیاده انكلتره ایله اخذ واعطاده بولنورایدی. ناپولئون بو تجارتك اوكنی كسمك ایچون برطاقم تدابیر زجریه توصیه ایدر ایدی. برادری لوئی ایسه تدابیرك نابجا اولمسندن بحث ایله مطالبنی اجرا ایتمز ایدی ونهایت ناپولئون طرفندن پك زیاده تضییق وتكدیر اولندیغندن وجدانه قارشی حركتده بولنمامق ایچون تاج وتختی ترك ایتمكه راضی اولمشدر. بونك اوزرینه فلمنك دخی طوغریجه فرانسه‌یه الحاق اولنمشدر (١١٨٨) :—

— ١٠ —

مسقوه سفرى وويانه قونغره‌سى

المانیه‌ده غلیان حمیت ۰ مسقوا سفرى ۰ المانیه استقلالى محاربه‌سى ۰ متفقلرك فرانسه‌یه دخولى ۰ بوربونلرك عودتى ۰ ویانه قونغره‌سى ۰ « یوز کون »

المانیه‌ده غلیان حمیت — ناپولئون (تیلزیت) معاهده‌سیله پروسیه قرالیتنى پك فنا صورتده تحقیر ایتمشیدى ۰ ممالكك نصفى ضبط و تفریق اولنمش وقصورى اوزرینه كلیتلى تضمینات حربیه تحمیل ایدلمشیدى ۰ تضمینات تماماً تأدیه اولنجه‌یه قدر فرانسه عسكرى پروسیه قلعه‌لرنده اقامت ایده‌رك ینه پروسیه‌لیلر طرفندن بسلنه‌جك ایدى ۰ فضله اوله‌رق پروسیه « ابلوقه اصولنى » قبول ایله‌رك كندى تجارتنه سكته ویره‌جك ایدى ۰

بو احوال پروسیه‌ده حمیت ملیه‌نك غلیانه كلسنى موجب اولمشدر ۰ ذاتاً المانیه‌ده دخى احوال واقعه‌دن طولایى افكار عامه غلیانده ایدى ۰ المانیه ادباسى آثارلرنده المانیه‌نك اسكى عظمتندن وشمدیكى تفرقه وانك نتیجه‌سى اولان فلاكت وضعفیت

حالندن بحث ایدەرك ملتك حسیات عالیەسنی تحریك ایتمكده ایدیلر.

ارباب حمیتدن اشتاپ (Staps) ناپولئونك قتلنه قیام ایتمش ایدی. بونك كبی المانلر ناپولئون قورقوسندن طولایی علناً اتفاق ایتمكه جسارت ایدەمدكلرندن ارباب حمیت خفیاً برهیئت متفقه تشكیل ایتمشلردر. بواتفاق « حمیت جمعیتی Tugend-Bunde » یاد اولنمش والمانیه كبراسنك قسم اعظمی بوجمعیته داخل اولمشدر. حتی بعض ارباب حمیت كوكلی فرقەلری تشكیل ایدەرك ناپولئون ایله محارب اولان حكومتلره امداد كتوررلر ایدی.

بونلردن اك مشهور اولان دوق دەبرونسویكك تحت قوماندەسنده اولەرق تشكل ایدن « سیاه لجیئون Legion Noire » درك اوستریه ایله ناپولئون بیننده ظهور ایدن محاربه اثناسنده ابراز شجاعت ایتمش ومصالحەدن صوكره فرانسه وفلمنك عسكرینك ید استیلاسنده بولنان المانیه قطعەسنی جنوبدن شماله طوغری قطع ایدەرك شمال دكزنده بولنان انكلتره دونانماسنه التجا ایتمش ایدی.

غرەیسوالد (Greiswald) دارالفنونی تاریخ عمومی معلمی آرندت (Arndt) احوال حاضره مناسبتیله قلمه الدیغی آثارایله المانیه افكار عامەسنی اویاندیرمشدر. « روح زمان » نام اثرندن ایكی اوچ آی ظرفندهایكی یوز بیك نسخه صاتلمشدر. ناپولئونك

امری ايله ارندت المانيه دن طرد اولنمش ايسه ده مرقوم اسوه چيه يه چكيلوب نشرياته دوام ايتمشدر كه بو دفعه كی آثارك تأثيری طبيعی دها زياده ايدی.

بو بابده اك زياده غيرت ايدن پروسيه قراليتی ايدی. پروسيه قرالی فره دريك ويلهلم محب وطن كروهندن بر هيئت وكلا تشكيل ايده رك ممالكك اصلاح وتنظيمنه تشبث ايلمشدر. هيئت جديده اعضاسی ايچنده اك زياده شهرت قزانان باش وكيل اشتاين (Stein) ايله حربيه ناظری شارنهورست (Scharnhorste) ايديلر.

ابتدای امرده كرك قرالك، كرك هيئت وكلانك نظر دقتلری عسكره حصر اولنمشدر. وقت مزبوره كلنجه يه قدر پروسيه دولتی عسكری يالكز كوكلليردن، ضابطانی دخی يالكز كشی زاده لردن آلير ايدی. برنفر نه قدر ابراز اهليت ايدرسه ايتسون ينه ضابط اوله ماز ايدی. بو دفعه خدمت عسكريه تعميم اولنمش وزادكانك امتيازات عسكريه لری لغو ايدلمشدر.

تيلزيت معاهده سی موجبنجه پروسيه قراليتی انجق قرق ايكی (٤٢) بيك كشی سلاح آلتنده طوته بيله جك ايدی. حالبوكه حكومت كايتلی عسكر يتشديرلمسنی اهم امور عد ايتمكده اولديغندن بو بابده كوزل بر اصول بولمشدر.

خدمت عسكريه اوچ سنه يه تنزيل ايديلوب قرعه واسطه سيله

سلاح آلتنه دعوت اولنان كنجلرك برقسمی غایت صیق تعلیملر ایچنده بولندیرلدقدن صوكره صالویریلیر ویكیلری آلنیر ایدی. شوراسی وارایدیكه صالیویریلن عسكر هرایسته نلدیكی وقت ینه سلاح آلتنه عودت ایده جك ایدی. بوسایه ده پروسیه ٤٢ بیكدن زیاده عسكر بسلیه یوب صورتاً تیلزیت معاهده سنك احكامنی تجاوز ایتمه مش ایسه ده حین حاجتده استعمال اولنه بیله جك برقاچ یوز بیك عسكر صاحبی اولشدر. صالیویریلن عسكره مخصوص سلاح والبسه دپویلری دخی موجود اولدیغندن بونلرك امر تجهیزی دخی كافی موجب اولماز ایدی. پروسیه نك مشهور «لاندوهر» عسكرینه بووجهله اساس وضع اولنمشدر.

اشتاین برطاقم مكاتب تأسیس ایتمش؛ حالا اسیر بولنان زراعی حریته نائل ایلش، اشكنجه یی وسائر بعض «فئودالیزم» دورینك بقیه لرینی قالدیرمشدر. اشتاینك اداره سی پروسیه ده پك كوزل ثمره لرویرمكه باشلادیغندن ناپولئون برطاقم خفی انتریقه لر واسطه سیله مرقومی پروسیه نك ریاست امورندن تبعید ایتدیرمشدر. فقط ینه قائم اولانلر مسلكنی ترك ایتمه مشلردر.

والحاصل المانیه ده حیت غلیانه كلمكده اواوب غلیانه كلن حیت ایله اوغراشمنك مخاطره دن خالی اولمادیغنی اسپانیه ده كورمش اولان ناپولئون انی كأن لم یكن حكمنده طوته رق حركات

تجاوزکارانه‌یه دوام ایتمشدر. بناء علیه عاقبت بیوك فلاکته اوغرامشدر.—

مسقوا سفری — روسیه ایپراطور خاندانه قرابتی اولان اولدنبورغ دوقه‌لرینك بلاسبب مشروع ناپولئون طرفندن حکومتدن محروم براقلمسی ومذکور دوقه‌لك فرانسه‌یه الحاقی ناپولئون ایله علکساندرك بینلرینی بوزمشدر.

روسیه حکومتی اولدنبورغ خاندانك روسیه خاندانه اولان منسوبیتندن بحث ایده‌رك قطعهٔ مزبوره‌نك اعاده‌سنی طلب ایلمش ایسه‌ده ناپولئون طرفندن برجواب مطلوب کلمدیکندن روسیه دخی «آبلوقه اصولنه» رعایتسزلکله مقابله ایتمشدر. بونك اوزرینه ناپولئون تهدیدات وشکایاته باشلامش، فقط روسیه دخی بودفعه انلره قولاق ویرمه‌مشدر. بناء علیه ناپولئون شمدی‌یه قدر فرانسزلك تجاوزلرندن کندینی وقایه ایتمش اولان روسیه‌یی دخی لایقیله ازمك اوزره تدارکات عظیمه‌یه تشبث ایلمشدر. کویا ناپولئونك افکاری یالکز روسیه‌یی ازمکدن عبارت اولمایوب روسیه تأدیب اولندقدن صوکره وسطی آسیه طریقیله هندوستانه کیدوب قطعهٔ مزبوره‌یی انکلتره الندن ضبط ایتمك ایدی.

ناپولئون التی‌یوز بیك عسکرایله روسیه حدودینی تجاوز

ایتمش ایدی . اشبوقوتك انجق نصفی فرانسزاولوب قصوری ایتالیه ، فلمنك ، وستفالیه ، پروسیه واوستریه عساکر معاونه سندن عبارت ایدی . ناپولئون جنرال ماقدونالدك تحت قوماندهسنده اوله‌رق پترسبورغ اوزرینه بیوك برفرقه سوق ایتدکدن صوکره بالذات کندیسی مسقوایه طوغری حرکت ایتمشدر .

روسیه عسکری قوماندانی جنرال بارقلای ده تولی (Barklay de Tolly) ناپولئون ایله محاربه ایتمکه جسارت ایده‌مه‌یوب روسیه‌نك اسکی سکنه‌سی بولنان اسکیلرك عادتلری وجهله ممالکك ایچریلرینه طوغری رجعت ایتمکه باشلامشدر . بارقلای عن اصل فرانسز اولدیغندن روسیه‌ده اشبو حرکتی حقنده انواع کفتکو واقع اولمش و بوسببدن اوله‌رق عزل ایدیلوب یرینه (کوتوزوف) تعیین اولنمشدر .

کوتوزوف ابتدا برقاچ کوچوك مجادله‌دن صوکره « بورودینه Borodina » قریه‌سی جوارنده ناپولئونك یولنی سد ایتمك ایسته‌مش ایسه‌ده واقع اولان محاربه‌ده مغلوباً رجعت ایلمشدر . ناپولئون دخی مظفراً مسقوا شهرینه داخل اولمشدر .

ناپولئونك افکاری یا محاربه‌یی موسم شتا حلول ایتمزدن مقدم بترمك ویاخود مسقواده قیشی کچیرمك ایدی . حالبوکه مسقوفلر مسقوایی هپ بردن طوتشدیروب احراق بالنار ایتمشلردر .

فضله اوله‌رق وقتسز اولمق اوزره قیش واقع اولمش ایدی .

بناءعلیه بورالری حسابه قویمغه عقل ایتمه‌مش اولان ناپولئونك حالی بردن بره وخامت کسب ایتمشدر. ابتدای امرده ناپولئون جنوبی ایالتلره کیدوب قیشی اوراده کچیرمکی تصور ایتمش ایسه‌ده روسلرك عندنده مقدس طانیلان مسقوا شهرینك ناپولئون طرفندن فتحی وچارك تهلکه‌ده اولدیغی خبری اوزرینه اهالی عموما قیام ایتمش اولدیغندن رجعتك اهون شر اولدیغنی اکلامشدر. بناء علیه ناپولئون دخی رجعتی امر ایتمشدر.

ناپولئونك مسقوادن رجعتی بر رجعت عسکریه اولمایوب دهشت انکیز بر فرار ایدی. متوالیا دوچار اولدیغی مغلوبیتلرك انتقامنی المق ایچون فرصت بولمش اولان روسیه عسکری، غلیانه کلمش اولان اهالی، وقتسز ورود ایتمش اولان شدتلی قیش فرانسز عسکرینی هر یوزدن تضییق ایتمکده ایدی. بودشمنلرك ایچنده الک مهلك اولان طبیعی شدت برودت ایدی.

یازالبسه‌سیله کلمش اولان فرانسزلرك پك چوغی طوڭوب قالمش، خیلیسی دخی روسیه عسکری طرفندن محوایدلمشدر. اعضاسی طوڭوب کری قالمش اولانلر قزاقلر واهالی طرفندن بارباراانه قتل اولنورلر ایدی.

فراریلر (برهزینه) نهرینه کلدکلری وقت فرانسه اردوسی شمالدن کلن جنرال باغراتیون (Bagration) فرقه‌سیله بکروش معاهده‌سندن صوکره طونه سواحلندن عودت ایدن امیرال

چیچاغوف فرقه‌لری طرفندن قوشادلمشدر. فرانسزلر پریشان برحالده کوپری‌یه بردن هجوم ایتمشلر. فقط کوپری بونجه غلبه‌لکه تحمل ایدمه‌یوب ییقلمش و بیکارجه فرانسزلر نهرده بوغولمشدر.

ناپولئون اردونك بقیه‌سنی امرایه ترك ایده‌رك علی‌العجله فرانسه‌یه عزیمتله یکیدن عسکر تدارکنه تشبث ایلمشدر. —

المانیه استقلالی محاربه‌سی — ناپولئونك دوچار اولدیغی مسقوا فلاکتی اوزرینه عموم متفقلر کندیسنی ترك ایده‌رك جمله روسیه طرفنه کچمشلر و بو وجهله «اعادهٔ استقلال المانیه» محاربه‌سی کشاد اولنمشدر.

بو بابده ایلك اول پروسیه قرالی طاورانمشدر. پروسیه قرالی ایکنجی فره‌دریك ویلهلم بر بیاننامه نشر ایده‌رك اهالی‌یی وطنك استقلال و حریتی اوغورنده محاربه‌یه دعوت ایتمشدر.

پروسیه قرالینك بیاننامه‌سی عموم المانیه‌ده غلیان حمیتی موجب اولمشدر. مکاتب عالیه و دارالفنونلر قپانوب طلبه‌لری معلملری اوکلرنده اولدقلری حالده فرقه فرقه میدان محاربه‌یه کیدرلر ایدی. المانیه‌نك کوچوك دره بکلکلری دخی بو بابده پروسیه ایله رقابت ایتمکده ایدی. یالکز بونجه دفعه الدانمش اولان اوستریه ایله ناپولئونك اثری بولنان رن هیئت متفقه‌سی خیلی تردد کوسترمشلردر.

روسیه عسکری مظفراً المانیه یه داخل اولوب جسور بلوخر (Blucher) ك تحت قوماندهسنده بولنان پروسیه اردوسیله برلشمشدر . ناپولئون دخی فرانسهدہ تدارك ایتدیکی برمقدار عسکرایله ساقسونیه یه قدر کلمشدر . حتی ناپولئون واقع اولان ایکی محاربهده غالب کلهرك عمومی حیرت ایچنده براقشدر .

بونك اوزرینه متارکه عقد اولنمش وعقداولنهجق مصالحه ایچون اوستریه ایمپراطوری توسط ایلمشدر . لکن ناپولئون دولتلرك تکلیف ایتدکاری شرائطی (کهناپولئون ایچون اغیر دکلدی) قبول ایتمهدیکندن محاربه ینه دوام ایلمشدر . بووسیله ایله اوستریه دخی ناپولئونه اعلان حرب ایتدیکی جهتله الك دهشتلی اولان دردنجی « اتفاق عمومی » ظهوره کلمشدرکه بواتفاقه عموم دول معظمه ایله ایکنجی درجهده اولان حکومتلرك قسم اعظمی داخل اولمش ایدی .

متفقلردن اوچ بیوك اردو تشکل ایتمشدر . بواردولرك الك بیوکی اوستریهلیلر ایله روسیهلیلردن مرکب اولوب مارشال شوارچنبرغ (Schwarzenberg) ایله ناپولئونه اهانت ایتمش اولان جنرال مورونك تحت قوماندهلرنده اولهرق بوهمیهدن یعنی شرق جنوبدن ، دیکری روسلر ایله پروسیهلیلردن مرکب و پروسیه سرداری جنرال بلوخرك تحت قوماندهسنده اولهرق سیلهزیهدن — یعنی شرق شمالندن ، اوچنجیسی دخی روسلر و پروسیهلیلر و اسوجیهلیلر

وانکلیزلر وسائرهدن مرکب اولوب عن اصل ناپولئون مارشاللرندن اولدیغی حالده جنرال موروکبی اهانةً اسوه‌چیه طرفنه بچمش اولان مارشال برنادوتك تحت قوماندهسندهٔ اولهرق شمالدن حرکت ایتمکده ایدیلر.

نتیجه‌سز اولان متعدد محاربه‌لردن صوکره نهایت طرفین لایپچیغ شهری جوارنده برلشه‌رك «محاربهٔ ملل» نامیله معروف اولان محاربهٔ عظیمه‌یه طوتشمشلردر. اشبو محاربه اوچ کون اوچ کیجه دوام ایتمشدر. ناپولئونك موجودی ایکی یوز بیك، دوشمنلرکی دخی اوچ یوز بیك ایدی. شوقدر وارکه ناپولئونك معیتنده بولنان عسکرك قسم اعظمی هنوز محاربه کورمه‌مش قرعه نفراتندن عبارت ایدی.

ناپولئون لایپچیغ محاربه‌سنده بتون مهارت عسکریه‌سنی اورته‌یه قویمش وحتی کندینی بیوك تهلکه‌لره دوچار ایتمش ایسه‌ده نهایت مغلوباً فرانسه حدودینه طوغری رجعت ایتمشدر (۱۱۹۱).

مارشال برنادوت ناپولئونك کندیسی ایله محاربه ایتملری تهلکه‌دن خالی اولمادیغنی بیان ایله بیوك محاربه‌یه بردن طوتشمه‌یوب ابتدا بر بر فرقه‌لرینی ازمکه غیرت ایدلمسنی توصیه ایتمش ایدی. متفقلر دخی بو وجه‌اوزره حرکت ایده‌رك نهایت ناپولئونك اردوسنی محو ایتمشلردر. —

متفقلرك فرانسه‌یه دخولی — ناپولئونك لطفدیدەلری واسکی بندکانی بولنان باواریه وسائر غربی المانیه حکمدارلری ناپولئونك دوشمنلری طرفنی التزام ایده‌رك فرانسه عسکرینك یولنی سدایتمشلرایسه‌ده اصلا مأمول اولمایان اشبو حرکتلرندن طولایی غضبه کلمش اولان ناپولئونك شدتلی ضربنه طیانه‌مایوب پریشان اولمشلردر .

متفقلر فرانقفورت شهرنده برمدت توقفله رەن نهرینك غرب طرفنده کائن قطعاتدن ماعدا عموم فتوحاتك اعادەسی اساسی اوزرینه ناپولئون‌ایله صلح عقد ایتمکه راضی اولدقلرینی بیلدیرمشلردر . لکن ناپولئون وقت قزانمق فکری‌ایله قطعی جواب ویرمه‌مشدر . بناءعلیه متفقلر دخی فرانسه‌یه داخل اولمغه قرار ویرمشلردر .

پروسیه اردوسی قوماندانی جنرال بلوخر « سیله‌زیه » اردوسیله مارن نهری وادیسندن واوستریه اردوسی قوماندانی مارشال شوارچنبرغ دخی « بوهمیه » اردوسیله سن نهری وادیسندن پاریسه طوغری حرکت‌ایتمك اوزره بوبرندن آیریلنجه ناپولئون اردوسنك دوکونیسیله ابتدا بلوخر وصوکره شوارچنبرغ اوزرینه هجوم ایده‌رك ایکیسنیده رجعته مجبور ایتمشدر . لکن بوحرکت ناپولئونك صوك موفقیتی ایدی .

متفقلر آرقه‌دن متصل امداد المقده اولدقلری کبی دوق دوه‌للنغتونك تحت قوماندەسنده بولنان انکلتره واسپانیه اردوسی دخی غربدن فرانسه حدودینی تجاوز ایده‌رك پاریسه طوغری کلمکده ایدی . فضله اوله‌رق اهالی دخی ناپولئونك نهایتسز محاربه‌لرندن اوسکمش اولوب مغلوبیتنی آرزو ایتمکه باشلامشیدی .

بو احوال وخیمه اوزرینه ناپولئون ینه امیدینی قطع ایتمه‌یور ایدی . ناپولئون متفقلری جنوبی فرانسه‌یه طوغری جلب ایده‌رك پاریسی قورتارمق فکری ایله کندیسی پاریس طریقنی ترك ایتمش ایسه‌ده متفقلر آرتق ناپولئونه اهمیت ویرمیه‌رك روسیه ایمپراطوری ایله پروسیه قرالنك تحت قوماندەلرنده اوله‌رق مظفراً پاریسه داخل اولمشلردر (١١٩٢) .—

بوربونلرك عودتی —— روسیه ایمپراطوری برنجی علکساندر پاریسه دخولندن صوکره بر بیاننامه نشر ایده‌رك بونده متفقلرك فرانسه ملتی علیهنده حرب ایتمه‌یوب کرك فرانسه ملتنك کرك عموم اوروپانك راحت وآسایشنی اخلال ایتمش بولنان ناپولئون علیهنه قیام ایلمش اولدقلرندن فرانسه ملتی حقنده هیچ بر کونا تجاوزاتده بولنمیه‌جقلرینی وفرانسه ملتنك ناپولئونك یرینه ایسته‌دکارینی حکمدار انتخاب ایتمك ایچون حر بولدیغنی بیلدیرمشدر .

باشده مشهور (تاله یران) اولدیغی حالده ارکان دولتك برقسمی خیلی وقتدن بری بوربون خاندانهنك اعادهسی طرفنی التزام ایتمکده ایدیلر. تالهیرانك تکلیفی اوزرینه سناتو مجلسی ناپولئون بوناپارتك خلع اولندیغنی و « فرانسه قرالیتی » تاجنك اون التنجی لوئینك برادری قونتده پرووانسه ویرلدیکنی اعلان ایلمشدر. متفقلر بو انتخابی پك زیاده تحسین ایتدکلرندن قونتده پرووانس دخی « اون سکزنجی لوئی » نامیله فرانسه تختنه جلوس ایلمشدر (١١٩٢).

بو صرهده ناپولئون ینه محاربهیه دوام ایتمك فکری ایله قوهٔ موجودهسنی قونتنبلو (Fontainebleau) یه جمع ایدهرك احوالك جریانه منتظر ایدی. فقط الك کوزهکده اولدیغی جنراللر دخی کندیسنی ترك ایتمکه باشلاینجه ناپولئون فرانسه تاجیله سائر تاجلره اولان حقوقنك ترکنی مبین بر بیاننامه نشر ایتدکدن واردوسیله غایت مؤثر صورتده وداعلشدکدن صوکره منتخب بش یوز قدر عسکر ایله دولتلر طرفندن اقامتی ایچون تخصیص اولنان البه (Elba) اطهسنه عزیمت ایتمشدر. عسکر دخی کندیسنی اغلایهرق تشییع ایلمشدر.

فرانسه تاجنی اخذ ایدن اون سکزنجی لوئی انقلابدن مقدمکی اصول دارهیی اعاده ایدهرك انقلابی کانلم یکن حکمنده طوتمق

فکرنده ایدیسه‌ده ایمپراطور عدلساندر تاج وخیمه‌سندن خوف ایده‌رك بوکا مانع اولمشدر. بناء علیه لوئی دخی دولتلرك معرفتیله بر «قونستیتوسیون» فرمانی نشر ایلمشدر.

اشبو فرمان موجبنجه مجلس اعیان (Ch. de Paires) ایله مجلس مبعوثان (Ch. des députés) نامرلی ایله ایکی ملت مجلسی تشکیل اولنمشدر. مجلس اعیان اعضاسی قرال طرفندن نصب اولنه‌جق، مبعوثان دخی اهالی طرفندن انتخاب ایدیله‌جك ایدی.

والحاصل متفقلر فرانسه قرالنه حدود قدیمه‌سنی اعاده وانکله عقد مصالحه ایتدکدن صوکره فرانسه‌یی ترك ایلمشلردر.

ویانه قونغره‌سی — بیوك اختلال ایله ناپولئوندن طولایی قاریشقلقلر ایچنده قالوب اصلاحه محتاج اولان یالکز فرانسه دکلدی. زیرا فرانسه اختلالی مدنیت عتیقه بناسنی یرایله برابر ایتدیکی کبی، ناپولئون دخی اوروپانك هیئت سیاسیه‌سنی ییقمش اولدیغندن بونلرك انقاضندن برشی انشا ایتمك لازم ایدی. بناء علیه علی العموم اوروپا حکمدارلری ویانه‌ده برقونغره عقد وتشکیل ایده‌رك اجراآت لازمه‌یی مذاکره ایتمکه قرار ویرمشلردر (۱۱۹۲).

ویانه قونغره‌سنده حکمدارلر دخی حاضر وموجود ایدیسه‌ده

قونغره مذاكراتنه مداخله ايتمه‌يوب مرخصلری واسطه‌سيله ترويج افكار ايدرلر ووقتلرينی اوستريه ايمپراطوری طرفندن ترتيب اولنان اكلنجه‌لر ايچنده چكيررلر ايدی.

آوستريه مرخصی پرنس مترنيخ (Metternich) درايت وفطانتجه حاضر بولنان ديپلوماتلرك كافه‌سنه فائق اولوب قونغره‌ده پك زياده نفوذلی ايدی وقونغره قرارلرينك جمله‌سی مرضيسی وجهله ويريلير ايدی.

صورت ظاهره‌ده حكمدارلر ايچنده اك پارلاق اولان روسيه ايمپراطوری علكساندر ايدی. هركسك نظرنده ناپولئونك مغلوبيتنه علكساندر سبب اولمش ايدی وانكلتره كويا ايكنجی درجه‌ده بردولت مقامنده طوتيلمقده ايدی. حالبوكه ناپولئونك محوينه سبب اولانلرك برنجيسی انكلتره ايدی.

ويانه قونغره‌سی ناپولئونی تعقيب ايده‌رك پارسه قدر كيتمش اولان روسيه وپروسيه واوستريه‌نك كويا ضرر وزيانلرينی تضمين ايچون ممالكلرينی توسيع ايلمشدر. روسيه وپروسيه مرخصلرينك تكليفی اوزرينه وارشاو غراندوقه‌لغی (يعنی لهستان) روسيه‌يه، ساقسونيه قراليتی پروسيه‌يه، ولومبارديه قراليتی ناميله برهيئت مستقله‌يه منقلب اولمش اولان لومبارديه وونديك قطعه‌لری دخی تيرول ايله برابر اوستريه‌يه ويرلمشدر. فقط انكلتره وفرانسه واوستريه مرخصلری ساقسونيه‌نك هيئتيله پروسيه‌يه اعطاسنه

مخالفت واصرار ایتدكلرندن دولتلر بیننده نزاع ظهور ایتمش وایش عادتا محاربه‌دن خوف اولنه‌جق راده‌یه وارمشدر. لكن مترنیخك غیرتی سایه‌سنده محاربه تهلكه‌سی برطرف اولوب شرائط آتیه اوزرینه ائتلاف افكار واقع اولمشدر.

اولا ــ وارشاو اغراندوقه‌لغی « لهستان قرالیتی » یاد اولنمق واداره‌ٔ مستقله تحتنده طوتلمق شرطی ایله روسیه ایمپراطورینه ویرلمشدر. شوقدركه منازع فیه اولان قراقوی شهری ایله ناحیه‌سندن اوستریه‌نك زیر حمایه‌سنده بولنمق اوزره كوچوجك برجمهوریت تشكیل اولنمشدر.

ثانیاً ــ پروسیه ساقسونیه ایله وستفالیه‌نك برقسملرندن ماعدا رەن نهری اوزرنده برخیلی مستملكات اخذ ایلمشدر. ساقسونیه‌نك قسم اعظمی ایسه ناپولئون طرفندن توجیه اولنان قرال عنوانیله برابر ساقسونیه دوقه‌سنه اعاده اولنمشدر.

ثالثاً ــ مقدما اوستریه‌نك مستملكاتندن معدود اولان بلجیقه قطعه‌سی فلنكه الحاق اولنوب « نیدرلاندیه » یعنی فلمنك قرالیتی تشكیل اولنمشدر.

رابعاً ــ ایتالیه‌نك اسكی حال حاضری اعاده اولنمشدر. یعنی ایتالیه متعدد كوچوك حكومتلردن عبارت قالمشدر. یالكز ناپولی قرالیتی ناپولئونه اهانتله متفقلر طرفنه چكمش اولان پرنس مورانك

یدنده براقلمش وساردینیه قرالی ساووآ قطعه‌سیله برابر جنوبزی دخی اخذ ایتمشدر.

خامساً - نوروه‌چیه قطعه‌سی اسوه‌چیه‌یه الحاق اولنمشدر.

سادساً - یك چوق مباحثات ومجادلاتدن صوکره قدیم المانیه ایمپراطورلغی قالدیریلوب المانیه‌دن اوتوزدرت مستقل حکومت ایله درت مستقل شهر (هامبورغ، برەم، لوبك، فرانقفورت) دن مرکب بر هیئت متفقه تشکیل ایدلمش وقومانده‌سی اوستریه‌یه ترك اولنمشدر.

هیئت متفقه افرادی داخلا مستقل ایدیلر ایسه‌ده خارجی دوشمنه قارشی هر بری مقدار معلوم عسکر اخراج ایتمکه مجبور ایدی. بونکله برابر عموم المانیه‌یه عائد امور داخلیه ایله خارجیه‌یی مذاکره وتسویه ایله مکلف بر مجلس کبیر تشکیل اولنمشدر. مجلس دائما اوستریه مرخصنك تحت ریاستنده اوله‌رق اجتماع ایده‌جك ایدی.

ناپولئون تکرار فرانسه‌یه کلوب کندیسنی ایمپراطور اعلان ایتدیکی وقت ویانه قونغره‌سی هنوز طاغلمامش ایدی.—

یوز کون — متفقلر سایه‌سنده اجدادینك تاج وتختنی اعاده ایتمش اولان اون سکزنجی لوئی فرانسه ملتنك محبتنی قزانه‌مامشدر.

بو کا سبب دخی قرال ایله برابر عودت ایده‌رك نفوذ وامتیازات سابقه‌لرینی اعاده ایتمك فکرنده اولان فرانسه زادکانی ایدی.

زادکان اسکی املاکنی استردادایتمك فکرنده اولوب حکومت دخی اشبو تشبثلرینه التفات ایده‌یور ایدی. انقلاب عموم فرانسزلر ایچون مساوات حقوق اعطا اتدیکی کبی، فرانسه‌یی ترك ایدن زادکان املاکی دخی خزینهٔ دولت طرفندن مصادره اولندقدن صوکره پارچه پارچه اوله‌رق اهالی‌یه صاتلمشیدی. بونلرك اعاده‌سنه قیام ایتمك فرانسه‌یی آلت اوست ایتمك دیمك ایدی.

اختلال وناپولئون زماننده فرانسه اوغورنده فدای جان ایتمك ایچون عزیمت ایتدکاری میدان حربده ابراز شجاعت ایده‌رك ترقی ایتمش ضابطان نصف معاش ایله عسکرلکدن اخراج اولنمقده اولدیغندن عسکر ایچنده دخی شکایات ایچون میدان آچلمشیدی.

ذاتاً الك بیوك منصبلرك دوشمن ایله برابر فرانسه علیهنه سلاح استعمال ایده‌رك کلمش اولان فراریلره ویرلمسی آریجه ملتك ناموسنه طوقنمقده ایدی.

منفعلرك مخالفتی اوزرینه قرال طرفدارلری اصول عتیقه‌یی بردن اعاده ایده‌مه‌دکلرندن بووجهله بر بر انقلاب آثارینی قالدیروب ینه دیدکارینی اجرا ایتمکه قیام ایلمشلر ایدی. بناء علیه اهالی‌یه عارض اولان هیجان دخی طبیعی برحال ایدی.

بو صره‌ده ناپولئون البه اطه‌سنده راحت اوتورمایوب فرانسه

ایله اوروپا احوالنك اك كوچوكلرینی دخی نظر تدقیقدن كچیرمكده ایدی. فرانسه حكومتنك مسلكی سایه‌سنده فرانسه افكار عامه‌سنك عاقبت كندی طرفنه جلب اولنه‌جغنی امید ایتدیكی كبی، ویانه قونغره‌سنده واقع اولان اختلاف افكار دخی امیدلرینی تزیید ایده‌یور ایدی.

ایشته بو سببدن اوله‌رق ناپولئون كونك برنده كوچوك بر كمی‌یه بینوب فرانسه ساحلنه چیقمشدر.

ناپولئونك فرانسه‌یه عودتی حوادثی، دكل فرانسه‌یی، اوروپایی دخی شاشیرتمشدر. فرانسه حكومت قرالیه‌سی همان اوزرینه برا دوسوق ایتمشدر. ناپولئون البه‌دن الدیغی ایكی اوچ یوز قدر معیت عسكری ایله عودت ایتدیكی خبری اوزرینه علی العجله استقبالنه كلمش اولان برقاچ یوز خاصه اردوسی نفراتندن مركب كوچوجك بر فرقه ایله غره‌نوبل شهری جوارنده كندیسنه قارشی سوق اولنان برنجی مفرزه‌یه راست كلمشدر.

طرفین محاربه‌یه طوتشمق اوزره ایكن ناپولئون یالكز اوله‌رق ایلری‌یه طوغری حركتله عسكره یاقلاشمش واللرینی قاوشدیروب «عسكر، ایمپراطورینه قارشی سلاح استعمال ایده‌بیله‌جك ایچكزده بر كیمسه بولنه‌بیلیرمی؟» دیمشدر. ناپولئونك بو حركتندن نهایت درجه‌ده متأثر اولمش اولان عسكر كوكسنه طوغری قالدیریلان سلاحلرینی ایندیروب «یشاسین ایمپراطورمز» دیه‌رك سلام

طورمشدر. راست کلن عسکر ناپولئونی بو وجهله استقبال ایلمشدر. حتی قرالك اك زیاده کوه‌نمکده اولدیغی مارشال (نه‌ی) دخی اردوسیله برابر ناپولئون طرفنه کچنجه قرال پارسی ترك ایده‌رك بلجیقه‌یه التجا ایلمش وناپولئون دخی پارسه کلوب تکرار ایمپراطور اعلان اولنمشدر (١١٩٣).

بو وقعه اوزرینه ویانه‌ده بولنان اوروپا حکمدارلری منازعه‌لرینی ترك ایده‌رك متفقا ناپولئون اوزرینه قیام ایلمشلردر. ناپولئون ایسه روسیه وآوستریه عسکری کلمزدن مقدم حالا بلجیقه‌ده بولنان انکلتره و پروسیه عسکرینی پریشان ایلمك فکری ایله همان بلجیقه اوزرینه تجاوز ایلمشدر.

ناپولئون ابتدا (لینیی Ligny) موقعنده بلوخرك تحت قومانده‌سنده بولنان پروسیه اردوسنی مغلوب ایتمشدر. فقط دوق وه‌لنغتونك تحت قومانده‌سنده اوله‌رق واترلو Waterloo جوارنده متین برموقعده تحصن ایتمش اولان انکلتره اردوسی ایله محاربه‌یه طوتشه‌رق بر خیلی اوغراشدیغی حالده وه لنغتونی طوتدیغی موقعدن اخراج ایده‌مه‌مشدر. بونکله برابر مظفریت ینه ناپولئون طرفنده کورنمکده ایدی. لکن محاربه‌نك اك زیاده شدت کسب ایتدیکی آنده بلوخر یکیدن تنظیم ایلدیکی اردو ایله ناکاه صاغ جناحدن ظهور ایدی و یردیکندن فرانسه عسکری پریشان برحالده فراره یوز طوتمشدر. بونك اوزرینه یأسه دوچار

اولمش اولان ناپولئون اولمك قصدی ایله کندیسنی دوشمن ایچنه آتمشدر. فقط معیتی طرفندن جبراً کیری آلنمشـدر. مغلوبیت اوقدر بیوك ایدی که خاصه اردوسنك بقیه‌سی اولسه ایدی فرانسه اردوسندن کیمسه‌نك قورتیله‌جغی یوقدی.

خاصه اردوسی ـ یعنی غارد ایمپریال «قاره» تشکیل ایده‌رك برخیلی مدت دوشمنلرك شدتلی هجوملرینه قارشی طورمش ومحو اولنجه‌یه قدر یرندن حرکت ایتمه‌یوب اردو بقیه‌سـنك رجعتنی تأمین ایلمشـدر. الك صوکره صـاغ قالمش اولان برقاچ یوز نفر تسلیمه دعوت اولندقلری حالده «غارد ایمپریال تسـلیم اولماز محو اولور» دیه‌رك تسلیمی قطعیاً رد ایلمشلردر (١١٩٣).

انکلتره و پروسیه عسکری طرفندن تعقیب اولندیغی حالده پارسه کلمش اولان ناپولئون پارسده اهالی طرفندن کندی علیهنده بعض نمایشلر اجرا اولندیغنی کورنجه موفقیتدن قطع امید ایتمشدر. ناپولئون امریقه‌یه چکمك فکری ایله ساحل بحره قدر کیتمش. لکن ساحل انکلتره دونغاسی طرفندن آبلوقه تحتنه آلنمش اولدیغندن بوندن دخی عاجز قالوب ابتدادن انتهایه قدر کندیسـنه قارشی الك زیاده ثبات ومتانت کوسترمش اولان انکلتره‌یه تسلیم نفس وفرانسـه‌یه اولان حقوقنی ایکنجی ناپولئون یاد ایتدیکی اوغلنه ترك ایتدیکنی اعلان ایتمشدر.

انکلتره حکومتی زیر حمایه‌سنه التجا ایدن ناپولئونه قارشی

اسیر حرب معامله‌سنده بولنمشدر. برمدت صوکره ناپولئون دولتلرك قرارلری ایله محیط اطلاسی‌ده کائن (سنت الن) اطه‌سنه نقل اولنوب اوراده وفات ایتمشدر (۱۱۹۹).

ناپولئونك بودفعه‌کی ایمپراطورلغی تخمیناً یوز کون (مارت ابتداسندن ایلول اورته‌سنه قدر) سوردیکندن تواریخده «یوز کون (Cent jours)» یاد اولنمشدر.

ناپولئونك برنجی مغلوبیتی اوزرینه فرانسه حقنده سماحت اظهار ایتمش اولان دولتلر بودفعه فرانسه‌یی دخی شدیداً تأدیبه شایان کورمشلردر. عقد اولنان «پارس معاهده‌سی» موجبنجه فرانسه ساووا ناحیه‌سیله رهن ساحلنده برقاچ موقع غائب ایتمش؛ فضله اوله‌رق فرانسه‌یه یدی یوز ملیون فرانق تضمینات حربیه تخصیص اولنمش؛ فرانسه‌ده یوز اللی بیك قدر اجنبی عسکرینك بش سنه مدتله اقامه‌سنه قرار ویرلمشدر.

ناپولئونك وصیتی قبول اولنمایوب فرانسه تاجی ینه اون سکزنجی لوئی‌یه اعطا اولنمش و «یکنجی ناپولئون» پرنس ده راشتاد (P^ce de Raschtadt) نامیله بیوك پدری بولنان اوستریه ایمپراطوری سراینده اقامته مأمور اولمشدر (۱۱۹۳). —

اتفاق مقدس — تکرار پارسده برلشمش اولان روسیه و پروسیه و اوستریه حکمدارلری بینلرنده «اتفاق مقدس»

عقد ایتمشلردر . اتفاق ایدن حکمدارلر بر برینه قارشی اولان مناسباتده محبت بر ادرانه اوزره حرکت، تبعه‌لرینی پدرانه اداره و مذهب واخلاق ملیه‌یی حمایه ایده‌جکلری حقنده بر برینه سوز ویرمشلردر .

انقلاب کبیر وناپولئون تجاوزاتی مدنیت عتیقه‌نك تملرینی ییقمش اولوب بوصره‌ده عموم اوروپا دخی بیوك فلاکتلر ایچنده قالدیغندن ویانه‌ده اجتماع ایدن حکمدارلر اشبو فلاکتلری غضب الهی‌یه حمل ایده‌رك دیانت واسطه‌سیله اصلاح افکار ایتمکه قرار ویرمشلردر . فقط اصول عتیقه‌یه اولان اشبو میل — یعنی « ریاقسیون » جهتنده رغبت بولمادیغندن ایلریده نتایج وخیمه‌یی موجب اولمشدر .

بینلرنده بوقراری ویرمش اولان حکمدارلر روسیه، پروسیه، اوستریه، انکلتره حکومتلری ایدی . بونلر مسائل سیاسیه‌یی عموماً بالاتفاق تسویه ایده‌جکلرینی تعهد ایتمشلردر . اشبو اتفاق « اتفاق مربع »(Quadruple Alliance) یاخود « اتفاق مقدس » (Saint Alliance) نامیله معروفدر .

دول معظمهٔ اوروپانك برطرفنده اهالینك اصلاحات طلبی ایله قیام ایتدیکنی کورنجه بر یرده قونغره عقد ایده‌رك مداخله‌نك

صورتنى تذكر ايدرلر ايدى . بوقونغره‌لر ايچنده ويانه قونغره‌سندن صوكره «آخن» ، تروپاو (Troppau) ، لايباخ (Laybach) ، وه‌رون (Verone) قونغره‌لرى مشهوردر . لايباخ قونغره‌سى اوستريه‌نك ايتاليه امورينه مداخله ايتمسنى مناسب كورمش . وه‌رون قونغره‌سى دخى اسپانيه‌ده اعادهٔ آسايش واستقلال ايچون فرانسه‌يى مأمور ايلمشدر . —

اوتوزنجی فصل

احوال اخیره

فرانسه • بلجیقه • اسپانیه • انکلتره • المانیه • روسیه • اوستریه • ایتالیه • آمریقه • آسیه • افریقه • اوستralیه • اون اوچنجی عصر مدنیتی

— ۱۱ —

فرانسه احوالی

بوربونلر • تموز انقلابی • تموز قرالیتی • ایکنجی جمهوریت • لوئی ناپولئون وایکنجی ایمپراطورلق • اوچنجی جمهوریت • وقوعات اخیره

بوربونلر — دول متفقه‌نك رأی وتسبیلری ایله فرانسه تختنه جلوس ایدن اون سکزنجی لوئی‌نك زمان سلطنتنده فرانسه اختلاللردن قورتلمش ایسه‌ده قرال بربرینه ضد اولان ایکی افراط فرقه‌سنك مجادلاتنه مداخله‌سندن طولایی اهالینك

توجهنی غائب ایتمشدر . قرال ادارهٔ مستبده یه مائل اولدیغندن فرصت بولدقجه دولتلرك طلبی اوزرینه و بردیکی قوانین اساسیه احکامنی تجاوز ایدر ایدی .

مجلس مبعوثان اعضاسی ایکی فرقه اولوب بری « قرال طرفدارلری » (Ultra-Royalistes) ایله پاپا طرفدارلری (Ultra-Montaina) یاخود قلهریقال (Clerical) کروهندن عبارت ایدی ، دیکری دخی « حریت طرفدارلری » (Liberal) ایدی . قرال طرفدارانی یاد اولنان فرقه بر کروه متعصبلردن مرکب اولوب حتی قرالك بعض اصلاحاتنه مخالفت ایدرلر ایدی وحقلرنده : « قرالدن زیاده قرالیت طرفداریدرلر » دینیر ایدی . حریت طرفدارلری ایسه اساساً قرالك علیهنده اولمایوب یالکز مستبد اولان اصول ادارهنك احتیاجات عصریه کوره تعدیلنی وقوانین اساسیه احکامنه رعایت اولنمسنی طلب ایدرلر ایدی .

اون سکزنجی لوئی باش وکیلی بولنان دوق ده ریشلیو سایه سنده « یوزکون » مناسبتیله فرانسه اوزرینه تحمیل ایدیلن تضمینات یوکنك قسم کلیسنی عفو اتدیرمشدر . بو ریشلیو مشهور قاردینال ریشلیو نسلندن اولوب [*] اختلال زماننده روسیه یه التجا ایتمش وایمپراطور علکساندرك حسن نظرینی قزانوب اودسا

[*] *Vignerod du Plessis, duc de Richelieu.*

والیسی نصب اولنمش و بو وجهله شهر مذکورك کسب اهمیت ایتمسنه سبب اولمشدر.

ریشلیونك التماسی و علکساندرك طلبی اوزرینه آخن شهرنده بر قونغره عقد اولنوب النه جق تضمیناتك برقسمی عفو ایدلدیکی کبی، فرانسه ده اقامه اولنان عساکر اجنبیه دخی مدت اقامتی کلمکسزین فرانسه یی ترك ایلمشدر (١١٩٦).

اجنبی عساکری سایه سنده فرانسه تختنه جلوس ایتمش اولان اون سکزنجی لوئی قانون اساسی یی قبول و امضا ایتمکله برابر پولتیقه ایشلری ایچون عفو عمومی اعلان ایلمش ایدی. بو عفو عمومی نهایت درجه ده لازم ایدی. چونکه آز مدت ایچنده واقع اولان انقلابات پك چوق کسنه لرك بر طرفدن دیکر طرفه چکمسنی موجب اولمش ایدی. بونلرك حرکتنی حرفیاً قوانین بندلرینه تطبیق ایتمك فرانسه یی فن اداره یه آشنا ادملردن محروم براقمق دیمك ایدی.

قرال عفو عمومی حقنده ویردیکی سوزه رعایت ایتمه یوب فرانسه داخلنده پك چوق قان دوکلمسنه سبب اولمش و مارشال (نه ی) کبی فرانسه نك سبب افتخاری اولان پك چوق ذواتك قانلری ایله وجدانی لکه دار ایلمشدر.

باخصوص بونلرك محاکمه لری محاکم مشروعه ده اجرا اولنمایوب استینافسز و تمییزسز و محاکمه اصولندن بی بهره ادملردن

مركب محاكم فوق العاده حضورنده اجرا اولنمسی آريجه سؤ تأثيری موجب اولمشدر · بو محكمه‌لر (Cours Prévôtales) ناميله فرانسه تاريخنده بد شهرت قزانمشدر ·

بوربونلرك عودتی اوزرينه فرانسه‌نك رياست امورينه گچن فرقه‌نك افرادی اكثرياً انقلابك ابتداسنده فرانسه‌يی ترك ايتمش اولان كشی زاده‌لر اولوب بونلر ايسه فرانسه‌ده واقع اولان انقلابات عموميه‌نك روحنه تماميله كسب وقوف ايده‌مه‌مشلر ايدی · بناء عليه بونلر انقلابات مذكوره‌يی كان لم يكن حكمنده طوته‌رق انقلابدن اولكی حال حاضری هيئتيله اعاده ايتمك فكرنده ايديلر · حالبوكه شمديكی فرانسه اثنای هجرتده براقدقلری فرانسه اولمايوب بسبتون بشقه برشی ايدی و شمديكی فرانسه‌نك اسكی فرانسه‌نك بولنديغی نقطهٔ مدنيته ارجاعی اقتدار بشر خارجنده ايدی ·

بونك ايچون هر تشبثلری اهاليده غليان افكاری موجب اولور ايدی وملت مجلسی قسماً تجديد اولنديغی اثناده ابتدالری قراله صادق اولان اهالی شمدی حكومت حاضره‌يه مخالف اولان فرقه‌لردن اعضا انتخاب ايدر ايدی ·

قرال طرفدارلری اكثرياً جاهل وكبرلی كشی زاده‌لر اولوب امور اداره‌ده وباخصوص پارلمنتوده هر كون اقتدارسزلقلرينی اثبات ايدرلر ايدی · بو دفعه لافايت ، جنرال فوآ ، بنژامن قونستان ، قازيمير پريه (C. Périer) وسائره كبی معلومات

و فصاحت ایله شهرت قزانمش اولان ذوات مجلسك « صول طرفنه » كلنجه ـ یعنی مخالفین فرقه‌سنه داخل اولنجه ریاست امورده بولنانلرك اقتدارسزلقلری بسبتون میدانه چیقمشدر .

بونلر مخالفین فرقه‌سنك مؤثر نطقلرینه قارشی نطق صاحبنی تحقیر ایتمك یاخود نطقك نشرینی منع ایتمك كبی نابجا معامله‌ده بولنورلر ایدی . مشهور كیزو مخالفت فرقه‌سی ایله هم افكار اولدیغی ایچون سوربون دارالفنوننده و برمكده اولدیغی تاریخ درسندن محروم براقلمشدر . حالبوكه كیزونك درسلری بتون اوروپانك نظر دقت وتحسیننی قزانمش ایدی .

مخالفین فرقه‌سنك كیتدكجه تزاید ایتمسی حكومتجه تلاشی موجب اولوب بو تزاید مجرد حكومتك قانون اساسی احكامنه عدم رعایتندن ایلری كلدیكی ایچون احكام مذكوره‌یه رعایتله اوكنی المق ممكن ایكن حكومت دها بیوك تضییقلر ایله مقابله ایده‌رك افكار عامه‌یی جرح وتحریك ایدر ایدی .

بونجه انقلابات و بونجه مضایقاته دوچار اولمش اولان فرانسه حضور وراحت اوغورنده هرشیئی فدا ایتمكه حاضر ایكن بیله ایكی ماده‌یه درت ال ایله صاریلوب انلری هیچ بر وجهله فدا ایتمیه‌جكنی قطعیاً بیان ایتمش ایدی . بونلر دخی (حریت مطبوعات) و (اصول مشورت) ایدی . اصول مشورت كه كمال سربستی اوزره اجرا اولنان انتخابده تعیین ایتدیكی مبعوث

واسطه‌سیله امور دولتك جریاندن خبردار اولمق دیمك ایدی .
«حقوق بشر» لایحه‌سنده‌كی «هر نوع حاكمیت نفس ملتده‌در» فكری فرانسزلرك طمرلرینه كیرمش اولوب «ارای عمومیه» (Suffrage universel) ماده‌سی بر فرانسزك عندنده اكمك وصو كبی حوائج ضروریه‌دن كسلمش ایدی .
فرانسه یوز بیكلرجه دوشمنلرك النده قالمش اولوب انلری بر كون اول فرانسه‌دن تبعید ایچون هر فداكارلغی كوزینه كسدیردیكی زمان بیله ذكر اولنان ایكی ماده‌یی بونلر ایچون شرط قبول قویمش ایدی . حالبوكه شمدی بونلر رسماً قبول وتصدیق اولنمش — یعنی «ملتك مالی كسلمش» اولان قانون اساسینك مواد عمومیه‌سندن عد اولنمش اولمغله بو دفعه فرانسزلرك انلره قارشی تجاوزی اصلاً قبول ایتمیه‌جكلری بدیهی ایدی .
احوال بو مركزده اولدیغی حالده دوق ده ریشلیونك پولتیقه‌سندن خشنود اولمایان فرق مفرطه ویله‌ل (Villèle)‌ك تحت ریاستنده اوله‌رق اك متعصبلردن بر هیئت وكلا تشكیل ایتدیرمشلردر . اشبو هیئت قوانین اساسیه‌یه قارشی سائر تجاوزات ایله برابر مطبوعات وانتخابات نظامنامه‌لرینك تعدیلنه قیام ایتمشدر .
طبیعی بونك نتیجه‌سی غلیانك تشددی اولمشدر . ممالكك جهات مختلفه‌سنده حكومت حاضره علیهنه قیاملر واقع اولمش و بو قیاملره امرا واركان داخل اولمشدر . فقط اهالینك نظرنده

غوائل و مضایقات سابقه‌نك تأثیری دها تازه قالمش اولدیغندن قیامردن برشی چیقمامشدر. بونکله برابر بوکبی تشبثلر دخی اکسیك اولمامشدر. هله بونلرك بری فرانسه‌یی الت اوست ایتمشدر.

قرال اون سکزنجی لوئی ذریتسز اولدیغی کبی، موجود اولان خاندانی افرادی دخی بوبابده مستثنا دکللر ایدی. یالکز قرالك برادر زاده‌سی دوق ده بری (de Berri) نك ذریت صاحبی اولمسنه امید وار ایدی. (دوق ده بری) دخی ذریتسز اولدیغی حالده نهایت فرانسه‌ده بوربون خانه‌دانی منقطع اوله‌جق ایدی.

اصنافدن (لوول Louvel) نام بر دلی قانلی «فرانسه‌نك باشنه بونجه فلاکتلر کتیرمش و بودفعه اجنبیلر سایه‌سنده عودت ایتمش اولان بوربون خاندانندن فرانسه‌یی قورتارمق» ادعاسی ایله براقشام تیاترو قپوسنده (دوق ده بری) یی قتل ایتمشدر [*].

بو وقعه دکل یالکز فرانسه‌ده، عموم اوروپاده دخی بیوك تأثیری موجب اولمشدر. هله فرانسه‌ده قرال و پاپا طرفدارلری

[*] دوق ده برینك قتلی اثناسنده حامله بولنان زوجه‌سندن بر مدت صوکره بر ارکك چوجق دنیایه کلوب هانری تسمیه اولنمشدر. فقط او دخی ذریتسز چیقمشدر. هانری الیوم قونت ده شامبور (de Chambord) نامیله معروف اولوب اوستریه‌ده اقامت ایتمکده‌در. انك وفاتیله بوربون خاندانك فرانسه دالی منقطع اوله‌جقدر. بوربونلرك ایکنجی دالی بولنان اورلئان خاندانی اون دردنجی لوئی‌نك برادری (فیلیب د، اورلیان) دن ظهور ایتمشدر.

بونی وسیله اتخاذ ایدەرك استبدادی تشدید ایتمشلردر . یالکز بر آرەلق قونت دەقاز (Descazes) ائتلافکارانه مسلکده بولنوب هیجانك تسکیننه خیلی یاردم ایتمش ایسەده فرق مفرطه انی دخی برطرف ایلمشلردر .

حاصل کلام هروقت امنیت واسایش مخالفین فرقەسی طرفندن اخلال اولندیغی وحکومتك انك محافظەسنه چالشدیغی مشاهده اولنه کلمش ایکن بودفعه فرانسەده حکومتك راحت عمومیه‌یی اخلال ایدەجك تدابیر اتخاذ ایتمکدن کری طوردیغی یوق ایدی . مخالفین فرقەسی ایسه حکومتك یولسزلقلرینی سؤ استعمال ایدە- جکی یرده تجاوزلرینك تأثیرینی اهالی نظرنده تخفیف ایتمکه غیرت ایدر ایدی .

مجلسك برنده اعضادن (قولار Collard) رویالیست فرقەسنی « حکومتی تجاوزه دعوت ایتمك خصوصنده سزمصر اولدقجه بزده عدالت وحقانیت وقانونه رعایت استدعاسنده بولنه- یورز . سوزده سز « حال حاضر » (Conservateur) طرفداری اولەیورسکز ، بزایسه « اختلالجی (Revolutionnaire) » دیه استهزا ایتمشدر .

بو صرەده اسپانیەده قرال یدنجی فردیناند علیهنده اختلال ظهور ایتمش ایدی . افکار عامه ایچون هدف کلمش اولان حکومت اسپانیه ایشلرینه مداخله ایدەرك انظاری

او طرفه جلب ایتمك فکرینه دوشمش ایدی. اعضادن مانوئل (Manuel) قرال اون التنجی لوئی‌نك باشنه فلاکت کلمسنه مجرد اجنبی مداخله‌سنك سبب اولدیغی ادعاسی ایله بو مداخله‌یی مؤاخذه ایتدیکی ایچون ملت مجلسی اعضالغندن اخراج اولنمشدر. مانوئل «ملتك وکیلی بولندیغی ایچون کندیسنی انجق ملت عزل ایده‌بیله‌جکدر» دعواسی ایله مجلسدن چیقمامش اولدیغندن جبراً اخراج ایتمك ایچون عسکره مراجعت اولنمشدر. فقط عسکر دخی اطاعت ایتمه‌مشدر. بو حالده نظامنامه‌نك احکامنه مخالف بر حرکته مراجعت اولنمش — یعنی مجلس اوطه‌سنه ژاندارمه جلب اولنمشدر. بو مناسبتله صول طرف اعضاسی پروتستو ایده‌رك جملةً مانوئل ایله برابر مجلسدن چیقمشلر و بردها کلمه‌مشلردر.

حکومتی متنبه ایتمك ایچون بونلر بیوك درس دیمك ایدی. فقط حکومت متنبه اولمق استعدادندن محروم قالمش ایدی.

بو صره‌ده قرال اون سکزنجی لوئی وفات ایده‌رك فرانسه‌نك تخت قرالیسنی برادری شارل دارتوا (d'Artois) یه براقش و شارل دخی اونجی شارل نامیله جلوس ایلمشدر (١٢٠٢). —

تموز انقلابی — اون التنجی لوئی دورنده تورغو، ماله‌رب، نه‌کر کبی اصلاحات طرفدارلرینك عزلنه و غلیان افکاری موجب اولان تشبثاتك اتخاذینه واسطه اوله‌رق کرك عموم

فرانسه‌نك، كرك بوربون خاندانينك باشلرينه معلوم اولان فلاكت كلمسنه باشليجه سبب اولان اشبو (شارل د، ارتوآ) ايدى.

اونجى شارله باقيليرسه اون سكزنجى لوئى «اختلالجى» فرقه‌سنه منسوبيتى ايله اتهام اولنه‌بيلير ايدى.

شارلك برنجى حركتى انقلاب و ايمپراطورلق دورلرنده ترفيع رتبه ايتمش اولان امرانك مأموريتلردن اخراجى ماده‌سى اولمشدر. بو وجهله يالكز جنرال رتبه‌سنده اوله‌رق يوز يتمش كشى عسكرلكدن طرد اولنمشدر.

عساكر مليه الايلرينك طاغدلمسى ومطبوعاتك تضييق اهالى‌يه پك فنا صورتده تأثير ايتمشدر. مخالفين فرقه‌سى رؤساسندن جنرال فوآنك جنازه آلاينده يوز بيكى متجاوز آدم بريكوب بعض نمايشلرده بولنمشلر واختلالك يقين اولديغنى ايما ايتمشلردر. بناء عليه حكومت دخى برطاقم تشبثات خارجيه واسطه‌سيله داخلى هيجانى تسكين ايتمك فكرينه دوشه‌رك دولت عليه عليهنه عصيان ايتمش اولان يونانيلره معاونت ايتمش وجزاير قطعه‌سنك فتحنه قيام ايلمشدر (١٢٠٨).

فقط جزاير شهرينك ضبطى وناوارين وقعه‌سى كبى نظر حقارتده چيركين موفقيات خارجيه اذهان اهالى‌يى تسكين ايده‌مه‌مش وانتخابات واقع اولدقچه مخالفين فرقه‌سى تكثر ايتكده دوام ايلمشدر. بونك اوزرينه تلاشه دوچار اولمش اولان قرال باش

وکیلی پرنس پولینیاق (Polignac) ك تشویقی ایله مخالفین حقنده «۲۵ تموز اراده‌لری» (Ordonnances de 25 juillet) نامیله معروف اولان برطاقم تدابیر عرفیه اتخاذ ایتمکه قرار ویرمشدرکه غزته‌لرك قبل الطبع مطبوعات اداره‌سی طرفندن معاینه اولنمسی، مجلس مبعوثانك تعطیلی، انتخاب نظامنامه‌سنك تعدیلی بونلرك جمله‌سندن ایدی.

اشبو اراده‌لر پارسده غلیان افکاری موجب اولمشدر. مطبعه‌جیلر معاینه کیفیتی موجود اولدقجه غزته و کتاب چیقارمق مشکلدر ادعاسی ایله مطبعه‌لرینی قپایوب ایشجیلره اذن ویرمشلردر.

آچیقده قالمش اولان بیکلرجه عمله ایسه سوقاقلره دوکیلوب حاللرندن شکایت ایتمکه باشلادقلرندن اهالی دخی ایچلرینه قاریشوب حکومت علیهنده بعض نمایشلر اجرا ایتمشدر. بو حال بتون شهره سرایت ایتدیکندن قوهٔ عسکریه‌یه مراجعت اولنمش، فقط حکومتك دقتسزلکندن ناشی پارسده پك جزؤی عسکر موجود اولوب جادهلر اوزرنده انشا اولنان «باریقادلر» - یعنی سپرلر ارقه‌سنده تحصن ایتمش اولان اهل قیام ایلك هنکامده تأدیب ایدیله‌مه‌مش اولدیغندن عصیان کسب جسامت ایتمشدر. بو وجهله سوقاق محاربه‌سی اوچ کون دوام ایتمشدر.

نهایت لغو ایدیلن عساکر ملیه طابورلرینك افرادی اهل قیامه التحاق ایدنجه عسکر شهری ترك ایده‌رك قرالك اقامتکاهی بولنان «سن

قلو Saint-Cloud » صیفیه‌سنه رجعت ایتمشدر. بونك اوزرینه قرال اراده‌لرك كری آلنه‌جغنی وعد ایلمش ایسه‌ده ارباب قیام موافقت ایتمه‌یوب تاج وتختنك تركنی طلب ایتمش وهمان قرالی مخلوع واختلال زماننده كندیسنی « فیلیب اغالیته » یاد ایتمش اولان اورلئان دوقه‌سنك اوغلی لوئی فیلیپی قائممقام سلطنت اعلان ایلمشدر (تموز ٣٠ سنه ١٢٠٨).

لوئی فیلیپ دخی اختلال اثناسنده جمهوریت طرفنه چیقوب اون التنجی لوئی‌نك امدادینه كلن اجنبیلر ایله محاربه ایتمش وحتی (والمی) و (ژه‌ماپ) مظفریتلرینه سبب اولانلرك برنجیلرندن بولنمش ایدی. لوئی فیلیپ انجق روبسپیه‌ر دورنده فرانسه‌دن طرد اولنمشیدی. لوئی فیلیپ مشهور جنراللردن معدود بولندیغی جهتله ناپولئون زماننده كندیسنه متعقلر طرفندن دفعاتله اردو تكلیف اولندیغی حالده كندیسی اشبو تكلیفی كمال نفرتله رد ایتمش ایدی.

اونجی شارلك حكومتی علیهنده متفق بولنان مخالفین فرقه‌سی نفس الامرده ایكی طاقم اولوب بری جمهوریت طرفداری، دیكری دخی یالكز قوانین اساسیه (یعنی قونستیتوسیون) طرفداری ایدیلر. جمهوریت فرقه‌سی رئیسی مشهور لافایت اعلان جمهوریتی التزام ایتدیكی حالده موفق اوله‌مایوب قونستینوسیون فرقه‌سی رئیس لافیت (Laffitte) ك غیرتی ایله فرانسه تاجی اورلئان خاندانه یعنی لوئی فیلیپه اعطا اولنمشدر.

قونستیتوسیون فرقه‌سی اکثریا بورژوا مبعوثاننden عبارت بولندیغی کبی، لوئی فیلیب دخی دائما صنف مذکوره استناداً حرکت ایتدیکندن « بورژوا قرالی » یاد اولنمشدر . حکومت دخی « تموز قرالیتی » ، « بورژوا قرالیتی » ، « اورلئان قرالیتی » نام‌لریله معروفدر .

جمع و کشاد اولنان ملت مجلسی لوئی فیلیبی فرانسه قرالی اعلان ایلدیکی جهتله قطع امید ایدن اونجی شارل فرانسه‌یی ترك ایتمش و برقاچ سنه صوکره اوستریه‌ده وفات ایلمشدر . —

تموز قرالیتی — لوئی فیلیبك جلوسی ایله فرانسه تاجی بوربون خاندانك ایکنجی شعبه‌سی بولنان اورلئان خاندانه انتقال ایتمشدر . بو خاندان اون اوچنجی لوئینك اوغلی و اون دردنجی لوئینك برادری (فیلیب د ، ورلئان) دن ظهور ایتمشدر .

اورلئان خاندانی اوته‌دن بری حریت و ملت پرورلکله معروف ایدی . اون بشنجی لوئی دورنده مذکور فیلیب د ، ورلئان وصی صفتیله برخیلی مدت فرانسه‌یی اداره ایتمش اولوب بو اثناده پك چوق اصلاحات اجرا ایتمش ایدی و مسرفلکی ایله طبیعتنك کوشکلکی اولمسه ایدی تاریخده کوزل برنام براقش اوله‌جق ایدی .

اوغلی فیلیب انقلاب زماننده ارباب انقلاب کروهنه داخل اولوب کندیسنی فیلیب اغالیته (مساوات) یاد ایتمش و قرالك اعدامنه رأی ویرمش ایدی .

انك اوغلى لوئى فيليب دخى خدمت عسكريه يه داخل اولوب حكومت جمهوريه نك قرال طرفدارلرى ايله اجنبيلر عليهنه سوق ايتديكى اردوده وباخصوص (والمى) و(ژماپ) محاربه لرنده شهرت قزانمش ايدى ·

بالاده ذكر اولنديغى وجهله لوئى فيليب (. وبسپيه ر) و(تهررور) وقتنده فرانسه يى ترك ايتمش اولوب بو حالده دخى فرانسه نك دوشمنلرى طرفنه كيتمه مش واحادناسدن برى كبى رياضيات معلمكندن طولايى الديغى معاش ايله قناعت ايده رك اسويچره ده اقامت ايتمش ايدى · كنديسى ماهر قوماندانلردن معدود اولديغى كبى، فرانسه ده پك چوق طرفداره مالك بولنديغندن فرانسه عليهنه قيام ايدن متفقلر كنديسنه اردو تكليف ايتمشلر ايدى · فقط لوئى فيليب انى كمال نفرت ايله رد ايتمش ايدى ·

بوربونلرك عودتى اوزرينه لوئى فيليب دخى فرانسه يه عودت ايتمش اولوب اون سكزنجى لوئى طرفندن مجلس اعيانه اعضا نصب اولنمش ايدى · بو مأموريتده لوئى فيليب دائما ادارهٔ مستبده عليهنده بولنور ايدى ·

فرانسه تاجى بو دفعه ايشته بويله برذاته انتقال ايتمش ايدى ·

لوئى فيليبك زمان ادارهسى فرانسه نك اك پارلاق دورلرندن بريدر · قرال فيلوسوف مزاجلى برآدم اولوب سلطنت سومز

وحقنده واقع اولان سوء قصدلره باقمیه‌رق هر نوع اجتماعگاهلرده حاضر بولنه‌رق کندیسنی احاد ناسدن اوزاق طوتماز ایدی.

فرانسه چوقدن بری محتاج بولندیغی آسایشه انجق بو دفعه نائل اولمش ایدی و بو سایه‌ده فرانسه معموریتجه پك چوق ترقی ایتمشدر.

فقط نهایت درجه‌ده خلوص قلب ایله فرانسه‌یی اداره ایتمکده بولنان لوئی فیلیب نه تاج و تختی محافظه ایده‌مه‌مشدر.

لوئی فیلیب فرانسه‌ده یالکز «بورژوا» صنفنه مستند اولان حکومتك بقا بوله‌جغی اعتقادنده بولنور ایدی. چونکه افکارنجه تجار و سرمایه‌داراندن عبارت اولان «بورژوا» صنفی منافع مخصوصه‌لری حسبیله هر نوع انقلابات علیهنده و حال حاضره یعنی امنیت و آسایشك بقاسی طرفنده بولنه‌جقلر ایدی.

حکومت مشروطه ملت مجلسنك اکثریتنه تابع اولمق لازم اولدیغندن فرانسه ملت مجلسنده اکثریتی بورژوا صنفنده محافظه ایچون قرال بر طاقم تدابیر اتخاذ ایدر ایدی. مثلا نظام موضوع موجبنجه انجق دولته سنوی بش یوز فرانق ویرکی ویرن منتخب؛ لااقل بیك فرانق ویرکی ویرن دخی مبعوث اوله‌بیله‌جك ایدی.

فرانسه‌ده بتون ملت — یعنی یکرمی بش یاشندن یوقاری بولنان افراد «آرای عمومیه» واسطه‌سیله امور دولته مداخله ایتمکه آلشدیغی و بو مداخله‌یی حقوق مقدسه‌سی جمله‌سندن بیلدیکی کبی،

الك مستعد رجالك دخی ادباء، اطبا و ارباب حقوق کروهندن ظهور ایتمکده اولدیغی شمدی‌یه قدر اولان تجربه‌لردن آکلاشلمش ایدی. لوئی فیلیپك التزام ایتمکده اولدیغی اصول انتخاب باقی قالدقجه بو کروه کریده قاله‌جق ایدی.

بناء علیه بو صنف درعهده ایتمش اولدیغی مطبوعات عمومیه واسطه‌سیله انتخاب نظامنامه‌سنك تعدیلنی طلب بولنده مصر اولمش ایدی. فقط هر خصوصده بیوك فداکارلقلر کوسترمکه مهیا اولان لوئی فیلیپ اشبو انتخاب مسئله‌سنی قرالیت ایچون مدار حیات ظن ایدرك نهایت درجه‌یه قدر مخالفت ایتمکه قرار ویرمش ایدی.

لوئی فیلیپ دورنده «حریت مطبوعات» و «حریت اجتماع» برکمال اولدیغندن مذکور نظامنامه‌نك تعدیلی یولنده هرکون غزته‌لر ایله مؤثر بندلر نشر اولنور و مخصوص ضیافتلر و اجتماعلر ترتیب اولنه‌رق اغیر نطقلر سویله‌نیر ایدی.

بونلردن صیقلمغه باشلامش اولان قرال کندی علیهنده نمایش اولمق اوزره پارسده ترتیب اولنمش بوکبی اجتماعلرك برینی منع ایتمش اولدیغندن اهالی بونی حقوق عامه‌یه تجاوز عد ایله عصیان چیقارمشدر. عصیان ایتمش اولان پارس اهالیسنه عساکر دخی قاریشه‌رق ایش اهمیت مخصوصه کسب ایدنجه قرال اصلاحات علیهنده بولنان (کیزو Guizot) یی عزل ایده‌رك مشهور

موسیو تیه‌ر (Thiers) ی هیئت وکلا تشکیلنه مأمور ایلمشدر. فقط بونك وقتی کچمش اولدیغندن تأثیری اولمامشدر.

نهایت لوئی فیلیب تاج وتختنی تورونی (قونت ده پاری Cte. de Paris) یه ترك ایده‌رك انكلتره یه چكلمشدر (۱۲۲۶). —

ایکنجی جمهوریت — ملت مجلسی لوئی فیلیبك خلف تعیین ایتمش اولدیغی (قونت ده پاری) نك قرالغنی تصدیق ایتمه‌یوب همان جمهوریت اعلان ایلمش وحكومتی موقت اوله‌رق ملت مجلسنده تفرد ایتمش اولان بش التی کشی‌یه ترك ایلمشدر. بونلرك ایچنده ایلری کلنلر شاعر ومورخ مشهور لامارتین (Lamartine)، آراغو (Arago)، لدرورولن (Ledru-Rollin) وسائره ایدیلر. علی العجله تعدیل اولنان انتخاب نظامنامه‌سی موجبنجه «آرای عمومیه» اصولی اوزره قوانین اساسیه‌یی تنظیم ومذاکره ایچون بر ملت مجلسی انتخاب اولنمسنه قرار ویرلمشدر. فضله اوله‌رق اعدام جزاسی واسارت لغو ایدلمشدر.

اجتماع ایدن یکی ملت مجلسنده اکثریت جمهوریت معتدله طرفدارلرنده ایدی. فقط پاریسده اکثریت اوزره اولان افراط فرقه‌سی بوندن ممنون اولمایوب همان عصیان چیقارمشدر. عصیان پك چوق زحمتلر وسفك دما ایله جنرال قاوه‌نیاق (Cavaignac) طرفندن تسکین اولنمشدر.

بو عصیان کرك اسایش طرفداری بولنان فرانسزلرك ، کرك علی العموم اجنبیلرك سوء نظرینی موجب اولوب جمهوریت ایچون پك مضر کلمشدر. فرانسه ملتی « قونوانسیون » ایله « تەررور » ك [*] اعادەسندن خوف ایتمکه باشلامش ایدی. بناءعلیه رئیس جمهوری انتخاب ایچون اهالینك رأینه مراجعت اولندیغی وقت بیوك ناپولئونك برادر زادەسی لوئی ناپولئون بش ملیون رأی ایله رئیس جمهور انتخاب اولنمشدر.

بو انتخاب اوروپاده تلاشی موجب اولمش ایسەده فرانسەده بودفعه واقع اولان انقلاب ممالك سائرەیه دخی سرایت ایتمش اولدیغندن اوروپا حکومتری داخلی مشغولیتلرندن طولایی خارجه باقەمامشلردر.

انتخاب اولنان لوئی ناپولئون جمهوریته وقانون اساسی‌یه صداقت اوزره حرکت ایدەجکنه رسماً یمین ایتمش اولدیغندن براز اذهانه سکونت کلمشدر. —

لوئی ناپولئونك تغلبی — لوئی ناپولئون بوناپارت فلمنك قرالی اولوب بیوك ناپولئونك ناتجاوزاتندن طولایی کندی اختیاری ایله ترك تخت ایتمش اولان (لوئی بوناپارت) ك اوغلی ایدی. لوئی بوناپارت مذکور حرکت سایەسنده عمومك تحسیننی

[*] صحیفه ٢٣١

موجب اولدیغی کبی ، اوغلی لوئی ناپوئون دخی معلومات ودرایتی ونشر ایتدیکی بعض آثاری ایله هرکسك نظر دقتنی جلب ایتمش ایدی .

بیوك ناپوئونك اوغلی (پرنس دهرایشتاد) ك بلا ولد وفاتی ایله حق وراثت اشبو لوئی ناپوئونه انتقال ایتدیکی کبی ، ذاتاً بوناپارت خاندانی افرادی ایچنده دخی حکومتی درعهده ایتمك ایچون کندیسندن مناسبی یوق ایدی .

مرور ایدن زمان ناپوئون دورنده فرانسهنك دوچار اولمش اولدیغی فلاکتلری اونوتدیرمش اولدیغی حالده ناپوئون دورنده قزانیلان شانی اونوتدیرمامش ایدی . فضله اولهرق عودت ایدن بوربون خاندانی دخی انقلابی کان لمیکن حکمنده طوتهرق ریاست امورده اهلیتسزلکارینی اثبات ایتدیکجه اهالی وبالخصوص عسکر ایمپراطورلغه میل ایتمکه باشلامش ایدی .

حتی ناپوئونلرك لهنده اولهرق فرانسهده واقع اولان انقلاب افکار اودرجهده شدتلی ایدی که اهالیسك نظرندن دوشمکه باشلامش اولان لوئی فیلیپ اهالینك توجهنی وبناءعلیه تاج وتختنی محافظه ایچون بوك ناپوئونك تابوتنی (سنت الن) اطهسندن پاریسه نقل ایتمك کبی بعض حرکاتده بولنمش ایدی .

بو احواله واقف اولان ناپوئون امیده دوشهرك اختلال چیقاروب حکومتی ضبط ایتمك فکری ایله ایکی دفعه قیام ایتمش وفقط

موفق اوله مامش ایدی. حتی برنده اسیر دوشه‌رك قلعه بند ایدلمش وانجق خیلی مدت صوکره تبدیل قیافتله یقاسنی قورتارمش ایدی.

اهالیده ناپولئونلره قارشی بو درجه‌ده توجه وار ایکن یکرمی التی (١٨٤٨) سنه‌سی احتلالی اوزرینه انلره مراجعت اولنمامسنه ایکی سبب وار ایدی. بریسی ملت مجلسنك مرکب اولدیغی فرق مختلفه ایچنده اروقاتلر، ادیبلر، حکیمردن عبارت اولان جمهوریت فرقه‌سنك اك پارلاق وجربزه‌لی برفرقه اولدیغی، دیکری دخی اساساً ایمپراطورلغه مائل اولان برطاقم صنوف اهالی طرفندن ایمپراطورلق مطلقا محاربهٔ عمومیه‌یی موجب اولور قورقوسی ایله جمهوریت طرفنه میل کوسترلمسی ایدی.

فقط جمهوریت معتدله‌نك تأسسنه احتمال حاصل اولمسی اوزرینه افراط فرقه‌لرك پاریسده چیقاردقلری عصیان تخدیش اذهانی ومتردد بولنان فرقه‌لرك ناپولئونه میل ایتمسنی موجب اولمشدرکه مجلسك حین انتخابنده بوناپارتلره اصلا رغبت کوسترمه‌یوب قرالیت وجمهوریت طرفدارلرینی انتخاب ایتمش اولان ملت رئیس جمهورلك حین انتخابنده همان هیئتیله بوناپارت طرفداری کسلمشدر.

ذاتاً پرنس ناپولئون دخی متصل صلح واسایشدن باحث بیاننامه‌لر نشر ایتمکدن کری طورمایور ایدی. بناء علیه رئیس جمهور انتخابی ایچون آرای عمومیه‌یه مراجعت

اولندیغی وقت ناپولئون جمهوریت فرقه‌سنك ملتزمی ونامزدی بولنان جنرال قاونیاقك قزاندیغی آرانك بش مثلنی قزانوب رئیس جمهور اعلان اولنمشدر.

اشبو انتخابك اوروپاده فرانسه‌یه قارشی بر حرکتی موجب اولماسی دخی آریجه ناپولئونك کسب قوت ونفوذ ایتمسنه یاردم ایتمشدر.

میدانده اولان ملت مجلسی صورت ظاهره‌ده کوروندیکی قدر جمهوریت طرفداری اولمایوب اعضانك قسم اعظمی قرالیت طرفداری ایدی. فقط لوئی فیلیپی خلع ایدن پارس اهالیسی اولوب، پارس اهالیسی ایسه جمهوریت معتدله ایله دخی قناعت ایتمیوب عصیان چیقاره‌جق درجه‌ده افراط جهتنده بولندیغندن قرالیت طرفدارلری «قرال» لفظنی اورته‌یه چیقارمغه بیله جسارت ایده‌مه‌مشلر ایدی.

رئیس جمهور انتخاب واعلان اولنان ناپولئون بو حالی سرمایه اتخاذ ایده‌رك کندینه کوره بیوك ایشلر کورمشدر.

مجلسده اکثریت اوزره بولنان قرالیت طرفدارلری حکومت جمهوریه‌یه قارشی حرکت ایتدکاری حالده برفرقه کبی کورونمکده ایدیسه‌لرده حقیقت حالده مستقل ایکی فرقه‌دن عبارت ایدی. بونلرك مخالفین موقعندن چیقوب - یعنی الّرینه فرصت کچیروب

ایش كورمكه باشلادقلری وقت بر برندن ایریله جقلری شبهه سز ایدی. چونكه نصفی « لژیتیمیست » (Légitimistes) — یعنی اسكی اصول اوزره قرالیت یاخود هانری شامبور طرفداری ، نصف دیكری دخی « اورلیانیست » (Orléanistes) — یعنی حكومت مشروطه یاخود اورلیان خاندانی طرفداری ایدیلر.

بوكا بناءً ناپولئون بو فرقه‌نك ارزوسی وجهله حركت ایده‌رك مهلك اولان جمهوریت فرقه‌سنی ازمكه غیرت ایتمشدر. قرالیت طرفدارلری دخی ممنوناً وجمهوریت طرفدارلرینه رغماً قرال لوئی فیلیپك دورنده جاری اولان نظاماتدن دها شدتلی بر طاقم نظاملر میدانه چیقارمشلردر. ناپولئون ایسه بو صره‌ده فرانسه داخلنده سیاحت ایده‌رك نطقلر واسطه‌سیله ایمپراطورلق ایچون یول حاضر- لامقده و افكاری یوقلامقده ایدی.

ناپولئونك بو حركتی قانون اساسی یه مخالفت ایدیسه‌ده مجلسده اكثریت بولنان « قرالیت طرفدارلری » « جمهوریت قانون اساسیسنك » احكامنه تجاوز اولنمسندن ممنون اولدیغندن چكوب كیده یور ایدی. بو كبی احوال و حركات ایچنده درت سنه چكمش و بو صره‌ده ناپولئونك فرانسه‌ده ایسته‌دیكنی اجرایه مقتدر اولدیغی اكلاشلمشدر.

قانون اساسی موجبنجه رئیس جمهور درت سنه ایچون انتخاب اولنه‌جق و مأموریتی اكمال ایدن رئیس ایكنجی دفعه اولمق

اوزره انتخاب - یعنی همان مأموریتنده ابقا اولنمایوب انجق آره ده درت سنه مرور ایتدکدن صوکره انتخاب اولنمق صلاحیتنی حائز اوله جق ایدی. بناء علیه ناپولئون ایچون ریاست اموردن چکلمك لازم کله یور ایدی.

ناپولئون بوکا راضی اولمامشدر. یعنی محافظه سی ایله مکلف اولدیغی قانون اساسی یی ایاقلر ینك آلتنه آلدقدن صوکره ملت مبعوثانی حقنده جایلره لایق معامله یی ارتکاب ایدرك حکومتی غایت چیرکین صورتده غصب وضبط ایلمشدر.

قروموه لك اوزون پارلمنتو حقنده [*] ارتکاب ایتدیکی حرکت ایله «برومر اون سکز» وقعه سی [**] پرنس ناپولئونك اشبو حرکتی اوکنده حرکات مشروعه دن عد اولنه بیله جك درجه ده اهوندر.

ناپولئون کیجه نك برنده ملت مجلسی اعضاسندن الك ایلری کلنلرینی یاتاق اوطه لرندن اخذ ایتدیروب کمال حقارتله (مون واله رین) طابیه سنه نقل ایتمش وملت مجلسنك تعطیل اولندیغی و برطاقم قوانینك منفسخ اولدیغی اعلان ایلمشدر. پارس اهالیسی ایله جاندارمه الندن یقاسنی قوتاره بیلمش اولان بعض مبعوثان ملت قانونك محافظه سی ایچون قیام وناپولئونك حرکتنه قارشی پروتستو ایتمشلر ایسه ده ناپولئون اولدن ترتیب ایتمش اولدیغی قوهٔ کلیهٔ

[*] جلده ٥ صحیفه ۲۳۸

[**] صحیفه ۲٥۲

عسکریه سایه‌سنده بو کبی حرکاتی وحشی صورتده تسکین ایلمشدر. قیام پارسدن ولایاته سرایت ایتمش اولدیغندن فرانسه قان ولاشه‌لر ایچنده قالمشدر.

بو وقعه «ایکی کانون اول تبدلی» [*] نامی ایله معروفدر. بو ایشده ناپولئونک مأمورلری اولوب تاریخ نظرنده کندیسی ایله برابر الک زیاده لکه‌دار اولانلر باش وکیل پرنس ده مورنی (de Morny) [**]، ضبطیه ناظری ده موپا (de Maupas)، حربیه ناظری مارشال سنت آرنو (Saint-Arnaud) ایدیلر. —

ایکنجی ایمپراطورلق — لوئی ناپولئونک ارتکاب ایتدیکی حرکت جنایتکارانه آرای عمومیه طرفندن تصدیق اولنمش و ناپولئون اون سنه مدتله رئیس جمهور اعلان اولنمشدر. بو ریاست دخی حقوق و وظائفی اسکی قوانین اساسیه‌ده مذکور ریاست اولمایوب بودفعه ناپولئون طرفندن تنظیم و نشر اولنان قوانین جدیده موجبنجه بر ریاست ایدی که اقتداری مستبد یاد اولنان قرلیتده قراله ویریلن اقتداردن زیاده ایدی.

تمام برسنه صوکره ناپولئون ایمپراطورلغك اعاده‌سی ایچون

[*] *Coup de Etat de Deux Decembre.*

[**] روایات موثوقه‌یه نظراً ده مورنی ناپولئونك غیرمشروع برادری ایدی که ازجمله شخصاً اولان مشابهتی سند اتخاذ اولنه‌یورایدی.

واقع اولان مراجعت اوزرینه اهالی طرفندن اون ملیون رأیدن سکز ملیون رأی ایله واوچنجی ناپولئون [*] نامیله ایمپراطور اعلان اولنمشدر (١٢٣٠).

بیوك ناپولئونی تعقیب ایده‌رك فرانسه‌یه داخل اولمش اولان دول معظمه فرانسه‌ده ناپولئون خاندانك مؤبداً حکومتدن محروم قالدیغنی اعلان ایتمشلر ایدی و برنجی ناپولئونك البه اطه‌سندن عودتی اوزرینه علی العجله فرانسه علیهنه قیام ایتملری بوندن ایلری کلمش ایدی. حالبوکه بودفعه کیمسه سسنی چیقارمامش وحتی روسیه مستثنا طوتلدیغی حالده جمله‌سی ناپولئونك حکومتنی تصدیق ایتمشلردر.

اوچنجی ناپولئون کندی خاندانی ایچون اك بیوك واك مهلك دوشمنك انکلتره اولدیغنی وانکلتره‌نك موافقتی اولمادقچه ناپولئونلرك عودتنه احتمال اولمادیغنی درك ایتمش اولوب اوته‌دن بری کندیسنی انکلتره طرفداری کوستررك ریاست اموره کلدکدن صوکره بین الدول جاری اولان مسائلده انکلتره ایله برابر حرکت ایتمك وانکلتره‌نك منافعنه کوره تجارت مقاوله‌لری عقد ایتمك کبی حیله‌لرده بولنور ایدی. بناء علیه انکلتره ناپولئونك حکومتنی تصدیق ایتمك ایچون بر بأس کورمه‌مشدر.

[*] بیوك ناپولئونك اوغلی (پرنس راشتاد) «ایکنجی ناپولئون» یاد اولنمش ایدی.

دیکر طرفدن بودفعه احوال عمومیه تبدل ایتمش اولوب دولتلو پارسده جمهوریتك اعلانی اوزرینه کندی تبعه‌لرینك حریت دعواسی ایله قیام ایتدکارینی کورمشلر ایدی.

فرانسه‌نك قرالیت ایله امتزاج ایده‌میه‌جکی تبین ایتمش ایدی واولسه یا جمهوریت، یاخود ایمپراطورلق بقا بوله‌جق ایدی. ایمپراطورلق ایسه جمهوریت افکارینك دوشمنی ایدی. واقعا فرانسه‌نك برنجی ایمپراطورلغی اسایش عمومی‌یی اخلال ایتمکدن کری طورمامش ایدی. لکن افکارلرنجه بونده‌کی قباحت ایمپراطورلغه عائد اولمایوب ناپولئون بوناپارتك شخصنه عائد ایدی.

بالادن اکلاشلدیغی اوزره داخلی وخارجی احوال ایمپراطورلغه پك مساعد ایدی. فقط ایمپراطورلق دخی چوق مدت راحت ایتمه‌مشدر. بوده طبیعی ایدی. چونکه ناپولئونك ارتکاب ایتدیکی حرکت انجق حیثیت وحقانیت خاصه‌سندن بسبتون محروم قالمش اولان برامتك قبول ایده‌بیله‌جکی برحرکت ایدی.

واقعا بو حرکت ارتکاب اولندقدن صوکره اون ملیون فرانسزلیدن سکز ملیونی تصدیق ویالکز بر ملیونی تقبیح ایتمش ایدی. فقط عدده باقلمایوب ایشك لدیناتنه باقلدیغی حالده ایمپراطورلغك ظن اولندیغی درجه‌ده متین بر اساس اوزرینه مؤسس اولمادیغی اکلاشیلیر ایدی.

ناپولئون مخالفینك اغزلرینی قپامش وکندیسی ایراد ایتدیکی

متعدد نطقلرده تأدب ایتمکسزین برطاقم افترالر ایله جمهوریت فرقه‌سنی اهالی نظرنده چوروتمش ایدی. مذکور سکز ملیون رأی ناپولئونك دسیسه‌لرینه الدانان جاهل اهالینك رأیلری ایدی. مخالف اولان برملیون رأی ایسه ملتك ارکانی اولان حکما، ادبا وسائر ارباب هنر ومعرفتك آرایی ایدی. اشبو ارباب معارفك ایلریده اهالینك کوزلرینی آچمغه موفق اوله‌جقلری میدانده ایدی.

فضله اوله‌رق ناپولئون بوردو شهرنده رسماً «ایمپراطورلق صلح مؤبد دیمکدر» (l'Empire c'est la paix) دیمش اولدیغی حالده محاربه‌لردن کری طورمامشدرکه بونلرك چوغی لزومسز ایدی. [*]

طبیعت مصلحتدن اکلاشلدیغی اوزره ناپولئونه یاردم ایدنلر وجدانسز وحیتسز آدملر اولوب ریاست امور دخی بونلره انتقال ایتدیکندن فرانسه ارتکاب وسؤ اخلاق دریاسی کسلمش وجاسوسلر ایله طولمشدر. بودخی غلیان حمیتی موجب ایدی.

ناپولئون اون سکز سنه قدر حکومت ایتمش واون سنه‌دن زیاده کمال استبداد اوزره حرکت ایلمش ایسه‌ده بالاده تعداد اولنان اسبابدن طولایی غلیانه کلمش اولان افکار عامه انتخاباتده مخالفین کروهندن مبعوث کوندرملك کبی بعض نمایشلر کوسترمکه

[*] بو محاربه‌لرك ایچنده مشهور اولان قریم، ایتالیه، مکسیقه والمانیه محاربه‌لری ایدی.

باشلادیغندن ناپولئون دخی تسکین اذهان ایچون پولتیقه‌یی دکشدیر-
مش و حریت طرفدارلرینی ممنون ایده‌جك یولده ممالکی اداره
ایتمکه باشلامشدر. بودخی مطلوب ومأمول اولان ثمره‌لردن هیچ
برینی ویرمه‌دیکندن ناپولئون فتوحات خارجیه واسطه‌سی ایله
توجه عامه‌یی تجدید ایتمك فکری ایله پروسیه ایله محاربه‌یه طوتشمش
وایمپراطورلغك انقراضنه سبب اولمشدر

شوقدر وار که ناپولئون دورنده خارجی ایشلرده فرانسه پك
پارلاق ایدی وفرانسه نفوذی تامیز، طونه، اشپره ونوا سواحلنده
حس اولنمقده ایدی.—

فرانسه والمانیه محاربه‌سی — بیك ایکی یوز قرق سنه-
سندن بری پروسیه قرالیتنك امور خارجیه‌سی ناظری قونت
بسمارق شنهاوزن امور سیاسیه‌ده ابراز ایتدیکی مهارت ومتانت
افکار ایله تفرد ایتمکه باشلامش ایدی.

ناپولئونك افق سیاسیده بر یلدیزك ظهورینه برحسن نظرله
باقه‌مایه‌جغی بدیهی اولدیغی کبی، ذاتاً بسمارق دخی عموم
المانیه‌نك ایشلرینه کیسه‌یه وحتی قاریشق اولان المانیه امورینی
کویا اجرای نفوذ وابراز مهارت ایچون کندیسنه سرمایه اتخاذ
ایتمش اولان اوچنجی ناپولئونه دخی نوبت ویرمه‌مکه باشلامش
ایدی. بناء علیه ناپولئون بروقتدن بری بسمارقه یان کوز ایله
باقمغه باشلامش ایدی.

بسمارق عموم پروسیه لیلر کبی (ایه‌نه) مغلوبیتنك نتایجی اوله‌رق [*] فرانسه یوزندن پروسیه‌نك باشنه کلن فلاکتی اونوتمامش اولوب، اخذ انتقام ارزوسنده بولنه‌یور ایدی. ذاتاً پروسیه بو فکر سایه‌سنده هیچ بر وقتده تدارکات و اصلاحاتدن خالی قالمامش وعسکرلك خصوصنده برنجی دولت اولمش ایدی.

بسمارق ایله پروسیه ارکان حرب رئیسی قونت مولتکه ظاهراً پك پارلاق ومقتدر کورونن فرانسه‌نك حقیقت حالده پروسیه ایله باشه چیقه‌مایه‌جغنی تحقیق ایده‌رك محاربه ایتمکه قرار ویرمشلر وایشی پك کوزل صورتده ترتیب ایلمشلردر — یعنی مسئولیتی اوزرلرندن اتمق ایچون فرانسه‌یی اعلان حربه مجبور ایتمشلردر (١٢٤٨).

ماهر بسمارق ناپولئونك بلجیقه قرالیتی ایله لوقسامبورغ امارتنده کوزی اولدیغنه واقف اوله‌رق چوقدن بری ناپولئونی امیدوار ایتمکده و بو سایه‌ده ال التندن پروسیه ایچون ایشلر کورمکده ایدی. اوستریه‌نك مغلوبیتی، ایله المانیه هیئت متفقه‌سندن اخراجی، پروسیه‌نك تحت ریاستنده اوله‌رق شمالی المانیه حکومتلرندن بر هیئت متفقه ظهوری — هپ بو پولتیقه‌نك نتایجی جمله‌سندن ایدی. ناپولئون بونلرك حصوله کلمسنه برخیلی یاردم ایتمش اولدیغندن بسمارقدن مقابله ایستمشدر. فقط بسمارق طانیمامازلغه

[*] صحیفه ٢٦٤

کلمشدر. بونکله تا جکرکاهندن مجروح اولان ناپولئون پروسیه‌یی «تأدیب» ایچون فرصت کوزتمکه باشلامشدر.

بوفکره دوشمش اولان ناپولئـون حربیه نظارتنه هرسنه ویرلمکده اولان ملیونلری و پارسده رسم چکیدلر ایچون طوتیلان اردونك انتظامنی کورمکده اولدیغندن عسکرینك ازهر جهت مکمل وکافی اولدیغنه ایناتیر ایدی. حالبوکه ریاست امورده بولنان مرتکب واهلیتسز ادملر فرانسه‌نك امور عسکریه‌سنی یوز اوستی براقشلر ایدی که پروسیه‌یه جسارت ویرن مواد بریده بو ایدی.

وقت مزبورده اسپانیه اختلال حالنده اولوب ارکان دولت اختلالی تسکین و اطفا ایچون اجنبی خاندانندن برینی قرال انتخاب ایتمکه قرار ویرمشلرایدی. بسمارقك تشویقی ایله‌اولوقت اسپانیه‌نك ریاست امورنده بولنان جنرال (پریم) اسپانیه تاجنی پروسیه خاندان قرالیسی افرادندن (پرنس هوهنزولرن) ه تکلیف ایتلمش وبسمارق بوکافرانسه‌نك راضی اولمامیه‌جغنی بیلدیکی حالده قبول ایتدیرمشدر.

اسپانیه تاجنك هوهنزولرن خاندانه انتقالی فرانسه ایچون مشهور بشنجی شارل دورینك عودتی دیمك اولدیغندن فرانسه شدتلی پروتستولر ایله بردن اورته‌یه چیقمشدر. بسمارق وسیله بولمش اولان ناپولئونك اسپانیه تاجندن واز چکیرمك ایله قناعت

ایتمه‌یه‌جکنی یقیناً بیلدیکی جهتله هوهنزولرن پرنسنك نامزدلکدن چیقدیغنی اعلان ایده‌رك صورت ظاهره‌ده حربه طالب اولمادیغنی کوسترمشدر . بوندن طولایی جسارتلنمش اولان ناپولئون فی‌مابعد دخی هوهنزولرن خاندانننك اصلا بوکبی تشبثاتده بولنمایه‌جغنی طلب ایلدکجه کبی یولسز حرکتده بولنمش و پروسیه طبیعی بونی قبول ایتمه‌دیکندن حرب اعلان اولنمشدر . بناء علیه بسمارق مرادینه نائل اولمش و بونکله برابر مرادینك نه اولدیغنی عالمدن کتم ایتمکه موفق اوله‌رق مسئولیت معنویه‌یی ناپولئون اوزرینه آتمشدر .

پروسیه آز مدت ایچنده حدود باشنده کلیتلی عسکر جمع ایتمش و فرانسزلره حاضرلنمق ایچون میدان ویرمکسزین تجاوز ایدی ویرمشدر . مغلوب اولان فرانسه اردوسی متین مج (Metz) قلعه‌سنه قپانمش وانك امدادینه کلن اردویی بلجیقه حدودنده کائن سدان قلعه‌سی جوارنده اسیر ایتمشدر . ناپولئون دخی بو اردو ایچنده اولوب کمال رذالت ایله قلیجنی تسلیم ایتمشدر (٢ تشرین اول ١٢٤٨) . ایکی کون صوکره نهایت درجه‌ده متنفر اولمش اولان فرانسه «محافظهٔ ملیه حکومتی» [*] نامیله بر حکومت موقتهٔ جمهوریه تشکیل ایلشدر (٤ تشرین اول) .

حکومت موقته و باخصوص او حکومتك اعضاسندن

[*] *Gouvernement de la Defence Nationale.*

بولنان موسیو غامبتا (Gambetta) حیرت انگیز بر غیرت وفداکارلق سایه‌سنده فرانسه ملتنك وعسکرینك ناموسنی اکمال ایلش ایسه‌ده نتیجهٔ احوالده فرانسه مغلوب و پریشان اولمشدر ٠

عقد اولنان مصالحه‌ده فرانسه ایکی ولایتنی غائب ایتمش و بش ملیار فرانق تضمینات حربیه ویرمکی تعهد ایتمشدر ٠ فرانسه‌نك مالاً ایتدیکی ضرر اون ایکی ملیار فرانقه بالغ ایدی ٠ دول معظمه‌نك الك برنجیلرندن معدود اولان فرانسه اوچنجی درجه‌ده حکومت حالنده قالمش و بو حالدن تز قورتیله‌جغنه امید کسلمشدر ٠ —

وقوعات اخیره — عقد اولنان مصالحه‌یی تصدیق ایچون اجتماع ایدن ملت مجلسنك انتخابی احوال فوق العاده اثناسنده واقع اولمش ایدی ٠ جمهوریت طرفدارلری تکلیف اولنان شرائطك قابل قبول اولمادیغنی بیان ایله نهایت درجه‌یه قدر محاربه ایتمك لازم اولدیغنی درمیان ایده‌یورلر ایدی ٠ قرالیت طرفدارلری ایسه یورغون اولان اهالینك صلح ارزوسنده اولدیغنی بیلدکاری ایچون صلح بیراغنی اچه‌رق میدان انتخابه چیقمشلردر ٠ مجلسك معاهده‌یی تصدیق ایتدکدن صوکره همان طاغیله‌جغی مقرر اولدیغندن جمهوریت طرفداری بولنان ملت پك چوق یرلرده دخی قرالیت طرفدارلرندن مبعوث انتخاب

ایتمشلردر. بناء علیه مجلسده اکثریت قرالیت طرفدارلرنده قالمشدر. مجلسده ناپولئون طرفدارلرندن هیچ بر اعضا یوق ایدی. حتی ناپولئون طرفدارلری اهالینك رأینه مراجعت ایتمکه تأدب ایتمشلردر.

قرالیت طرفدارلری تکرار اهالینك رأینه مراجعت اولندیغی حالده کندیلرینك انتخاب اولنمایه جقلرینی بیلدکلری جهتله مصالحه نامه یی تصدیق ایتدکدن صوکره طاغلمایوب، تضمینات حربیه اعطا اولنوب فرانسه کسب سکونت ایدنجه یه قدر فرانسه یی اداره ایده جکلرینی و او وقته قدر ادارهٔ موقته یی قالدیرمایه جقلرینی اعلان ایتمشلردر. بوندن صوکره مجلس دخی یکرمی التی ولایتدن مبعوث انتخاب اولنمش اولان موسیو (تیه‌ر) ی «قوهٔ اجرائیه رئیسی» [*] عنوانی ایله رئیس جمهور اعلان ایلمشلردر.

مجلسك بو حرکتی و قرالیت طرفدارلرینك اکثریت قزاندقلری افراط درجه ده جمهوریت طرفداری بولنان پارس اهالیسنی یأسه دوچار ایده‌رك عصیان ایتلرینی موجب اولمشدر.

پارسك پروسیه‌لیلر طرفندن محاصره‌سی اثناسنده عموم اهالی‌یه سلاح ویرلمش ایدی و اهالیدن معلم الایلر تشکل ایتمش ایدی که قوهٔ مجموعه‌سی اللی بیك نفری متجاوز ایدی. بوئك ایچون پارس عصیانی کوچ حال ایله تسکین اولنه بیلمشدر. عصیاندن

[*] Président des pouvoirs exécutifs.

فرانسه‌نك ایتدیکی ضرر معنوی همان پروسیه‌لیلرك ضررلرینه معادل ایدی .

ارباب قیام ایچنده اشتراك اموال وسائر سوسیالیست فرقه‌لرینه منسوب اجنبیلر دخی موجود ایدی . بونلر « قومون » نامیله برحکومت تشکیل ایتمشلر ایدی که بوحکومتك « تەررور » دن [*] اشاغی قالیر یری یوق ایدی .

نهایت مغلوب اولمش اولان اهل قیام یأسلرندن دلروب پارسك الك مشهور ابنیه‌سنی ودوائر رسمیه‌سنی غازایله طوتشدیروب احراق ایلمشلردر . بناءً علیه دنیانك الك کوزل شهری بولنان پارس اولا پروسیه طوپلرینك وصوکره اهل قیام علیهنه استعمال اولنان فرانسه طوپلرینك دانه‌لرندن وحریقلردن پك متضرر اولوب خرابه‌لر ایچنده قالمشدر .

بوعصیانك نتیجه‌سی اوله‌رق اوتوزالتی بیك قدر ادم دیوان حرب واسطه‌سیله محکوم اولوب کیمی اعدام اولنمش ، کیمی قلعه‌بند ایدلمشدر

پارس شهری دخی شو یقینلره کلنجه‌یه قدر ممالکك مقر اداره‌سی بولنمق شرفندن محروم براقیلوب ملت مجلسی وحکومت پارس قربنده بولنان ورسای شهرنده اقامت ایتمشلردر .

فرانسه‌نك ریاست اموری درعهده ایتمش اولان موسیو

[*] صحیفه ۲۳۱

(تیه‌ر) فرانسه تاریخنده کوریلن رجالك اك بیوكلرندن معدود در. كندیسی عسكر بولنمادیغی حالده امور عسكریه یه واقف بولندیغی یازدیغی ناپولئون بوناپارت تاریخندن معلوم اولدیغی كبی، پروسیه یه اعلان حرب اولندیغی كونی همان یالكز باشنه اوله‌رق محاربه‌نك علیهنده بولنمش و «عسكرك جاكت دوكمه‌سنه وارنجه‌یه قدر هرشیئك حاضر اولدیغی» كمال افتخار ایله بیان و اعلان ایدن حربیه ناظری مارشال لو بوف (Le Bœuf) ه قارشی فرانسه‌نك پروسیه ایله محاربه‌یه حاضر اولمادیغنی ادعا ایلمش ایدی. حتی بو اصرارندن طولایی مجلسدن چیقدقدن صوكره عربه‌سی اهالی طرفندن طاشه طوتلمش ایدی.

كندیسی مشهور دیپلوماتلردن معدود اولدیغی كبی، امر خطابتده دخی امثالی یوق ایدی. بو دفعه ریاست جمهورده كندیسنك مدیر امور اولدیغنی كوسترمشدر.

موسیو (تیه‌ر)ك تحت اداره‌سنده بولنان فرانسه‌نك موفقیاتی تاریخ عمومیده التون حروف ایله یازلمغه شایاندر. فرانسه‌نك منابع مالیه‌سی كورلنمش، تجارت و صنایعنه سكته كلمش، اعتباری بوزلمش، ممالكك برقسمی اجنبی النده قالمش ایدی. بو غوائلی برطرف ایتمك ایچون فرانسه چوق سرمایه‌یه محتاج ایدی. فضله اوله‌رق بش ملیار فرانق تضمینات ویریله‌جك، فرانسه‌ده قالان

پروسیه عسکری بسلنه‌جك ، عسکر یکیدن تنظیم وتجهیز ایدیله‌جك ، خراب اولان جهتلر تعمیر اولنه‌جق ایدی .

(تیه‌ر) اوچ سنه ظرفنده اشبو امورك کافه‌سنی تسویه ایده‌رك دنیایی حیرت وتحسین ایچنده براقشدر .

حالبوکه بومشغولیت ایچنده بولنان تیه‌ر ملت مجلسی ایله اوغراشمقدن اصلا خالی دکلدی .

موسیو (تیه‌ر) اساساً حکومت مشروطه طرفداری (اورلیانیست) بولندیغی حالده فرانسه‌ده جمهوریت اداره‌سندن بشقه بر اداره‌نك بقا بولمایه‌جغنی اکلامش اولدیغندن وطنك سلامتی اوغورنده افکارینی ترك ایلمش ایدی . بناءعلیه مجلسده غالب اولان قرال طرفدارلری جمهوریته میل ایتمش اولان (تیه‌ر) ه دوشمن کسلمشدر .

واقع اولان انتخابات جزئیه‌ده هپ جمهوریت طرفدارلری غالب اولمغه باشلادقلرندن قرال طرفداری اولان اکثریت تیه‌ری دوشیروب یرینه مارشال ماق ماهونی رئیس انتخاب ایتمشلردر .

فقط صکره قرالك انتخابی مسئله‌سنه کلنجه قرال طرفدارلری ایکی فرقه‌یه ایریلوب [*] برایشه قرار ویرمکدن عاجز قالمشلردر . بونك ایچون نهایت جمهوریتك تصدیقنه لزوم کوریلوب فرانسه

[*] «اورلیانیستلر» (*Orleanistes*) یاخود حکومت مشروطه طرفدارلری و «لژیتیمیستلر» (*Legitimistes*)

ایچون بر « جمهوریت معتدله » اولمق اوزره قوانین اساسیه تنظیم ایدلمشدر (١٢٥٣).

قوانین اساسیه اعلان اولندقدن صوکره انتخاب اولنان ملت مجلسنده جمهوریت طرفدارلری اکثریت بولدقلری جهتله فرانسه ده جمهوریت یرلشمشدر .

ذاتاً اوچنجی ناپولئون عقد مصالحه دن صوکره انکلتره ده وفات ایتدیکی کبی، بوندن اوچ سنه مقدم وارثی بولنان اوغلی دخی جنوبی افریقه ده تلف اولدیغندن بوناپارت فرقه سی دخی انقراض بولمشدر .

بوکونکی کونده بش یوز التمش اعضادن مرکب اولان ملت مجلسنده جمهوریت طرفدارلری درت یوزی متجاوز اولدیغی حالده، اساساً اوچ مستقل فرقه بولنان مخالفین یوز یوزاللی کشیدن عبارتدر . —

بلجیقه

صورت ظهوری — ویانه قونغره‌سی خیلی عصرلردن بری اوستریه خاندانننك تحت اداره‌سنده بولنان بلجیقه قطعه‌سنی [*] فلمنکه الحاق ایده‌رك ایکی قطعه‌دن (نیدرلاندیه) قرالیتی نامیله بر حکومت تشکیل ایتمش ایدی.

حالبوکه فلمنك ایله بلجیقه اهالیسی بیننده جنسیت و ملیت خصوصنده هیچ بر مناسبت اولمادیغندن امتزاج – یعنی بر واحد سیاسی تشکیل ایده‌جکارینه امید یوق ایدی.

فلمنکلیلر عن اصل المانیه جنسنه منسوب اولوب المانجه سویلدیکی حالده بلجیقه‌لیلر (سلت) و (رومان) جنسنه منسوب و فرانسزجه متکلم ایدی.

بونك ایچون ویانه قونغره‌سی ایکی قطعه‌یی برلشدیره‌جکنه فلمنکی المانیه‌یه، بلجیقه‌یی دخی فرانسه‌یه الحاق ایتمش اولسیدی دها مناسب برایش کورمش اولور ایدی.

[*] جلد صحیفه ۲۷۵ و ۳۳۱

بلجیقه خیلی امتیازاته نائل اولدیغی حالـده هیچ بروقتده فلمنکدن آیرلق فکرندن وازکچمه‌مش ایدی. فلمنك قرالی کاییوم دخی بو سببدن اوله‌رق قوهٔ جبریه ایله بلجیقه‌لیلری تأدیب وتسکین ایتمکه قیام ایتمشدر. شوقدرکه فلمنك حکومتنك شدتی بالعکس غلیان افکاری موجب اولمشدر.

پارسده اونجی شارل علیهنه قیـام واقع اولوب حکومت حریت پرور لوئی فیلیپه انتقال ایدنجه بروسل شهرنده دخی قیام واقع اولمشدر. حکومت محلیه‌نك خطاسی اوزرینه قیام ابتدای ظهورنده تسکین ایدیله‌مه‌دیکندن عموم ممـالکه سرایت ایتمشدر (١٢٠٩).

فلمنك محاربه‌سی خیلی امتداد ایتمش وخیلی قانلر دوکلمشدر. بلجیقه‌لیلر فلمنك عسـکرینی ممالکلرندن طرد ایده‌رك برحکومت موقته تشکیل ایتمشلر وصوکره فرانسه قرالی لوئی فلیپك اوغلی دوق ده نمور (D. de Nemours) ی قرال انتخاب ایلمشلردر. فقط لوئی فیلیپ فرانسه ایچون مهلك برمسئله اچامق فکری ایله فلمنك تاجنی رد ایلمشدر. بونك اوزرینه فلمنکلیلر دخی سـاقس قوبورغ پرنسلرندن لئوپولدی قرال اعلان ایلمشلردر.

دول معظمه مرخصلرندن مرکب اوله‌رق لوندره‌ده اجتماع ایدن قونغره دولتلرك قرارلری ایله تشـکل ایدن بلجیقه حکومتنی

تصدیق ایتمه‌دیکی ایچون فلمنك قرالنی تأدیب ایتمکه قرار ویرمش وبوکا فرانسه‌یی مأمور ایلمشدر.

فرانسه اردوسی قوماندانی مارشال (ژه‌رار Gerard) فلمنك عسکرینی بلجیقه قطعه‌لرندن اخراج ایده‌رك بلجیقه‌نك استقبالنی تأمین ایلمشدر (١٢٠٩).

بوکونکی کونده بلجیقه بش ملیون نفوسی حاوی اولوب اوروپانك اك معمور دولتلرندن معدوددر و استقلال و بیطرفلغی دولتلرك تحت تصدیقنده‌در.

اسپانیه

وقوعات اخیره — ناپولئونك ترك تخت ایتمسی اوزرینه اسپانیه قرالی سابق (یدنجی فردیناند) دول معظمه‌نك قراری ایله اسپانیه‌یه کلوب تکرار جلوس ایتمشدر .

اسپانیوللر فردینانده ناپولئون طرفندن تنظیم اولنان قوانین اساسیه‌یی که « ١٨١٢ قانونی » نامی ایله معروف ایدی — قبول ایتمك شرطی ایله دعوت ایتمشلر ایدی . فردیناند ابتدا بو شرطی قبول ایتمش اولدیغی حالده صوکره وعدینی هیچ حکمنده طوته‌رق کمال استبداد اوزره ممالکی اداره ایتمکه باشلامشدر .

فردیناند اداره‌سز لکلری ایله تاریخده الك فنا نام براقمش اولان حکمدارلردن بریدر . زماننده اسپانیه‌نك کوردیکی سوء اداره همان قرون وسطاده بیله کورلمه‌مش ایدی دنیله بیلیر . « انکیزیسیون » اعاده اولنمش، فضله اوله‌رق بو دفعه انکیزیسیونك یالکز امور روحانیه‌یه شمولی اولمایوب امور سیاسیه دخی نظارتی تحتنده بولنور ایدی .

رشوت وارتكاب نهايت درجه‌ده اولوب مقربلر سلطنت فوق‌العاده اوزره يشادقلری حالده كوچوك مأمورين وضابطان ديله‌نيرلر ايدی. عسكرك بر دفعه يتمش آيلق متداخل معاشلری وار ايدی.

بو احوال وخيمه‌نك نتيجه‌سی اوله‌رق اسپانيه‌ده اختلال ظهور ايتمش وعسكر دخی ارباب قيام طرفنه كچديككندن از مدت ايچنده تعمم ايتمشدر. فردينانددخی قانون اساسی‌يی اعاده ايتمش، جزوئيتلری طرد ايتمش، انكيزيسيونی قالديرمش، مطبوعات حريتنی قبول ايلمشدر. فقط بو تعهداته رعايت ايده‌جكنه يمين ايتمش ايكن كيزليجه ملت مجلسی عليهنده انتريقه‌لر چويرەرك اوته‌ده بريده طرفدارلرندن فرقه‌لر پيدا ايتمشدر.

بو صره‌ده اتفاق «مقدس» ياخود «مربع» اعضاسی وه‌رون شهرنده قونغره تشكيل ايده‌رك اسپانيه‌ده استقلال اداره‌يی محافظه ايچون مداخله‌يه قرار ويرمشلر واتفاقه داخل اولماديغی حالده فرانسه‌يی مداخله‌يه مأمور ايلمشلردر.

انكلتره اوته‌دن بری اسپانيه‌ده فرانسه نفوذينك قوت بولمسنه مخالفت ايتمكده بولنديغندن مسلكی اقتضاسندن اوله‌رق بو دفعه فرانسه‌نك مداخله‌سنی منع ايتمكه غيرت ايتمشدر. فقط موفق اولهمايديغندن اتفاق مقدسدن صغومشدر. حتی بر مدت صوكره انكلتره «هر ملت بيلديكی كبی داخلی اموريني تسويه ايتسين»

مداخله هم حقسز، همده فائده‌سز برحرکتدر » قولیله مداخله‌نك علیهنده بولنمش واتفاقدن آیرلمشدر.

فرانسه اردوسی ازمدت ایچنده لیبرال فرقه‌سنه غلبه ایده‌رك فردیناندی تکرار استقلال اداره‌یه نائل ایتمشدر — یعنی وقتیله فرانسزلرك ویردکاری قانون اساسی بودفعه ینه فرانسزلر واسطه‌سیله جبراً فسخ والغا ایدلمشدر.

بو اثناده اسپانیه‌نك امریقه مستملکاتی (مکسیقه بولیویه، پرو وساره) اسپانیه‌دن آیریلوب مستقل حکومتلر تأسیس ایتمشلردر.

قرال یدنجی فردیناندك ایزابللا نامنده برقیزندن بشقه ذریتی اولمادیغندن کندیسندن صوکره تاج وتخت برادرینه انتقال ایده‌جك ایدی. فقط فردیناند برادرینی حکومتدن محروم براقمق ایچون اصول وراثت حقنده جاری اولان نظامات مخصوصه‌یی فسخ وقرالك ارکك اولادی بولنمادیغی حالده قیزلرك خلف اوله بیله‌جکاری حقنده یکی برنظام نشر ایتمشدر.

فردیناند وفات ایتدیکی وقت قیزی ایزابللا دها صبیه بولندیغندن وکالت والده‌سنه ویرلمشدر. لکن فردیناندك برادری دون قارلوس بونی وسیله اتخاذ ایده‌رك عصیان ایتمش وعصیان یدی سنه امتداد ایتمشدر (١٢١١ — ١٢١٧).

بوعصیان دخی اسپانیه‌نك تجارت ومعموریتنی محو ایتمشدر.

ایزابللا انجق فرانسه ایله انکلتره سایه‌سنده [*] قارلیستلره غلبه ایتمشدر واسپانیه ایچون ۱۸۱۲ قانون اساسیسنه معادل برقانون نشر ایده‌رك حکومتنی تحکیم ایلمشدر.

ایزابللا قرق سنه قدر حکومت ایتدکدن صوکره وکلاسنك سوء اداره‌لرندن طولایی واقع اولان عسکر عصیانده حکومتی غائب ایده‌رك فرانسه‌ده اقامت ایتمشدر (۱۲۴۶).

بونك اوزرینه اهل قیام رؤساسی (یعنی مارشال سرانو، جنرال پریم وسائره) برخیلی مدت اسپانیه تاجنی تکلیف ایچون بر پرنس ارامشلر والك نهایت پروسیه پرنسلرندن برینه تکلیف ایلمشلردرکه بوتکلیفك فرانسه ایله المانیه بیننده محاربه ظهورینی موجب اولدیغی کورلمش ایدی.

اسپانیه‌ده بوصره‌ده دفعاتله جمهوریت اعلان اولنمش وبرخیلی مدت هیئت وکالت طرفندن اداره ایدلمش، حتی اسپانیه تاجی بردفعه ایتالیه قرالی ویقتور امانوئلك اوغلی (پرنس آمده) یه ویرلمشدر. فقط اسپانیه هیچ برندن راحت کورمه‌مشدر. نهایت حالسز قالمش اولان اسپانیه ایزابللانك اوغلی دون آلفونسه بیعت ایده‌رك برآز راحت بولمشدر (۱۲۵۲).—

[*] انکلتره وه‌رون قونغره‌سندن بری حریت طرفدارلرینی التزام ایتمکده اولوب بودفعه فرانسه‌ده حریته طوغری انقلاب واقع اولنجه (ایلول قرالیتی) همان فرانسه ایله متفقاً حرکت ایتمکه باشلامشدر.

انکلتره

وقوعات اخیره — انکلتره‌ده کلیوم د، ورانژك جلوسی ایله «ویغ» و «توری» فرقه‌لری بیننده اولان مناسبات دکشمش ایدی. اولاری بری حریت واصلاحات طرفداری، دیکری دخی حال حاضر طرفداری بولندقلری حالده بودفعه «توری» فرقه‌سی استوارت خاندانی التزام ایده‌رك اورانژ وهانوور خاندانه خصومت ایتمکه باشلامشلردر. بونك ایچون انکلتره‌نك احوالی مجرای طبیعیه‌سندن چیقمشدر.

اهالی ویغ فرقه‌سنك تجاوزکارانه پولتیقه‌سندن ممنون اولمایوب حکومتك معتدل اولان (توری) لره انتقال ایتدیکنی ایسته‌یور ایدی. فقط توری فرقه‌سنه حکومتك تسلیمی خاندان قرالی‌یه اولان خصومتلرندن طولایی برآز مناسبتسزدوشه‌یور ایدی.

بوصره‌ده (١١٨٥) استوارت سلاله‌سنك انقطاعی احوالی برآز دوزلتمشدر.

ناپولئون علیهنده انکلتره‌نك کوستردیکی اصرار انکلتره

منافعی ایچون اوقدر الزم برشی دکلدی . واقعا بو سایه‌ده انکلتره دولتی بیوك برشان قزانمش وقطعات خمسه‌ده مهم مستملکاته مالك اوله‌رق دنیانك برنجی دولتی اولمشدر . فقط بونلره بدل انکلتره یکرمی ملیار فرانق بورج صاحبی اولمش ویالکز بورجك فائضنی ویرمك ایچون سنوی اهالیدن یکرمی ملیون فرانق فضله ویرکی آلمغه مجبور اولمش ایدی . بوقدر واردات بولمق ایچون تجارت وصنایع اوزرینه فوق العاده رسوم تحمیل اولنمش ایدی که نتیجه‌سی اوله‌رق حوایج ضروریه بهالنمش ایدی . بالخصوص ماکینه‌لرك ایجادی رنجبرلك ایله کچینمکده بولنان برطاقم اهالی‌یی اکمکسز براقمش ایدی .

بو احوالدن طولایی اهالی شکایت ایتمکده اولوب بیوك براختلال ایچون میدان اچلمقده ایدی . قاتولیك بولندیغی ایچون حالا حقوق سیاسیه‌یه مالك اولمایان ایرلانده اهالیسی دخی انکلتره علیهنه قیام ایچون مهیا بولندیغندن احوال ریاست اموردە بولنانلری دوشوندیره‌جك رنك کسب ایتمش ایدی .

اهالی انکلتره‌یه ممالك اجنبیه‌دن ذخیره ادخالنه مانع اولان نظامی [*] وسیله اتخاذ ایده‌رك اوته‌ده بریده قیام ایتمش ایدی . فقط ریاست اموره یکی کچمش اولان توری فرقه‌سی قیاملری کمال متانتله تسکین ایتمشدر . بوقاریشقلقلر اثناسنده هاری هونت

[*] که *Corn-laws* نظامی نامی ایله معروف ایدی .

(H. Hont) وایرلاندلی اوقونل (O'Connel) نام برخطیب پك زیاده شهرت قزانمشلردر ٠

التمش سنه حکومت ایتمش اولان قرال اوچنجی یورکینك وفاتی اوزرینه اوغلی دردنجی یورکی (١١٩٨ — ١٣٠٨) جلوس ایتمشدر . دردنجی یورکی پك سفیه بر پرنس ایدی ٠ قرالك مناسبتسز اسرافی، زوجه‌سی حقنده اظهار ایتدیکی چرکین معامله‌سی اهالینك شکایاتنه آریجه وسیله ویرمکده ایدی ٠ بونك ایچون اساساً اصلاحاتك علیهنده بولنان « توری » فرقه‌سی بیوك بر غلاکتك وقوعنی منع ایچون بر طاقم اصلاحات اجرا ایدرك اهالی‌یی تسکین ایتمکدن بشقه برچاره بوله‌مامشدر ٠ ابتدا لورد قانینغ (Canning) وصوکره (واترلو) قهرمانی دوق ده‌وه‌للنغتونك تحت ریاستنده تشکل ایدن هیئت وکلا اعضاسندن سیر روبرت پیل (R. Peel) خیلی اصلاحات اجرا ایتمشلردر ٠

بو اصلاحات ایچنده‌الك مشهور اولانلر ایرلانده‌یه‌اعادهٔ حقوق (که Emancipation des Catholiques یاد اولنمشدر) واهالی نظرنده منفور اولان بعض رسومك لغوی یاخود تعدیلی ایدی ٠ باروت قومپانیه‌سی وقعه‌سندن بری [*] حقوق سیاسیه‌دن محروم اولان قاتولیکلر پارلمنتویه اعضا انتخاب اولنمق شرفنه نائل اولمشلردر (١٢٠٧) ٠

[*] جلد ٥ صحیفه ٢٣٢

دردنجی یورکی‌نك وفاتی اوزرینه انکلتره تاجی برادری دردنجی کلیومه انتقال ایتمشدر . کلیوم اصلاحات پرور برقرال اولدیغی کبی ، وقت مزبورده پارسده واقع اولان اختلال و «ایلول قرالیتنك» ظهوری اوزرینه انکلتره‌ده افکار عامه غلیانه کلمش اولدیغندن ولنغتون حکومتی ترك ایتمش وباش وکالت ویغ فرقه‌سی ارکانندن لورد غره‌ی (Grey) یه ویرلمشدر . لورد غره‌ی دخی « انتخاب نظامنامه‌لرینی » تعدیل ایتمکه موفق اولمشدر .

اصول مشروطیت انکلتره‌ده قرون وسطادن بری موجود ایدی واصول انتخاب ابتدای اعلانندن بری دکشمه‌مش ایدی . مبعوث کوندرمك شرفی هر ایچون قاعدهٔ کلیه اتخاذ اولنه‌جق نظامات ایله محدود اولمایوب او اسکی وقتك اهمیته کوره « فلان قونتلق داخلندن شوقدر کشی زاده وفلان شهرلردن دخی بر مبعوث » یولنده برطاقم « امتیازنامه » لرایله معین ایدی .

مرور زمان ایله اولاری اولدقجه معمور اولان شهرلر وقرا اهمیتدن دوشدیکی وحتی بسبتون محو اولدیغی کبی ؛ اووقت اهمیتسز اولدقلری ایچون مبعوث انتخاب ایتمك امتیازندن محروم قالان برچوق قرا دخی شمدی الڭ معمور شهرلر صره‌سنه کچمش ایدی . مثلا یوز بیك اهالی‌یی شامل اولان (مانچستر) و (برمینغام) شهرلری مبعوثسز ایدی .

وقتيله اهميتلی اولوب مبعوث كوندرمكه صلاحيت قزانمش وشمدی اورته‌دن قالقمش اولان مركزلو لوردلردن برينك اراضيسی داخلنده بولنديغندن لورد دخی اوراده چيفتجيلك ايدن اهالی‌يه ايسته‌ديكی ادمی انتخاب ايتديرر ايدی . بوكبی موقعلر «چوروك محللر Bourg pourri » ياد اولنمشدر .

لورد غره‌ی انتخاب نظامنامه‌سنی تعديل ايده‌رك نظام جديد موجبنجه دولته ايكی يوز اللی فرانق ويركی ويرنلر رأی ويرمكه وانتخاب اولنمغه صلاحيت قزانمشلردر . فضله اوله‌رق مانچستر ولوندره كبی بيوك شهرلره اهاليسی نسبتنده مبعوث انتخاب ايچون حق ويرمشدر (١٢١٠) .

لورد غره‌يك خلفی لورد ملبورن (Melbourne) انكلتره مستملكاتنده اسارتی لغو ايتمش وبيوايه اولنلر حقنده اولان نظامنامه‌يی تعديل ايده‌رك عالمك تحسيننه مظهر اولمش ايدی .

بوصره‌ده شمديكی قرالیچه ويقتوريه جلوس ايتمش (١٢١٥) وويقتوريه ايله‌برابر رياست اموره مشهور روبرت پيل كلمشدر .

روبرت پيل انكلتره‌يی غايت كوزل صورتده اداره ايتديكی كبی ، اجراسی ناقابل عد اولنان ايكی موفقيته نائل اولمشدر . بونلرك بری ايراد اوزرينه ويركی تخصيصی ، ديكری دخی انكلتره‌يه كلن ذخيره‌نك رسومدن معافيتی ايدی .

بالاده ذكر اولندیغی اوزره احتیاجات ضروریه یه قارشیلق طوتمق ایچون انكلتره پك چوق اقچه یه محتاج اولوب متصل طوز ، اتمك ، شكر كبی فقرایه الزم اولان امتعه اوزرینه رسوم تحمیل ایدلمسنی موجب اولهیور ایدی . روبرت پیل ایراد اوزرینه یوزده ایكی بچق مقداری ویركی تخصیص ایدەرك لازم اولان ایرادی بولمش (١٢٢٠) و بوسایه ده ذخیره نك ادخالنی منع ایدر نظاماتی فسخ ایتمشدر (١٢٢٤) .

بو حركاتدن طولایی زنكین لوردلرك عداوتنه اوغرامش اولان پیل ریاست اموری ترك ایتمكه مجبور اولمشدر . پیل دخی « منافع ذاتیه ایچون امتیاز ارزو ایدن افراد ممتازه عندنده پك منفور اولەرق ریاستی ترك ایدەیورم . شوقدر واركه آلنلرینك تری ایله اتمك قزانان طاقك مسكنی اولان عادی قلبەلرده اسمك خیر ایله یاد اولەجغنی اومارم ، انلر یورغونلق حالنده اقشام خانەلرینه عودت ایدەرك لقمەلرینی اوكارینه قویدقلری وقت قوانین دولتك حقسزلغنی درخاطر ایچون وسیله بولەمایەجقلرندن البته لقمەیی دها طاتلی یه جكلردر . بودخی زنكینلرك ستملرینی اونوتدیرمق ایچون كافی برشرفدر » دیەرك استعفا ایتمشدر .

روبرت پیل دن صوكره كان لورد روسل (Russel) طریق اصلاحاتده دوام ایدەرك مشهور قروموەل طرفندن وضع اولنان

بحريه نظامنامه‌سنى [*] لغو ايده‌رك تجارت ايچون حريت اعلان ايتمشدر (١٢٢٧).

روسل «انكلتره‌نك مستملكاتى استقلال داخلى و حريت ومساواتدن محروم براقلديغى حالده جاهير متفقه‌كبى فرصت بولدقجه ايريله‌جقلردر» ادعاسى ايله بونلره داخلى استقلال ويرمشدركه بونكله مستملكاته شكايت ايچون محل براقامشدر.

لكن بو صره‌ده انكلتره‌ده مستملكاتندن طولايى بشقه درلو راحتسزلكه دوچار اولمشدر. – يعنى روسيه دولتنك دائماً جنوبه طوغرى تجاوزاتندن قورقمغه باشلامشدر. روسيه شرق اناختارى مقامنده اولان قفقاسيه جبال متسلسله‌سنى ضبط ايتدكدن ماعدا وسطى آسيه‌يه دخى اياق آتمشدر. انكلتره برطرفدن شرق تجارتنه بر رقيب ظهور ايتديكى ايچون، ديكر طرفدن دخى وسطى آسيه‌دن هندوستان تهديد اولنديغى ايچون تلاشه دوشمشدر.

قريم محاربه‌سى اثناسنده انكلتره‌نك مداخله‌سى روسيه‌يه قارشى برسد چكمك مقصدندن ايلرى كلمش – يعنى بو تلاشك نتايجندن بولنمش اولديغى حالده صوكره انكلتره حكومتى محاربهٔ مذكوره‌نك حاصل ايتديكى نتيجه‌لرى محو ايچون الك زياده خدمت ايتمشدر.

روسيه‌نك تجاوزاتندن طولايى تلاشه دوشمش اولان انكلتره هندوستانده قومپانيه‌نك خدمتنده بولنان «سپاهى» عسكرينك

[*] جلد ٥ صحيفه ٢٣٨

عصیانی وسیله اتخاذ ایده‌رك هندوستانی قومپانیه الندن الدیغی کبی ؛ هند چینی ده، دخی برخیلی یرلر ضبط ایتمشدرکه مالاقاشبه جزیره‌سی وسینغوپور اطه‌سی بونلرك ایچنده ایدی.

بو صره‌ده انکلتره و فرانسه متفقاً حرکت ایده‌رك چین ممالکنه مسلط اولمشلر ونهایت چینی اجنبی «تجار» لری ایله «واعظ» لرینه کشاد ایتدیرمشلردر. متعصب چین اهالیسی اجنبیلر تجاوزاتندن مضطرب اولوب معاهده‌لرك احکامنی تجاوز ایتدکاری جهتله فرانسه وانکلتره عسکر سوق ایده‌رك پکین شهرینی ضبط وایمپراطورك سراینی یغما واحراق ایلمشلردر (۱۲۳۸).

فضله اوله‌رق انکلتره افیون ایچون چین ایله محاربه ایتمشدر. انکلیزلر هندوستانده پك چوق آفیون محصولی طوپلامقده اولوب صاته‌جق یر بولمق ایچون چینلیلری افیونه آلشدیرمشلردر. چینلیلر بردن افیونه مبتلا اولدقلرندن ممالکك ثروتی ادخال اولنان افیونه بدل اولمق اوزره ممالك اجنبیه‌یه اقوب کیتدیکی کبی ، صحت عمومیه‌یه دخی پك بیوك خلل کلمشدر. بناء علیه حکومت دخی افیونك ادخالنی منع ایتمشدر. لکن انکلتره حرباً وجبراً قبول ایتمشدر.

یعنی عصرلر کچه‌یور ، احوال دکشه‌یور ، فقط فرنکك حدودسز تعصبی ایله حقسز وانصافسز پولتیقه‌سی دکشمه‌یور.—

المانیه

وقوعات اخیره — وستفالیه معاهده‌سندن بری [*] المانیه ممالکی درت یوزی متجاوز مستقل حکومتدن عبارت ایدی. بیوك ناپولئون کوچوك بکلکلری اورته‌دن قالدیروب فرانسه‌یه استناداً اوستریه ایله پروسیه‌یه قارشی طوره‌بیله‌جك برایکی بیوجك دولتك تشکل ایتمسنی التزام ایتمش ایدی. «رەن هیئت متفقه‌سی» و «وستفالیه دولتی» بونلرك محصولی ایدی.

ناپولئون دوشدکدن صوکره اجتماع ایدن ویانه قونغره‌سی المانیه ایله خیلی مشغول اولوب ناپولئونك تشکیلاتنی بوزمش ایسه‌ده وستفالیه معاهده‌سنه قدرده رجوع ایتمه‌مشدر. بعض کوچوك بکلکلر خیلی سنه‌لردن بری قالدیرلمش اولوب اهالی دخی یکی متبوعلرینه ایصنمش بولندیغندن قونغره انلره طوقنمامشدر. بناء علیه اسکی درت یوز حکومت یرینه شمدی اوتوز سکز حکومت قائم اولمشدر.

[*] جلد ٥ صحیفه ٣٧٤

بونلرك دردی قرالیت (ساقسونیه ، باواریه ، وورتمبرغ ، هانوور)، یدیسی غراندوقه‌لق، طقوزی دوقه‌لق، اون بری دخی بکلك (پرنسلك) ایدی. باقی قالان درت حکومت دخی « ایمپراطور شهرلری » نامیله معروف اولوب اوته‌دن بری مستقل اولان فرانقفورت ، لوبك ، برم ، هامبورغ ایدیلر.

فضله اوله‌رق اوستریه ایمپراطوری ، پروسیه ، فلنك ، دانیمارقه قراللری المانیه هیئت متفقه‌سی ارکانندن معدود اولوب (دیت) مجلس عمومیسنده مبعوث بولندیررلر ایدی. فلنكك المانیه‌یه مناسبتی لوقسامبورغ بکلکندن ، دانیمارقه‌نك دخی (شلزویك) و (هولشتاین) دوقه‌لقلرندن طولایی ایدی.

برخیلی سنه‌لر فرانسه‌نك تحت اداره‌سنده بولنمش اولان المانیه اهالیسی فرانسزلردن افکار جدیده قاپدیغی کبی ، استقلال محاربه‌سی اثناسنده دخی افرادك حب وطن وغیرت ملیه‌سی اویانمش ایدی. حتی ویانه‌یه‌ده اجتماع ایدن حکمدارلراسکی اصوله مائل اولدقلری حالده المانیه‌نك داخلی ایشلرینی نظر مطالعه‌یه آله‌رق بکاره قوانین اساسیه تنظیمنی توصیه ایتمشلردر. فقط حکومتلر بو وعدایتدکلری حالده وعدلرینی حصوله کتیرمه‌دکلرندن هیجان دخی اکسیلمه‌مشدر.

بیوك فره‌دریك دورندن بری اوستریه پروسیه‌دن امین دکلدی وانی نفوذدن دوشورمکه غیرت ایدرایدی. ناپولئونك سقوطی اوزرینه توسیع حدود ایتمش اولان پروسیه حسن اداره‌سی کوزل مسلکی

سایه‌سنده باخصوص شمالی المانیه بکلکرینی کندینه بنداتمش ایدی. اوستریه‌نك هر حرکتی المانیه‌ده اهالی‌یه سوء تأثیری موجب اولدیغی حالده پروسیه حرکاتی اهالینك تحسیننی موجب اولور ایدی. شوقدرکه پروسیه‌نك حرکاتنی اهالی سودیکی حالده بکار سومزلر واوستریه‌نك حرکاتی بالعکس بکار طرفندن آلقشلانیر ایدی. بوحالده طبیعی پروسیه کارده ایدی. چونکه مدنیت جدیده موجبنجه افکار عامه‌یه مستنداً حرکت ایدنك غالب کلدیکی کوریله‌یور.

اساساً المانیه‌نك اجزای مرکبه‌سندن معدود اولان (شلزویك) و (هولشتاین) بکلکلری دانیمارقه قرالنه تابع ایدی. اشبو ایکی بکلکك اصول اداره‌لری مستقل اولمق لازم کلیر ایکن دانیمارقه حکومتی انلری قدیم دانیمارقه ولایتلری کبی اداره ایتمکه باشلامشدر.

بومسئله‌یی اوستریه حکومتی کندیسنك المانلر نظرنده غائب ایتمش اولدیغی توجهی اعاده ایتمك ایچون وسیله اتخاذ ایده‌رك پروسیه ایله برابر دانیمارقه‌یه اعلان حرب ایتمشدر. مذکور ایکی امارت دانیمارقه‌دن آلنمش ایسه‌ده نه‌یولده اداره اولنه‌جقلری حقنده اتفاق حاصل اوله‌مایوب نهایت اوستریه ایله پروسیه بیننده چوقدن بری ملحوظ اولان بر محاربه‌نك ظهورینه سبب اولمشدر (١٢٤٤).

پروسیه قراللری المانیه ممالکندن مستقل بر حکومت تشکیل اولندیغی حالده اوروپانك وسطنده بولندیغی ایچون پك بیوك نفوذه مالك اوله جغنی تخمین ایتمکده و بویله بر حکومتك ظهورینی طبیعت مصلحت اقتضاسندن کورمکده اولوب بو اوغورده بیوك فداکارلقلر اجرا ایتمکده ایدیلر • فقط المانیه نك پروسیه جه مطلوب اولان وجه اوزره یعنی پروسیه قرالنك تحت ریاستنده اتحاد بولمسی اوستریه نك المانیه هیئت متفقه سندن اخراجنه متوقف ایدی • بو دخی مشکلجه بر ایش کبی کورونمکده اولدیغی حالده پروسیه یه قطع امید ایتدیرمه مشدر •

پروسیه نك عسکری ماهیت عسکریه جه اوته دن بری مشهور بر عسکردر • فقط پروسیه حکومتی کندی عسکرینك شجاعت ومهارتنه کوه نوب الی باغلی اوله رق اوتورماز ایدی • عسکره الك مکمل سلاح ویرر ، کوزل کیدیرر ، کوزل یدیروب ایچرر ، هر احتمالاته قارشی حاضر بولندیرمغه چالیشیر ایدی •

وقت مزبورده ایکنه لی تفنك ایجاد اولنمش ایدی • واقعا ایکنه لی تفنکك قورشونی شیشخانه قدر اوزاق وطوغری آتمایور ایدی • فقط شیشخانه نك بر آتشنه قارشی ایکنه لی بش کره آتش ایده یور ایدی •

پروسیه ارکان حرب ریاستی نشان اتمق ایچون شیشخانه دن دون بولنان ایکنه لی تفنکك اردو محاربه سنده نسبت قبول ایتمز

درجه‌ده رجحانیتی بولندیغنی اکلایه‌رق ازمدت ایچنده بتون اردولرینی ایکنه‌لی تفنك ایله تسلیح ایلمش ایدی.

اوستریه ایله پروسیه محاربه‌سی ایشته بویله برزمانده ظهور ایتمشدر. پروسیه کندیسنك اوستریه‌یه قارشی عسکرك مقدارنجه مساوی، اسلحه‌سنجه فائق اولدیغی ایله دخی قناعت ایتمه‌یوب وندیك قطعه‌سنی وعد ایده‌رك ایتالیه‌یی دخی اوستریه علیهنه سوق ایتمکه موفق اولمشدر. بناءعلیه اوستریه‌نك دوچار اولدیغی مغلوبیت دخی پك بیوك ایدی.

اوچ یولدن تجاوز ایتمش اولان پروسیه اردوسی بوهمیه‌نك مرکز اداره‌سی بولنان پراغ شهری قربنده برلشه‌رك اوستریه‌لیلر ایله محاربه‌یه طوتشمش واوستریه اردوسنی برقاچ ساعت ظرفنده محو ایلمشدر. بومحاربه (سادووا Sadowa) محاربه‌سی نامیله معروف اولوب الك بیوك میدان محاربه‌لرندن معدوددر.

محاربه اشبو سادووا قتالی ایله ختام بولمشدر. عقد اولنان «پراغ معاهده‌سی» موجبنجه اوستریه المانیه‌دن قطع علاقه ایتمش، پروسیه‌یه کلیتلی تضمینات، ایتالیه‌یه دخی وندیك قطعه‌سنی ویرمش، هانوور قرالیتی وهس دوقه‌لغی کبی بودفعه پروسیه‌نك ضبط ایتمش اولدیغی المانیه بکلکرینك پروسیه‌یه الحاقنی تصدیق ایلمشدر.

ذکر اولندیغی وجهله ایکی قطعه‌دن عبارت بولنان پروسیه

دولتی « ممالکك اتحادینی تأمین ایتمك » ادعاسیله آره‌ده بولنان حکومتلری قالدیروب رەن نهری سواحلندن ویستول نهرینه قدر ممتد بیوك بر دولت اولمشدر . فضله اوله‌رق پروسیه حکومتی « کمرك اتفاقی » عنوانی تحتنده باقی قالان المانیه حکومتلریله دخی برلشمشدر .

المانیه‌ده بولنان کوچوك حکومتلر ازهرجهت مستقل صاییلدقلرندن بیوك دولتلر کبی حدود باشنده کمرك رسمی آلیرلر ایدی . بو ایسه المانیه‌نك تجارت و صنایعنه سکته ویره‌رك دەاولوب اهالینك شکایاتنی موجب اولمقده ایدی . پروسیه‌نك تکلیفی اوزرینه بو کمرکلر قالدیریلوب عموم ممالك برقانون آلتنه کیرنجه چوقدن بری اتحاد افکارینه دوشمش اولان ملت پروسیه‌دن متشکر قالمشدر .

فرانسه ایله پروسیه بیننده ظهور ایدن محاربه اثناسنده عموم المانیه‌نك بالاتفاق فرانسه علیهنه قیامی بونك نتیجه‌سی ایدی . مذکور محاربه دخی چوقدن بری ملت طرفندن بکلەنیلن المانیه ایمپراطورلغنك پروسیه‌نك قومانده‌سی تحتنده اولمق اوزره پارس قربنده - یعنی اون دردنجی لوئی‌نك صیفیه‌سی بولنان ورسای سراینده اعلان اولنمسنی منتج اولمشدر (١٢٤٨) .

پروسیه قرالی برنجی ویلهلم نامیله عموم المانیه‌یه ایمپراطور اولمش و باواریه ، وورتمبرغ ، ساقسونیه کبی المانیه حکومتلری پروسیه‌نك ولایات ممتازه‌سی مقامنده قالمشدر .

المانیه ایمپراطورلغی بوکونکی کونده اوستریه‌دن ماعدا علی العموم المانلرایله مسکون ممالکدن عبارت بیوك بردولتدر. مساحهٔ سطحیه‌سی بش یوز قرق بیك مربع کیلومتره‌یه، اهالیسی قرق بر ملیون نفوسه بالغدر. بونك یکرمی درت ملیونی پروسیه‌نك مستقل تبعه‌سی در.

المانیه یکرمی التی بیوك وکوچوك حکومتدن عبارتدر. بونلرك عمومنه مشترك ایمپراطوردن بشقه ایکی مجلس موجوددر. بونلرك بری مستقل صایلان بکلردن، دیکری دخی عموم المانیه‌دن مقدار نفوسه کوره آرای عمومیه ایله انتخاب اولنان مبعوثلردن مرکبدر.

ایمپراطور عموم المانیه‌نك خارجی اموریني درعهده ایدر، اعلان حرب وعقد صلح ایلر، عموم المانیه عسکرینه قومانده ایدر.

بکلر مجلسی اعلان حرب وعقد صلح کبی مهم احوال حقنده بیان رأی ایچون اجتماع ایدر.

ره‌یخستاغ مجلسی - یعنی مجلس عمومی هرسنه اجتماع ایدر. بو مجلس اللی بش اعضادن عبارت اولوب اون یدیسی پروسیه‌دن، آلتیسی باواریه‌دن، دردی ساقسونیه‌دن، دردی وورتمبرغدن، ایکیسی بادن، ایکیسی دخی هسدن انتخاب اولنور. قصور بکلکلردن بر اعضا کلیر. بکلر مجلسی ایله ره‌یخستاغك موافقتی اولمادقجه المانیه‌نك قوانین اساسیه‌سی تعدیل اولنه‌ماز.

روسیه

وقوعات اخیره —— بیوك قاترینه‌نك اوغلی وخلفی برنجی پول (١١٧٤ - ١١٧٩) متعصب بر حکمدار اولوب فرانسه ارباب انقلابی علیهنده پك زیاده شدت اظهار ایدر وفرانسه فراریلرینی حمایه ایلر ایدی .

پول مالته شوالیه‌لرینك [*] فخری رئیسی بولنه‌یور ایدی . مصره سفر ایدن ناپولئون یولده مالته اطه‌سنی ضبط ایتمش وشوالیه شرکتنی لغو ایلمش ایدی . پول بو مناسبتله فرانسه‌یه اعلان حرب ایده‌رك بر خیلی ضرر ایراث ایلمشدر .

پولك خلفی برنجی علکساندر جسور وعالی جناب بر حکمدار ایدی . دورینك بر قسم کلیسی ناپولئونه قارشی محاربه ایله کچمش و بو محاربه‌لرك قسم اعظمی ناپولئون طرفندن ظلم وتجاوز کورمش اولان حکومتلری حمایه ایتمسی اوزرینه ظهور ایتمشدر .

[*] مالته شوالیه‌لری ارض مقدسدن رادوسه ، رادوسدن دخی مالته‌یه چکلمش اولان « زوانیت » تارك دنیا شوالیه‌لری ایدی (جلد ٤ صحیفه ٤٧)

بونك ایچون علکساندر هم دوستلرینك، همده دوشمنلرینك محبت ورعایتلرینه مظهر اولمش ایدی.

ناپولئونك روسیه‌یه تجاوزی روسیه ایچون پك تهلکه‌لی برحرکت اولوب، روسیه‌نك اویله بر عظیم بلادن اوقدر شان ایله قورتلمسی ملتك کندی نظرنده بیومسنه ومعنأ ترقی ایتمسنه سبب اولمشدر.

علکساندر روسیه‌یه الحاق ایتمش اولدیغی لهستانه قانون اساسی احسان ایتمش واولنجه‌یه قدر احکامنه رعایت ایلمشدر. حالبوکه بوخصوصده هیچ براجبار ویاخود التماس کورملک شویله طورسون، حتی وقت مز بورده عموم اوروپا «ریاقسیون» ایچنده بولندیغندن بوحرکتی تقبیح ایدنلر چوق ایدی.

علکساندر ذریتسز وفات ایتدیکندن حکومتك انتقالی مسئله‌سی خیلی قیل وقالی موجب اولمشدر. علکساندرك اوچ برادری اولوب قاعدهٔ مرعیه وجهله بیوکاری بولنان قسطنطین ولی عهد صاییلمقده ایدی. فقط قسطنطین دها علکساندرك صاغلغنده حکومت ایتمك نیتنده اولمادیغنی بیان ایده‌رك عفو ینی ایسته‌مش ایدی. بو وقعه هر نه قدر رسماً اعلان اولنمامش ایدیسه‌ده ینه هرکسجه معلوم ایدی.

علکساندرك وفاتی اثناسنده قسطنطین والیسی بولندیغی لهستانده وبرادری (نیقولا) پترسبورغده ایدیلر. اهالی وعسکر

عموماً قسطنطینه بیعت ایتمشلر ایسه‌ده قسطنطین یه قبول ایتمه‌یوب برادرینی حکومته دعوت ایلمشدر · نیقولا دخی جلوس ایتمشدر · فقط بو وقعه‌دن طولایی روسیه بر خیلی مدت حکمدارسز قالدیغندن بعض اویغونسز حرکات ظهور ایتمشدر ·

روسیه ممالکی معارف خصوصنده اوروپاده الڭ جاهل بر ممالك ایدیسه‌ده دلی پترو دورندن بری اوروپا فاملیاسنه داخل اولمش اولوب زادکان صنفی هرحال وخصوصده اوروپازادکانی کبی یشامغه باشلامشلر ایدی · بناء علیه روسیه زادکانی اوروپا ادباسنڭ افکارینه واقف ایدیلر ·

انقلابدن بری روسیه اکثریا فرانسه ایله محارب اولوب عسکرینی ممالك متمدنهٔ غربیه‌یه سوق ایده کلدیکندن افراد عسکریه بوسایه‌ده وقت مز بورده اوروپاده منتشر اولان افکار ایله واقع اولان احوالی کورمش واکلامش ایدی ·

اوروپانڭ احوالنه کسب وقوف ایدن افراد ایسه روسیه‌نڭ استبدادینی و اوتوز قرق ملیون اهالی یی اسیر طوتمق کبی حقسزلقلری زمانه موافق کورمیه‌رك روسیه‌ده دخی بر انقلاب میدانه کتیرمکی قورمشلر ایدی ·

ایشته بو کروه عسکر علکساندرڭ وفاتی مناسبتیله ظهور ایدن فاصله‌یی فرصت اتخاذ ایده‌رك انقلاب حصوله کتیرمکه قیام ایتمشلردر ·

روسیه اهالیسنی «حریت» و «مساوات» کبی سوزلر ایله تحریك ایتمك قابل اولمادیغندن ارباب قیام دخی قسطنطینك حکومت وسلطنتدن فراغت ایتمك فکرنده اولمادیغنی و بوحوادثك اهالی پرور اولان قسطنطیندن حکومتی غصب ایتمك فکرنده بولنان زادکان طرفندن مخصوصاً نشر اولندیغنی بیان ایده رك پترسبورغده بر عصیان چیقارمشلر ایدی . باخصوص ارباب قیام رؤساسی خاصه اردوسنك ارکانندن اولدقلری کبی، مذکور اردونك نصفندن زیاده سی دخی ایاقلانمش بولندیغندن ایش پك زیاده اهمیت کسب ایتمشدر . لکن نیقولانك کوستردیکی شجاعت و حسن تدبیر سایه سنده ایش بر قاچ ساعت ایچنده بتمشدر .

نیقولا علی العجله کندینه صادق اولان الایلری جمع ایده رك انلر ایله بردن ارباب قیام علیهنه هجوم ایتمش وشهرك متضرر اولهجغنه باقمیزین ارباب قیامك بولندقلری میدانلر ایله جاده لری طوپه طوتمشدر .

واقعا برخیلی مزین خانه لر خراب اولمش وخیلی بیکناه اهالی قیرلمشدر . فقط عصیان دخی سکز اون ساعت ظرفنده تسکین اولنه بیلمشدر (١٢٠٣) .

بو وقعه «اون درت کانون اول وقعه سی» نامیله معروفدر . بو عصیان روسیه ایچون هر بر مأمولك خارجنده اوله رق

نتایج وخیمه‌یی موجب اولمشدر · بو وقعه‌نك افكار جدیده اثری اولدیغنه حكم اولندیغندن ممالك غربیه‌دن روسیه‌یه افكار جدیده كلدیكجه بو كبی اویغونسزلقلرك دخی ارقه‌سی النه‌مایه‌جغنی مطالعه‌سی ایله فنون جدیده‌نك روسیه‌ده انتشارینه مانع اولمق ایچون هر درلو تدابیر اتخاذ اولنمشدر ·

ایش او درجه‌ده صیقی ایدی كه اوروپاده بر اختلال ظهور ایده‌رك قیامتلر قوپسه بیله بش اون غزته‌یه مالك بولنان روسیه‌ده برشی طویلماز ایدی · مطبوعات اداره‌سی غزته‌لرك اعلانلرینه وارنجه‌یه قدر جملهٔ مندرجاتنی قبل الترتیب مطالعه ومعاینه ایدرلر ایدی · مطبوعات مأمورلری ادارهٔ امور حقنده بیان اولنان افكاره مساعده ایتمك شویله طورسون، « حكومت »، « اداره »، « پولتیقه »، « اصلاحات » كبی سوزلرك دخی « هر هانكی مناسبتله اولورسه اولسون » غزته‌یه كیرمسنه مانع اولور ایدی ·

اشبو افكار تضییقی باخصوص آره صره روسیه‌دن چیقوب ممالك اجنبیه‌یه كیده‌رك اوره‌نك احوالنی كورنلر ایچون پك اغیر كلیر ایدی · بونلرك، یاخود پولتیقه تهمتیله اتهام اولندقلری ایچون ممالك اجنبیه‌یه فرار ایتمش اولانلرك بعضلری ممالك اجنبیه‌ده روسجه اوراق حوادث نشر ایده‌رك خفیاً روسیه‌یه ادخال ایدرلر ایدی ·

بوغزته جیلرك ایچنده اهل فساد کروهنه منسوب آدملر بولنور ایدی . اوروپاده ظهوره کلن وقوعات اشبو اهل فساد قلیله وغایت اغیر صورتده یازیلوب روسیه یه نقل اولنور ایدی . بونلرك نشریاتی او درجه‌ده اغیر ایدی که اوروپاده بیله انلرك نشرینه مساعده اولنمازایدی وانجق کیمسه‌نك روسجه بیلمه دیکندن وبونلرك دخی انجق روسیه‌یه نقل اولنمق اوزره طبع ایدلمکده بولندیغندن ایلشلیه‌یور ایدی .

دیکر طرفدن ممنوع اولان شیلره زیاده اهمیت ویرمك طبیعت بشریه اقتضاسندندر . بونك ایچون تأثیرلری دخی پك چوق ایدی . روسیه‌ده افکار عامه اشبو نشریات مضره سایه‌سنده انتباه بولوب اصلاحات طلب ایتمك درجه‌سنه کلمشدر . فقط حکومت احواله واقف اولنجه دها زیاده شدت اظهار ایتمشدر .

روسیه‌یی بوکونکی کونده راحتسز ایدن «نیهیلیزم» اشبو احوال فوق العاده‌نك محصولیدر ـ احوال فوق العاده که اوتوز سنه‌دن عبارت اولان نیقولانك سلطنتی مدتنجه دوام ایتمشدر .

نیقولا متکبر، غدار، ظلمه مائل، فقط زکی، غیور، شجیع بر حکمدار ایدی . داخلده ادارهٔ مستبده‌سی ایله نیهیلیزمك ظهورینه سبب اولدیغی کبی، تجاوزکارانه پولتیقه‌سی ایله دولتلرك

روسیه علیهنه دونملرینه سبب اولمشدر . قریم محاربه‌سی اشبو پولتیقه‌نك نتایجندن بری ایدی .

نهایت نیقولا بری بری ارقه‌سندن ظهور ایدن اویغونسزلقلردن پك زیاده مکدر اولوب هله دنیایه قارشی طورمغه مقتدر بیلدیکی عسکرك سلستره جوارنده کندیسنك بشده بری مقدارنده اولان عثمانلی عسکری اوکنده عاجز قالدیغنی کورمك والتماز عد اولنان سواستو پول قلعه‌سنك تخریب اولنه‌جغنی اکلامق کبی احواله طیانه‌مامشدر . یعنی قریم محاربه‌سی اثناسنده و متفقلرك قریمه داخل اولدقلری صره‌لرنده وفات ایتمشدر (١٢٣٣) .

نیقولانك اوغلی وخلفی ایکنجی علکساندر (١٢٣٣-١٢٥٩) پدرینك عکسی اولمق اوزره مرحمتلی وحقوقشناس بر حکمدار اولوب مدت سلطنتی اصلاحات داخلیه ایچنده کچمشدر . علکساندر اول امرده اسرایه حریت ویرمشدر . روسیه‌ده اهالیٔ اصلیه‌سنك همان کافه‌سی اسیر ایدی . حریت اعاده اولندیغی اثناده قرق درت (٤٤) ملیون اهالی اسیر اولوب یکرمی بر ملیونی حکومت النده ایدی، یکرمی اوچ ملیونی دخی کشی زاده‌لرده ایدی . اشبو افراد عادتا مال صاتیلیر کبی صاتیله بیلیر وحیوان کبی هر نوع ایشلرده قوللانیلیر ایدی . بونلر مال و ملکه مالك اولمایوب هب افندیلرینك اوغورنده چالیشیرلر ایدی .

علکساندر بونلره حریت اعطا ایتدیکی کبی، نظامات مخصو-

صه واسطه‌سیله چیفت وچبوق صاحبی اوله‌بیلملری ایچون اصول کوسترلمشدر ٠

قریم محاربه‌سی روسیه ایچون بیوك بر بلیه ایدی ٠ برخیلی زمانلردن بری روسیه‌نك غالب اولان دوشمنه ممالکندن بر پارچه ویردیکی یوق ایدی وروسیه عسکری نامغلوب بیلنه‌بور ایدی ٠ حالبوکه نامغلوب دیدکاری عسکرك ناقابل تسخیر بیلدکاری سواستپول استحکاماتی ارقه‌سنده بیله لایقیله مقاومت ایده‌مه‌مشدر ٠ عقد اولنان «پارس معاهده‌سی» موجبنجه روسیه پروت نهرینك منصبلرینی دولت علیهٔ عثمانیه‌یه ترك ایتمش وقره‌دکزده دونما بولندیرمایه‌جغنی تعهد ایتمشدر ٠

انکلتره وفرانسه دونمالری محیط کبیره وارنجه‌یه قدر بالجمله روسیه سواحلنی ابلوقه ومعموره‌لرینی تخریب ایتمشلر ایدی ٠ بوسببدن اوله‌رق روسیه‌نك تجارتنه بیوك سکته کلمشدر ٠

بناءً علیه علکساندر پدرینك تجاوزکارانه پولتیقه‌سنی ترك ایده‌رك روسیه‌نك اصلاحنه قیام ایتمشدر ٠ بوخصوصده علکساندر پرنس غورچاقوف یوزنده ایسته‌دیکی کبی برمعاون بولمشدر ٠

علکساندر دورنده محاکم تنظیم اولنمش، معارف ترقی ایده‌رك روسیه‌ده بولنان دارالفنونلر سکزه ابلاغ اولنمش، روسیه ممالکی دمیر یوللر ایله قاپلانمشدر ٠

بونکله برابر علکساندر عمرینی راحتجه کچیره‌مه‌مشدر ٠ بش

آلتی دفعه علیهنده سوء قصد وقوع بولش والك صوكره كنده صورت مؤلمه‌ده تلف اولمشدر .

بوكا سبب دخی « نیهیلیزم » فکری ایدی . نیهیلیستلر چوقدن بری قانون اساسی طلبنده مصر اولوب ایمپراطور علکساندر دخی قانون اساسینك اعطاسنه پكده مخالف دكل ایدیسه‌ده اهل فسادی تربیه ایده‌رك غالب اولدقدن صوكره احسان صورتنده ویرمك املیله اهل فسادك تحریسنه قیام ایتمشدر . اهل فساد ایسه تضییقه دوچار اولنجه كندیسنك نه‌درجه‌ده قوتلی ومنتظم برجمعیت اولدقلرینی كوستره‌رك عالمی حیرت ودهشت ایچنده براقشلردر .

حالا حكومت « نیهیلیزم » فسادی ایله اوغراشمقده‌در . —

آوستریه

وقوعات اخیره — اوستریه ممالکی بونجه مدت المانیه ایمپراطورلغنی درعهده ایتمش اولان هابسبورغ خاندانك مستملکات مخصوصه لرندن معدود اولان بکلکلرك هیئت مجموعه سندن ایلری کلشدر. دنیاده اوستریه قدر بر «واحد سیاسی» ایچون لازم اولان خصوصاتدن محروم بر ممالك یوقدر. اوستریه ملیت، جنسیت، اخلاق ملیه، مشترك لسان کبی دولتك تملدیرکاری عد اولنان ماده لرك بر ینه مالك دکلدر. اوستریه یاد اولنان ممالك ملیت وجنسیت حسبیله مستقل اون ایکی قومدن عبارتدر. بونلرك عمومنه مشترك اولمق اوزره بر اداره تصور ایتمك مشکلدر.

المانیه ایمپراطوری وآوستریه حکمداری ایکنجی فرانچ ناپو-لئونك المانیه اوزرینه تجاوزلری اثناسنده المانیه ایمپراطورلغندن فراغت ایتدیکنی وکندیسنك فی مابعد «اوستریه» ایمپراطوری بولنه جغنی اعلان ایلمش ایدی (١١٨٣). ایشته بو وقعه دن اعتباراً اوستریه مستقل بر دولت مقامنده اداره اولنمقده در.

اجناس مختلفه‌دن بر دولت تشکیل ایتمك ایچون اجناسك کافه‌سنی حکومت مرکزیه‌یه ایصندیرمق لازمدر. حالبوکه آوستریه‌ده هر برینك منافعی آیری اولوب برینك ممنونیتنی موجب اولان تدبیر دیکرینك شکایتنه میدان ویره‌کلدیکندن حکومتك تشبثاتندن بر ثمرهٔ مفیده کورلدیکی یوقدر.

ویانه قونغره‌سی اوستریه مرخصی پرنس (مترنیخ) ك نفوذی سایه‌سنده اوستریه‌نك حدودینی خیلی توسیع ایتمشدر. ازجمله ایتالیه‌نك شمال طرفنی اوستریه‌نك النده براقشدر. لکن اوستریه داخلی اویغونسزلقلرندن طولایی کندینی بردرلو طوپلایه‌مادیغندن اوستریه‌نك خارجنده اولان قطعات دخی برر برر آیرلمشدر.

نهایت شمدیکی اوستریه ایمپراطوری (فرانج یوسف) اوستریه ممالکی داخلنده نمچه عنصرندن صوکره الك قوتلی بولنان مجار عنصرینه کلی امتیازات اعطا ایدەرك حکومتی ایکی‌یه تقسیم ایتمش و «اوستریه ومجارستان» دولتی یاد ایلمشدر.

فرانسه‌ده قرال لوئی فیلیپك ترك حکومت ایتمسی وفرانسه‌ده جمهوریت اعلان اولنمسی اوزرینه هریرده اولدیغی کبی، اوستریه‌ده دخی قوانین اساسیه‌یی استدعا یولنده بعض نمایشلر وحرکتلر واقع اولمشدر.

بو حرکات ایچنده الك مهم اولان مجارستان قیامیدرکه اوستریه

تسكيندن عاجز قالوب روسيه ايمپراطوری نيقولادن امداد استرحام ايتمش وانجق بو سايه ده موفق اوله بيلمشدر.

مجارستانده عصيان چيقاران رؤسا (قوشوت، اندراشی وسائره) مغلوب اولدقدن صوكره دولت عليهٔ عثمانيه يه التجا ايتمشلر ايدی. بونلری طلب ايلنده اوروپانك ايتديكی اصراره قارشی سلطان عبدالمجيد خانك ابراز ايتديكی متانت عموم اوروپانك نظر حيرتنی وادبا ايله حكما قسمنك تحسيننی موجب اولمشدر.

بوكونكی كونده آوستريه ايكی مستقل نصفدن عبارت اولوب ايكی نصفك مستقل بر هيئت وكلاسی، ايكيشر ملت مجلسی، بودجه‌سی، عسكری واردر. لكن حكمدارلری بردر. اوستريه‌ليلر حكمدارلرينه ايمپراطور (يعنی قيصر) ديرلر، مجارلر ايسه ايمپراطور صفتيله طانيميوب «قرال» صفتيله طانيرلر. متفق اولان اجناس سائره بو احوالدن پكده ممنون دكلسه‌ده نمچه‌ليلر ايله مجارلره قارشی عاجزدرلر. اخيراً اوستريه‌نك بو سايه‌ده ترقی ايتمسنه اميد حاصل اولمشدر.

— ۱۸ —

ایتالیه

ایتالیه قرالیتنك تشكلی — پاپالر طرفندن اتخاذ اولنان مسلكك نتایج مضره سندن بری اولمق اوزره ایتالیه قطعه سی ازمنهٔ متوسطه دن بری تفرقه حالده ایدی. بر بر ینه ضد متعدد حكومتلر دائما بر بری ایله اوغراشیرلر وهر دائم اجنبی مداخله سی ایچون قپو اچارلر ایدی. اشبو ضدیت ایله محاربه لر دخی بر مذهب ایله متدین وبر لسان اوزره متكلم اولان ایتالیانلرك اتحاد بولمرینه مانع اولمشدر.

انقلاب كورمش اولان فرانسزلرك ایتالیه ده برخیلی مدت حكومت ایتملری طبیعی ایتالیه جه تأثیرسز قالمامشدر. افكار جدیده فرانسزلر واسطه سیله ایتالیه یه داخل اولدیغی كبی، ایمپراطور اولان ناپولئون دخی ایتالیه نك برحكومت اولمق اقتضا ایده جكنی ودفعاتله كوسترمشدر.

ویانه قونغره سی ناپولی یی اسكی حكمدارینه، ایتالیه نك وسطنی دخی پاپایه اعاده وتسلیم ایتدكدن صوكره شمال جهتی همان

تماميله اوستريه‌يه ويرمشدر. يالكز ساردينيه اطه‌سنه مالك اولان ساووا امارتى مستقل قالمشدر. ايتاليه‌نك اتحاد واستقلالنى استحصال وتأمين ايدن اشبو كوچوجك ساووا امارتى‌در.

ناپولئونك دوشمسى اوزرينه عموم اوروپاده اصول عتيقه‌يه طوغرى ميل حاصل اولوب دول معظمه مدنيت عتيقه تمالرينى هريرده محافظه ايتمكه غيرت ايده‌جكلرينه سوز ويرمشلر ايدى. حتى اوته‌ده بريده واقع اولان حركات مليه‌نك دول معظمه طرفندن سوق اولنان عسكر طرفندن تسكين اولنديغى بالاده كورلمش ايدى.

ايتاليه‌نك هر طرفنده دخى بوكبى حركات مليه واقع اولديغى حالده اوستريه واسطه‌سيله وحشى صورتده تسكين ايدلمش ايسه‌ده آسايش اعاده اولنه‌مامشدر. چونكه بوراده ملت حريت وامتيازاته نائل اولمق ايله برابر اجنبى بيوندريغندن دخى قورتلمق ايسته‌يور ايدى.

كرك ناپولى ايله رومه‌ده، كرك اوستريه‌نك تحت اداره‌سنده بولنان لومبارديه ايله وندیكده عصر حاضرده پك زياده اهميت كسب ايتمش اولان مطبوعات تضييق تحتنده بولنديغندن محب وطن اولان ارباب قلم اوته‌دن برى حريت جويانه مسلكده بولنان ساوويه يعنى تورين شهرينه طوپلانه‌رق نشر ايتدكلرى غزته‌لر ورساله‌لر

وتأسیس ایتدکاری مکاتب واسطه‌سیله اتحاد واستقلال افکارینی ترویج ایدرلر ایدی٠

حکومات سائره اشبو نشریاتك نتایجندن خوف ایده‌رك انلری منع ایتمکه سعی ایدرلر ایدی٠ لکن هروقت اولدیغی کبی، منع افکاره قیام انلرك دها زیاده انتشارینی موجب اولمشدر٠

ساردینیه قراللری واقع اولان تهدیدات خارجیه‌یه قولاق ویرمه‌یوب بو کبی مشوقلری حمایه ایتمکدن کری طورمادقلرندن اتحاد طرفدارلری ایتالیه‌نك ساووا خاندانـنك تحت اداره‌سنده اوله‌رق اتحـاد بولنمسنی التزام ایتمکه باشلامشلردر٠ بو کبی نشریات ایله ایتالیه‌نك انتباهنه سببلر اولانلرك ایچنده الك مشهور اولان ماجینی (Mazzini) در٠

بو وجهله او یانمش اولان ایتالیه ساردینیه قرالی ویقتور امانوئلی رئیس عد ایده‌رك انك طرفندن حریت لواسنك رفعنه انتظـار ایتمکده ایکن مشهور جنرال غاریبالدی (Garibaldi) ظهور ایده‌رك ویقتور امانوئلی بو خصوصده‌کی مشکلاتدن قورتارمشدر٠

ویقتور امانوئل ایتالیه‌نك انتباهنی ارزو ایتدیکی حالده کندی لهنده اولمق اوزره ایاقلاندیرمغه جسارت ایده‌مه‌یور ایدی٠ چونکه «ریاقسیون» حالنده بولنان اوروپا طرفندن ترس بر حرکتدن قورقویور ایدی٠

ویانه قونغره‌سندن برقاچ سنه صوكره قانون اساسی افكاری ایله ایتالیه‌نك بعض طرفلرنده قیام واقع اولنجه دول معظمه ـ یعنی « اتفاق مقدس » ابتدا (تروپاو Troppau) وصوكره (لایباخ Laybach) ده اجتماع ایده‌رك اوستریه عسكری واسطه‌سیله ایتالیه‌ده حال حاضرك ابقاسنه قرار ویرمشلرایدی كه بو صره‌ده فرانسه دخی مأموراً اسپانیه امورینه مداخله ایتمش ایدی.

غاریبالدی سرسری مزاجلی وقهرمان یوركلی برآدم اولوب دنیانك هرطرفنده بولنمش وهرحالنی كورمش وهر یرده شجاعت وقهرمانلغی ایله شهرت قزانمش ایدی. حتی جنوبی امریقه‌ده واقع اولان داخلی محاربه‌لرده جنرال رتبه‌سنی اخذ ایتمش ایدی.

غاریبالدی ایتالیه‌نك ساووا خانداننك تحت ریاستنده اولمق اوزره اتحاد بولمسی زمانی كلمش اولدیغنی اعلان ایده‌رك خفی وعلنی جمعیتلر تشكیل واتحاد افكارینی ترویج ایتمكه باشلامشدر. فقط برایكی دفعه قیام ایتدیكی حالده موفق اولامامشدر. حتی قیامتلرك برنده مشهور ماجینی ایله برابر رومه‌دن پاپایی طرد ایتمش و« رومه جمهوریتی » نامیله برحكومت جمهوریه تشكیل ایلمش، لكن فرانسه « جمهور رئیسی » پرنس لوئی ناپولئون فرانسه عسكری واسطه‌سی ایله جمهوریتی قالدیروب پاپانك حكومتنی اعاده ایلمشدر (١٢٢٧).

بو صره‌ده امیده دوشمش اولان ساردینیه قرالیتی ایتالیه‌یی

اتحاده نائل ایتمك ایچون اهالی طرفندن كندیسنه قارشی اظهار اولنان ارزو وتوجهك كافی اولمادیغنی و اوروپا موافقتنه دخی لزوم قطعی اولدیغنی اكلامش ایدی ٠

اولوقت ساردینیه‌نك امور خارجیه‌سنی درعهده ایتمش بولنان قونت قاوور (Cavour) اوروپانك موافقتنی تحصیل ایتمك ایچون صرف ایتدیكی غیرت ایله تاریخده بیوك برنام قزانمشدر ٠ ازجمله قاوور قریم محاربه‌سنده فرانسه وانكلتره ایله برابر روسیه علیهنه قیام ایتمش ایدی ٠

والحاصل ویقتور امانوئل ، قاوور ، غاریبالدی نامل‌ری ایتالیانلرك عندنده امریقه‌ده « واشینغتون » و« فرانقلن » اسملری قدر مقدس ومشهوردر ٠

بونلر ایتالیه‌ده بولنان برلی حكومتلرك قالدیرلمسی مشكل اولمادیغنی بیلدكلرندن الك زیاده شمالی ایتالیه‌یی ضبط ایتمش اولان اوستریه‌یه اهمیت ویررلر ایدی ٠ دیكر طرفدن اوستریه بسبتون اجنبی اولدیغی ایچون اتحاد افكارینی ترویج ایچون اوستریه هدف اتخاذ اولنمش ایدی ٠

نهایت ویقتور امانوئل فرانسه ایمپراطوری ناپلئونك معاونتنه استناداً اوستریه علیهنه قیام ایتمشدر ٠ اوستریه‌لیلر فرانسه‌نك جدی صورتده مداخله‌سندن صوكره مقاومت ایده‌مه‌یوب مغلوب

اولمش و (ویللا فرانقه)ده امضا ایدیلن شرائط صلحیه موجبنجه ونديكدن بشقه عموم ایتالیه یی تخلیه ایلمشدر (١٢٣٧) ·

فرانسزلر ایله اوستریه لیلر بیننده واقع اولان محاربه لر ایچنده الك مشهور اولانلر (ماجنتا Magenta) و (سولفرینو Solferino) محاربه لریدر · فرانسه جنراللرندن ماق ماهون ابراز ایتدیکی شجاعت سایه سنده « ماجنته » دوقه سی لقبنه ومارشال رتبه سنه نائل اولمشدر ·

علی العجله عقد اولنان « ویللافرانقه » معاهده سی موجبنجه لومبارديه قطعه سی اوستریه طرفندن ایتالیه یه ترك اولنمشدر · بو معاهده اوروپاده پك بيوك سوء تأثیری موجب اولمشدر · چونکه هر کس بو محاربه یی ایتالیه نك اتحادی اوغورنده چیقارلمش بیله یور ایدی · حالبوکه ایتالیه نك الك مهم نقطه سی بولنان ونديك قطعه سی ینه اوستریه لیلرك النده براقلمشدر ·

ناپولئونك عقد صلح ایچون عجله ایتمسنه ایکی سبب وار ایدی : بری پروسیه نك خفیاً عسکرینی صلاح التنه الماسی ماده سی ایدی که ناپولئون انك اوستریه ایله بالاتفاق فرانسه یه هجوم ایده جکندن قورقه یور ایدی ، دیکری دخی ذاتاً عموم ایتالیه ده ظهوره کلن غلیان افکار ایدی · بو غلیان دوام ایتدیکی حالده ایتالیه ده بولنان کوچوك حکومتلر اورته دن قالقوب ساووا خاندانینك تحت اداره سنده اوله رق بيوك بر دولت تشکل

ایده‌جك ایدی . ناپولئون ایسه حدود باشنده بیوجك بر دولت ظهورینك فرانسه ایچون پك‌ده ارانیلیر بر شی اولمدیغندن بحثله مانع اولمایه‌جغنك مکافاتی اولمق و فرانسه‌یی تأمین ایتمك اوزره نیس ناحیه‌سنی و ساووانك فرانسه‌یه مائل اولان جهتنی طلب ایلمشدر .

ساووا دوقه‌لغی باخصوص سادینیه قراللرینك حکومت اصلیه‌لری بولندیغی جهتله ترکی پك اغیر کلمش ایسه عموم ایتالیه اوغورنده قربان مقامنده قبول اولنمشدر .

بو صره‌ده (پارمه) و (موده‌نه) دوقه‌لقلرنده عصیان ظهور ایتمش واسکی حکمدار خاندانلری طرد اولنمشدر . بو حالده اهالی‌یه واقع اولان مراجعت اوزرینه ایکی قطعه‌نك ارای عمومیه‌سی ساردینیه‌یه الحاقی طرفنده بولنمشلردر (۱۲۳۸) .

بو صره‌ده جنرال غاریبالدی معیتنده بیك نفر کوکللی بولندیغی حالده جنوا لیماننده کمی‌یه بینوب سیجیلیه اطه‌سنه چیقمشدر . ناپولی حکومتی بوکبی تشبثاتك وقوع احتمالنه بناء بوش بولنمایوب مذکور اطه‌ده خیلی عسکر بولندیرمش ایسه‌ده غاریبالدینك کلمسی اوزرینه عموم اهالی شویله طورسون، حتی ناپولی عسکرینك بر قسمی دخی غاریبالدی طرفنه کچدیکندن غاریبالدی ابتدا سیجیلیه‌یی وصوکره ناپولی‌یی ضبط ایتمشدر .

ارتق بوسفر ایتالیه‌نك اتحادینه برامر واقع نظریله باقق

ایچون ایکی ولایت اکسیك ایدی: بری وندیك، دیکری دخی بابالری ادارهٔ مستقله‌لری تحتنده بولنان رومه پرنسلکی ایدی.

غاریبالدی ساردینیه قرالینك ممانعتنه باقمسزین رومه اوزرینه هجوم ایله خیلی موفق اولمش ایسه‌ده فرانسزلر هرحالده رومه‌یی پاپالرك النده براقق فکرنده اولوب بوخصوصده ساردینیه علیهنده محاربه‌یی دخی ارتکاب ایده‌جکلرینه واقف اولنجه وحتی احوالك کسب وخامت ایتمسندن خوف ایدن سادینیه حکومتی غاریبالدی‌یه قارشی سلاح بدست پاپایی محافظه ایتمکه قراروبرنجه غاریبالدی دخی موقتاً رومه‌دن صرف نظر ایلمشدر. فقط لومبارديه، موده‌نه، پارمه، فلورانسه، دوقه‌لقلری وسیجیلیتین قرالیتی ساردینیه‌یه الحاق اولنمش وساردینیه «ایتالیه قرالیتی» نامنی اخذ ایلمشدر. دولتلر دخی بوتبدلات عظیمه‌یی قبول وتصدیق ایلمشلردر.

ارتق نه‌وقت اولورسه اولسون وندیك ایله رومه‌نك دخی ایتالیه‌نك النه کچه‌جکنه شبهه قالمامشدر.

اوستریه ایله پروسیه محاربه‌سی (١٢٤٤) اثناسنده ایتالیه پروسیه ایله اتفاق ایده‌رك واقع اولان (پراغ) معاهده‌سنده وندیك قطعه‌سنی المش، فرانسه ایله المانیه محاربه‌سنده دخی ناپولئونك مغلوبیت واسارتی اوزرینه ویقتور امانوئل مظفراً رومه‌یه داخل اولمشدر (١٢٤٨).

ايشته بو وجهله اتحاد بولمش اولان ايتاليه اتحادك حصوله كلسنه واسطه اولان اوچ ذاتك نامنى تقديس ايدر. بونلر دخى قرال ويقتور امانوئل، قونت قاوور، جنرال غاريبالدى درکه اليوم هيچ برى برحيات دكلدر. ايتاليه قراليتى بوكونكى كونده يكرمى بش مليون نفوسى حاويدر و اوروپانك دول معظمه سندن معدوددر. —

اَمریقه ، آسیه ، آفریقه ، اوستralie

اَمریقه — انکلتره حکومتی طرفندن اتخاذ اولنان ظالمانه مسلکك نتیجه‌سی اوله‌رق شمالی امریقه‌ده کائن انکلتره مستملکاتندن « شمالی امریقه جماهیر متفقه‌سی » نامیله بر هیئت مستقلهٔ سیاسیه تشکل ایتمسی [*] طبیعی انکلتره مستملکاتندن زیاده ظلم تحتنده بولنان سائر امریقه‌لیلرك دخی انتباه بولمسنی موجب اولمشدر .

امریقه قطعه‌سنك قسم اعظمی اسپانیه‌نك النده ایدی . فضله اوله‌رق بو قسم امریقه‌نك الك منبت و محصولدار پارچه‌سی ایدی . شمالی امریقه‌ده مکسیقه ، تکمیل وسط ، برازیلیه مستثنا طوتلدیغی حالده جنوبی امریقه‌نك همان کافه‌سی اسپانیه‌یه تابع ایدی .

اشبو اراضیٔ وسیعه درت نیم قراللق (مکسیقه یاخود یکی اسپانیه ، پرو ، یکی غره‌نادا ، بوئنوس آیرس) وسکز بیوك ولایت مستقله‌یه تقسیم اولنمش ایدی .

[*] صحیفه ٢٢

اوروپالیلر طرفندن مستملکات خارجیه ویاخود دشاطوغریسی ملل اجنبیه حقنده اتخاذ ایده‌کلدکاری باربار پولیتیقه معلومدر. اسپانیه‌نك امریقه‌لیلره قارشی طوتدیغی مسلك بو پولیتیقه‌لر ایچنده دخی باربارلق ایله کسب شهرت ایتمشدر.

اسپانیه حکومتی امریقه مستملکاتنه مخزن نظریله باقارق انلردن اقچه المقدن بشقه برشیئه باقازایدی. کرك هیئت عمومیه. کرك افراد هیچ برحقوقه مالك دکلدی. حتی اسپانیه‌دن والیلك صفتیله امریقه‌یه کوندریلن ذواتك امریقه‌ده تولد ایدن مخدوملری بیله حقوق سیاسیه‌دن قانوناً محروم ایدی.

امریقه‌لیلر هیچ کیمسه ایله الیش ویریشده بولنمایه‌جقلر ایدی. حتی اسپانیه‌دن دخی هرکس مستملکاته مال کتیروب کتورمماز ایدی. امریقه تجارتی برقومپانیه‌یه منحصر اولدیغی کبی، یالکز اوقومپانیه سفینه‌لرنده نقل اولنه بیلیر ایدی وامریقه‌یه کیده‌جك مال ایچون مطلق قادیکس اسکله‌سندن چیقمق اقتضا ایدر ایدی. ایش یالکز بوندن عبارت قالمایوب مثلا مکسیقه ایچون قادیکسدن کوندرلمش اولان مال صوکره مکسیقه‌دن دیکر محله نقل اولنه‌ماز ایدی. بناء علیه تجارلر حرص وطمعلرینك ارتکاب ایده‌بیلدیکی قیمت اوزره مال صاتوب الیرلر ایدی.

امریقه‌ده فابریقه‌لر یاپمق، مکتبلر آچمق، اوزوم باغی تنظیم ایتمك ممنوع ایدی. مساعدهٔ فوق العاده اولمق اوزره پروقطعه‌سنه

اوزوم یتشدیرمك وشراب یاپمق ایچون رخصت ویرلمش ایدی.

فقط حدودك خارجنده شراب واوزوم چیقارمق ایچون مساعده ویرلمه‌مشیدی. بوده گویا اسپانیه‌ده چیقان شرابلره طالب تدارك ایچون ایدی.

امریقه محاربه‌سی [*] وبیوك انقلاب اسپانیه مستملکاتنده افکارك اویانمسنی وحریت واستقلال دعواسیله قیاملر ظهورینی موجب اولمش ایسه‌ده سکنه‌نك سیرکلکی واهالینك جهالتی مناسبتیله برخیلی مدت بوقیاملر ثمره‌سز قالمشدر.

برنجی بیوك قیام ناپولئونك اسپانیه‌یه دخولی واسپانیه‌نك فرانسه‌یه الحاقی اوزرینه واقع اولمشدر. برطاقم ارباب جمیت گویا مغدور قراللره قارشی ابراز صداقت ادعاسیله قیام ایده‌رك برطاقم حکومات موقته تشکیل ایتمشلر ایسه‌ده اوروپانك قراری ایله بوربون خاندانی اسپانیه‌یه عودت ایدنجه بونلر دولت خائنی عد اولنه‌رق اعدام اولنمشلردر.

فقط حکومات موقته اثناسنده حریت واستقلال ثمره‌لرینی طاتمش اولان امریقه‌لیلر اسپانیوللرك بودفعه‌کی مظالمندن متنفر اوله‌رق هپ بردن قیام ایتمشلر وخیلی مدت اوغراشمشلردر.

نهایت امریقه‌ده بولنان اسپانیه مستملکاتندن لاپلاتا (١١٩٤)، چیلی (١١٩٦)، پرو (١٢٠٢)، بولیویه (١٢٠٤)، ونه‌

[*] صحیفه ٢٢

زوئلا (١١٩٧) ، یکی غره نادا (١١٩٦) ، قولومبیه (١١٩٩) ، مکسیقه (١١٩٩) ، وسطی امریقه‌نك جماهیر متفقه‌سی (١١٩٩) ظهور ایتمشلردر .

بوصره‌ده برەزیلیه دخی پورتکیزدن ایریلوب مستقل برایمپراطورلق تشکیل ایتمش ایدی [*] (١٢٠٠) .

امریقه‌نك اشبو استقلال محاربه‌سی اثناسنده ارباب قیام رؤساسندن بولیوار (Bolivar) پك بیوك شهرت قزانمشدر .

شمالی امریقه کبی جنوبی امریقه دخی استقلاله نائل اولنجه ترقی ومعموریت کسب ایتمشدر . شوقدرکه تشکل ایدن متعدد جمهوریتلرده فرق مختلفه بیننده موجود اولان منازعه‌لردن طولایی اره‌صره واقع اولان اختلالار رفاه حالرینه مانع اولمشدر .

١٢٢٦ سنهٔ شمسیه‌سنده شمالی آمریقه‌ده کائن قالیفورنیه قطعه‌سنده پك قوتلی التون معدنلری کشف اولندیغندن امریقه‌یه کلن مهاجرلرك مقداری چوغالمش وامریقه‌نك بعض جهتلری معموریتجه اوروپایی کچمشدر .

جماهیر متفقه ابتدای ظهورلرنده درت ملیون اهالیدن عبارت اولدقلری حالده شمدی قرق بش ملیونه قریبدر . سائر امریقه جمهوریتلرینك ترقیلری دخی بو نسبتده‌در .

امریقه امریقه‌لیلر (L'Amérique pour les Américains)

[*] صحیفه ١٨٠

قولیله اوروپالیلرك امریقه‌یه مداخله‌سنی قبول ایتمه‌یورلر . حتی برآره‌لق فرانسه ایمپراطوری اوچنجی ناپولئون مکسیقه‌ده ظهور ایدن داخلی اختلالی وسیله اتخاذ ایده‌رك مداخله ایتمش وقوهٔ جبریه ایله مکسیقه‌ده برایمپراطورلق تأسیس ایتمش ایسه‌ده جماهیر متفقه ایله عموم امریقه‌نك معنوی امدادلری سایه‌سنده جانلانمش اولان مکسیقه‌لیلر نهایت غالب کلوب ناپولئونك ایمپراطور نصب ایتدیکی اوستریه پرنسی ماقسیملیانی قورشونه دیزمشلر وتکرار اعلان جمهوریت ایلمشلردر (۱۲۴۵).—

آسیه — شرق ایله غرب اوزلشماز ایکی رقیبدر ومنازعه‌لری نظر مدنیت وانسانیتده دائما وحشی وچرکیندر . تاریخ مدنیتده اك بیوك بلیه‌دن معدود اولان آتیلا وجنکیزخان کبیلرك تجاوزاتی واهل صلیب مهاجماتی بو رقابتك ثمرهٔ مضره‌سی اولدیغی کبی، انسانیت نظرنده دها اشاغی اولان اوروپالیلرك شمدیکی شرق پولتیقه‌لری دخی بشقه‌جه برشی دکلدر.

اخذواعطا ایچون شرقه کلن « ناموسلی تجار »، کویا رهبر مدنیت ومحافظ حقوق واسایش صفتیله کلن « دیپلوماتلر »،

ناشر حقیقت صفتیله کلن مسیونر پاپازلری ایله کویا « اللهك اوغورنده فدای جان » ایچون کلن اهل صلیب بیننده حقیقت حالده فرق یوقدر . فلسفه عندنده جملهسی آخرك حقوق مقدسهسنه تجاوز ایدن ظالم وغداردر . حتی شمدیکیلرك تجاوزاتی دها اینجه اولدیغی ایچون اونسبتده اغیردر .

باخصوص عصر حاضرده اوروپالیلرك شرقه طوغری تجاوزاتی نهایت درجهده کسب وسعت ایدهرك شرقك راحتنی بسبتون اخلال ایتدکدن ماعدا ، غربجه دخی راحتسزلغی موجب اولان و« شرق مسئلهسی » نامیله شهرت بولان بیوك برمسئلهنك ظهورینه سبب اولمشدر .

انقلاب کبیرك نتیجهسی اولق اوزره اوروپا ممالکی کسب معموریت ایتمش وسکنهلری اونسبتده آرتمشدر .

اولری معموریت عمومی اولمایوب بعض مملکتلره مخصوص اولدیغندن بو مملکتلر زراعتی مدار تعیش اتخاذ ایتدکلری اثناده کی اهالینك برقاچ مثلی اهالی بسلیهجك حاله کلمشدر - یعنی اهالینك برقسم کلیسی صنایع ایله تعیش ایتمکه باشلامشدر .

بو حالك دوامی ایچون مذکور ممالکه ایکی شی لازم ایدی . بونلرك بری فابریقهلر ایچون خام امتعه ، دیکری دخی معمولات ایچون مشتری ایدی . معموریت تعمم ایتمزدن اول معموریت حالنده بولنان ممالك لازم اولانی نفس اوروپاده بولوب یکده

خارجه محتاج دکلدی . فقط معموریت تعمیم ایده‌رك هرمملکت کندی محصولاتندن زیاده خام امتعه‌یه، احتیاجاتنك فضله‌سی اولان معمولات ایچون دخی مشتری‌یه محتاج اولدیغندن جمله‌سی نظرلرینی شرقه چویرمشلردر .

تجاوزات حاضرهٔ غیرمحققه ایله نتایج وخیمه‌سی اشبو احوالدن تولد ایتمشدر .

اوروپا دولتلری معموریتك کمالنه وارمامش اولان آسیه ممالکنی برطاقم اینجه دوشونلمش تجارت معاهده‌لری ایله کندیلرینه بند ایتمکه چالیشه‌یورلر . ممالکك برنده بردولت زیاده‌جه نفوذ کسب ایتدیکی همان اوته‌کیلر دخی دولت مذکوره‌دن کری قالمامق ایچون تهدیدآمیز برطاقم دولابلر چویرمکه باشلایورلر وبشقه چاره قالمادیغی حالده مناسبتسز بر وسیله بولوب مذکور آسیه ممالکنه اعلان حرب ایده‌رك قوهٔ قهریه ایله مقصدلرینی استحصال ایده‌یورلر .

بویله برکردابه دوشمش ممالکده ترقی و معموریت ایچون محل قالمایور. ونقد موجود دائما ممالك اجنبیه‌یه آقوب کیتدیکندن قوهٔ مالیه‌سی محو اوله‌یور . بوحالده ممالکك حریت واستقلالندن دخی اثر قالمایور .

بو وجهله معنا ممالکی ضبط ایتمش اولان اوروپا مدنیلری

موجب غرور و افتخارلری اولان احوالك ممالك مذكوره ده ظهورینی آرزو ایتمه‌یوب الدن كلدیكی قدر مانع اوله‌یورلر . انتباه افكار ، انتشار معارف ، ترقیٔ معموریت ، رفاه احوال — هپ آسیه طوپراغنده اوروپالیلرك ایستمدكاری شیلردن معدوددر .

حالبوكه اشبو مدنیلر حین اقتضاده تحت تضییقه الدقلری ممالكك تمدن ایتمه‌مسندن و اهالینك قابل تمدن اولمادیغندن بحث ایده‌یورلر . یعنی ثمرهٔ سعی و غیرتلری اولمق اوزره كورلمش اولان حیات طمرلرینی غصب وتجاوزلرینی توسیع ایچون آلت اتخاذ ایله‌یورلر .

معاذ الله بوصورتله پنچهٔ قهرلرینه دوشمش اولان بر ممالكده انتباه افكار واقع اولوب ملت حقوق مقدسه‌سنك برقسمنی اعاده وتأمین ایتمكه قیام ایتدیمی مدنیلرك ارتكاب ایتمه‌دكاری وحشت قالمایور ...

بوحكمی مدنی اوروپایه قارشی بیوك تحقیر عد ایدنلر بولنور . فقط تاریخك شهادتی دیپلوماتلرك سفسطه‌لرندن زیاده مقبول طوتلدیغی حالده دائما عدالت و حقانیت عاشقی بولنان وجدان بشقه درلو حكم ویره‌مز .

ممالك دولت علیه مستثنا طوتلدیغی حالده اوروپالیلرك اشبو وحشی مسلكلرندن الك زیاده متضرر اولان ممالك هندوستان

وچین ممالکیدر . شو یقینلرده ژاپونیه ممالکی دخی بونلره منضم اولمشدر .

انکلیزلرك هندوستان پولتیقه‌لری معلوم [*] برشی ایسه‌ده عصر حاضر ابتداسنده شایان ذکر برطاقم «انواعی» کورلمشدر .

اولاری هندوستان قومپانیه‌سنك نفوذی بتون هندوستانده حس اولنمقده ایدیسه‌ده قومپانیه‌یه منتظم برحکومت نظریله باقلق جائز دکلدی . واقعا قومپانیه برخیلی ممالکه مستقلا حکم ایتمکده ایدی . فقط قومپانیه‌نك مستملکات مستقله‌سی متفق عد اولنان بکلکلر ایله بربرندن تفریق اولنمش اولدیغندن واحد سیاسی نظریله باقیله‌جق حالده دکلدی .

روسیه دولتی قفقاسیه وترکستان طریقی ایله افغانستانه طوغری تجاوز ایتمکه باشلاینجه تلاشه دوشمش اولان انکلیزلر بو تجاوزلرك حکمنی اسقاط ایتمکه غیرت ایتمشلردر .

اول امرده انکلیزلر هندوستانده بولنان حکومات مستقله‌یی بلا سبب وغایت وحشی صورتده قالدیره‌رق هندوستان قطعهٔ جسیمه‌سنك حدود طبیعیه‌سی بولنان سیند نهری وادیسنی فتح ایتمشلر وافغانستانه قدر کیتمشلردر . فقط برمدت صوکره بونکله دخی قناعت ایتمه‌یوب افغانستانه داخل اولمشلردر .

انکلیزلر بوفتوحاتی یرلی اهالیدن مرکب اولان عسکر

[*] (صحیفه ١٤)

سایه‌سنده قزانمشلر ایدی . قومپانیه‌نك بسلدیكی ایكی یوز طقسان بیك عسكرك ایكی یوز قرق بیكی یرلیلردن آلنان كوكلیلر ایدی .

كرك انكلیزلرك بو محاربه‌لر اثناسنده كوستردكاری مظالم وحشیانه ، كرك هندوستانك ضبط وربطنی تأمین ایتدكدن صوكره اتخاذ ایتدكاری مسلك هندولری غلیانه كتیرمشدر . بالخصوص انكلیزلرك هندولرك اعتقادلرینه دخی تجاوز ایتملری غلیان افكاری موجب اولمشدر . باشده قومپانیه‌نك تحت اداره سنده بولنان معلم عسكر بولندیغی حالده عموم اهالی سلاح بدست انكلیزلرك علیهنه قیام ایتمشلردر (١٢٣٥) .

برطرفدن عصرلرجه دوچار اولدقلری تجاوزات شدیده‌نك انتقامنی المق ایچون فرصت بولمش اولان هندولرك انكلیزلر حقنده ، دیكر طرفدن دخی انكلیزلرك عبرت اولمق اوزره ارتكاب ایتدكاری مقابله‌ده اجرا اولنان باربارلقلر قال وقلمه آلنیر برشی دكلدر . «سپاهی عصیانی» نامی ایله معروف اولان بو وقعه تاریخك اك چیركین صحائفندن معدوددر .

انكلتره حكومتی وقعهٔ مذكوره‌یی وسیله اتخاذ ایده‌رك هندوستانی قومپانیه‌نك اللندن اخذ ایتدیكی كبی ، هند وچین شبه جزیره‌سنده دخی خیلی یرلر ضبط ایتمشدر .

روسلرك هندوستانه طوغری تجاوزلری بو بابده نتیجه‌لری موجب اولمش ایدی . سیبریه طریقی ایله چین اوزرینه واقع اولان روس

تجاوزاتنك نتایجی ایسه دها چیركین ایدی . انكلیزلر آفیون مسئله‌سنی وسیله اتخاذ ایده‌رك چین دولتنه اعلان حرب ایتمش وبعض مهم نقطه‌لرینی ضبط ایلمشلردر .

انكلیزلر هندوستانده آفیون زرعنه قیام ایده‌رك كلیتلی محصول المغه باشلامشلر ایدی . انكلیزلر آفیونی صاته‌جق یر بولمق ایچون چینلیلری آفیون استعماله آلشدیرمشلر وبوندن كلیتلی كار ایتمكه باشلامشلردر .

آفیونك وجوده وذهنه اولان سوء تأثیراتی معلومدر . چین حكومتی آفیونك ممالكك خرابیتنه سبب اوله‌جغنی درك ایده‌رك آفیونك استعمالنی وچین ممالكنه خارجدن دخوالنی منع ایتمشدر . آفیونك تجارتی سایه‌سنده چین ممالكنی صویمغه الشمش اولان انكلیزلر حكومتك بوقرارینه قارشی پروتستو واك صوكره اعلان حرب ایلمشدر (۱۲۱۸) .

بومحاربه اثناسنده انكلیزلر چین‌سواحلنده بولنان‌معموره‌لری تخریب ایتمشلر واهالیدن اثنای‌حربده كلیتلی تضمینات آلمشلردر . بر دفعه یالكز قانتون شهرندن یكرمی التی ملیون فرانق طلب ایتمشدر .

بوصره‌ده انكلیزلر (پریم) اطه‌سی ، عدن ، سینغوپور ، مالاقه موقعلرندن بشقه چیندن (هونغ قونغ) اطه‌سنی اخذ وغصب ایلمشدر .

روسلرك آمور وادیسنی ضبط ایلملری اوزرینه انكلتره چینده اجرا ایتمكده اولدیغی نفوذه قوت ویرمك فكرینه دوشمشدر ۰ فقط انكلتره یالكز حركت ایتمكه جسارت ایده مدیكندن فرانسه ایله اتفاق ایتمشدر ۰

انكلتره وفرانسه اردوسی (پولیقاو) موقعنده چین اردوسنی پریشان ایتمشلر و مظفراً چینك پای تختی بولنان پكین شهرینك پیشكاهنه كلمشلردر (۱۲۳۵) ۰

انكلیزلر و فرانسزلر بلا سبب مشروع ایمپراطور سراینی وحشی صورتده یغما ایتدكدن صوكره احراق بالنار ایلمشلردر كه هیچ برمعذرت قبول ایتمز تجاوز وحقسزلقدر ۰

بو محاربه‌نك نتیجه‌سی اولمق اوزره عقد اولنان (تین چین) معاهده‌سی موجبنجه چین ممالكی اوروپانك افساده مائل اولان دیپلوماتلری ایله مسیونرلری ایچون كشاد اولنمشدر ۰

بوارالق یاپونیه ممالكی دخی اوروپالیلر ایله مناسبات پیدا ایتمشدر ۰ بوكونكی كونده یاپونیه ممالكی اخذ واعطا ایچون آچیقدر واوروپالیلر ایله واقع اولان اختلاط مذكور ممالكك طریق مدنیته سالك اولمسنه سبب اولمشدر ۰

اخیراً آسیه بشقه درلو انقلابلره استعداد كوسترمكه باشلامشدر ۰ وسطی آسیه ایله هندوستانك شمال غرب طرفنده خیلی عصرلردن بری دین اسلام انتشار ایتمش ایدیسه‌ده نور

اسلام (هیمالایه) و (بلور) سلسله‌لرینی کچه‌مه‌مش ایدی ۰
ازمنهٔ متأخره‌ده توسع ایدن مناسبات تجاریه موفقیات مدنیه ایله
حقایق مذهبیه‌نك انتشارینه دخی سرعت و سهولت و یرمشدر ۰
ازجمله چین ممالکنك غرب جهتنده عصر حاضر ابتداسندن
بری نور اسلام منتشر اولمقده اولوب حتی برا ره‌لق (قاشغار)
دولتی نامیله بیوجك بر دولت ظهور ایتمشدر ۰

ملیونلرجه پاره صرف ایدیله‌رك بیکلرجه مسیونر واعظلری چین
ممالکی داخلنده طولاشدیرلمقده اولدیغی حالده برثمره کورلمه دیکنه
ومقام خلافتدن کیسه‌نك وعظ و نصیحت مقصدی ایله اولطرفه
کیتدیکی یوق ایکن برقاچ ملیون مجوسینك مسلمان اولدیغنه
باقیلیرسه جمعیت اسلامیه طرفندن جدی صورتده تشبث واقع
اولدیغی حالده آسیه‌نك شرق طرفنده پك مهم انقلابات ظهوره
کله‌جکی ملحوظدر ۰

ازجمله کار ایله طویماز اولان اوروپالیلرك ارتکابلری
بویله تشبثك نتیجه پذیر اولمسنه سبب اوله‌بیلیر ۰ —

آفریقه — آفریقه قطعه‌سی ترقی وتمدن خصوصنده قطعات
خمسه‌نك اك کریسنده بولندیغی کبی، برخیلی یرلری دخی حالا

كشف اولنه مامشدر. يالكز مصر قطعه سى ايله دولت عليهٔ عثمانيه نك تحت اداره سنده بولنمش اولان سائر قطعات بو خصوصده مستثنادر. ذاتاً مصر قطعه سى ازمنهٔ مجهوله دن برى الك معمور و متمدن ممالكدن معدود اولوب هله فرانسه مهندسلرندن مشهور (فرديناند دەلسه پس) معرفتيله حفر و بيك ايكى يوز قرق يدى سنه سنده كشاد اولنان سويش قنالى مصرى الك ممتاز ممالك صره سنه قويمشدر. اشبو قنال تاريخ مدنيتده ذكر اولنه جق آثار عظيمه نك الك برنجيلرندندر.

فضله اوله رق مستملكات حرصنه دوشمش اولان اوروپاليلرك آفريقه سواحلنده ضبط ايتمش اولدقلرى بعض نقاط مهمه دخى اعمار اولنه رق مدنيت اوجاغى كسلمشدر. بونلرك ايچنده الك مهم اولان الماس معدنلرى ايله موقعى سايه سنده كسب اهميت ايدن (اميد برونى) و ياخود (قاپ) ممالكيدر. قاپ انكليزلرك النده در.

اخيراً شمالى افريقه ده جزاير قطعه سنى ضبط ايتمش اولان فرانسه نك نفوذ وتجاوزلرى حس اولنمقده در.

افريقه نك اقاليم مجهوله سنى كشف وتحرى ايچون پك چوق تشبثلر واقع اولمش ايسه ده مقصد تماميله استحصال ايديله مه مشدر. كشف وتحرى يه قيام ايدنلر ايچنده (ليوينغستون)، (بەكر)، (استانلى) الك زياده شهرت قزانمشلردر.

اوستراليه — ابتدالری اوروپالیلر اوستراليه قطعه‌سنه اهمیت ویرمه‌مشلر ایدیسه‌ده معتدل اولان هواسی و آلتون معدنلری سببیله یواش یواش اورایه دخی هجوم واقع اولمشدر. اوستراليه قطعه‌سنك همان کافه‌سی انکلیزلرك الندەدر و باخصوص شرق جنوبی سواحلی پك معموردر. اوسترالیه‌نك امریقه کبی پك آز مدت ایچنده ترقی ایده‌جکنه امید واردر. کشاد اولنان سویش قنالیله حفری متصور اولان پاناما قنالی اوسترالیه‌نك اهمیتنی تزیید ایده‌جکدر. —

مدنیت حاضره

ترقیات وکمالات عصر حاضرده (وولتر)، (بقون)، (قانت) کبی حکمانك دخی خیاللرینه صیغمایه‌جق درجه‌یه کلمشدر.

تاریخ بوینده ترقی و تمدنك درجات عالیه‌سنه وارمش پك چوق اقوام کورلمشدر. فقط اقوام مذکوره سیاسة انقراض بولنجه مدنیتلری دخی برابر محو اولمشدر.

بو دفعه مدنیت تعمیم ایتمش اولدیغندن اویله بر ایکی قومك انقراض بولسیله تهلکه‌یه اوغرایه‌جق درجه‌یی کچمشدر.

بو درجه‌ده ترقیاتك امثالی کورلمه‌دیکی کبی، مدنیتك بو حاله کله‌جکی دخی کیسه‌نك خاطرینه کلمه‌مشدر. فقط بونکله برابر شمدی دها چوق ترقیات ایچون اوکده میدان اولدیغی اکلاشیله‌یور.

مدنیت حاضره‌نك بو مرتبه‌ده ترقی ایتمسنه باشلیجه اصول طبع سبب اولمشدر. لکن شمدی تاریخ مدنیتده (بخار) ایله (الکتریك) اصول طبع درجه‌سنده اهمیت کسب ایتمشدر.

امریقه‌لی فولتون (Fulton) واپور ایجاد ایتمش (١١٨٨)،

انکلیزلی استفنسون (Stephenson) دمیریولی اوزرنده یورویه‌جك لوقوموتیف میدانه قویمش (١١٩٢)، دانیمارقه‌لی (ارشتد) (Oerstedt) وفرانسه‌لی (آراغو) و(آمپر) الکترو ماغنتیزمك خاصه‌لرینی بیان ایده‌رك تلغرافك ایجادینه سبب اولمشلردر (١٢٣٢).

اشبو ایجادات سایه‌سنده دنیا اوتوز قرق سنه ظرفنده طانیلمایه‌جق حاله کلمشدر. بونلر بین‌الناس جاری اولان معاملات ومناسباته کلی سهولت ویره‌رك اقوام متمدنه‌نك برحس ایله محسوس یکانه جمعیت اولمسنه سبب اولمشدر.

آرتق برقوم وملته مخصوص مدنیت وادبیات قالمایوب یکی ظهور ایدن براصول ایله براثر همان برقاچ کون ظرفنده مدنی اولان عالمك مالی کسیلکده‌در. امریقه‌ده ظهور ایدن بروقعه موقعدن بش اون ساعت بعد مسافه‌ده بولنان مملکت ایله برابر دنیانك هرطرفنه منتشر اوله‌یور وهر یرده جمعیت برانده و بر تأثیر ایله متأثر اوله‌یور.

معموریت ایلریلدکچه لزومی قدر عمله بولمق ایچون کوچلك حس اولنمغه باشلامشدر. بونك ایچون ارباب فنون رنجبرلك یرینی طوته‌جق ماکنه‌لر ایجاد ایتمشلردر.

بوماکنه‌لرك ایچنده بر رنجبره ویریلن کونده‌لك قدر مصرف ایله بیك عمله‌نك کوره‌میه‌جکی ایشی کورن ماکنه‌لر واردر. بناءعلیه ماکنه‌لر دخی ترقی ومعموریته پك بیوك خدمت ایتمشلردر.

معموریت تعمیم ایدەرك فابریقەلر چوغالدیغندن رقابت ظهور ایتمش و امتعەنك قیمتی تدنی ایتمشدر . بونك اوزرینه فابریقەلر عملەدن دها اوجوز اولان ماکینەلری استعمال ایتمکه باشلامشلردر .

ماکینەلرك تکثری کوندەلکلك تدنی ایتمسنی موجب اولمش حالبوکه معموریت ایله برابر اکمك ، ات ، یاغ کبی حوایج ضروریەنك قیمتی ترقی ایتمشدر .

بوسببدن اولەرق عمله کروهی فقر و ضرورته دوچار اولمشدر . بوبیچارەلر کوندەلکلری ایله انجق یومیه مصارفلرینی تسویه ایدەبیلدکلرندن خسته اولدقلری ، یاخود برسببدن اولەرق فابریقەدن چیقدقلری حالده اچ و بیعلاج قالەیورلر .

بو صنف اهالی هربرممالکده یوز بیکلر ایله صایلقده اولدیغندن احوال مذکوره پك چوق ارباب قلمك اذهاننی مشغول ایدەرك « سوسیالیزم » نامیله معروف اولان عظیم برمسئلەنك ظهور ایتمسنه سبب اولمشدر .

ایش ارادقلری حالده ایش بولەمایوب اچ قالمقده اولان عمله یأسلرندن احوال حاضرهٔ مدنیەنك محتاج اصلاح اولدیغندن بحثله اشتراك اموال یاخود « قومونیزم » اصولی کبی وحشی افکار نشر ایتمکه وحتی بونك ایچون خفی وعلنی جمعیتلر تشکیل ایتمکه باشلامشلردر .

وقت حاضرده متمدن اولان ممالکك کافەسی اشبو سوسیالیزم

مسئله‌سی ایله مشغولدر و حالا مسئله‌نك حسن صورتله تسویه اولنه بیله‌جکنه قطعی بر امید یوقدر .

ترقی ایدن مدنیت هروقت اولدیغی کبی اخلاقك بوزلمسنه سبب اولمش ایسه‌ده انتظام بولمش اولان مکاتب وادبیات بردرجه‌یه قدر اخلاقی محافظه ایتمکه موفق اولمقده‌در .

هروقت اولدیغی کبی عصر حاضرده دخی فرانسه ملتی ترقی یولنده ملل سائره‌یه رهبرلك ایتمشدر . « تموز قرالیتی » دورنده کسب کمال ایدن ادارهٔ مشروطه ادبیاتك فوق‌العاده ترقی ایتمسنه سبب اولمشدر . ملتك نائل اولدیغی حریت هرنوع افکار نشرینه مساعد اولوب بوایسه فرانسه‌ده متعدد فرقه‌لرك ظهورینی منتج اولمشدر . هرفرقه‌نك مروج افکاری اولمق اوزره بر رسالهٔ موقوته‌ایله برغزته‌لری بولنور ایدی . رقابت، منازعه، اعتراض هپ غزته‌جیلکك ترقی ایتمسنه واهمیت کسب ایلمسنه سبب اولمشدر .

اوننجی عصردن بری اوروپا ادباسی اثرلرینه موضوع بولمق ایچون یونان تاریخی ایله ادبیاتنه مراجعت ایدرلر ایدی . بوسفر ایسه ادبا میدانده اولمایان رومه ایله یونانستانك جانسز اثارینه تقلیداً حرکت ایتمیوب کندی ملتك تاریخنه مراجعتله اهالینك نظردقتنی جلب وحمیتنی تحریك ایده‌جك موضوعلر ارامغه باشلامشلردر . بودخی حمیت ملیه‌نك اویانمسنه یاردم ایتمشدر .

اشبو اصول جديده « روماتيزم » (Romantisme) ياد اولنمشدر .

روماتيزم كروهنه منسوب اولان ادبا ايچنده الك مشهور اولانلر تعصب دينى ايله معروف اولان (شاتوبريان Chateaubriand) ، لامارتين ، ويقتور هوغو ، مادام استايل (de Staël-Holstein (كه مشهور نه كرك قيزى ايدى) در .

سوسياليزم مسئله‌سى پك زياده اهميت كسب ايتمش اولديغندن خيلى ادبانك دقتنى جلب ايتمشدر . بونلرك ايچنده سن سيمون ، فوريه ، پرودون ، ژورژ زاند سوسياليزم فكرينى ترويج ايتمكله كسب شهرت ايتمشلردر . پرودون (Proudhon) « ملك » عنوانلى اثرنده ملكك اساسنى اعتراض ايده‌رك « ملك سرقت اثريدر » ديمشدر .

ژورژ زاند نامى ايله كسب شهرت ايدن مادام دوده وان (Dudevant) دخى رومانلرنده سوسياليزم افكارينى ترويج ايتمشدر .

مورخلردن « تاريخ مدنيت » صاحبى كيزو (Guizot) ، « ناپوليون بوناپارت » تاريخنك مؤلفى مشهور (تيه‌ر Thiers) وتيه‌ررى ايلرى كلمشلردر .

ارباب فلسفه وفنوندن « پوزيتيويزم » اصول فلسفه‌سنك محدثى اوكوست قونت (Aug. Comte) ، رياضيون وطبيعيوندن آراغو ، لوه رريه (Leverrier) ، آمپه‌ر مشهوردرلر .

المانیه‌ده ارباب فلسفه‌دن شیللینغ (Schilling) و هه‌گل (Hegel)، ارباب فنوندن علکساندر هومبولدت (Humboldt)، مورخیندن نیبور وشلوسر (Schlosser) ، شعرادن دخی هانری هه‌ینه (Heïne) ایلری گلمشلردر .

هومبولدك « جهان » (Cosmos) عنوانلی اثری الك مشهور اثار فنیه‌نك بریدر . شلوسرك یکرمی بش بیوك جلدی حاوی اولان تاریخ عمومیسی واردر . تاریخ بیوك انقلابه قدر کتیرلمشدر . المانیه مورخلرندن هروه نوس (Hervenus) شلوسرك براقدیغی نقطه‌دن بدأ ایله عصر حاضر تاریخنی تحریر ایلمشدر .

انکلتره‌یه گلنجه ادبادن لورد بایرون (Byron) ، والتر اسقوت ، دیکنس ، ارباب فنوندن داروین (Darwin) ، مورخیندن دخی لورد ماقوله‌ی (Macaulay) و بوقل (Bockle) مشهوردر .

بایرونك اثارنده یأس ودنیادن اکراه مشاهده اولنور . بوحال شاعرك مزاجیله امتزاج ایدر بر حال بولندیغندن بایرونه پك چوق مقلد ظهور ایتمشدر . حتی ادبیاتده بو اصول « بایرونیزم » یاد اولنمشدر .

دارویننك « انسانلرك صورت ظهوری » حقنده‌کی اثری اوروپاده پك بیوك کورلتی یی موجب اولمشدر .

ماقوله‌یك تراجم احوالی ایله انكلتره تاریخی پك زیاده مقبول اولدیغی كبی ، بوقلك « تاریخ مدنیتی » دخی الك بیوك اثرلرندندر . بوقل اشبو اثرنده كندیسنك مدنیت حاضره‌نك علیهنده بولندیغنی ایما ایتمشدر . —

تاریخ عمومینك صوكی

فی ۳۱ اغستوس سنه ۱۲٦٠

اخطار

« تاریخ عثمانی » نك فتح قسطنطنیه‌دن بری اولان قسمی « تاریخ عمومی » نك اجزاسندن بولندیغی حالده ایچنه درج اولنمامش و مستقل ایكی جلد اوله‌رق یقینلرده نشری مقرر بولنمشدر . بو دخی « تاریخ عثمانی » نك بر آز مفصلجه یازلسندن ایلری كلمشدر .

(محمود) بكك مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

DATE DUE
To renew
call 292-3900

HIGHSMITH 45-220